

ABB

**ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ Ա Ձ Դ Ա Գ Ի Ր
ՀԱՅԲԻԶՆԵՍԲԱՆԿ Փակ Բաժնետիրական Ընկերություն**

**ՀՀ, ք. Երևան, Նալբանդյան 48, հեռ. (+374 10) 59-20-20, ֆաքս (+37 410) 59 20 64,
էլ. փոստ info@armbusinessbank.am**

Արժեթղթերի դասը՝	անվանական, չփոխարկվող, արժեկտրոնային պարտատոմս
Արժեթղթերի ձևը՝	ոչ փաստաթղթային
Արժեթղթերի քանակը՝	1,800,000.00 հատ (ԱՄՆ դոլար)/ 200,000.00 հատ (Եվրո)/ 1,000,000.00 հատ (ՀՀ դրամ)
Արժեթղթերի անվանական արժեքը (արժույթը)՝	100 ԱՄՆ դոլար/, 100 Եվրո/ 10,000.00 ՀՀ դրամ
Արժեթղթերի ընդհանուր անվանական արժեքը՝	180,000,000.00 ԱՄՆ դոլար, 20,000,000.00 Եվրո, 10,000,000,000.00 ՀՀ դրամ
Արժեկտրոնը՝	Ենթակա է որոշման Թողարկողի Խորհրդի կողմից
Շրջանառության ժամկետը՝	Ենթակա է որոշման Թողարկողի Խորհրդի կողմից
Արժեթղթերի տեղաբաշխողը՝	«ՀԱՅԲԻԶՆԵՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ

ՀՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ԿՈՂՄԻՑ ԱԶԴԱԳՐԻ ԳՐԱՆՑՈՒՄԸ ՉԻ ՀԱՎԱՍՏՈՒՄ ՆԵՐԴՐՄԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹՅՈՒՆԸ, ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԱԾ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԳՆՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԱՄ ԻՍԿՈՒԹՅՈՒՆԸ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ԲԱԺԻՆ 1. ԱՄՓՈՓԱԹԵՐԹ..... 6

Տեղակատվություն Բանկի և Բանկի գործունեության վերաբերյալ 6

Բանկին և պարտատոմսերին առնչվող ռիսկերի համառոտ նկարագիր 14

Բանկի գործունեության զարգացման և ֆինանսական վիճակի փոփոխություններ 16

Բանկի աուդիտ իրականացնող անձի մասին համառոտ տեղեկատվություն 18

Բանկի կառավարման մարմինների անդամների վերաբերյալ համառոտ տեղեկատվություն..... 18

Բանկի պարտատոմսերի հիմնական տվյալները 19

Արժեթղթերի առաջարկի և դրանց առևտրին թույլտվության համակողմանի նկարագիրը 21

Բանկի ամփոփ ֆինանսական տվյալներ 21

ԲԱԺԻՆ 2. ԹՈՂԱՐԿՎՈՂ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ 23

Ռիսկային գործոններ 23

Հիմնական տեղեկատվություն..... 25

Տեղեկատվություն «ՀԱՅԲԻՉՆԵՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ անվանական պարտատոմսերի վերաբերյալ 25

Առաջարկի ժամկետները և պայմանները 35

Առևտրի թույլտվությունը և առևտրի կազմակերպումը..... 41

Լրացուցիչ տեղեկատվություն 42

ԲԱԺԻՆ 3. ԲԱՆԿԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ..... 43

Անկախ աուդիտորները 43

Ռիսկային գործոններ 43

Տեղեկատվություն Բանկի մասին 47

Բիզնեսի նկարագիրը 51

Բանկի կառուցվածքը..... 58

Ջարգացման վերջին միտումները..... 58

Բանկի կառավարման մարմինները և կառավարման մարմինների անդամները..... 59

Հսկող անձինք.....	68
Տեղեկատվություն Բանկի ակտիվների, պատավորությունների, ֆինանսական վիճակի, եկամուտների և ծախսերի մասին.....	68
Էական պայմանագրերը.....	69
Փորձագետի, գնահատողի, խորհրդատուի կամ հաշվապահի մասնագիտական կարծիքը և երրորդ անձանցից վերցված տեղեկատվությունը.....	69
Այլ տեղեկատվություն.....	69

Հավելվածներ 70

Հավելված 1 «ՀԱՅԲԻՉՆԵՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ կազմակերպական կառուցվածք	71
Հավելված 2 Ֆինանսական գործակիցների հաշվարկման բանաձևեր	72
Հավելված 3 «ՀԱՅԲԻՉՆԵՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ կողմից թողարկված պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտ-հանձնարարական (իրավաբանական անձանց համար)	73
Հավելված 4 «ՀԱՅԲԻՉՆԵՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ կողմից թողարկված պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտ-հանձնարարական (ֆիզիկական անձանց համար)	74
Հավելված 5 Թողարկման պայմաններ.....	76
Հավելված 6 «ՀԱՅԲԻՉՆԵՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ ֆինանսական հաշվետվություններ.....	83

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԱՆՁԻՆՔ

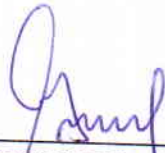
«Մենք՝ ստորագրող անձինք, հավաստիացնում ենք, որ գործադրել ենք բոլոր ողջամիտ ջանքերը, որպեսզի պարզենք ազդագրում ներառված տեղեկությունների ճշգրիտ և լիարժեք լինելը: Ըստ այդմ, մենք հավաստիացնում ենք, որ մեր լավագույն տեղեկագրության համաձայն ազդագրում ներառված տեղեկությունները ճշգրիտ և լիարժեք են, չեն պարունակում բացթողումներ, որոնք կարող են խեղաթյուրել ազդագրի բովանդակությունը»:

Ստորագրող անձինք՝

<u>Վիտալի Գրիգորյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Խորհրդի նախագահ</u> (պաշտոնը)	 <u>(ստորագրություն)</u>	<u>11.04.18</u> (ամսաթիվ)
<u>Ալիկ Չիրկինյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Խորհրդի անդամ</u> (պաշտոնը)	 <u>(ստորագրություն)</u>	<u>11.04.2018</u> (ամսաթիվ)
<u>Սերգեյ Արզումանյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Խորհրդի անդամ</u> (պաշտոնը)	 <u>(ստորագրություն)</u>	<u>11.04.18</u> (ամսաթիվ)
<u>Դիանա Գրիգորյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Խորհրդի անդամ</u> (պաշտոնը)	 <u>(ստորագրություն)</u>	<u>11.04.2018</u> (ամսաթիվ)
<u>Սևակ Պետրոսյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Խորհրդի անդամ</u> (պաշտոնը)	 <u>(ստորագրություն)</u>	<u>11.04.18</u> (ամսաթիվ)
<u>Արսեն Միքայելյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Վարչության նախագահ</u> (պաշտոնը)	 <u>(ստորագրություն)</u>	<u>11/04/2018</u> (ամսաթիվ)
<u>Մանվել Սահակյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Վարչության անդամ, Վարչության նախագահի տեղակալ- Ֆինանսական ղեկարարամենտի տնօրեն</u> (պաշտոնը)	 <u>(ստորագրություն)</u>	<u>11/04/2018</u> (ամսաթիվ)

Վարդան Աղաջանյան
(անուն, ազգանուն)

Վարչության անդամ,
Վարչության
նախագահի տեղակալ-
Գործառնական
դեպարտամենտի
տնօրեն
(պաշտոնը)

(ստորագրություն)

11/04/2018
(ամսաթիվ)

Նշան Գրիգորյան
(անուն, ազգանուն)

Վարչության անդամ,
Վարչության
նախագահի տեղակալ-
Վարկային
դեպարտամենտի
տնօրեն
(պաշտոնը)

(ստորագրություն)

11.04.2018
(ամսաթիվ)

Վահան Մելքոնյան
(անուն, ազգանուն)

Վարչության անդամ,
Գանձապետական
դեպարտամենտի
տնօրեն-գլխավոր
գանձապետ
(պաշտոնը)

(ստորագրություն)

11.04.2018
(ամսաթիվ)

Նարինե Սարգսյան
(անուն, ազգանուն)

Վարչության անդամ,
Գլխավոր հաշվապահ
(պաշտոնը)

(ստորագրություն)

11.04.2018
(ամսաթիվ)

Անի Ղամբարյան
(անուն, ազգանուն)

Վարչության անդամ,
Ռիսկերի կառավարման
դեպարտամենտի
տնօրեն
(պաշտոնը)

(ստորագրություն)

11.04.2018
(ամսաթիվ)

Ստորագրությունները վավերացնում են՝

Արսեն Միքայելյան
(անուն, ազգանուն)

Վարչության նախագահ
(պաշտոնը)

(ստորագրություն)

11/04/2018
(ամսաթիվ)

Բաժին 1. ԱՄՓՈՓԱԹԵՐԹ

Ամփոփաթերթը դիտվում է որպես Ազդագրի ներածական համառոտ նկարագրություն, և առաջարկվող պարտատոմսերում ներդրում անելու վերաբերյալ ներդրողի որոշումը պետք է հիմնված լինի ամբողջական Ծրագրային Ազդագրի վրա:

Ամփոփաթերթի կազման համար պատասխանատու անձն ամփոփաթերթում պարունակվող տեղեկատվության ոչ ամբողջական կամ ապակողմնորոշիչ լինելու համար (այդ թվում՝ թարգմանությանը վերաբերող մասով) կրում է քաղաքացիական պատասխանատվություն, եթե այն ոչ ամբողջական կամ ապակողմնորոշիչ է Ազդագրի մյուս մասերի հետ դիտարկելու դեպքում:

Ներդրողը կարող է ձեռք բերել Ազդագրին կից ներկայացվող փաստաթղթերը փաստաթղթային տարբերակով Բանկի գլխամասային գրասենյակում և մասնաճյուղերում, իսկ էլեկտրոնային տարբերակով՝ Բանկի ինտերնետային էջում՝ <http://www.armbusinessbank.am>:

1) Տեղեկատվություն Բանկի և Բանկի գործունեության վերաբերյալ

1.1. Բանկի լրիվ ֆիրմային անվանումն է՝

հայերեն՝ «ՀԱՅԲԻԶՆԵՍԲԱՆԿ» փակ բաժնետիրական ընկերություն
ռուսերեն՝ Закрытое акционерное общество «АРМБИЗНЕСБАНК»
անգլերեն՝ “ARMBUSINESSBANK” Closed Joint Stock Company

Բանկի կրճատ ֆիրմային անվանումն է՝

հայերեն՝ «ՀԱՅԲԻԶՆԵՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ
ռուսերեն՝ ЗАО “АРМБИЗНЕСБАНК”
անգլերեն՝ “ARMBUSINESSBANK” CJSC

1.1.1 Բանկի պետական գրանցման վայրն է՝ ԶԶ, 0010, ք.Երևան, Նալբանդյան 48, գրանցման համարը՝ 40, տրված 10.12.1991թ.:

1.1.2 Բանկի գտնվելու վայրն է՝ ԶԶ, 0010, ք.Երևան, Նալբանդյան 48

ABB

1.1.3 Կապի միջոցները

Հեռախոսահամար՝ (+374 10) 59-20-20, (+374 60) 37-25-00

Ֆաքս՝ (+374 10) 59 20 64

Էլեկտրոնային փոստ՝ info@armbusinessbank.am

Ինտերնետային կայք-էջ՝ www.armbusinessbank.am

Բանկի հիմնադրման երկիրը՝ Հայաստանի Հանրապետություն:

1.2 Բանկի համառոտ պատմությունը

«ՀԱՅԲԻՉՆԵՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ն իր գործունեությունն սկսել է 1991 թվականի դեկտեմբերից և այդ ժամանակվանից ի վեր անցել է Հայաստանի տնտեսությանը բնորոշ բոլոր անցումային փուլերը:

1991 թվականի դեկտեմբերի 10-ին Բանկը գրանցվել է ՀՀ Կենտրոնական բանկում՝ ստանալով բանկային գործունեության թիվ 40 լիցենզիան:

Բանկը մինչև 2006 թվականը գործում էր՝ որպես «ՀԱՅԻՆՎԵՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ, որը հիմնադրվել էր Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի որոշմամբ՝ համաձայն 1994թ-ի դեկտեմբերի 14-ին կնքված հիմնադիր պայմանագրի, որով հանդես էր գալիս՝ որպես «ԱՐՄԻՆՎԵՍ» փայատիրական բանկի իրավահաջորդը, որը հիմնադրվել էր 1991թ. սեպտեմբերի 10-ին:

2006 թվականին «Ուկրպրոմբանկը» և «Ալֆա-Գարանտ» ապահովագրական ընկերությունը ձեռք բերեցին Բանկի՝ յուրաքանչյուրը 35%-անոց փաթեթները, իսկ 30% բաժնետոմսերի սեփականատեր դարձավ «Քրիսթի Մենեջմենթ» ընկերությունը:

2006 թվականի օգոստոսի 10-ին «ՀԱՅԻՆՎԵՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ վերոնշյալ բաժնետերերի արտահերթ ժողովում միաձայն որոշվեց Բանկը վերանվանել «ՀԱՅԲԻՉՆԵՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ:

2009 թվականի մայիսին «Քրիսթի Մենեջմենթ» ընկերությունը գնեց «Ալֆա-Գարանտ» ապահովագրական ընկերության բաժնենասը և «ՀԱՅԲԻՉՆԵՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի որոշմամբ համալրեց Բանկի կանոնադրական կապիտալը 3,050 մլն դրամով: Այնուհետև, «Քրիսթի Մենեջմենթ» ընկերությունը, կանոնադրական կապիտալը համալրելով ևս 5,400 մլն դրամով, դարձավ Բանկի 86.99% բաժնենասի սեփականատեր:

2011 թվականին «Քրիսթի Մենեջմենթ» ընկերությունը, «Ուկրպրոմբանկ»-ից ձեռք բերելով վերջինիս բաժնենասը, դարձավ «ՀԱՅԲԻՉՆԵՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ միակ բաժնետերը և

կանոնադրական կապիտալը համալրեց և 4,050 մլն դրամով: Այնուհետև, 2014 թվականին Բանկի կանոնադրական կապիտալը համալրվեց 5,407.5 մլն դրամով՝ կազմելով 22,907.5 մլն դրամ (35,000 բաժնետոմս), իսկ 2016 թվականին՝ 8,467.0 մլն դրամով՝ կազմելով 31,374.5 մլն դրամ (41,120 բաժնետոմս):

1.2.1 Բանկի ռազմավարությունը

Բանկի առաքելությունն է բարձրացնել հաճախորդների, բաժնետիրոջ, աշխատակիցների և, ընդհանրապես, հասարակության բարեկեցության մակարդակը՝ պրոֆեսիոնալ ձևով մատուցելով բարձրակարգ բանկային ծառայություններ: Իր առաքելությունն իրագործելու նպատակով՝ Բանկը քայլելու է ժամանակին համահունչ, ինչը ենթադրում է նոր տեխնոլոգիաների ներդրում՝ աշխատանքի արդյունավետությունը բարձրացնելու և գործառնական ռիսկը զսպելու նպատակով, աշխատակիցների անընդհատ վերապատրաստում, ժամանակակից, բարձրակարգ և որակյալ բանկային ծառայությունների մատուցում, ապահով և հուսալի ձևով հաճախորդների միջոցների կառավարում՝ հաստատելով նրանց հետ երկարաժամկետ կայուն հարաբերություններ:

Բանկի ռազմավարական նպատակներն են՝

- հիմնական ֆինանսական ցուցանիշների այնպիսի մակարդակի ապահովում, որը կնպաստի բանկային համակարգում առաջատար հնգյակի շարքում մեր դիրքի պահպանմանը և դրա բարելավմանը,
- ռիսկերի կառավարման համակարգի արդյունավետության բարձրացում՝ դիմակայելու սպասվող արտաքին տնտեսական ճնշումներին և անորոշությանը,
- տեղեկատվական նոր անվտանգ տեխնոլոգիաների ներդրում, որը հնարավորություն կընձեռի ներգրավել նոր հաճախորդներ՝ պահպանելով մրցակցային գերակայություն,
- մասնաճյուղային ցանցի ընդլայնում,
- արդյունավետ գործող արհեստավարժ թիմի անընդհատ կատարելագործում:

1.2.2 Բանկի կանոնադրական կապիտալը

2017թ.-ի ընթացքում Բանկի ընդհանուր կապիտալը, պայմանավորված կանոնադրական կապիտալի տարրերի (բացառությամբ՝ կանոնադրական կապիտալ և շենքերի և շինությունների վերագնահատումից աճ,) ավելացմամբ, ավելացել է 12.5%-ով՝

դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմելով 39,434 մլն դրամ: Կապիտալի համարժեքության նորմատիվը տարվա ընթացքում գտնվել է բավարար մակարդակի վրա և դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմել է 13.5% (սահմանված նվազագույն վուլցանիշ Ն1-ը՝ 12% 1):

Բանկի կանոնադրական կապիտալը կազմում է 31,374,560 հազ. ԶԶ դրամ, որը կազմված է 41,120 սովորական բաժնետոմսից: 31.12.2017թ. դրությամբ «ՀԱՅԲԻՉՆԵՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ 100% բաժնետոմսերի սեփականատերն է Վիտալի Սարգսի Գրիգորյանցը:

1.3 Բանկի բիզնեսի համառոտ նկարագիրը

«ՀԱՅԲԻՉՆԵՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ն, գործունեությունը ծավալելով ԶԶ-ում ու ԼՂԶ-ում, առաջարկում է հետևյալ բանկային ծառայությունները.

- ✓ վճարահաշվարկային գործառնություններ.
- ✓ ավանդների ներգրավում.
- ✓ դրամական փոխանցումներ.
- ✓ հաճախորդների հաշիվների սպասարկում.
- ✓ վարկերի տրամադրում.
- ✓ արտարժույթի առք ու վաճառք.
- ✓ կոմունալ ծառայությունների դիմաց վճարումների ընդունում.
- ✓ ֆինանսական վարձակալություն (լիզինգ).
- ✓ առևտրային գործարքների (պարտքի) ֆինանսավորում (ֆակտորինգ).
- ✓ պլաստիկ քարտերի տրամադրում և սպասարկում.
- ✓ աշխատավարձային նախագծերի իրականացում.
- ✓ գործառնություններ պետական արժեթղթերի շուկայում.
- ✓ գործառնություններ չեկերով.
- ✓ ֆինանսական գործառնություններ միջբանկային շուկայում.
- ✓ բանկային երաշխիքների և ակրեդիտիվների տրամադրում.
- ✓ միջազգային ինկասո գործառնություններ.
- ✓ ինտերնետ-բանկինգ.
- ✓ մոբայլ-բանկինգ.
- ✓ «Բանկ-հաճախորդ» համակարգ.
- ✓ ապահովագրության ոլորտում գործակալական ծառայություններ.
- ✓ անհատական բանկային պահատեղերի տրամադրում.

- ✓ պարտադիր կուտակային կենսաթոշակային համակարգի մասնակիցների սպասարկում.
- ✓ պետական նպաստների, կենսաթոշակների և սոցյալական ծրագրերի շրջանակներում հաճախորդների սպասարկում
- ✓ ոսկու ձուլակտորների վաճառք.
- ✓ առարկայագուրկ մետաղական հաշիվների բացում և այլն:

Արդյունավետ համագործակցության և հետևողական աշխատանքի շնորհիվ ՅԱՅԲԻՉՆԵՍԲԱՆԿԻ գործունեությունը մշտապես առանձնանում է դրական արդյունքներով:

1.3.1 Բանկը իրականացնում է վարկավորում սեփական ռեսուրսներով, տարբեր կառույցների հետ կնքված համագործակցության պայմանագրերով և համաձայնագրերով նախատեսված ֆինանսավորման ծրագրերի շրջանակներում: Բանկը մշակել է այնպիսի վարկային պրոդուկտներ, որոնք հնարավորություն են տալիս բավարարելու թե՛ ֆիզիկական անձանց, թե՛ տնտեսության տարբեր ոլորտներ սպասարկող տնտեսվարող սուբյեկտներին:

1.3.2 Եկուն ավանդային քաղաքականության շնորհիվ Բանկն անընդհատ ավելացնում է ժամկետային ավանդների բազան: 31.12.2017թ. դրությամբ ֆիզիկական անձանցից ներգրավված ժամկետային ավանդների գծով Բանկը զբաղեցնում է առաջատար դիրք ՅՅ բանկային համակարգում:

Ազատ դրամական միջոցները հիմնականում տեղաբաշխվում են բարձր իրացվելի ակտիվներում:

1.3.3 Բանկն իրականացնում է ֆինանսական գործառնություններ միջբանկային շուկայում, բանկային երաշխիքների և ակրեդիտիվների տրամադրում, ինչպես նաև միջազգային ինկասո գործառնություններ:

1.3.4 Բանկն իրականացնում է ինտերնետ-բանկինգ, մոբայլ-բանկինգ, «Բանկ հաճախորդ» համակարգերի սպասարկում, ինչպես նաև ապահովագրության ոլորտում գործակալական ծառայություններ:

1.3.5 Միջազգային հարաբերությունների ոլորտում Բանկն ակտիվ բանակցություններ է վարում արտասահմանյան թղթակցային, ներդրումային բանկերի և հիմնադրամների հետ՝ հարաբերությունների հաստատման, զարգացման և միջոցների ներգրավման ուղղությամբ: 2017թ.-ի ընթացքում նաև հաստատվել են միջազգային

գործնական հարաբերություններ հետևյալ բանկերի հետ՝ IIB (Международный инвестиционный банк), Москва /առևտրի ֆինանսավորում/, BHF Bank, Գերմանիա /առևտրի ֆինանսավորում/ և Československno obchodi banka, a.s., Չեխիա /առևտրի ֆինանսավորում/:

1.3.6 Բանկը հանդիսանում է SWIFT s.c.r.l Զամաշխարհային Սիջբանկային ֆինանսական Զեռահաղորդակցության Սիուբյան (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication) անդամ 2006 թվականից, իսկ 2012 թվականից գործարքների ծավալների ավելացման հետևանքով՝ նաև բաժնետեր: 2017թ. ընթացքում Բանկում բացվել են թղթակցային հաշիվներ ОАО Россельхозбанк, Москва, Россия (նոստրո), Сбербанк России (նոստրո), Банк Открытие, Москва, Россия (նոստրո) և KBC, Belgium (նոստրո):

31.12.2017թ. դրությամբ Բանկը թղթակցային հարաբերություններ ունի 34 բանկերի հետ, որից 24-ը ոչ ռեզիդենտ բանկեր են: Բանկը նոստրո թղթակցային հաշիվներ ունի 10 ռեզիդենտ և 15 ոչ ռեզիդենտ բանկերում, իսկ Բանկում լրոր թղթակցային հաշիվներ ունեն 6 ռեզիդենտ և 10 ոչ ռեզիդենտ բանկեր:

Բանկը Anelik, Money Gram, Unistream, Ria, Sigue, Converse Transfer, Intelepress և БЭСТ ֆիզիկական անձանց արագ դրամական փոխանցման համակարգերի միջոցով իրականացնում է ՌԴ ռուբլով, ԱՄՆ դոլարով և Եվրոյով փոխանցումներ: Բանկը հաճախորդների համար իրականացնում է միջազգային երաշխիքների, ինկասոների, ակրեդիտիվների սպասարկում: Զանդիսանում է "ԱրՔա" տեղական, MasterCard և ViSA INTERNATIONAL միջազգային վճարային համակարգերի անդամ :

1.3.7 Բանկը, հանդիսանալով «ԱրՔա», MasterCard Worldwide և ViSA International վճարային համակարգերի լիիրավ անդամ, իրականացնում է պլաստիկ քարտերի տրամադրում և սպասարկում: 31.12.2017թ. դրությամբ Բանկը սպասարկել է համապատասխանաբար՝ 8,994, 41,320 և 26,097 քարտ:

Բանկը սպասարկել է 504 POS-տերմինալ, 106 ԱԳՄ, 40 ԱԳՓՄ և 21 ԱՓՄ:

Սեփական պրոցեսինգային կենտրոնի ներդրումը Բանկին հնարավորություն տվեց կրճատել քարտային գործառնությունների հետ կապված ծախսերը, ինչի շնորհիվ Բանկը կարողացավ առավել գրավիչ առաջարկություններով հանդես գալ շուկայում և ընդլայնել քարտապան հաճախորդների բազան: Քարտային բիզնեսի զարգացմանը մեծապես

նպաստեց նաև կորպորատիվ և մանրածախ բիզնեսի ոլորտում Բանկի ակտիվությունը: Ինչպես նախորդ տարիներին, ներկայումս ևս ներդրվում են նոր և տարաբնույթ քարտային ծառայություններ, զեղչային նոր համակարգեր, խրախուսման և արագ սպասարկման նոր գործիքներ, ինչպես նաև ավելացվում են քարտերի սպասարկման կետերը Երևանում և ՀՀ մարզերում:

1.3.8 Ծառայությունների մատուցումն իրականացվում է Բանկի գլխավոր գրասենյակի, մասնաճյուղային ցանցի, բանկոմատների և POS-տերմինալների միջոցով:

1.4 Բանկի կազմակերպական կառուցվածքը.

Բանկի կազմակերպական կառուցվածքը հետևյալն է:

1.5 Բանկի ակտիվների և եկամտաբեր ակտիվների ամփոփ բնութագիրը.

հազ. 77 դրամ

	31/12/17	31/12/16	31/12/15
Ակտիվներ, այդ թվում՝	575,341,865	401,668,745	290,140,540
Եկամտաբեր ակտիվներ, այդ թվում՝	447,862,371	283,791,438	228,007,567
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	347,407,380	239,238,047	189,458,564
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	6,961,010	4,848,923	4,042,445
Բանկերի թղթակցային հաշիվներ	1,440,373	1,142,600	4,598,186
Պահանջներ ՀՀ ԿԲ նկատմամբ	50,016,638		
Ռեպո համաձայնագրեր	24,972,103	23,162,096	17,257,611
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	16,401,079	14,326,459	10,717,704
Այլ եկամտաբեր ակտիվներ	663,788	1,073,313	1,933,057
Եկամտաբեր ակտիվների տեսակարար կշիռը	77.84%	70.65%	78.59%

2) Բանկին և պարտատոմսերին առնչվող ռիսկերի համառոտ նկարագիր

Ռիսկերի ճիշտ կանխատեսումը, գնահատումն ու կառավարումը ցանկացած ձեռնարկատիրական գործունեության հաջողության գրավականն է:

Բանկին առնչվող ռիսկերի մանրամասն նկարագրությանը ներդրողը կարող է ծանոթանալ սույն Ազդագրի Բաժին 3-ի երկրորդ կետում:

Բանկերն առնչվում են տնտեսության մեջ գոյություն ունեցող գրեթե բոլոր ռիսկերի հետ:

Բանկի գործունեության ընթացքում հատկապես կարևորվում են հետևյալ ռիսկերի կառավարումը.

Վարկային ռիսկը այն ներկա կամ ապագա հավանականությունն է, որ բանկի վարկառուն կամ այլ պարտապանը կխախտի բանկի հետ կնքած պայմանագրի պայմանները կամ չի գործի այդ պայմանագրի պայմաններին համապատասխան, ինչը բացասաբար կազդի բանկի շահույթի և/կամ կապիտալի վրա: Վարկային ռիսկը ծագում է բոլոր այն գործարքներից, որոնց արդյունքում առաջանում են փաստացի, պայմանական կամ պոտենցիալ պահանջներ բանկի պարտապանների նկատմամբ:

Իրացվելիության ռիսկը Բանկի կողմից պարտատերերի օրինական պահանջները ժամանակին չկատարելու հետ կապված հնարավոր կորուստների հավանականությունն է:

Գործառնական ռիսկ այն կորստի հավանականությունն է, որը կարող է առաջանալ անբավարար կամ ձախողված ներքին գործարար-գործընթացների, համակարգերի, մարդկային գործոնի կամ արտաքին գործոնների արդյունքում: Գործառնական ռիսկը ներառում է նաև իրավական, տեղեկատվական տեխնոլոգիաների և հեղինակության ռիսկերը:

Շուկայական ռիսկ առաջանում է փոխարժեքների, շուկայական տոկոսադրույքների և գների ոչ բարենպաստ փոփոխությունների արդյունքում:

Մրցակցային ռիսկ առաջանում է բանկային համակարգում անընդհատ սրվող մրցակցության պայմաններում և այն կարող է իր ազդեցությունը թողնել Բանկի ֆինանսական ցուցանիշների վրա:

Պարտատոմսերին առնչվող ռիսկերի մանրամասն նկարագրությանը ներդրողը կարող է ծանոթանալ սույն Ազդագրի Բաժին 2-ի առաջին կետում:

Ինչպես ցանկացած ներդրում, այնպես էլ պարտատոմսերում իրականացվող ներդրումը իր մեջ պարունակում է որոշակի ռիսկային գործոններ: Ներդրողը, հաշվի առնելով Ազդագրում ներկայացված ռիսկերի վերաբերյալ տեղեկատվությունը և ծանոթանալով այլ տեղեկատվություններին, պետք է որոշում կայացնի՝ կատարել ներդրում, թե՛ ոչ:

Իրացվելիության ռիսկ. Ի տարբերություն պետական պարտատոմսերի, որոնց համար առկա է համեմատաբար իրացվելի շուկա, կորպորատիվ պարտատոմսերի պարագայում, միշտ առկա է ռիսկ, որ ներդրողն ի վիճակի չի լինի վաճառել իր կորպորատիվ պարտատոմսերը հնարավորինս արագ և շահավետ գնով, քանի որ ելնելով տնտեսության վիճակից, շուկան կարող է լինել փոքր՝ կազմված միայն մի քանի վաճառողներից և գնորդներից:

Արտարժույթային ռիսկ. Երբ թողարկվող պարտատոմսերը արտարժույթային են, ներդրողը կարող է կորուստներ կրել կապված փոխարժեքների տատանումների հետ: Արտարժույթային ռիսկը կարող է նաև առաջանալ, երբ ներդրողը փոխանակում է արտարժույթը ՀՀ դրամով ներդրում անելու համար:

Տոկոսադրույքի ռիսկ. Շուկայական տնտեսության պայմաններում համարվում է, որ տոկոսադրույքները և պարտատոմսերի գները իրար հետ ունեն հակադարձ կախվածություն, այն է՝ երբ շուկայում տոկոսադրույքները նվազում են, պարտատոմսերի

գները շուկայում աճման միտում ունեն, և հակառակը՝ երբ տոկոսադրույքներն աճում են, պարտատոմսերի գները նվազման միտում ունեն:

Վերաներդրման ռիսկ. Մեկ այլ վտանգ որին կարող են բախվել ներդրողները վերաներդրման ռիսկն է. կա հավանականությունը, որ թողարկողի պարտատոմսերում կատարված սկզբնական ներդրումից ստացվող եկամուտներն այլևս հնարավոր չի լինի առնվազն նույն եկամտաբերությամբ ներդնել:

Ինֆլյացիոն ռիսկ. Երբ ներդրողը գնում է պարտատոմս, ի սկզբանկե ակնկալում է եկամուտների ստացում որոշակի դրույքաչափով մինչև պարտատոմսի մարման ժամկետը կամ մինչև պարտատոմսի օտարելը, որը կարող է լինել ֆիքսված կամ փոփոխուն: Սակայն գնողունակության անկման կամ էական գնաճի դեպքում, երբ վերջիններիս դրույքը կլինի ավելի բարձր, քան ներդրումներից ստացվող եկամտի դրույքը, ներդրողների մոտ առկա կլինի եկամտաբերության բացասական դրույք:

Սոցիալ քաղաքական իրավական ռիսկ. Պարտատոմս թողարկող ընկերության պետականացումը, պետական մարմինների կողմից անբարենպաստ քաղաքականության իրականացման արդյունքում սոցիալ-քաղաքական պայմանների վատթարացումը, որոնք կհանգեցնեն պարտատոմսի արժեքի նվազմանը, կոչվում են քաղաքական ռիսկեր: ՀՀ կառավարությունը կարող է ցանկացած պահի փոփոխել պարտատոմսերի ոլորտը կարգավորող օրենսդրությունը և իրավական ակտերը, որոնք կարող են բացասական ազդեցություն ունենալ պարտատոմսերի և դրանց եկամտաբերության վրա, այսպիսով առաջացնելով օրենսդրական ռիսկ:

3) Բանկի գործունեության զարգացման և ֆինանսական վիճակի փոփոխություններ

Բանկի գործունեությունը մշտապես գտնվում է Բանկի խորհրդի, Գործադիր մարմնի ուշադրության ներքո և իրականացվում է համաձայն Բանկի խորհրդի կողմից հաստատված «Հեռանկարային զարգացման ծրագրի», ինչը հնարավորություն է տալիս օպերատիվ կերպով արձագանքել շուկայական իրավիճակի փոփոխություններին՝ համապատասխանեցնելով Բանկի գործունեությունը շուկայի պահանջներին, ինչպես նաև նվազագույնի հասցնել մի շարք ռիսկային գործոնների բացասական ազդեցությունը:

2017թ-ի ընթացքում ներգրավված միջոցների ծավալի ավելացման արդյունքում ավելացել են նաև Բանկի ակտիվները՝ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմելով 575,342 մլն դրամ: 2017թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի պարտավորությունները կազմել են 535,908 մլն դրամ: Պարտավորությունների ամենախոշոր տարրը ներգրավված ժամկետային ավանդներն են՝ 61.25%: Վերջինս նախորդ տարվա համեմատ ավելացել է 46.67%-ով և կազմել 328,175 մլն դրամ: Աճը հիմնականում պայմանավորված է ֆիզիկական և իրավաբանական անձանցից ներգրավված միջոցների աճով: Ցպահանջ միջոցները կազմել են ընդհանուր պարտավորությունների 16.02%-ը՝ կազմելով 85,834 մլն դրամ: Նախորդ տարվա համեմատ ցուցանիշը աճել է 74.79 %-ով: Վերջինս մեծապես պայմանավորված է իրավաբանական անձանց հաշիվների աճով՝ 30,463 մլն. դրամով:

31.12.2017թ. դրությամբ Բանկի շահույթը կազմել է 2,133 մլն դրամ: Տոկոսային եկամուտները նախորդ տարվա համեմատ ավելաճել են 18.3%-ով և կազմել 35,260 մլն դրամ, տոկոսային ծախսերը ևս՝ 28.9%-ով՝ կազմելով 28,679 մլն դրամ: Ոչ տոկոսային եկամուտները նախորդ տարվա համեմատ աճել են 20.8%-ով՝ կազմելով 7,552 մլն դրամ, իսկ ոչ տոկոսային ծախսերն ավելացել են 13.7%-ով՝ կազմելով 8,362 մլն դրամ:

31.12.2017թ. դրությամբ Ընդհանուր ակտիվների 65.4 %-ը կամ 76,381 մլն դրամ կազմել են Բանկի վարկային ներդրումները և այլ փոխատվությունները: Տարեվերջին վարկային պորտֆելի կառուցվածքում հատկապես մեծ տեղ են գտել վարկավորման հետևյալ ոլորտները՝ առևտուր, շինարարություն, սպառողական վարկեր, և մշակող արդյունաբերություն՝ համապատասխանաբար 27.1%, 12.4%, 11.0% և 7.0% կշիռներով:

2018թ-ի ընթացքում՝ մինչև Ազդագրի գրանցման ներկայացման օրը, Բանկի հիմնական ֆինանսական ցուցանիշների և գործունեության էական փոփոխություն տեղի չի ունեցել, և Բանկը միտված է պահպանել ակտիվների և մնացած հիմնական ցուցանիշների շարունակական աճը:

Գործունեության համար անհրաժեշտ բոլոր արտոնագրերը և լիցենզիաներն ուժի մեջ են, դատական հայցեր առկա չեն, բացակայում և չեն սպասվում կազմակերպական փոփոխություններ:

4) Բանկի աուդիտ իրականացնող անձի մասին համառոտ տեղեկատվություն

Բանկի 2011թ. անկախ աուդիտն իրականացրել է «Գրանք Թորնթոն» ՓԲԸ-ն, 2012թ.՝ «Բեյքեր Թիլլի Արմենիա» ՓԲԸ-ն, 2013թ., 2014թ., 2015թ. և 2016թ. «Գրանք Թորնթոն» ՓԲԸ-ն:

«Գրանք Թորնթոն» ՓԲԸ-ի հասցեն է՝

ՀՀ, ք. Երևան, 0012, Վաղարշյան 8/1, հեռ. (+ 374 10) 260 964, ֆաքս՝ (374 10) 260 961, www.gta.am

Տնօրեն-բաժնետեր՝ Գագիկ Գյուլբուդադյան

«Բեյքեր Թիլլի Արմենիա» ՓԲԸ-ի հասցեն է՝

ՀՀ, ք. Երևան, 0010, Հանրապետության 22, հեռ. (+ 374 10) 58 24 78, (+ 374 10) 54 43 01, www.bakertillyarmenia.com

Տնօրեն՝ Փառանձեն Գևորգյան

5) Բանկի կառավարման մարմինների անդամների վերաբերյալ համառոտ տեղեկատվություն

5. 1 Բանկի կանոնադրությամբ սահմանված են Բանկի կառավարման հետևյալ մարմինները՝

Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովը /այսուհետ՝ ժողով/,

- Բանկի խորհուրդը /այսուհետ՝ խորհուրդ/,
- Բանկի գործադիր մարմինները՝ Բանկի վարչության նախագահ (այսուհետ՝ Վարչության նախագահ) և Բանկի վարչությունը (այսուհետ՝ Վարչություն):

5.2 Բանկի խորհուրդը կազմված է հինգ անդամներից.

	Անուն, ազգանուն	Պաշտոն	Փորձառությունը
1	Վիտալի Գրիգորյանց	խորհրդի նախագահ	36 տարի
2	Ալիկ Չիրկինյան	խորհրդի անդամ	37 տարի
3	Սերգեյ Արզումանյան	խորհրդի անդամ	33 տարի
4	Դիանա Գրիգորյան	խորհրդի անդամ	19 տարի
5	Սևակ Պետրոսյան	խորհրդի անդամ	25 տարի

5.3 Բանկի վարչությունը կազմված է յոթ անդամներից.

	Անուն, ազգանուն	Պաշտոն	Փորձառությունը
1	Արսեն Միքայելյան	Վարչության նախագահ	18 տարի
2	Մանվել Սահակյան	Վարչության անդամ, Վարչության նախագահի տեղակալ – Ֆինանսական դեպարտամենտի տնօրեն	30 տարի
3	Վարդան Աղաջանյան	Վարչության անդամ, Վարչության նախագահի տեղակալ - Գործառնական դեպարտամենտի տնօրեն	24 տարի
4	Նշան Գիրգորյան	Վարչության անդամ, Վարչության նախագահի տեղակալ – Վարկային դեպարտամենտի տնօրեն	19 տարի
5	Վահան Մելքոնյան	Վարչության անդամ, Գանձապետական դեպարտամենտի տնօրեն - Գլխավոր գանձապետ	26 տարի
6	Նարինե Սարգսյան	Վարչության անդամ, Գլխավոր հաշվապահ	30 տարի
7	Անի Ղանբարյան	Վարչության անդամ, Ռիսկերի կառավարման դեպարտամենտի տնօրեն	19 տարի

5.4 Բանկի աշխատողների թիվը 31.12.2017թ. դրությամբ կազմում է 898 աշխատող:

5.5 Բանկի խոշոր բաժնետերերը ներկայացված են Ամփոփաթերթի 1-ին կետի 1.2.2 ենթակետում:

6) Բանկի պարտատոմսերի հիմնական տվյալները.

Անվանական, չփոխարկվող, արժեկտրոնային ոչ փաստաթղթային պարտատոմսեր:

Թողարկվող պարտատոմսերը տեղաբաշխվում և մարվում են ԱՄՆ դոլարով, իսկ դրանց դիմաց արժեկտրոնային վճարումները կատարվում են ՀՀ դրամով: Թո դ ար կ մ ան (առաջարկի) ընդհանուր ծավալը կազմելու է 180,000,000.00 (Մեկ հարյուր ութսուն միլիոն) ԱՄՆ դոլար:

Տեղաբաշխվող (վաճառվող) պարտատոմսերի քանակը որոշվելու է համապատասխան թողարկման ծավալի ու անվանական արժեքի:

Մեկ պարտատոմսի անվանական արժեքը կազմում է 100 (մեկ հարյուր) ԱՄՆ դոլար:

Յուրաքանչյուր տրանշի արժեկտրոնի տոկոսադրույքը, մարման ժամկետը և արժեկտրոնի վճարման պարբերականությունը ենթակա է որոշման Թողարկողի Խորհրդի կողմից:

Անվանական, չփոխարկվող, արժեկտրոնային ոչ փաստաթղթային պարտատոմսեր:

Թողարկվող պարտատոմսերը տեղաբաշխվում և մարվում են եվրոյով, իսկ դրանց դիմաց արժեկտրոնային վճարումները կատարվում են ՀՀ դրամով: Թողարկման (առաջարկի) ընդհանուր ծավալը կազմելու է 20,000,000.00 (Քսան միլիոն) եվրո:

Տեղաբաշխվող (վաճառվող) պարտատոմսերի քանակը որոշվելու է համապատասխան Թողարկման ծավալի ու անվանական արժեքի:

Մեկ պարտատոմսի անվանական արժեքը կազմում է 100 (մեկ հարյուր) եվրո:

Յուրաքանչյուր տրանշի արժեկտրոնի տոկոսադրույքը, մարման ժամկետը և արժեկտրոնի վճարման պարբերականությունը ենթակա է որոշման Թողարկողի Խորհրդի կողմից:

Անվանական, չփոխարկվող, արժեկտրոնային ոչ փաստաթղթային պարտատոմսեր:

Թողարկվող պարտատոմսերը տեղաբաշխվում և մարվում են ՀՀ դրամով և դրանց դիմաց արժեկտրոնային վճարումները կատարվում են ՀՀ դրամով: Թողարկման (առաջարկի) ընդհանուր ծավալը կազմելու է 10,000,000,000.00 (տասը միլիարդ) ՀՀ դրամ:

Տեղաբաշխվող (վաճառվող) պարտատոմսերի քանակը որոշվելու է համապատասխան Թողարկման ծավալի ու անվանական արժեքի:

Մեկ պարտատոմսի անվանական արժեքը կազմում է 10,000.00 (տասը հազար) ՀՀ դրամ:

Յուրաքանչյուր տրանշի արժեկտրոնի տոկոսադրույքը, մարման ժամկետը և արժեկտրոնի պարբերականությունը ենթակա է որոշման Թողարկողի Խորհրդի կողմից:

Բանկի անվանական պարտատոմսերի թողարկման և դրան հետևող տեղաբաշխման հիմնական նպատակ է հանդիսանում շուկայից միջոցների ներգրավումը: Թողարկողի կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման արդյունքում ներգրավված դրամական միջոցներն ուղղվելու են կարճաժամկետ և միջնաժամկետ վարկերի տրամադրմանը և ներդրումների իրականացմանը:

Պարտատոմսերի տեղաբաշխումը սկսելու օրը ենթակա է որոշման Բանկի Վարչության կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխումից առնվազն 10 (տասը) աշխատանքային օր առաջ, ինչը կիրառարակվի Բանկի` www.armbusinessbank.am

ինտերնետային կայքում սահմանված ժամկետներում: Պարտատոմսերի ձեռքբերման համար ներդրողները սահմանված կարգով պետք է լրացնեն համապատասխան պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտ-հանձնարարականը, պատշաճ կերպով ներկայացնեն Բանկ և կատարեն համապատասխան վճարում, որով կհավաստեն պարտատոմսերի թողարկման պայմաններն ընդունելը:

7) Արժեթղթերի առաջարկի և դրանց առևտրին թույլտվության համակողմանի նկարագիրը

Բանկի անվանական պարտատոմսերի բաժանորդագրություն չի իրականացվելու:

Պարտատոմսերի ձեռքբերման համար ներդրողները սահմանված կարգով պետք է լրացնեն համապատասխան պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտ-հանձնարարականը, պատշաճ կերպով ներկայացնեն Բանկ և կատարեն համապատասխան վճարում, որով կհավաստեն պարտատոմսերի թողարկման պայմաններն ընդունելը:

8) Բանկի ամփոփ ֆինանսական տվյալներ.

Ցուցանիշի անվանումը	31.12.2017 ¹	2016	2015
Զուտ շահույթ շահութահարկի ծախսի նվազեցումից հետո	2,133,020	1,053,181	1,243,778
Սեփական կապիտալի միջին մեծություն	37,936,590	32,362,241	29,905,690
Սեփական կապիտալի շահութաբերություն (ROE)%	5.62%	3.25%	4.16%
Զուտ շահույթ շահութահարկի ծախսի նվազեցումից հետո	2,133,020	1,053,181	1,243,778
Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն	435,243,690	308,922,181	274,058,721
Ակտիվների շահութաբերություն (ROA)%	0.49%	0.34%	0.45%
Զուտ շահույթ շահութահարկի ծախսի նվազեցումից հետո	2,133,020	1,053,181	1,243,778
Գործառնական եկամուտ	13,743,212	13,140,057	11,477,568
Զուտ շահույթի մարժա (NPM) %	15.52%	8.02%	10.84%
Գործառնական եկամուտ	13,743,212	13,140,057	11,477,568
Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն	435,243,690	308,922,181	274,058,721
Ակտիվների օգտագործման գործակից % (AU)	3.16%	4.25%	4.19%
Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն	435,243,690	308,922,181	274,058,721
Սեփական կապիտալի միջին մեծություն	37,936,590	32,362,241	29,905,690
Սեփական կապիտալի մուլտիպլիկատոր (EM)	11.47	9.55	9.16
Զուտ տոկոսային եկամուտ	6,581,035	7,974,785	7,027,432
Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն	402,159,665	276,777,167	208,275,569
Զուտ տոկոսային մարժա %(NIM)	1.64%	2.88%	3.37%
Տոկոսային եկամուտ	35,260,107	29,843,923	26,560,094
Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն	402,159,665	276,777,167	208,275,569
Եկամտաբեր ակտիվների եկամտաբերություն, %	8.77%	10.78%	12.75%
Տոկոսային ծախսեր	28,679,072	21,869,138	19,532,662
Պարտավորություններ, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր	475,933,055	297,259,747	223,401,799
Ծախսատարություն այն պարտավորությունների, որոնց գծով կատարվում են ծախսեր, %	6.03%	7.36%	8.74%

¹ 31.12.2017թ. ֆինանսական ցուցանիշները հաստատված չեն անկախ աուդիտ իրականացնող անձի կողմից: 2015 և 2016թթ. ֆինանսական ցուցանիշները հաստատված են անկախ աուդիտ իրականացնող անձի կողմից՝ բացառությամբ ընդհանուր ակտիվների և սեփական կապիտալի միջին մեծությունների, եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծության և պարտավորությունների, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր մեծության:

Զուտ շահույթ շահութահարկի ծախսի նվազեցումից հետո	2,133,020	1,053,181	1,243,778
Բաժնետոմսերի միջին կշռված թիվը (հատ)	41,120	36,204	35,000
Զուտ շահույթը մեկ բաժնետոմսի հաշվով (EPS)	51.87	29.09	35.54
ՄՊԲԴ,%	2.74%	3.43%	4.01%

ԱՄՓՈՓ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԿԻՑՆԵՐ

Ֆինանսական գործակիցների հաշվարկման բանաձևերը ներկայացված են Հավելված 2-ում:

ԲԱԺԻՆ 2. ԹՈՂԱՐԿՎՈՂ ՊԱՐՏԱՏՈՍՍԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

1) Ռիսկային գործոններ

Ներդրողը պետք է գիտակցի, որ որոշակի ռիսկային գործոնների ի հայտ գալու դեպքում, որոնք բացասական ազդեցություն կունենան Բանկի ֆինանսական ցուցանիշների, համբավի, մրցակցային դիրքի վրա, ուղղակիորեն կանդրադառնան նաև պարտատոմսերի գրավչության, զնի և իրացվելիության վրա՝ արդյունքում ներդրողը ստիպված կլինի իրացնել պարտատոմսերն ավելի ցածր գնով, քան նրա համար վճարել էր:

Իրացվելիության ռիսկը. Ի տարբերություն պետական պարտատոմսերի, որոնց համար առկա է համեմատաբար իրացվելի շուկա, կորպորատիվ պարտատոմսերի պարագայում, միշտ առկա է ռիսկ, որ ներդրողն ի վիճակի չի լինի վաճառել իր կորպորատիվ պարտատոմսերը հնարավորինս արագ և շահավետ գնով, քանի որ ելնելով տնտեսության վիճակից՝ շուկան կարող է լինել փոքր՝ կազմված միայն մի քանի վաճառողներից և գնորդներից: Թեև Բանկը իր պարտատոմսերի իրացվելիության բարձրացման համար դրանց տալիս է որոշակի մրցակցային և ներդրումային որակներ, սակայն, վերջինս, կախված տնտեսության ընդհանուր վիճակից և տատանումներից՝ ներդրողներին չի կարող երաշխավորել որ դրանք կլինեն խիստ իրացվելի:

Արտարժույթային ռիսկ. Երբ թողարկվող պարտատոմսերը արտարժույթային են, ներդրողը կարող է կորուստներ կրել կապված փոխարժեքների տատանումների հետ: Սույն ռիսկը հատկապես առնչվում է այն ներդրողներին, որոնք պարտատոմսերի ձեռք բերման և մարման դիմաց ստացված գումարները փոխանակելու են մեկ արժույթից մեկ

այլ արժույթի: Արտարժութային ռիսկ կարող է առաջանալ արժեկտրոնների վճարման առնչությամբ. երբ արժեկտրոնները հաշվարկվում է արժեկտրոնների հաշվարկման օրվա նախորդ օրը ՀՀ ԿԲ հրապարակած փոխարժեքի հիման վրա, իսկ վճարումը տեղի է ունենում տվյալ օրը:

Տոկոսադրույքի ռիսկ. Շուկայական տնտեսության պայմաններում համարվում է, որ տոկոսադրույքները և պարտատոմսերի գները իրար հետ ունեն հակադարձ կախվածություն, այն է՝ երբ շուկայում տոկոսադրույքները նվազում են պարտատոմսերի գները շուկայում աճման միտում ունեն, և հակառակը՝ երբ տոկոսադրույքներն աճում են, պարտատոմսերի գները նվազման միտում ունեն: Այդ իսկ պատճառով տոկոսադրույքների փոփոխությունները կարող են հանգեցնել թե՛ թողարկողների և թե՛ ներդրողների կողմից պարտատոմսերի համապատասխանաբար թողարկման և ներդրումների իրականացման մասով քաղաքականության վերանայման և փոփոխման:

Վերաներդրման ռիսկ. Մեկ այլ վտանգ որին կարող են բախվել ներդրողները վերաներդրման ռիսկն է, այն է հավանականությունը, որ թողարկողի պարտատոմսերում կատարված սկզբնական ներդրումից ստացվող եկամուտներն այլևս հնարավոր չի լինի առնվազն նույն եկամտաբերությամբ ներդնել: Նշյալ վերաներդրման ռիսկը կարող է էական բացասական ազդեցություն ունենալ ներդրողների երկարաժամկետ ներդրումների վրա, սակայն էական գործոն չի կարող հանդիսանալ կարճաժամկետ ներդրումների համար:

Ինֆլյացիոն ռիսկ. Երբ ներդրողը գնում է պարտատոմս, ի սկզբանկե ակնկալում է եկամուտների ստացում որոշակի դրույքաչափով մինչև պարտատոմսի մարման ժամկետը կամ մինչև պարտատոմսի օտարելը, որը կարող է լինել ֆիքսված կամ փոփոխուն: Սակայն գնողունակության անկման կամ էական գնաճի դեպքում, երբ վերջիններիս դրույքը կլինի ավելի բարձր, քան ներդրումներից ստացվող եկամտի դրույքը, ներդրողների մոտ առկա կլինի եկամտաբերության բացասական դրույք:

Սոցիալ քաղաքական իրավական ռիսկ. Պարտատոմս թողարկող ընկերության պետականացումը, պետական մարմինների կողմից անբարենպաստ քաղաքականության իրականացման արդյունքում սոցիալ-քաղաքական պայմանների վատթարացումը, որոնք կհանգեցնեն պարտատոմսի արժեքի նվազմանը, կոչվում են քաղաքական ռիսկեր: ՀՀ կառավարությունը կարող է ցանկացած պահի փոփոխել պարտատոմսերի ոլորտը կարգավորող օրենսդրությունը և իրավական ակտերը, որոնք կարող են բացասական

ազդեցություն ունենալ պարտատոմսերի և դրանց եկամտաբերության վրա, այսպիսով առաջացնելով օրենսդրական ռիսկ:

2) Հիմնական տեղեկատվություն

«ՀԱՅԲԻՉՆԵՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ անվանական պարտատոմսերի թողարկման և դրան հետևող տեղաբաշխման հիմնական նպատակ է հանդիսանում ՀՀ արժեթղթերի շուկայում միջոցների ներգրավումը: Թողարկողի կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման արդյունքում ներգրաված դրամական միջոցներն ուղղվելու են կարճաժամկետ և միջնաժամկետ վարկերի տրամադրմանը և ներդրումների իրականացմանը:

Վերջնական պայմանների հրապարակման ձևը

Պարտատոմսերի թողարկման, տեղաբաշխման, շրջանառության ու մարման վերջնական պայմանները ենթական են որոշման Բանկի խորհրդի կողմից:

Արժեթղթերի յուրաքանչյուր թողարկման համար կազմվող թողարկման վերջնական պայմանները ՀՀ ԿԲ են ներկայացվում և հրապարակվում յուրաքանչյուր տրանշի տեղաբաշխումից առնվազն 2 օր առաջ: Արժեթղթերի յուրաքանչյուր թողարկման վերջնական պայմանները Թողարկողը պարտավորվում է հրապարակել իր ինտերնետային կայքում:

3) Տեղեկատվություն «ՀԱՅԲԻՉՆԵՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ անվանական պարտատոմսերի վերաբերյալ.

3.1 Արժեթղթերի տեսակը և դասը. «ՀԱՅԲԻՉՆԵՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ պարտատոմսերն անվանական, արժեկտրոնային, առանց հետգնման հնարավորության, ոչ փաստաթղթային և ոչ փոխարկելի պարտատոմսեր են: Թողարկվող պարտատոմսերը դեռևս չունեն տարբերակիչ ծածկագիր:

3.2 Երկիրը, որի օրենսդրության համաձայն թողարկվել են արժեթղթերը. Թողարկումն իրականացվում է ՀՀ օրենսդրության համաձայն, և դրանց շուրջ ծագող վեճերը, այդ թվում՝ դատական, ենթակա են լուծման ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

3.3 Արժեթղթերի ձևը. Թողարկված պարտատոմսերը ոչ փաստաթղթային են, իսկ պարտատոմսերի ռեեստրը վարվելու է «Հայաստանի Կենտրոնական Դեպոզիտարիա» ԲԲԸ-ի կողմից՝ ըստ համապատասխան կանոնների և ընթացակարգերի:

3.4 Արժեթղթերի անվանական արժեքը և քանակը.

Մեկ պարտատոմսի անվանական արժեքը 100 ԱՄՆ դոլար է: Թողարկվող պարտատոմսերի ընդհանուր ծավալը կազմում է 180,000,000.00 ԱՄՆ դոլար:

Մեկ պարտատոմսի անվանական արժեքը 100 եվրո է: Թողարկվող պարտատոմսերի ընդհանուր ծավալը կազմում է 20,000,000.00 եվրո:

Մեկ պարտատոմսի անվանական արժեքը 10,000.00 ՀՀ դրամ է: Թողարկվող պարտատոմսերի ընդհանուր ծավալը կազմում է 10,000,000,000.00 ՀՀ դրամ:

3.5 Թողարկման արժույթը. Պարտատոմսերը թողարկվում են ԱՄՆ դոլարով և ՀՀ դրամով համաձայն սույն Ծրագրային Ազդագրով սահմանված ծավալի:

3.6 Արժեթղթերից բխող իրավունքների նկարագրությունը. պարտատոմսերի թողարկման մասին որոշմամբ սահմանվել են պարտատոմսերից բխող հետևյալ իրավունքները.

- ստանալ վճարվող արժեկտրոնները համաձայն սույն Ազդագրի 2-րդ բաժնի, 3-րդ կետի 3.8 ենթակետով սահմանված ժամանակացույցի և մարման գումարը՝ ըստ Ազդագրով սահմանված կարգի: Արժեկտրոնային եկամտի ստացման և շրջանառության ժամկետի վերջում պարտատոմսերի մարման գումարի ստացման իրավունքի իրականացման համար ներդրողներից լրացուցիչ գործողությունների կատարում չի պահանջվում և արժեկտրոնային եկամուտը/պարտատոմսի մարման գումարը փոխանցվում է ներդրողի բանկային հաշվին Թողարկողի կողմից,
- Թողարկողի կողմից պարտատոմսերի արժեկտրոնները և/կամ մարման գումարը սահմանված ժամկետի ուշացնելու դեպքում ձեռնարկել պարտատոմսերի սեփականության իրավունքից բխող իր պահանջների բավարարման ուղղությամբ օրենքով թույլատրվող գործողություններ,
- գրավադրել պարտատոմսերն օրենքով սահմանված կարգով, իր ցանկությամբ օտարել պարտատոմսերը ֆոնդային բորսայում /ցուցակված և առևտրին թույլատրված լինելու դեպքում/ կամ արտաբորսայում՝ օրենքով սահմանված

կարգով, ընդ որում ներդրողները պետք է հաշվի առնեն, որ ՀՀ օրենսդրությամբ չի թույլատրվում կարգավորվող շուկայից /ֆոնդային բորսա/ դուրս վաճառել կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլատրված արժեթղթեր, բացառություն են կազմում ՀՀ ԿԲ կողմից կնքվող գործարքները, դրանք ՀՀ ԿԲ և ՖԻՆ. շուկայի մասնագիտացված ընկերությունների միջև հնարավոր գործարքներն են և թողարկողի կողմից իր թողարկված արժեթղթերի հետզման կամ ձեռքբերման գործարքները:

Համաձայն սույն Ազդագրի 2-րդ բաժնի, 3-րդ կետի 3.9 ենթակետի, Բանկի պարտատոմսերի սեփականատերերին պարտատոմսերում կատարված ներդրումները մարվելու են պարտատոմսի անվանական արժեքով անկանխիկ ձևով՝ պարտատոմսերի սեփականատերերի/անվանատերերի ռեսսորում նշված բանկային հաշիվներին փոխանցելու միջոցով:

3.7 Առաջարկվող արժեթղթերի դասակարգման մասին տեղեկատվություն.

Համաձայն «Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և ապահովագրական ընկերությունների սնանկության մասին» ՀՀ օրենքի՝ Բանկի լուծարման դեպքում նրա պարտատերերի պահանջները բավարարվում են գետևյալ հերթականությամբ.

- **առաջին**՝ ադմինիստրացիայի, լուծարային կառավարչի կողմից օրենքով սահմանված լիազորությունների իրականացման համար անհրաժեշտ և հիմնավորված ծախսերը, այդ թվում՝ աշխատավարձը՝ ՀՀ ԿԲ-ի խորհրդի կողմից հաստատված նախահաշվի շրջանակներում,
- **երկրորդ**՝ այն պարտատերերի պահանջները, որոնք Բանկին վարկ, փոխառություն են տրամադրել կամ Բանկում ավանդ են ներդրել կամ բանկային հաշվին դրամական միջոցներ են մուտքագրել Բանկում ադմինիստրացիա նշանակվելուց հետո, բացառությամբ պարտատիրոջ և ՀՀ ԿԲ-ի միջև կնքված պայմանագրով սահմանված դեպքերի,
- **երրորդ**՝ ՀՀ և օտարերկրյա քաղաքացիների, ինչպես նաև քաղաքացիություն չունեցող անձանց ՀՀ դրամով բանկային ավանդները և բանկային հաշիվներին առկա մնացորդները՝ մինչև 10 միլիոն դրամի չափով, իսկ արտարժութային ավանդների (հաշիվների) դեպքում՝ մինչև 5 միլիոն դրամին համարժեք չափով, ընդ որում՝ բանկի նկատմամբ ունեցած պահանջի գումարը (պահանջը

արտարժույթով արտահայտված լինելու դեպքում՝ 5 միլիոն դրամին համարժեք չափը) գերազանցելու դեպքում տվյալ անձի՝ մինչև 10 միլիոն դրամի չափով (պահանջը արտարժույթով արտահայտված լինելու դեպքում՝ 5 միլիոն դրամին համարժեք չափով) պահանջը բավարարվում է երրորդ հերթով, իսկ այդ գումարը գերազանցող պահանջը՝ չորրորդ հերթով.

- **չորրորդ՝** բանկի այլ պարտավորությունները, ներառյալ՝ «Ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամ»-ի կողմից հատուցման կազմակերպման հետ կապված ծախսերը, բացառությամբ երկրորդ հերթում ընդգրկված բանկային ավանդների և բանկային հաշիվների մնացորդների,
- **հինգերորդ՝** պետական բյուջեի և համայնքների բյուջեների նկատմամբ բանկի պարտավորությունները ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված այլ պարտադիր վճարումները,
- **վեցերորդ՝** ստորադաս փոխառություններից բխող պահանջները,
- **յոթերորդ՝** բանկի մասնակիցների պահանջները:

Թողարկողի կողմից առաջարկվող պարտատոմսերի սեփականատերերի յուրաքանչյուր հերթի պահանջները բավարարվում են նախորդ հերթի պահանջները լրիվ բավարարվելուց հետո:

Բանկի սնանկ ճանաչվելու դեպքում պարտատերերին վճարումները կատարվում են «Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և ապահովագրական ընկերությունների սնանկության մասին» ՀՀ օրենքի 31-րդ հոդվածով սահմանված հերթականությամբ, որի համաձայն բանկի կողմից առաջարկվող պարտատոմսերի սեփականատերերի պահանջները բավարարվում են 4-րդ հերթին, բացառությամբ «Ֆիզիկական անձանց բանկային ավանդների հատուցումը երաշխավորելու մասին» ՀՀ օրենքի իմաստով ավանդ հանդիսացող ներդրումներից, որոնք հատուցվում են 3-րդ հերթին: Ընդ որում, յուրաքանչյուր հերթի պահանջները բավարարվում են նախորդ հերթի պահանջները լրիվ բավարարելուց հետո: Պարտատոմսերի սեփականատերերը կարող են օգտվել օրենքով և իրավական ակտերով սահմանված այլ իրավունքներից:

Ֆիզիկական անձանց բանկային ավանդների հատուցումը երաշխավորելու մասին ՀՀ օրենքի և նույն օրենքի հիման վրա ընդունված իրավական այլ ակտերի իմաստով բանկի

թողարկած անվանական արժեթղթերով, տվյալ դեպքում՝ պարտատոմսերով, ֆիզիկական անձանցից (այդ թվում՝ անհատ ձեռնարկատերերից) ներգրավված դրամական միջոցները համարվում են բանկային ավանդ, որոնց հատուցումը երաշխավորված է նույն օրենքով սահմանված կարգով և պայմաններով, հետևյալ չափերով.

ա) եթե ավանդատուն անվճարունակ բանկում ունի միայն դրամային բանկային ավանդ, ապա երաշխավորված ավանդի չափը տասը միլիոն հայկական դրամ է.

բ) եթե ավանդատուն անվճարունակ բանկում ունի միայն արտարժութային բանկային ավանդ, ապա երաշխավորված ավանդի չափը հինգ միլիոն հայկական դրամ է,

գ) եթե ավանդատուն անվճարունակ բանկում ունի դրամային և արտարժութային բանկային ավանդներ և դրամային բանկային ավանդի գումարը հինգ միլիոն հայկական դրամից ավել է, ապա երաշխավորվում է միայն դրամային ավանդը՝ մինչև տասը միլիոն հայկական դրամով,

դ) եթե ավանդատուն անվճարունակ բանկում ունի դրամային և արտարժութային բանկային ավանդներ, և նրա դրամային բանկային ավանդի գումարը պակաս է հինգ միլիոն հայկական դրամից, ապա երաշխավորվում է դրամային բանկային ավանդն ամբողջությամբ և արտարժութային բանկային ավանդը՝ հինգ միլիոն դրամի և հատուցված դրամային բանկային ավանդի տարբերության չափով:

Պարտատոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ինքնուրույն տնօրինել, տիրապետել և օգտագործել իրենց սեփականության ներքո գտնվող պարտատոմսերը:

Պարտատոմսերում ներդրումներ կատարող անձինք պարտավոր են նախքան պարտատոմսերի ձեռք բերումը ՀԿԴ արժեթղթերի հաշվառման և հաշվարկային միասնական համակարգում կամ ՀԿԴ հաշվի օպերատորներից որևէ մեկում ունենալ սեփականատիրոջ (անվանատիրոջ) արժեթղթերի հաշիվ, ինչպես նաև կատարել պարտատոմսերի ձեռք բերման կամ օտարման հետ կապված պարտադիր վճարները՝ կապված սեփականության իրավունքի գրանցման կամ գործարքների ձևակերպման հետ:

Բանկի պարտատոմսերի նկատմամբ իրավունքների և պարտավորությունների գրանցումը և հաշվառումն իրականացնում է «Հայաստանի Կենտրոնական Դեպոզիտարիա» ԲԲԸ-ը հաշվի օպերատորի միջոցով:

3.8 Արժեկտրոնի տոկոսադրույքը և դրա վճարման պայմանները.

Յուրաքանչյուր տրանշի արժեկտրոնի տոկոսադրույքը, մարման ժամկետը և արժեկտրոնի վճարման պարբերականությունը ենթակա է որոշման Թողարկողի Խորհրդի կողմից:

Պարտատոմսերի դիմաց նախատեսվող արժեկտրոնային եկամուտը ԱՄՆ դոլարով և եվրոյով թողարկվող պարտատոմսերի դեպքում հաշվարկվելու է համապատասխանաբար ԱՄՆ դոլարով և եվրոյով, սակայն ներդրողներին վճարվելու է ՀՀ դրամով՝ հաշվարկված վճարման օրվան նախորդող աշխատանքային օրվա համար ՀՀ ԿԲ կողմից հրապարակված ԱՄՆ դոլարի և եվրոյի միջին փոխարժեքով:

Պարտատոմսերի դիմաց նախատեսվող արժեկտրոնային եկամտի գումարը վճարվելու է հաշվարկման նախորդ աշխատանքային օրվա ժամը 18:00-ի դրությամբ պարտատոմսերի սեփականատերերի ռեեստրում գրանցված անձանց (սեփականատերեր կամ անվանատերեր)՝ վերջիններիս հաշվեհամարներին համապատասխան վճարումների մուտքագրման միջոցով: Վճարվելիք արժեկտրոնները հաշվարկվելու են տասնորդական ճշտությամբ՝ կլորացված ստորակետից հետո մեկ նիշի ճշտությամբ՝ ըստ կլորացման թվաբանական կանոնների: Պարտատոմսերի սեփականատերերի և/կամ անվանատերերի ռեեստրում նշված բանկային հաշվեհամարների բացակայության կամ ճիշտ չլինելու դեպքում գումարը կմուտքագրվի Բանկի համապատասխան տարանցիկ հաշվեհամարին՝ մինչև հաճախորդի կողմից համապատասխան հանձնարարականների ստացումը:

Պարտատոմսերի ոչ ռեզիդենտ սեփականատերերի առկայության դեպքում, բանկը արժեկտրոնի վճարումը ՀՀ տարածքում գործող բանկերում կիրականացնի այնպես, ինչպես ռեզիդենտ սեփականատերերին, իսկ ՀՀ տարածքից դուրս գործող բանկերում՝ սեփականատիրոջ հանձնարարագրով և բանկի կողմից մատուցվող լրացուցիչ ծառայությունների համար Բանկում գործող սակագներով կփոխանցի սեփականատերերի կողմից նշված համապատասխան հաշվեհամարներին:

Տեղաբաշխման ավարտից հետո երկու աշխատանքային օրվա ընթացքում Բանկի ինտերնետային կայքում՝ www.armbusinessbank.am, կհրապարակվի նաև տեղաբաշխվող պարտատոմսերի դիմաց արժեկտրոնների վճարման, ինչպես նաև պարտատոմսերի մարման ժամանակացույցը՝ հստակ ամսաթվերով:

Յուրաքանչյուր պարտատոմսի գծով արժեկտրոնային եկամտի հաշվարկը կկատարվի հետևյալ բանաձևով՝

$$Uq = (FV * C)/k$$

որտեղ՝

ԱԳ - արժեկտրոնի գումար

FV – մեկ պարտատոմսի անվանական արժեք,

C – տարեկան արժեկտրոնային անվանական տոկոսադրույքն է՝ արտահայտված տոկոսներով,

k – մեկ տարում վճարվող արժեկտրոնների թիվն է

Արժեկտրոնի կուտակումը իրականացվելու է հետևյալ բանաձևով՝

$$AI = FV * C/k * DCS/DCC$$

AI – կուտակված արժեկտրոնային եկամուտն է

FV – մեկ պարտատոմսի անվանական արժեքն է

C – տարեկան արժեկտրոնային անվանական տոկոսադրույքն է՝ արտահայտված տոկոսներով

k – մեկ տարում վճարվող արժեկտրոնների թիվն է, հաճախականությունը

DCS – գործարքին նախորդող արժեկտրոնի վճարման օրից մինչև գործարքի կատարման օրը օրերի քանակն է համապատասխան օրերի հաշվարկման պայմանականության դեպքում

DCC - գործարքին նախորդող արժեկտրոնի վճարման օրից մինչև գործարքի հաջորդող արժեկտրոնի վճարման օրերի քանակն է համապատասխան օրերի հաշվարկման պայմանականության դեպքում:

Օրերի հաշվարկման պայմանականությունը թողարկողի պարտատոմսերի համար համարվում է 30/360-ը, ընդ որում

$$DCS = 360 (Y2-Y1) + 30 (M2-M1) + (D2-D1)$$

D2M2Y2 - գործարքի կատարման ամսաթիվն է

D1M1Y1 - գործարքի օրվան նախորդող արժեկտրոնի վճարման ամսաթիվն է, եթե պարտատոմսը դեռևս արժեկտրոն չի վճարվել, ապա արժեկտրոնի կուտակման սկզբի ամսաթիվն է:

$$DCC = 360/k$$

Պարտատոմսի տարեկան արդյունավետ տոկոսային եկամտաբերությունը հաշվարկվում է հետևյալ կերպ՝

$$\text{ՊՏԵ} = (1 + S/R)^3 - 1,$$

որտեղ՝

- 1) ՊՏԵ - տարեկան արդյունավետ տոկոսային եկամտաբերությունն է:
- 2) S – տարեկան արժեկտրոնների տոկոսադրույքն է:
- 3) R – մեկ տարվա ընթացքում տոկոսագումարների վճարման հաճախականությունն է:

3.9 Պարտատոմսերի մարման ժամկետը և արժեքը

Յուրաքանչյուր տրանշի մարման ժամկետը ենթակա է որոշման Թողարկողի խորհրդի կողմից:

Եթե արժեկտրոնի մարման և պարտատոմսերի մարման օրերը ոչ աշխատանքային են, ապա վճարումը կկատարվի տվյալ օրվան հաջորդող առաջին աշխատանքային օրը: Պարտատոմսերի մարման և վճարման ամսաթվերը նույնն են:

Պարտատոմսերի մարման գումարների վճարումները կատարվում է մարման օրվան նախորդող աշխատանքային օրվա ժամը 18:00-ի դրությամբ պարտատոմսերի սեփականատերերի և/կամ անվանատերերի ռեեստրում գրանցված անձանց՝ վերջիններիս բանկային հաշիվներին համապատասխան վճարումների մուտքագրման միջոցով: Պարտատոմսերի սեփականատերերի և/կամ անվանատերերի ռեեստրում նշված բանկային հաշվեհամարների բացակայության կամ ճիշտ չլինելու դեպքում գումարը կմուտքագրվի Բանկի համապատասխան տարանցիկ հաշվեհամարին՝ մինչև հաճախորդի կողմից համապատասխան հանձնարարականների ստացումը:

Թողարկողի կողմից պարտատոմսերի վաղաժամկետ մարում չի նախատեսվում:

3.10 Իրավասու մարմնի որոշման համառոտ բովանդակությունը թողարկման մասին.

«ՀԱՅԲԻՉՆԵՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ ծրագրային ազդագրի պարտատոմսերը թողարկվում են համաձայն Բանկի խորհրդի 2018թ. փետրվարի 22-ի թիվ 209-Ա որոշման:

Միաժամանակ, սահմանվել է, որ Բանկի անվանական պարտատոմսերի բաժանորդագրություն չի իրականացվելու:

3.11 Շրջանառության սահմանափակումներ: ՀՀ օրենսդրությամբ, Բանկի կանոնադրությամբ և Բանկի անվանական պարտատոմսերի թողարկման մասին Բանկի խորհրդի որոշմամբ պարտատոմսերում ներդրումներ կատարողների նկատմամբ սահմանափակումներ չեն սահմանվում:

Պարտատոմսերի ազատ շրջանառության հետ կապված սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ օրենքով և ենթաօրենսդրական ակտերով սահմանված դեպքերի:

Թողարկողը պարտադիր դիմելու է պարտատոմսերը կարգավորվող շուկայում ցուցակելու համար, և համաձայն ՀՀ գործող օրենսդրության պարտատոմսերի ցուցակման դեպքում վերջիններիս հետագա շրջանառությունը կարող է իրականացվել միայն կարգավորվող շուկայում:

Ներդրողները կարող են իրենց ցանկությամբ օտարել պարտատոմսերը ֆոնդային բորսայում (ցուցակված և առևտրին թույլատրված լինելու դեպքում) կամ արտաբորսայում՝ օրենքով սահմանված կարգով, ընդ որում ներդրողները պետք է հաշվի առնեն, որ ՀՀ օրենսդրությամբ չի թույլատրվում կարգավորվող շուկայից դուրս (ֆոնդային բորսա) դուրս վաճառել կարգավորվող շուկայից դուրս վաճառել կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլատրված արժեթղթեր, բացառությամբ են կազմում.

- ՀՀ ԿԲ կողմից կնքվող գործարքները, դրանք ՀՀ ԿԲ և ՖԻՆ. շուկայի մասնագիտացված ընկերությունների միջև հնարավոր գործարքներն են,
- թողարկողի կողմից իր թողարկած արժեթղթերի հետգնման կամ ձեռքբերման գործարքները:

3.12 Արժեթղթերից ստացվող եկամուտների հարկումը.

Բանկի պարտատոմսերից ստացվող եկամուտները ենթակա են հարկման ըստ հետևյալ հարկատեսակների՝

- ✓ շահութահարկ
- ✓ եկամտային հարկ

Շահութահարկ

Շահութահարկ վճարողներ են համարվում՝

1. ռեզիդենտ կազմակերպություններ,

2. Հայաստանի Հանրապետությունում հաշվառված՝
ա. անհատ ձեռնարկատերերը,
բ. նոտարները
3. Հայաստանի Հանրապետությունում հաշվառված, կանոնները գրանցած պայմանագրային ներդրումային ֆոնդերը (բացառությամբ կենսաթոշակային ֆոնդերի և երաշխիքային ֆոնդերի)
4. ոչ ռեզիդենտ կազմակերպություններ, ինչպես նաև մշտական հաստատության միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող և (կամ) մշտական հաստատությամբ միջոցով Հայաստանի Հանրապետության աղբյուրներից եկամուտ ստացող որ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձինք:
Բանկը որպես հարկային գործակալ ոչ ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողներին վճարված տոկոսների մասով շահութահարկը հաշվարկում և պահում է 10 տոկոս դրույքաչափով, եթե՝
  1. եկամուտները վճարում են առանց մշտական հաստատության Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողին.
  2. եկամուտները վճարվում են մշտական հաստատության միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողին, սակայն այդ եկամուտները չեն վերագրվում մշտական հաստատությանը:

Եկամտային հարկ

Եկամտային հարկ վճարողներ են համարվում ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձինք: Անհատ ձեռնարկատերերը և նոտարները՝ որպես ֆիզիկական անձինք եկամտային հարկ վճարողներ են համարվում միայն անձնական եկամուտների մասով:

Եկամտային հարկով հարկման օբյեկտ է համարվում՝

1. ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց համար՝ Հայաստանի Հանրապետության աղբյուրներից և (կամ) Հայաստանի Հանրապետությունից դուրս գտնվող աղբյուրներից ստացվող համախառն եկամուտը, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությունում հաշվառված անհատ ձեռնարկատերերի և նոտարների ձեռնարկատիրական եկամուտների,

2. ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց համար՝ Հայաստանի Հանրապետության աղբյուրներից ստացվող համախառն եկամուտը, բացառությամբ մշտական հաստատության միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող և (կամ) մշտական հաստատության միջոցով Հայաստանի Հանրապետության աղբյուրներից եկամուտ ստացող ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց մշտական մշտական հաստատությանը վերագրվող եկամուտների, ինչպես նաև արտաքին տնտեսական գործունեությունից ստացվող եկամուտների:

Բանկը որպես հարկային գործակալ ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց վճարված տոկոսների մասով եկամտային հարկը հաշվարկվում և պահում է 10 տոկոս դրույքաչափով:

4) Առաջարկի ժամկետները և պայմանները

4.1.1 Բանկի կողմից թողարկվող անվանական պարտատոմսերի ընդհանուր ծավալը.

180,000,000 (մեկ հարյուր ութսուն միլիոն) ԱՄՆ դոլար, քանակը՝ 180,000 (մեկ հարյուր ութսուն հազար) հատ պարտատոմս, յուրաքանչյուրը 100 (մեկ հարյուր) ԱՄՆ դոլար անվանական արժեքով:

20,000,000 (քսան միլիոն) եվրո, քանակը՝ 20,000 (քսան հազար) հատ պարտատոմս, յուրաքանչյուրը 100 (մեկ հարյուր) եվրո անվանական արժեքով:

10,000,000,000 (տասը միլիարդ) ՀՀ դրամ , քանակը՝ 100,000,000 (մեկ հարյուր միլիոն) հատ պարտատոմս, յուրաքանչյուրը 100 (մեկ հարյուր) ԱՄՆ դոլար անվանական արժեքով:

4.1.2 Առաջարկից օգտվելու համար դիմելու գործընթացի նկարագրությունը.

Պարտատոմսերի ձեռք բերման համար ներդրողները սահմանված կարգով պետք է լրացնեն և պատշաճ կերպով Բանկ ներկայացնեն պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտ-հանձնարարական/երը, որով կհավաստեն պարտատոմսերի թողարկման պայմաններն ընդունելու իրենց պատրաստակամությունը և որով այդ պայմանները կդառնան ներդրողների համար պարտադիր, ինչպես նաև «Հայաստանի Կենտրոնական

Դեպոզիտարիա» ԲԲԸ-ում պարտատոմսերի գրանցման և հաշվառման նպատակով՝ համապատասխան հաշվի բացման վերաբերյալ քաղվածք:

Թողարկման նպատակով Բանկում բացված համապատասխան հաշվեհամարներին դրամական միջոցների ստացումից անմիջապես հետո Բանկը Դեպոզիտարիային ներկայացնում է պարտատոմսերի տեղաբաշխման հանձնարարագիր Թողարկողի թողարկման հաշվից համապատասխան քանակի պարտատոմսերի փոխանցման և ներդրողի կամ ներդրողի անվանատիրոջ արժեթղթերի հաշվին հաշվեգրման համար:

Դեպոզիտարիայից ներդրողի կամ ներդրողի անվանատիրոջ դեպո հաշվին պարտատոմսերի փոխանցման վերաբերյալ համապատասխան հաստատում ստանալուց անմիջապես հետո Բանկը թողարկման նպատակով բացված համապատասխան տարանցիկ հաշեհամարներից իր օգտագործման համար մատչելի է դարձնում համապատասխան հայտ-հանձնարարականում նշված դրամական միջոցները:

Պարտատոմսերի տեղաբաշխման նախատեսված վերջնաժամկետից հետո թողարկման նպատակով բացված համապատասխան տարանցիկ հաշվեհամարներին ստացված գումարները ենթակա են հետ վերադարձման, իսկ դրանց համապատասխան հայտ-հանձնարարականները չեն կարող բավարարվել անկախ դրանց առաքման և/կամ Բանկի կողմից ստացման ժամկետից:

Իրավաբանական անձ ներդրողների համար հայտ-հանձնարարականի ձևը ներկայացված է Ազդագրի **Չավելված 3**-ում: Ֆիզիկական անձ ներդրողների համար հայտ-հանձնարարականի ձևը ներկայացված է Ազդագրի **Չավելված 4**-ում:

Պարտատոմսերի ձեռքբերմանը մասնակցել ցանկացող ֆիզիկական և/կամ իրավաբանական անձինք կարող են ներկայացնել մեկից ավելի հայտ-հանձնարարականներ:

4.1.3 Առաջարկի ընդհանուր ծավալի նվազեցման հնարավորությունը.

Տեղաբաշխման ընթացքում բանկը չի նախատեսում պարտատոմսերի առաջարկի, ինչպես նաև տեղաբաշխման ծավալների փոփոխության կամ չեղյալ հայտարարելու հնարավորություն:

Տեղաբաշխման ընթացքում հնարավոր է պարտատոմսերի ձեռքբերման որևէ հայտ-հանձնարարականի և/կամ հայտ-հանձնարարականների մասնակի բավարարում, եթե հայտում նշված ծավալը գերազանցում է հայտ-հանձնարարականի ներկայացման պահին չտեղաբաշխված ծավալը: Այս դեպքում հայտ-հանձնարարականը բավարարվում է

չտեղաբաշխված ծավալի չափով: Հայտ-հանձնարարականի մասնակի բավարարման դեպքում, եթե առկա է լինում ներդրողին հետ վերադարձման ենթակա գումար, ապա տեղաբաշխման ավարտից հետո 3 (երեք) աշխատանքային օրվա ընթացքում նշված գումարը Թողարկողի կողմից ենթակա է վերադարձման, ինչն իրականացվում է անկանխիկ եղանակով՝ համապատասխան ներդրողի բանկային հաշվին փոխանցմամբ:

4.1.4 Հայտը հետ կանչելու ժամանակաշրջանը.

Հայտ-հանձնարարականի ներկայացումից հետո սահմանված ժամկետում համապատասխան վճարում չիրականացրած ներդրողների հայտ-հանձնարարականները համարվում են անվավեր և չեն մասնակցում տեղաբաշխմանը:

Բացի վերոնշյալ դեպքերից, ներդրողները պարտատոմսերի հայտ-հանձնարարականները պատշաճ կերպով առաքելուց, Բանկի կողմից հայտ-հանձնարարականի ստացման հաստատումը/ծանուցումը ստանալուց և համապատասխան վճարումը կատարելուց հետո դրանք չեն կարող ետ կանչել:

4.1.5 Ձեռք բերման հայտի նվազագույն և առավելագույն գումարները.

Պարտատոմսերի ձեռքբերման նվազագույն և առավելագույն մեծությունների վերաբերյալ սահմանափակումներ չկան, որի հետևանքով Գնման հայտ-հանձնարարականներում նշվող գումարների վերաբերյալ նվազագույն կամ առավելագույն մեծությունների սահմանափակումներ չեն սահմանվում:

4.1.6 Արժեթղթերի դիմաց վճարներ կատարելու մեթոդները. Հայտ-հանձնարարականի լրացումից և պատշաճ կերպով Բանկ ներկայացումից հետո պարտատոմս ձեռք բերել ցանկացող իրավաբանական և/կամ ֆիզիկական անձինք պետք է թողարկման նպատակով Բանկում բացված **11500236924369** տարանցիկ հաշվեհամարին կամ **11500579062790** տարանցիկ հաշվեհամարին կատարեն վճարում՝ պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտ-հանձնարարականում նշված քանակի պարտատոմսեր ձեռք բերելու համար: Եթե ներդրողի կողմից պարտատոմսերի ձեռքբերման համար միջոցները հաշվեհամարներին են փոխանցվում մինչև տվյալ աշխատանքային օրվա ժամը 16:00-ը, ապա այդ դրամական միջոցները ստացված են համարվում այդ օրը, իսկ եթե համապատասխան գումարները վճարվում են տվյալ աշխատանքային օրվա 16:00-ից հետո, ապա դրանք ստացված են համարվում վճարման օրվան հաջորդող առաջին աշխատանքային օրը:

Պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտը մինչև տվյալ օրվա ժամը 16:00-ը ներկայացնելու դեպքում պարտատոմսերի դիմաց վճարվող գումարը հաշվարկվում է՝

պարտատոմսի ձեռքբերման տվյալ օրվա համար սահմանված գինը բազմապատկելով ձեռք բերվող պարտատոմսերի քանակով: Պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտը տվյալ օրվա ժամը 16:00-ից հետո ներկայացնելու դեպքում պարտատոմսերի դիմաց վճարվող գումարը հաշվարկվում է՝ պարտատոմսի ձեռքբերման հաջորդ աշխատանքային օրվա համար սահմանված գինը բազմապատկելով ձեռք բերվող պարտատոմսերի քանակով:

Պարտատոմսերի ձեռքբերման համար կատարվող վճարումը համարվում է պատշաճ կերպով կատարված Թողարկողի կողմից բացված և սույն Ազդագրում նշված համապատասխան տարանցիկ հաշվեհամարին դրամական միջոցների մուտքագրման պահից: Համապատասխան հայտ-հանձնարարականները բավարարվելուց հետո ներդրողներն արժեթղթերի սեփականության վերաբերյալ քաղվածք կարող են ստանալ իրենց արժեթղթերի հաշիվը սպասարկող Պահառուից կամ Հաշվի Օպերատորից՝ Թողարկողից իրենց հայտ-հանձնարարականների բավարարման մասին տեղեկացվելուց հետո:

4.1.7 Առաջարկի արդյունքների հրապարակման ձևը և ժամկետների ամբողջական նկարագրությունը.

Բանկի անվանական պարտատոմսերի թողարկման և տեղաբաշխման արդյունքները հրապարակվում են Բանկի ինտերնետային՝ www.armbusinessbank.am կայքում տեղաբաշխման ավարտի օրվանը հաջորդող **երեք աշխատանքային օրվա** ընթացքում:

4.1.8 Նախապատվության իրավունքից օգտվելու գործընթացի նկարագրությունը.

Պարտատոմսերի տեղաբաշխումն իրականացվելու է ըստ պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտ-հանձնարարականների և դրանց դիմաց կատարված վճարման ստացման հերթականության, այսինքն առաջնահերթություն ունի այն ներդրողը, ուն հայտ-հանձնարարականի համաձայն վճարումը Թողարկման նպատակով «ՀԱՅԲԻՉՆԵՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ում բացված համապատասխան տարանցիկ հաշվեհամարներին ավելի վաղ է ստացվել:

4.2 Պարտատոմսերի տեղաբաշխման պլանը:

4.2.1 Հայտի բավարարման մասին ծանուցման եղանակները. Ներդրողները Թողարկողից տեղեկացվում են իրենց հայտ-հանձնարարականների բավարարման մասին

մինչև հայտի ներկայացման օրվան հաջորդող աշխատանքային օրվա ավարտը: Հայտ-հանձնարարականների բավարարման մասին ներդրողին տեղեկացունը տրամադրվում է այն կապի միջոցով, որով ներդրողը Բանկ է ներկայացրել պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտ-հանձնարարականը/երը: Բանկի որևէ մասնաճյուղ ներկայացած և մասնաճյուղերի աշխատակիցների միջոցով համապատասխան հայտ-հանձնարարականը լրացրած ներդրողը իր հայտ-հանձնարարականի բավարարման մասին տեղեկանալու համար պարտավոր է ներկայանալ Բանկ և իր հայտ-հանձնարարականը լրացրած աշխատակցի միջոցով տեղեկանալ իր հայտ-հանձնարարականի բավարարման մասին:

4.3 Առաջարկի գինը.

Պարտատոմսերի լրիվ գինը յուրաքանչյուր 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց, տեղաբաշխման առաջին օրվանից սկսած հաշվարկվում է հետևյալ կերպ՝

$$DP = \frac{C}{f} \sum_{i=1}^N \left(\frac{1}{\left(1 + \frac{y}{100 \cdot f}\right)^{i-1+t}} \right) + \left(\frac{100}{\left(1 + \frac{y}{100 \cdot f}\right)^{N-1+t}} \right)$$

$$t = \frac{DSN}{DCC}$$

DP – Պարտատոմսի գինն է

DSN - գործարքի կատարման օրվան հաջորդող արժեկտրոնի մարման ամսաթվի և գործարքի կատարման օրվա մեջ եղած օրերի քանակն է համապատասխան պայմանականության դեպքում

DCC – գործարքին նախորդող արժեկտրոնի վճարման օրից մինչև գործարքի հաջորդող արժեկտրոնի վճարման օրերի քանակն է համապատասխան պայմանականության դեպքում

f - արժեկտրոնի վճարման հաճախականությունն է (f=4 եռամսյակային վճարումների դեպքում)

N - գործարքի կատարման օրվանից հետո արժեկտրոնների մնացած վճարումների քանակն է

Y – մինչև մարում եկամտաբերությունն է

C – տարեկան արժեկտրոնն է 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց:

Մինչև տեղաբաշխման սկիզբը տեղաբաշխման ամբողջ ժամանակահատվածի համար՝ ըստ օրերի, պարտատոմսերի վաճառքի գինը կիրապարակվի Բանկի ինտերնետային կայքում:

Բանկային փոխանցման միջոցով պարտատոմսերի ձեռք բերման համար կատարվող վճարման դեպքում ներդրողները պարտավոր են իրենց հաշվին հոգալ հնարավոր բանկային միջոնրդավճարների հետ կապված ծախսերը:

Ներդրողները պարտավոր են նաև Դեպոզիտարիայում կամ լիցենզավորված որևէ այլ ենթապահառուի մոտ բացել արժեթղթերի հաշվառման անձնական դեպո հաշիվ և կրել վերջինիս հետ կապված ծախսերը:

4.3.1 Այլ ծախսեր.

4.3.1.1 Պարտատոմսերի թողարկման և տեղաբաշխման գծով «ՅԱՅԲԻՋՆԵՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ի կողմից մատուցվող ծառայությունների կամ խորհրդատվության դիմաց ներդրողը որևիցե ծախս չի կատարում:

4.3.1.2 «Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիա» ԲԲԸ-ը հաշվի օպերատորի կողմից մատուցվող ծառայությունների դիմաց վճարները գանձվում են համաձայն հաշվի օպերատորի կողմից հաստատված սակագների, որոնց հետ ներդրողը կարող է ծանոթանալ «ՆԱՍԴԱՔ ՕԵՍԷՔՍ Արմենիա» ԲԲԸ-ի պաշտոնական ինտերնետային կայքի միջոցով՝ www.nasdaqomx.am :

4.4 Տեղաբաշխումը:

4.4.1 Երաշխավորված տեղաբաշխում. Երաշխավորված տեղաբաշխում իրականացնողներ առկա չեն:

4.4.2 Երաշխավորված և չերաշխավորված տեղաբաշխողների հետ կնքված պայմանագրերի էական պայմանները. Թողարկողը և տեղաբաշխողը նույն իրավաբանական անձն են՝ «ՅԱՅԲԻՋՆԵՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ: Թողարկող/տեղաբաշխողը այլ տեղաբաշխողների և/կամ խմբի հետ համատեղաբաշխման պայմանագիր չի կնքել:

4.4.3 Երաշխավորված պայմանագրի կնքում. Երաշխավորված տեղաբաշխման պայմանագիր չի կնքվել:

4.4.4 Վճարումներն ընդունող բանկերի ցանկը. պարտատոմսերի դիմաց անհրաժեշտ է վճարում կատարել «ՅԱՅԲԻՋՆԵՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ում (գլխամասային գրասենյակի՝ ք. Երևան, Նալբանդյան 48 հասցեում, և մասնաճյուղերի կողմից, որոնց անվանումները և հասցեները բերված են սույն Ծրագրային Ազդագրի 3-րդ բաժնի, 3-րդ կետի 3.7

ենթակետում) թողարկման նպատակով բացված **11500236924369** և **11500579062790** տարանցիկ հաշվեհամարին: Թողարկողի պարտատոմսերի նկատմամբ իրավունքների և պարտավորությունների հաշվառումն ու (կամ) գրանցումն (սեփականատերերի/անվանատերերի ռեեստրի վարում) իրականացվելու է Դեպոզիտարիայի միջոցով, որը հանդես է գալու որպես Գլխավոր պահառու համաձայն ՀՀ օրենսդրության և կազմակերպության գործունեությունը կարգավորող կանոնների: Պարտատոմսերը կարող են հաշվառվել նաև ՀՀ ԿԲ կողմից լիցենզավորված որևէ պահառուի կողմից (դեպոզիտարիայի ենթապահառու)՝ այդ պահառուի մոտ պարտատոմսերի սեփականատիրոջ/անվանատիրոջ համար արժեթղթերի հաշիվ բացելու և վարելու միջոցով: Դեպոզիտարիայի հասցեն է՝ ՀՀ, ք. Երևան, Մ. Մկրտչյան 5բ (հեռ՝ +37410 589151, 543321): Պարտատոմսերի ռեեստրի վարման Հաշվի Օպերատոր հանդիսանում է «ՀԱՅԲԻՋՆԵՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ն: Մինչև պարտատոմսերի ձեռքբերումը ներդրողները պարտավոր են Դեպոզիտարիայում կամ լիցենզավորված որևէ այլ ենթապահառուի մոտ բացել արժեթղթերի հաշվառման անձնական դեպո հաշիվ:

5) Առևտրի թույլտվությունը և առևտրի կազմակերպումը

5.1 Առևտրին թույլտվությունը. Սույն Ծրագրային Ազդագիրը ՀՀ ԿԲ կողմից գրանցելուց և պարտատոմսերը տեղաբաշխելուց հետո կարգավորվող շուկայում պարտատոմսերը ցուցակելու և առևտրին թույլատրելու նպատակով Բանկը դիմելու է «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԵՔՍ Արմենիա» ԲԲԸ: Պարտատոմսերի առևտրի թույլտվություն չստանալու դեպքում, տեղաբաշխումը կհամարվի չեղյալ, իսկ վերադարձման ենթակա գումարները տեղաբաշխումը չեղյալ համարելու որոշումն ընդունելու օրվանից հետո 3 (երեք) աշխատանքային օրվա ընթացքում Թողարկողի կողմից ենթակա են վերադարձման, ինչն իրականացվում է անկանխիկ եղանակով՝ համապատասխան ներդրողի բանկային հաշվին փոխանցմամբ: Տեղաբաշխումը չեղյալ համարելու որոշման կայացման և տեղաբաշխման ընթացքում ստացված միջոցները ներդրողներին վերադարձվում են կուտակված արժեկտրոնային եկամուտների հետ միասին: Արժեկտրոնային եկամուտը նման դեպքում հաշվարկվում է տեղաբաշխման առաջին օրվա և տեղաբաշխումը չեղյալ համարելու մասին որոշման կայացման օրերի միջև ընկած ժամանակահատվածի համար:

5.2 Առևտրի շուկաները. այս պահին Թողարկողի կողմից սույն ազդագրով գրանցվող պարտատոմսերը թույլատրված չեն հրապարակային առևտրի ոչ մի շուկայում:

Նախկին թողարկած պարտատոմսերը թույլատրվել են առևտրի ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՍԷՔՍ Արմենիայի կարգավորվող շուկայի հարթակում:

5.3 Շուկա ստեղծողները. Բանկը պարտատոմսերի տեղաբաշխումն ավարտելուց հետո կնքելու է համապատասխան պայմանագիր երկրորդային շուկայում վաճառքի ակտիվացման գործառույթներ իրականացնողի հետ (շուկա ստեղծող)՝ Բանկի պարտատոմսերի շուկան ձևավորելու նպատակով: Շուկա ստեղծողը «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՍԷՔՍ Արմենիա» ԲԲԸ-ում իրականացնում է պարտատոմսերի առքի և վաճառքի գնանշումներ: Շուկա ստեղծողի պարտավորության հիմնական պայմանները սահմանվում են վերջինիս և Թողարկողի միջև կնքվելիք ծառայությունների մատուցման պայմանագրում և «Հայաստանի Հանրապետության ֆոնդային բորսա» ԲԲԸ-ի «Շուկա ստեղծողի կանոններ»-ով:

6) Լրացուցիչ տեղեկատվություն

6.1 Ներգրավված խորհրդատուներ. Սույն ազդագրի պատրաստման ընթացքում Բանկը չի օգտվել այլ խորհրդատուների ծառայություններից:

6.2 Աուդիտորական եզրակացություն. Բացի սույն ազդագրում ներկայացված Թողարկողի պատմական ֆինանսական հաշվետվություններից, որոնք ենթարկվել են աուդիտի անկախ աուդիտորական ընկերությունների կողմից, սույն ազդագրում ներկայացված այլ տեղեկատվություն չի ենթարկվել աուդիտի անկախ աուդիտորական ընկերությունների կողմից :

6.3 Երրորդ անձանցից ստացված տեղեկատվություն. որպես սույն բաժնում ներկայացված տեղեկատվության ստացման աղբյուր, երրորդ անձինք ներգրավված չեն:

6.4 Շնորհված վարկանիշներ. Թողարկվող պարտատոմսերին վարկանիշ չի շնորհվել:

ABB

ԲԱԺԻՆ 3. ԲԱՆԿԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

1) Անկախ աուդիտորները

Բանկի 2011թ. անկախ աուդիտն իրականացրել է «Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ն, 2012թ.՝ «Բեյքեր Թիլլի Արմենիա» ՓԲԸ-ն, 2013թ., 2014թ., 2015թ. և 2016թ. «Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ն:

«Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ի հասցեն է՝

ՀՀ, ք. Երևան, 0012, Վաղարշյան 8/1, հեռ. + 374 10 260 964, ֆաքս՝ 374 10 260 961, www.gta.am

Տնօրեն-բաժնետեր՝ Գագիկ Գյուլբուդադյան

«Բեյքեր Թիլլի Արմենիա» ՓԲԸ-ի հասցեն է՝

ՀՀ, ք. Երևան, 0010, Հանրապետության 22, հեռ. + 374 10 58 24 78, + 374 10 54 43 01, www.bakertillyarmenia.com

Տնօրեն՝ Փառանձեն Գևորգյան

2) Ռիսկային գործոններ

Ռիսկերի կառավարման գործընթացը կազմակերպվում է Բանկի առաքելությանը, ռազմավարական ու միջանկյալ նպատակներին համահունչ և ուղղված է Բանկի ֆինանսական կայունության ապահովմանն ու հեղինակության ամրապնդմանը:

Բանկը հատկապես կարևորում է ներքոնշյալ ռիսկերի կառավարումը, սակայն ներդրող պետք է գիտակցի, որ նշված ռիսկերից բացի հնարավոր է նաև այլ ոչ բարենպաստ դեպքերի զարգացումներ, որոնք հետագայում կարող են անցանկանալի հետևանք ունենալ Բանկի ֆինանսական վիճակի, արդյունքների, հեղինակության վրա, ինչպես նաև պարտատոմսերի ներդրումային որակների վրա:

Վարկային ռիսկը այն ներկա կամ ապագա հավանականությունն է, որ բանկի վարկառուն կամ այլ պարտապանը կխախտի բանկի հետ կնքած պայմանագրի պայմանները կամ չի գործի այդ պայմանագրի պայմաններին համապատասխան, ինչը բացասաբար կազդի բանկի շահույթի և/կամ կապիտալի վրա: Վարկային ռիսկը ծագում է բոլոր այն գործարքներից, որոնց արդյունքում առաջանում են փաստացի, պայմանական կամ պոտենցիալ պահանջներ Բանկի պարտապանների նկատմամբ: Վարկային ռիսկը

Բանկում տարանջատվում է երկու խմբի՝ վարկառուի ռիսկ, պորտֆելային ռիսկ: Վարկային ռիսկերի կառավարման գլխավոր խնդիրը Բանկի համար հանդիսանում է վարկային ռիսկերի ժամանակին բացահայտումը, գնահատումը և դրանց նվազեցման ուղղությամբ համապատասխան քայլերի իրականացումը: Բանկի կողմից մշակված համապատասխան մեթոդաբանության համաձայն՝ նախքան վարկի տրամադրումը, գնահատվում է պոտենցիալ վարկառուի վարկունակությունը: Վարկային ռիսկի կանխարգելման տեսանկյունից, վարկավորման ժամանակ էապես կարևորվում է այնպիսի սկզբունքների պահպանումը, ինչպիսիք են վարկի ապահովվածությունն ու նպատակայնությունը: Վարկի տրամադրումից հետո, վարկային պայմանագրի գործողության ամբողջ ընթացքում, Բանկի կողմից իրականացվում է վարկի մոնիթորինգ՝ վարկառուի վճարունակությունը և վարկի ապահովվածությունը պարբերաբար գնահատելու և հնարավոր վարկային ռիսկի զսպման ուղղությամբ համապատասխան քայլեր ձեռնարկելու նպատակով:

Պարբերաբար վերլուծության է ենթարկվում նաև Բանկի ընդհանուր վարկային պորտֆելը՝ ըստ տնտեսության ճյուղերի, հաճախորդների և վարկատեսակների, պորտֆելի դիվերսիֆիկացիան և որակը ապահովելու նպատակով: Բանկի խորհրդի կողմից հաստատված համապատասխան ներքին իրավական ակտով սահմանված են վարկային ռիսկը զսպող ներբանկային նորմատիվներ (տնտեսության մեկ ճյուղի գծով ռիսկի առավելագույն չափի, վարկային ընդհանուր ռիսկի առավելագույն չափի, վարկային պորտֆելի որակի ռիսկի առավելագույն չափի, վարկային պորտֆելի որակի ռիսկի առավելագույն չափի՝ ըստ առանձին վարկատեսակների, մեկ փոխառուի գծով ռիսկի առավելագույն չափի, խոշոր փոխառուների գծով ռիսկի առավելագույն չափի, Բանկի հետ կապված մեկ անձի գծով ռիսկի առավելագույն չափի, Բանկի հետ կապված բոլոր անձանց գծով ռիսկի առավելագույն չափի և այլն):

Ներկայացնում ենք 31.12.2017թ. դրությամբ Բանկի կողմից տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների պորտֆելի որակն՝ ըստ առանձին վարկավորման ոլորտների:

Հազ. ՀՀ դրամ

<u>Ակտիվներ</u>	<u>Աշխատող ակտիվներ</u>	<u>Չաշխատող ակտիվներ</u>
Վարկեր և փոխատվություններ այդ թվում՝	370,822,831	5,558,154

1. Գյուղատնտեսություն, անտառային տնտեսություն և ձկնորսություն	8,465,622	276,313
2. Հանքագործական արդյունաբերություն և բացահանքերի շահագործում	5,760,852	8,701
3. Մշակող արդյունաբերություն	26,391,428	484
4. Էլեկտրականության, գազի, զոլորշու և լավորակ օդի մատակարարում	21,531,227	-
5. Ջրամատակարարում, կոյուղի, թափոնների կառավարում և վերամշակում	8,525	-
6. Շինարարություն	45,615,740	1,169,829
7. Առևտուր	101,854,033	314,502
8. Փոխադրումներ և պահեստային տնտեսություն	13,037,925	92,077
9. Կեցության և հանրային սննդի կազմակերպում	21,453,439	927,228
10. Տեղեկատվություն և կապ գումար	7,534,564	-
11. Անշարժ գույքի հետ կապված գործունեություն	182,004	-
12. Մասնագիտական, գիտական և տեխնիկական գործունեություն	11,604,883	-
13. Կրթություն	2,108,123	246
14. Առողջապահություն	957,229	-
15. Մշակույթ, զվարճություն, հանգիստ	186,586	579
16. Տնտեսության այլ ճյուղեր	54,575,285	-
17. Հիպոթեկային վարկեր	10,605,218	219,351
18. Սպառողական և այլ վարկեր	38,950,148	2,548,844

Իրացվելիության ռիսկը Բանկի կողմից պարտատերերի օրինական պահանջները ժամանակին չկատարելու հետ կապված հնարավոր կորուստների հավանականությունն է: Բանկում իրացվելիության կառավարման նպատակն է՝ ստեղծել այնպիսի ֆինանսական կարողությունների ամբողջություն, որը հնարավորություն կտա առանց լուրջ հիմնախնդիրների բավարարելու բոլոր տեսակի կրեդիտորների, ավանդատուների և այլ հաճախորդների օրինական դրամական պահանջները, որոնք կարող են արտացոլված

լինել Բանկի հաշվեկշռային և հետհաշվեկշռային հոդվածներում, ինչպես նաև այս ամենի հետ մեկտեղ ապահովել շահութաբերության հնարավոր առավելագույն մակարդակ:

Գործառնական ռիսկը այն կորստի հավանականությունն է, որը կարող է առաջանալ անբավարար կամ ձախողված ներքին գործարար-գործընթացների, համակարգերի, մարդկային գործոնի կամ արտաքին գործոնների արդյունքում: Գործառնական ռիսկը ներառում է նաև իրավական, տեղեկատվական տեխնոլոգիաների և հեղինակության ռիսկերը:

- **Իրավական ռիսկը** Բանկի գործունեությունը կարգավորող նորմատիվային և օրենսդրական փոփոխությունների արդյունքում Բանկի գործունեության որոշ ուղղությունների վերանայման կամ դրանցից հրաժարվելու հետևանքով Բանկի շահութաբերության վրա բացասաբար ազդելու հավանականությունն է:

- **Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ռիսկը** տեղեկատվական համակարգերի ամբողջականության խախտման, այդ համակարգերի խափանման կամ դրանցում չարտոնված առնչության արդյունքում տվյալների կորստի, սխալների առաջացման կամ գործունեության ընդհատման հավանականությունն է:

- **Չեղինակության ռիսկը** հասարակական բացասական կարծիքի հետևանքով Բանկի կողմից իր գործընկերներին, հաճախորդներին կորցնելու, ինչպես նաև նոր գործարար կապեր հաստատելուց զրկվելու հավանականությունն է, որը կարող է հանգեցնել Բանկի համար զգալի ֆինանսական կորուստների:

Բանկում գործառնական ռիսկերի կառավարման նպատակով աշխատանքային գործընթացներում, գործառնություններում և գործառույթներում ներդրված են ներքին հսկողության համապատասխան մեխանիզմներ:

Շուկայական ռիսկն առաջանում է փոխարժեքների, շուկայական տոկոսադրույքների և գների ոչ բարենպաստ փոփոխությունների արդյունքում:

Բանկում **արտարժույթային ռիսկը** գնահատվում է միջազգային պրակտիկայում ընդունված VaR (Value at Risk) մոդելով, որը որոշակի հավանականությամբ կանխատեսում է արտարժույթի՝ ապագայում սպասվող առավելագույն տատանման մակարդակը՝ հաշվարկելով Բանկի հավանական կորստի առավելագույն մեծությունը: Արտարժույթային ռիսկի զսպման նպատակով Բանկում իրականացվում է արտարժույթային դիրքերի ամենօրյա մոնիթորինգ: Իսկ արտարժույթային բաց դիրքերի առկայության

դեպքում՝ հնարավոր կորուստներից խուսափելու նպատակով կիրառվում են հեջավորման գործիքներ:

Բանկում **տոկոսադրույքի ռիսկի** կառավարման խնդիրն է՝ պահպանել ակտիվների ու պարտավորությունների տոկոսադրույքների սպրեդի և զուտ տոկոսային մարժայի նպատակային մակարդակները: Տոկոսադրույքի ռիսկի զսպման նպատակով Բանկում գործում են ակտիվների և պարտավորությունների գնագոյացման (տոկոսադրույքների սահմանման) հատուկ մշակված մեխանիզմներ:

Գնային ռիսկի հնարավոր նվազագույն մակարդակն ապահովվում է հետևյալ միջոցառումների շրջանակներում՝ ֆինանսական շուկայի կառուցվածքային, ժավալային և գնային ցուցանիշների դինամիկայի, առանձին ֆինանսական գործիքների իրացվելիության վերլուծություն, առկա միտումների բացահայտում, հնարավոր կորուստների գնահատում ամսական կտրվածքով կիրառվող սթրես քեստերի միջոցով, ֆինանսական գործիքների գծով սահմանաչափերի (ըստ արժեթղթերով գործառնության տեսակի, ըստ դիլերի, ըստ թողարկողի) սահմանում:

Մրցակցային ռիսկը առաջանում է բանկային համակարգում անընդհատ սրվող մրցակցության պայմաններում և այն կարող է իր ազդեցությունը թողնել Բանկի ֆինանսական ցուցանիշների վրա: Մրցակցային ռիսկի կառավարումը Բանկում իրականացվում է բիզնես ստորաբաժանումների և Մարքետինգային հետազոտությունների բաժնի կողմից, պարբերաբար իրականացվող Բանկի և այլ բանկերի կողմից առաջարկվող ծառայությունների տեսականու և պայմանների համեմատության միջոցով:

Այլ ռիսկեր – վերը նշված ռիսկերից բացի այլ ռիսկեր, ինչպես օրինակ՝ քաղաքական, սոցիալական, ռազմավարական և այլն:

3) Տեղեկատվություն Բանկի մասին

3.1 Բանկի լրիվ ֆիրմային անվանումն է՝

հայերեն՝ «ՀԱՅԲԻԶՆԵՍԲԱՆԿ» փակ բաժնետիրական ընկերություն

ռուսերեն՝ закрытое акционерное общество «АРМБИЗБЕСБАНК»

անգլերեն՝ “ARMBUSINESSBANK” Closed Joint Stock Company

Բանկի կրճատ ֆիրմային անվանումն է՝

հայերեն՝ «ՀԱՅԲԻԶՆԵՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ
 ռուսերեն՝ ЗАО «АРМБИЗНЕСБАНК»
 անգլերեն՝ «ARMBUSINESSBANK» CJSC

3.2 Բանկի պետական գրանցման համարը.

Բանկի պետական գրանցման վայրն է՝ ԶԶ, ք. Երևան, Նալբանդյան 48, գրանցման համարը՝ 40:

3.3 Բանկի ստեղծման ամսաթիվը.

Բանկը փաստացի գործունեությունը սկսել է իրականացնել 1991 թվականի դեկտեմբերից մինչ օրս՝ շուրջ 26 տարի:

3.4 Բանկի գտնվելու վայրը.՝ ք. Երևան, Նալբանդյան 48:

3.5 Կապի միջոցները՝

Հեռախոսահամար՝ (+374 10) 59-20-20, (+374 60) 37-25-00

Ֆաքս՝ (+37410) 59 20 64

Էլեկտրոնային փոստ՝ info@armbusinessbank.am

Ինտերնետային կայք-էջ՝ www.armbusinessbank.am

3.6 Բանկի գտնվելու վայրը.

Բանկի հիմնադրման երկիրը՝ Հայաստանի Հանրապետություն:

31.12.2017թ. դրությամբ գործող 55 մասնաճյուղերից 26-ը գտնվում են Երևանում, 22-ը ԶԶ մարզերում և 7 մասնաճյուղ՝ ԼՂՀ-ում:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացվում են մասնաճյուղերի գործունեության հասցեները:

	Մասնաճյուղի անվանում	Հասցե
1.	Կենտրոն	ԶԶ, ք. Երևան, Մաշտոցի 20
2.	Երևան	ԶԶ, ք. Երևան, Աբովյան 43
3.	Շենգավիթ	ԶԶ, ք. Երևան, Գ. Նժդեհի 31/36
4.	Կիկյան	ԶԶ, ք. Երևան, Կիկյան 11 Ա շենք թիվ 64
5.	Խորենացի	ԶԶ, ք. Երևան, Եր. Քոչար 24/1
6.	Արցախ	ԶԶ, ք. Երևան, Էրեբունի 18
7.	Էրեբունի	ԶԶ, ք. Երևան, Ավանեսովի 8/3 շենք, թիվ 4 7

8.	Հայրենիք	ՀՀ, ք. Երևան, Շենգավիթ համայնք, Նորագավիթ 1 փող. թիվ 93/1
9.	Մալաթիա	ՀՀ, ք. Երևան, Արա Սարգսյան 19
10.	Նոր Նորք	ՀՀ, ք. Երևան, Թոթովենցի 4 նրբանցք
11.	Սեբաստիա	ՀՀ, ք. Երևան, Րաֆֆու փող., 77 շենք, շինություն 60
12.	Քանաքեռ	ՀՀ, ք. Երևան, Ձ. Սարկավազի փող., թիվ 72/9
13.	Թալին	ՀՀ, ք. Թալին, Գայի 1
14.	Վանաձոր	ՀՀ, ք. Վանաձոր, Տիգրան Մեծ 44
15.	Քաջարան	ՀՀ, ք. Քաջարան, Լեռնագործների 15
16.	Ստեփանակերտ	ԼՂՀ, ք. Ստեփանակերտ, Վ. Սարգսյան փող, թիվ 25/4
17.	Խաչեն	ԼՂՀ, ք. Ստեփանակերտ, Ս. Դավթի փող. 15
18.	Մարտունի	ԼՂՀ, ք. Մարտունի, Ազատամարտիկների փող.
19.	Մարտակերտ	ԼՂՀ, ք. Մարտակերտ, Ազատամարտիկների 124/2
20.	Ասկերան	ԼՂՀ, ք. Ասկերան, Շահումյան 3
21.	Հադրութ	ԼՂՀ, ք. Հադրութ, Գ. Նժդեհի 3 Բ
22.	Շուշի	ԼՂՀ, ք. Շուշի, Ն. Դուման 2 շենք 1հարկ N 72
23.	Արմավիր	ՀՀ, ք. Երևան, Հանրապետության 6
24.	Արարատ	ՀՀ, ք. Արարատ, Շահումյան 30/1
25.	Անի	ՀՀ, ք. Գյումրի, Պ. Սևակի 13
26.	Գյումրի	ՀՀ, ք. Գյումրի, Անկախության հրապարակ 8
27.	Վարդենիս	ՀՀ, ք. Վարդենիս, Վ. Համբարձումյան փող. թիվ 21/2
28.	Նոր-Հաճըն	ՀՀ, ք. Նոր Հաճըն, Գայի 2
29.	Ագարակ	ՀՀ, ք. Ագարակ, Գ. Նժդեհի 76
30.	Աբովյան	ՀՀ, ք. Աբովյան, Ռոսիայի փող. թիվ 1/20
31.	Դիլիջան	ՀՀ, ք. Դիլիջան, Գետափնյա փողոց, թիվ 2/15
32.	Աշտարակ	ՀՀ, ք. Աշտարակ, Վ. Պետրոսյան 16
33.	Գավառ	ՀՀ, ք. Գավառ, Բունիաթյան 18/1
34.	Մասիս	ՀՀ, ք. Մասիս, Հանրապետության փողոց, թիվ 5/1
35.	Արարատյան	ՀՀ, ք. Երևան, Ծովակալ Իսակովի պողոտա, թիվ 10 շենք
36.	Արշակունի	ՀՀ, ք. Երևան, Արշակունյաց 127/21

37.	Արթիկ	ՀՀ, ք. Արթիկ, Բաղրամյան փողոց, թիվ 14/10
38.	Սևան	ՀՀ, ք. Սևան, Սայաթ-Նովա փողոց 13/14
39.	Կոմիտաս	ՀՀ, ք. Երևան, Կոմիտասի պողոտա 61 շենք, 60-61 շին.
40.	Ալաշկերտ	ՀՀ, ք. Մարտունի, Պռոշյան փողոց 2 շենք, թիվ 18
41.	Արտաշատ	ՀՀ, ք. Արտաշատ, Օգոստոսի 23 փողոց 107
42.	Արաբկիր	ՀՀ, ք. Երևան, Ն. Ջարյան 27
43.	Ավան	ՀՀ, ք. Երևան, Խուղյակով 165/4
44.	Ապարան	ՀՀ, ք. Ապարան, Բաղրամյան 24
45.	Չարբախ	ՀՀ, ք. Երևան, Արարտյան փողոց 62/23
46.	Հրազդան	ՀՀ, ք. Հրազդան, Միկրոշրջան թաղ., 4-րդ փողոց, թիվ 8
47.	Տերյան	ՀՀ, ք. Երևան, Տերյան 69
48.	Տաշիր	ՀՀ, ք. Երևան, Ս. Խորենացի 33
49.	Չորագետ	ՀՀ, ք. Տաշիր, Երևանյան փողոց, 6-րդ թաղամաս, 208/1
50.	Մերգեյան	ՀՀ, ք. Երևան, Կոմիտասի 1
51.	Քաջագունի	ՀՀ, ք. Երևան, Քաջագունու փողոց, 5 շենք, 26 շինություն
52.	Նոր Արեշ	ՀՀ, ք. Երևան, Արցախի փողոց, թիվ 17/9
53.	Նոր Ավան	ՀՀ, ք. Երևան, Բաբաջանյան փողոց, թիվ 44/1
54.	Դավթաշեն	ՀՀ, ք. Երևան, Տ. Պետրոսյան փողոց, թիվ 1/11
55.	Նորագավիթ	ՀՀ, ք. Երևան, Նորագավիթի փողոց, թիվ 93/1

Բանկն ունի մեկ ներկայացուցչություն Լիբանանում:

3.7 Բանկի տնտեսական նորմատիվներ.

Բանկային գործունեության վերահսկման նպատակով՝ սահմանված են տնտեսական նորմատիվներ, որոնցով կարևորվում է նաև բանկերի իրացվելիությունը: Ստորև ներկայացվում են իրացվելիության նորմատիվները 2015-2017 թվականների համար

Նորմատիվներ	ՀՀ ԿԲ-ի սահմանած նորմատիվի թույլատրելի մեծությունը	Նորմատիվի փաստացի մեծություն 31.12.2017թ.	Նորմատիվի փաստացի մեծություն 31.12.2016թ.	Նորմատիվի փաստացի մեծություն 31.12.2015թ.
Ն ₁ (Շնորհաձուր կապիտալի և ռոիսկով)	նվազագույնը՝		12.08	12.16

կշռված ակտիվների գումարների միջև նվազագույն հարաբերակցություն)	12%	13.5		
Ն ₂ ¹ (Բանկի բարձր իրացվելի ակտիվների և ընդհանուր ակտիվների գումարների միջև նվազագույն հարաբերակցություն)	նվազագույնը՝ 15%	25.27	17.1	16.01
Ն ₂ ² (Բանկի բարձր իրացվելի ակտիվների և ցածրագույն պարտավորությունների միջև նվազագույն հարաբերակցություն)	նվազագույնը՝ 60%	132.18	120.47	76.98
Ն ₃ ¹ (մեկ փոխառուի գծով ռիսկի առավելագույն չափը)	առավելագույնը 20%	19.76	19.93	19.9
Ն ₃ ³ (խոշոր փոխառուների գծով ռիսկի առավելագույն չափը)	առավելագույնը 500%	497.25	485.47	405.68
Ն ₄ ¹ (բանկի հետ կապված մեկ անձի գծով ռիսկի առավելագույն չափը)	առավելագույնը 5%	4.47	3.86	3.48
Ն ₄ ² (բանկի հետ կապված բոլոր անձանց գծով ռիսկի առավելագույն չափը)	առավելագույնը 20%	19.34	12.4	8.69

Բանկի այլ տնտեսական նորմատիվների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներդրողները կարող են գտնել ինտերնետի Բանկի տնային էջի **Հաշվետվություններ** ենթաէջում:

4) Բիզնեսի նկարագիրը

4.1 Հիմնական գործունեությունը

Բանկն իրականացնում է օրենքով և այլ իրավական ակտերով բանկերին թույլատրված ֆինանսական գործառնություններ, որոնք իրականացնելիս ղեկավարվում է հետևյալ սկզբունքներով՝ ֆինանսների ճիշտ ժամանակին բաշխում, լիակատար տնտեսական ինքնուրույնություն և իր գործունեության արդյունքների համար տնտեսական պատասխանատվություն, ծախսերի կրճատում կամ հիմնավորված անխուսափելի ավելացում, ժամանակի և ռեսուրսների արդյունավետ օգտագործում, բանկային ռիսկերի նվազեցում, կառավարում և զսպման նպատակով հաստատված տնտեսական և իրավական նորմատիվ ակտերի դրույթների պահպանում: Բանկն իր

հիմնական գործունեությունը ծավալելով ՀՀ-ում ու ԼՂՀ-ում՝ առաջարկում է հետևյալ բանկային ծառայությունները.վճարահաշվարկային գործառնություններ.

- ✓ ավանդների ներգրավում.
- ✓ դրամական փոխանցումներ.
- ✓ հաճախորդների հաշիվների սպասարկում.
- ✓ վարկերի տրամադրում.
- ✓ արտարժույթի առք ու վաճառք.
- ✓ կոմունալ ծառայությունների դիմաց վճարումների ընդունում.
- ✓ ֆինանսական վարձակալություն (լիզինգ).
- ✓ առևտրային գործարքների (պարտքի) ֆինանսավորում (ֆակտորինգ).
- ✓ պլաստիկ քարտերի տրամադրում և սպասարկում.
- ✓ աշխատավարձային նախագծերի իրականացում.
- ✓ գործառնություններ պետական արժեթղթերի շուկայում.
- ✓ գործառնություններ չեկերով.
- ✓ ֆինանսական գործառնություններ միջբանկային շուկայում.
- ✓ բանկային երաշխիքների և ակրեդիտիվների տրամադրում.
- ✓ միջազգային ինկասո գործառնություններ.
- ✓ ինտերնետ-բանկինգ.
- ✓ մոբայլ-բանկինգ.
- ✓ «Բանկ-հաճախորդ» համակարգ.
- ✓ ապահովագրության ոլորտում գործակալական ծառայություններ.
- ✓ անհատական բանկային պահատեղերի տրամադրում.
- ✓ առարկայազուրկ մետաղական հաշիվների բացում և այլն:

31.12.2017 դրությամբ Բանկը սպասարկում է 116,852 հաճախորդ, որից 110,811-ը ֆիզիկական անձինք են, իսկ 6,041-ը՝ իրավաբանական անձինք:

Թղթակցային հարաբերություններ ունի 34 բանկերի հետ, որից 24-ը ոչ ռեզիդենտ բանկեր են: Բանկը նուստրո թղթակցային հաշիվներ ունի 10 ռեզիդենտ և 15 ոչ ռեզիդենտ բանկերում, իսկ Բանկում լորո թղթակցային հաշիվներ ունեն 6 ռեզիդենտ և 10 ոչ ռեզիդենտ բանկեր:

Բանկի հիմնական նպատակներից է նոր բանկային տեխնոլոգիաների կիրառումը, ինչպես նաև հաճախորդներին բանկային ծառայությունների ամբողջական փաթեթի առաջարկումը:

Կատարվում են աշխատանքներ Բանկում իրավաբանական անձանց և անհատ ձեռնարկատերերին մատուցվող ծառայությունների կատարելագործման գծով, ինչպես նաև մշակվել և ներդրվել են նոր բանկային ապրանքատեսակներ, որոնցից են գյուղական հումքի մթերումների (գնումների) նպատակով ագրովորամշակման ոլորտին տրամադրվող վարկերի տոկոսադրույքների մասնակի սուբսիդավորման ծրագրի շրջանակներում տրամադրվող վարկերը, նախաաարտահանման ֆինանսավորումը և արտահանման ապահովագրությամբ ֆինանսավորումը:

Կատարելագործվել և արդիականացվել են հետևյալ բանկային ապրանքատեսակները.

- « ABB-ԿՈՐՊՈՐԱՏԻՎ» ավանդատեսակ.
- Եվրոպական Ներդրումային Բանկի կողմից ֆինանսավորվող վարկային ծրագրի շրջանակներում տրամադրվող վարկեր և չվերականգնվող վարկային գծեր.
- Գերմանահայկական Հիմնադրամի «Վերականգնվող էներգիայի զարգացում » ծրագրի շրջանակներում տրամադրվող վարկեր, չվերականգնվող վարկային գծեր.
- ԳՏՏԶ ԾԻԳ ՊՀ Գյուղական ֆինանսավորման կառույցի կողմից իրականացնող Այգեգործության ֆինանսավորման ծրագրի շրջանակներում տրամադրվող վարկեր
- Աշխատավարձային նախագծեր:

4.2. Հիմնական շուկաներ

4.2.1 Բանկի ապրանքների սպառման և ծառայությունների մատուցման հիմնական շուկաները.

Բանկը շարունակում է իր ակտիվ գործունեությունը Սեփական ռեսուրսներով և միջազգային ծրագրերով վարկավորման բնագավառում: Շուկայում նոր և մրցունակ առաջարկություններով հանդես գալու համար՝ շարունակում ենք համագործակցությունը միջազգային ֆինանսավարկային կառույցների հետ:

Հաճախորդների առավել հզոր բանակ ստեղծելու նպատակով՝ ըստ հաճախորդների թիրախային խմբերի մշակվել և ներդրվել են նոր վարկատեսակներ, որոնցից են՝ ՊՆ զորամասերի աշխատակիցների համար աշխատավարձային նախագծի շրջանակներում հատուկ պայմաններով վարկերի/վարկային գծերը, Կենսաթոշակառուների որոշ խմբերի համար “ABB կենսաթոշակ +” հատուկ պայմաններով վարկային գծերը: Պարբերաբար ըստ անհրաժեշտության օպտիմալացվել են բանկում գործող վարկատեսակների տրամադրման գործընթացները, վերանայվել և բարելավվել են գործող վարկատեսակների գծով պայմանները և սակագները (ոսկով վարկեր, անշարժ գույքի գրավով վարկեր, աշխատավարձային նախագծերի շրջանակներում վարկային գծեր և այլն), վարկատեսակների կարգերում փոփոխություններ են իրականացվել՝ համապատասխանեցվելով ՀՀ ԿԲ կանոնակարգերից բխող պահանջներին:

Բանակցություններ են տարվել ԱՎԵՐՍ 1 համակարգի հետ, որի ներդրումը նախատեսվում է ԱՐՈՒՄ համակարգի ներդրմանը զուգահեռ, նախապատրաստական տեստավորման աշխատանքներ են կատարվել ԱՐՈՒՄ համակարգի ներդրման գծով, որի ներդրումը նախատեսվում է 2018թ.-ին: Պարբերաբար վերանայվել են գործող համակարգերի գծով սակագները:

Հաճախորդների հեռահար սպասարկման ոլորտում մշակվել և տեստավորվել է Մոբայլ Բանքինգ ծառայությունը, որի ներդրումը նախատեսված է 2018թ.-ին: Բանկի կողմից մատուցվող ծառայությունները ինքնաշխատ մեքենաների միջոցով զարգացնելու ուղղությամբ ավելացվել է գործընկերներ ցանկը (բացի Թելսել և Իզի Փեյ ընկերությունների տերմինալներից, ծառայությունների մատուցումը հասանելի է նաև Իդրամ ընկերության տերմինալներով): 2017թ.-ին պայմանագրեր են կնքվել շրջաններում ջրամատարակարման և ջրահեռացան վճարների ընդունման գծով:

Ապահովագրական գործակալական ոլորտում անցում ենք կատարել ASWA համակարգին /ԱՊՊԱ պայմանագրերի կնքման միասնական համակարգ/: Ներդրվել են նոր ապահովագրական պրոդուկտներ ՌՈՍԳՈՍՍՏՐԱԽ-ԱՐՄԵՆԻԱ ընկերության կողմից առաջարկվող ապահովագրական ծրագրերի շրջանակներում՝

- Միջազգային առողջության ապահովագրություն Best Doctors,
- Կանավոր բժշկական ապահովագրություն Mini med և Mini med+
- ԴՊ Ընտանիք

Բանկը նախատեսում է ընդլայնել միջազգային համագործակցությունը և սկիզ դնել նոր հարաբերությունների հաստատմանը՝

- ✓ EBRD բանկի հետ համագործակցում (արտաքին առևտրի ֆինանսավորում, ծրագրերի համաֆինանսավորում և այլն),
- ✓ IFC ֆինանսական միջազգային կազմակերպության հետ համագործակցում (արտաքին առևտրի սպասարկում, վարկային միջոցների ներգրավում և այլն),
- ✓ ADB (Ասիական Չարգացման Բանկ)-ի հետ համագործակցում ,
- ✓ OPEC կազմակերպության OFID ներդրումային ֆոնդի հետ համագործակցում (միջոցների ներգրավում),
- ✓ GGF, EFSE- ներդրումային հիմնադրամների հետ համագործակցում,
- ✓ Սևծովյան զարգացման և վերակառուցման բանկի հետ համագործակցում,
- ✓ FMO- հոլանդական զարգացման բանկի հետ համագործակցում,
- ✓ Proparco (Ֆրանսիական ներդրումային գործակալություն, France) հետ համագործակցում (միջոցների ներգրավում),
- ✓ Atlantic Forfaiting (Շվեյցարական ներդրումային հիմնադրամ, Շվեյցարիա) հետ համագործակցում (միջոցների ներգրավում),
- ✓ Շվեյցարական Blue Orchard ներդրումային հիմնադրամի հետ համագործակցում (միջոցների ներգրավում),
- ✓ Դանիական DANSKE բանկ (միջոցների ներգրավում, միջազգային առևտրի ֆինանսավորում):

4.2.2 Բանկի մրցակցային դիրքի նկարագրությունը

Բանկն իր գործունեությունն իրականացնելիս ղեկավարվում է հետևյալ սկզբունքներով, որոնք Բանկին հնարավորություն են տալիս պահպանել և ամրապնդել մրցակցային առաջատար դիրքերը ՀՀ բանկային համակարգում՝

- ա) ֆինանսների ճիշտ ժամանակին բաշխում,
- բ) լիակատար տնտեսական ինքնուրույնություն և իր գործունեության արդյունքների համար տնտեսական պատասխանատվություն,
- գ) ծախսերի կրճատում կամ հիմնավորված անխուսափելի ավելացում,
- դ) ժամանակի և ռեսուրսների արդյունավետ օգտագործում,
- ե) բանկային ռիսկերի նվազեցում,

գ) կառավարում և զսպման նպատակով հաստատված տնտեսական և իրավական նորմատիվ ակտերի դրույթների պահպանում:

Բանկի համար առաջնային է հաճախորդների և գործընկերների հետ փոխհարաբերություններում անհատական մոտեցման ապահովումը: Հարաբերությունները բացառապես կառուցվում են փոխշահավետության, փոխվստահության և բիզնես էթիկայի նորմերի հիման վրա: Նման մոդելում փոխհարաբերությունները դրված են շուկայական հիմքի վրա, կրում են պայմանագրային բնույթ, ինչպես նաև ենթադրում են հաճախորդի ժամանակի խնայում, սպասարկման չափանիշների և որակի բարձրացում, բանկ- հաճախորդ բիզնեսի զարգացում: Բանկի գործունեության կարևորագույն սկզբունքներից է Բանկի աշխատակիցների նկատմամբ ղեկավարների կողմից արդարացի և հետևողական վերաբերմունքի ապահովումը: Կարևորելով համախմբված թիմային աշխատանքը՝ որպես առաջընթացի և զարգացման հիմնական գործոն, Բանկը միշտ գնահատում է իր յուրաքանչյուր աշխատակցի պոտենցիալը և կարողությունները, ստեղծում է խթանող և խաղաղ աշխատանքային պայմաններ, օգտվելով մրցութային ընտրությունից՝ ներգրավում նոր, հեռանկարային կադրեր: Աշխատանքի արդյունավետ կազմակերպման գործում Բանկը առաջնորդվում է նաև դինամիկ զարգացող տեղեկատվական տեխնոլոգիաների քաղաքականության իրականացման սկզբունքով: Վերջինս ենթադրում է առաջավոր համակարգչային տեխնիկայի, ժամանակակից տեխնոլոգիաների, ներբանկային և միջբանկային ավտոմատացված համակարգերի, միջազգային վճարային ու ֆինանսական համակարգերի արդյունավետ և նպատակային կիրառում, գործընթացների աշխատատարության, ծախսատարության և գործառնական ռիսկերի նվազեցում: Սեփական պրոցեսինգային կենտրոնի ներդրումը Բանկին հնարավորություն տվեց կրճատել քարտային գործառնությունների հետ կապված ծախսերը, ինչի շնորհիվ Բանկը կարողացավ առավել գրավիչ առաջարկություններով հանդես գալ շուկայում և ընդլայնել քարտապան հաճախորդների բազան:

Իր կողմից առաջարկվող ապրանքներն ու ծառայությունները բնակչության լայն զանգվածներին հասցնելու նպատակով Բանկը կարևորում է մասնաճյուղային լայն ցանցի առկայությունը և 31.12.2017թ. դրությամբ ունի գործող հիսունչորս մասնաճյուղ՝ քսանհինգը՝ Երևանի Կենտրոն (7 մասնաճյուղ), Շենգավիթ (4 մասնաճյուղ), Էրեբունի (3

մասնաճյուղ), Մալաթիա-Սեբաստիա (2 մասնաճյուղ), Արաբկիր (4 մասնաճյուղ), Ավան (2 մասնաճյուղ), Նոր Նորք, Քանաքեռ-Զեյթուն և Դավթաշեն վարչական շրջաններում, երկուսը՝ Գյումրի քաղաքում, մեկական՝ Վանաձոր, Թալին, Քաջարան, Արմավիր, Արարատ, Մասիս, Արտաշատ, Աշտարակ, Վարդենիս, Նոր Հաճըն, Դիլիջան, Ագարակ, Աբովյան, Գավառ, Ալաշկերտ, Սևան, Արթիկ, Ապարան, Տաշիր և Հրազդան քաղաքներում և յոթը՝ ԼՂՀ-ում՝ Ստեփանակերտ (2 մասնաճյուղ), Մարտունի, Հաղուբ, Մարտակերտ, Ասկերան և Շուշի քաղաքներում:

Տնտեսության գլոբալացման և տեխնոլոգիական առաջընթացի հետ կապված՝ առավել կարևորվում է գործուն ներքին վերահսկողության համակարգի ներդրումը՝ զեղծարարություններից և անփութություններից խուսափելու համար: Հուսալի ներքին հսկողության համակարգը հանդիսանում է Բանկի առողջ և ապահով գործունեության երաշխիքը: Ներքին վերահսկողության համակարգը կոչված է վերահսկել հետևյալ գործառույթները՝ արդյոք ֆինանսական և գործառնական տեղեկատվությունը ճշգրիտ է և հուսալի, արդյոք հնարավոր ռիսկերը բացահայտված և հասցված են նվազագույնի, արդյոք Բանկը հետևողական է ՀՀ Կենտրոնական Բանկի, բանկային գործունեությունը կանոնակարգող ընթացակարգերի, այլ ներքին իրավական ակտերի պահանջներին, արդյոք ապահովված է Բանկի կառուցվածքային ստորաբաժանումների կողմից իրականացվող աշխատանքների բավարար մակարդակ, արդյոք ռեսուրսներն օգտագործվում են արդյունավետ և արդյոք Բանկի կողմից սահմանված խնդիրները ստանում են արդյունավետ լուծումներ: Ներքին վերահսկողության համակարգը գործում է անկախ և օբյեկտիվության սկզբունքի հիման վրա:

Բանկի ղեկավարությունը մշտապես մեծ ուշադրություն է դարձնում առկա խնդիրների լուծման որոշումների կայացման կոլեգիալության սկզբունքին, որի իրագործման համար Բանկում գործում են հատուկ մասնագիտացված կոմիտեեր և հանձնաժողովներ, որոնցից են «Վարկային կոմիտեն», «Ռիսկերի կառավարման հանձնաժողովը», «Ռազմավարական զարգացման, պլանավորման և հաճախորդների սպասարկման հանձնաժողովը»: Վերջիններիս գործունեությունը նպատակաուղղված է Բանկի գործունեության արդյունավետության բարձրացմանը, ընթացիկ և ռազմավարական նպատակների իրագործման ապահովմանն ու Բանկի գործունեության հետ առնչվող ռիսկերի արդյունավետ կառավարմանը: Բանկի հեռանկարային զարգացման առաջանցիկ տեմպերի ապահովման, ներդրումային ծրագրերի գնահատման առումով իր ուրույն տեղն

ունի Ռիսկերի արդյունավետ կառավարման համակարգը, որը պարբերաբար վերանայվում է՝ ելնելով արտաքին և ներքին միջավայրում տեղի ունեցող փոփոխություններից, շուկայում առկա միտումներից և մրցակցության մակարդակից: Ռիսկերի կառավարման համակարգի արդյունավետությունն ապահովելու նպատակով Բանկում իրականացվում է հնարավոր ռիսկերի բացահայտում, քանակական գնահատում, մշակվում են համապատասխան միջոցառումներ՝ կանխելու կամ նվազագույնի հասցնելու հնարավոր ռիսկերի ազդեցությունը Բանկի ընթացիկ գործունեության վրա՝ ապահովելով Բանկի բնականոն գործունեությունն ու ֆինանսական կայունությունը:

5) Բանկի կառուցվածքը

Բանկի կազմակերպական կառուցվածքը ներկայացված է սույն Ազդագրի Հավելված 1-ում:

6) Զարգացման վերջին միտումները

Բանկը, մշտապես կարևորելով հաճախորդների սպասարկման բարձր որակն ու նրանց հետ երկարաժամկետ կայուն հարաբերություններ հաստատելը, 2017թ. ընթացքում ևս վերանայել է առաջարկվող ծառայությունների սակագներն ու ծավալները, որոնք իրենց հերթին ազդել են Բանկի ֆինանսական ցուցանիշների վրա: Վերջին հաշվետու տարվա ավարտից մինչև Ազդագրի ներկայացման օրն ընկած ժամանակահատվածի համար մատուցվող ծառայությունների սակագների էական աճ չի գրանցվել: Այսպիսով, ստորև աղյուսակներում ներկայացված են 31.12.2017թ. դրությամբ Բանկի հաշվեկշռային հիմնական հոդվածների փոփոխությունները նախորդ համադրելի ժամանակահատվածի նկատմամբ՝ տարվա կտրվածքով վերջիններիս դինամիկան արտացոլելու նպատակով:

հազ. ՀՀ դրամ

	31.12.2017թ.	31.12.2016թ.	Աճ/նվազում
Ընդամենը ակտիվներ, այդ թվում՝	575,341,865	401,668,745	173,274,869
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ	112,151,692	63,215,155	48,936,537
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	17,278,031	8,532,277	8,745,754
Հաճախորդներին տրված վարկեր և այլ փոխատվություններ	376,380,985	275,926,637	100,056,096

	31.12.2017թ.	31.12.2016թ.	Աճ/նվազում
Ընդամենը պարտավորություններ, այդ թվում՝	535,907,628	366,617,666	169,210,314

Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	401,210,484	260,121,062	141,089,422
--	-------------	-------------	-------------

	31.12.2017թ.	31.12..2016թ.	Աճ/նվազում
Ընդամենը կապիտալ	39,434,237	35,051,079	4,064,555

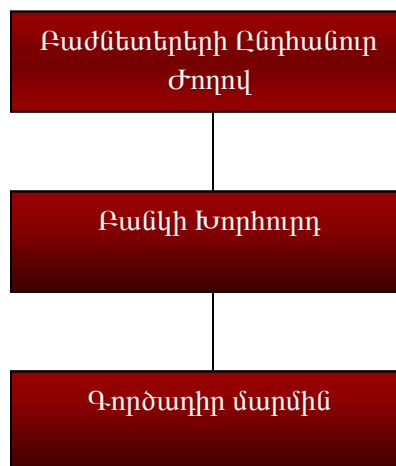
Հարկ ենք համարում նշել, որ ֆիզիկական անձանց կողմից ներգրավված ժամկետային ավանդների գծով Բանկը շարունակում է զբաղեցնել առաջին հորիզոնականը ՀՀ բանկային համակարգում:

7) Բանկի կառավարման մարմինները և կառավարման մարմինների անդամները

7.1 Բանկի կանոնադրությամբ սահմանված են Բանկի կառավարման հետևյալ մարմինները՝

- Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովը /այսուհետ՝ ժողով/,
- Բանկի խորհուրդը /այսուհետ՝ խորհուրդ/,
- Բանկի գործադիր մարմինները՝ Բանկի վարչության նախագահ (այսուհետ՝ վարչության նախագահ) և Բանկի վարչությունը (այսուհետ՝ վարչություն):

Կառավարման մարմինների սխեմատիկ կառուցվածքը ներկայացված է ստորև.

Բանկի կանոնադրությամբ Բանկի կառավարման մարմիններին վերապահված իրավասությունները

Բանկի ժողովը

1) ժողովը Բանկի կառավարման բարձրագույն մարմինն է

2) ժողովի իրավասություններն են՝

ա) Բանկի կանոնադրության հաստատումը, դրանում փոփոխությունների և լրացումների կատարումը,

բ) Բանկի վերակազմակերպումը.

գ) Բանկի լուծարումը.

դ) ամփոփ, միջանկյալ և լուծարման հաշվեկշիռների հաստատումը, լուծարային հանձնաժողովի նշանակումը

ե) Խորհրդի քանակական կազմի հաստատումը, դրա անդամների ընտրությունը և նրանց լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցումը: Խորհրդի քանակական կազմի հաստատման և դրա անդամների ընտրության հարցերը քննարկվում են բավառապես տարեկան ընդհանուր ժողովներում: Խորհրդի անդամների ընտրության հարցն արտահերթ ընդհանուր ժողովում կարող է քննարկվել, եթե վերջինս որոշում է ընդունել Խորհրդի կամ նրա առանձին անդամների լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցման մասին.

զ) հայտարարված բաժնետոմսերի ծավալի առավելագույն չափի սահմանումը.

է) Խորհրդի ներկայացմամբ Բանկի արտաքին աուդիտն իրականացնող անձի հաստատումը.

ը) Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների, շահույթների և վնասների բաշխման հաստատումը: Տարեկան շահութաբաժինների վճարման մասին որոշման ընդունումը և տարեկան շահութաբաժինների չափի հաստատումը.

թ) ընդհանուր ժողովի վարման կարգի հաստատումը.

ժ) հաշվիչ հանձնաժողովի ձևավորումը

ժա) բաժնետոմսերի համախմբումն ու բաժանումը.

ժբ) հաստատված օրակարգի շրջանակում օրենքով նախատեսված այլ հարցեր;

3) Վերը նշված հարցերով որոշումների ընդունումը վերապահվում է բանկի ընդհանուր ժողովի բացառիկ իրավասությանը և չի կարող փոխանցվել Բանկի Խորհրդին, Բանկի գործադիր մարմնի անդամներին կամ ալ անձի:

Բանկի Խորհուրդը

Խորհուրդն իրականացնում է Բանկի գործունեության ընդհանուր ղեկավարումը՝ օրենքով և Բանկի կանոնադրությամբ Խորհրդի իրավասությանը վերապահված հարցերի սահմաններում:

1) Խորհրդի իրավասություններն են՝

ա) Բանկի գործունեության հիմնական ուղղությունների որոշումը, ներառյալ՝ Բանկի հեռանկարային ծրագրի հաստատումը

բ) Ընդհանուր ժողովի տարեկան և արտահերթ նիստերի գումարումը, օրակարգի հաստատումը, ինչպես նաև դրանց գումարման և անցկացման կազմակերպման հետ կապված՝ նախապատրաստական աշխատանքների իրականացման ապահովումը.

գ) Բանկի գործադիր մարմնի անդամների նշանակումը, նրանց լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցումը և վարձատրության պայմանների հաստատումը.

դ) Բանկում ներքին հսկողության ստանդարտների սահմանումը, Բանկի ներքին աուդիտի ստորաբաժանման ձևավորումը, նրա տարեկան աշխատանքային ծրագրի հաստատումը, ներքին աուդիտի աշխատակիցների լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցումը և վարձատրության պայմանների հաստատումը.

ե) Բանկի տարեկան ծախսերի նախահաշվի ու կատարողականի հաստատումը.

զ) Բանկի ներքին վարչակազմակերպական կառուցվածքի և աշխատատեղերի հաստատումը.

է) Բանկի կանոնադրական հիմնադրամի ավելացումը.

ը) շահութաբաժինների վճարման վերաբերյալ ժողովին առաջարկությունների ներկայացումը, այդ թվում՝ շահութաբաժինների յուրաքանչյուր վճարման համար շահութաբաժիններ ստանալու իրավունք ունեցող Բանկի բաժնետերերի ցուցակի կազմումը, որում պետք է ընդգրկվեն Բանկի այն բաժնետերերը, որոնք ընդգրկվել են Բանկի բաժնետերերի ռեեստրում՝ Բանկի տարեկան ժողովին մասնակցելու իրավունք ունեցող բաժնետերերի ցուցակը կազմելու օրվա դրությամբ.

թ) Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների նախնական հաստատումը և ժողովին ներկայացումը.

ժ) Ժողովի հաստատմանը բանկի արտաքին աուդիտ իրականացնող անձի ներկայացումը.

ժա) Բանկի արտաքին աուդիտն իրականացնող անձի վճարման չափի սահմանումը.

ժբ) Բանկում իրականացված աուդիտորական կամ այլ ստուգումների արդյունքում անհրաժեշտության դեպքում բացահայտված թերությունների վերացմանն ուղղված միջոցառումների նախաձեռնումն ու դրանց իրականացման վերահսկումը,

ժգ) Բանկի կողմից Բանկի կանոնադրությամբ սահմանված ֆինանսական գործառնությունների իրականացման կարգը սահմանող ներքին իրավական ակտերի ընդունումը.

ժդ) Բանկի տարածքային և ինքնուրույն կառուցվածքային ստորաբաժանումների կանոնադրությունների հաստատումը, Բանկի ինքնուրույն կառուցվածքային ստորաբաժանումների միջև գործառնության պարտականությունների բաշխումը.

ժե) Բանկի վերակազմակերպման հարցի ներկայացումը ժողովի քննարկմանը.

ժզ) Բանկի պարտատոմսերի և այլ արժեթղթերի տեղաբաշխման մասին որոշման ընդունումը.

ժէ) Բանկի պահուստային և այլ հիմնադրամների օգտագործումը.

ժը) Բանկի մասնաճյուղերի, ներկայացուցչությունների և հիմնարկների ստեղծումը.

ժթ) Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության՝ հաշվապահական հաշվառում վարելու և ֆինանսական հաշվետվություններ կազմելու նպատակով կիրառվող սկզբունքների, հիմունքների, եղանակների, կանոնների, ձևերի և կարգերի սահմանումը.

ի) դուստր կամ կախյալ ընկերությունների ստեղծումը.

իա) դուստր և կախյալ ընկերություններին մասնակցությունը.

իբ) առևտրային կազմակերպությունների միությունների հիմնադրումը,

իգ) առևտրային կազմակերպությունների միություններում մասնակցությունը.

իդ) խորհրդի անդամների վարձատրության չափի սահմանումը.

իե) օրենքով և Բանկի կանոնադրությամբ նախատեսված այլ որոշումների ընդունումը.

Գործադիր մարմինը

1) Բանկի ընթացիկ գործունեության ղեկավարումն իրականացնում է վարչության նախագահը և վարչությունը:

2) Վարչության նախագահը (վարչության անդամները) նշանակվում է (են) խորհրդի կողմից, իսկ վարչության նախագահի տեղակալները՝ խորհրդի կողմից՝ վարչության նախագահի ներկայացմամբ: Վարչության կառուցվածքում պարտադիր ընդգրկվում են Բանկի վարչության նախագահը, նրա տեղակալը (տեղակալները), գլխավոր հաշվապահը:

3) Բանկի վարչությունը՝

ա) կազմակերպում և իրականացնում է Բանկի օպերատիվ գործունեության ղեկավարումը և ապահովում է ժողովի և խորհրդի որոշումների կատարումը.

բ) սահմանում է Բանկի կողմից մատուցվող ծառայությունների միջնորդավճարների չափերը, ներգրավող ավանդների և տրամադրվող վարկերի տոկոսադրույքները.

գ) քննարկում է վերստուգումների, ստուգումների նյութերը, տարածքային և կառուցվածքային ստորաբաժանումների ղեկավարների հաշվետվությունները.

4) Վարչության նախագահը՝

ա) տնօրինում է Բանկի գույքը, այդ թվում՝ ֆինանսական միջոցները, իր իրավասության սահմաններում արձակում է հրամաններ, հրահանգներ, տալիս է կատարման համար պարտադիր ցուցումներ և վերահսկում դրանց կատարումը.

բ) ներկայացնում է Բանկը Հայաստանի Հանրապետությունում և արտասահմանում.

գ) գործում է Բանկի անունից առանց լիազորագրի.

դ) տալիս է լիազորագրեր.

ե) բանկի անունից կնքում է գործարքներ.

զ) բանկի աշխատակիցների նկատմամբ կիրառում է խրախուսման և կարգապահական պատասխանատվության միջոցներ.

է) աշխատանքի է ընդունում և աշխատանքից ազատում Բանկի աշխատակիցներին, բացառությամբ օրենքով և Բանկի կանոնադրությամբ սահմանված դեպքերի.

ը) խորհրդի հաստատմանն է ներկայացնում Բանկի խորհրդի կողմից հաստատվող ներքին իրավական ակտերը, առանձնացված ստորաբաժանումների կանոնակարգերը, Բանկի վարչակազմակերպական կառուցվածքը.

թ) իրականացնում է օրենքով, Բանկի կանոնադրությամբ, ինչպես նաև խորհրդի կողմից սահմանված իրավական ակտերի շրջանակներում նախատեսված՝ Բանկի ընթացիկ գործունեության ղեկավարման հետ կապված այլ իրավասություններ:

5) Այն հարցերը, որոնք օրենքով կամ Բանկի կանոնադրությամբ չեն սահմանվել որպես ժողովի, խորհրդի, Վարչության կամ ներքին աուդիտի ստորաբաժանման իրավասությանը պատկանող, պատկանում են Վարչության նախագահի իրավասությանը:

6) Վարչության նախագահը (վարչությունը) եռամսյակը մեկ խորհրդին խորհրդի սահմանած ձևով ներկայացնում են իրենց գործունեության վերաբերյալ հաշվետվություններ Բանկի կանոնադրությամբ և վարչության կանոնակարգով սահմանված կարգով:

7) Վարչության նախագահի (վարչության) իրավասությանը ենթակա հարցերով որոշումների ընդունումը չի կարող փոխանցվել Բանկի կառավարման այլ մարմինների, Բանկի ներքին աուդիտին, Բանկի գլխավոր հաշվապահին կամ այլ անձի, բացառությամբ, եթե բանկի վարչության նախագահի լիազորությունների իրականացումը պատշաճ կերպով ժամանակավորապես փոխանցվել է նրան փոխարինող անձին: Վարչության նախագահի լիազորությունները պատշաճ կերպով ժամանակավորապես կարող են փոխանցվել նրան փոխարինող անձին, եթե վերջինս համապատասխանում է Կենտրոնական Բանկի սահմանած որակավորման և մասնագիտական համապատասխանության չափանիշներին:

7.2 Տեղեկություններ Բանկի կառավարման մարմինների անդամների վերաբերյալ

1. Բանկի խորհրդի նախագահ՝ Վիտալի Գրիգորյանց

Բնակության վայրը	ՌԴ, ք.Մոսկվա, Չերտանովի փ. 452., մասնաշենք 1, բն.43
Իրավասությունները	Սահմանված է ՀՀ օրենսդրությամբ և Բանկի կանոնադրությամբ
Պարտականությունները	
Բանկից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալած գործունեությունը	«ԱՐՉ Լիմիթեդ» ՓԲԸ ներկայացուցչության տնօրեն «Արչ-Մոսկվա» ՓԲԸ տնօրեն

2. Խորհրդի անդամ՝ Ալիկ Չիրկինյան

Բնակության վայրը	ՌԴ, ք.Մոսկվա, Վավիլովի փող., 6 տուն, բն.161
Իրավասությունները	Սահմանված է ՀՀ օրենսդրությամբ և Բանկի կանոնադրությամբ
Պարտականությունները	
Բանկից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալած գործունեությունը	«Արչ Լիմիթեդ» ՓԲԸ ներկայացուցչության փոխնախագահ

3. Խորհրդի անդամ՝ Սերգեյ Արզումանյան

Բնակության վայրը	ՀՀ, ք.Վանաձոր, Տիգրան Մեծի փող., 63շ., բն.24
Իրավասությունները	Սահմանված է ՀՀ օրենսդրությամբ և Բանկի կանոնադրությամբ
Պարտականությունները	
Բանկից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալած գործունեությունը	Բացակայում է

4. Խորհրդի անդամ՝ Դիանա Գրիգորյան

Բնակության վայրը	Ուկրաինա, ք.Կիև, Ռիբալսկայա փող., շ.11, բն.57
Իրավասությունները	Սահմանված է ՀՀ օրենսդրությամբ և Բանկի կանոնադրությամբ
Պարտականությունները	
Բանկից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալած գործունեությունը	«Ալֆա-Գարանտ» ԼՊԸ Ռեզիդենտ ցանցի զարգացման տնօրեն

5. Խորհրդի անդամ՝ Սևակ Պետրոսյան

Բնակության վայրը	ՌԴ, ք.Մոսկվա, Սերպուխովսկի վալ փող., 3 տուն, բն.7
Իրավասությունները	Սահմանված է ՀՀ օրենսդրությամբ և Բանկի կանոնադրությամբ
Պարտականությունները	
Բանկից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալած գործունեությունը	«ԱՐՉ Լիմիթեդ» բաժնետիրական ընկերության ներկայացուցչության Մարքեթինգի բաժնի պետ

ժողովի կողմից Խորհրդի անդամի լիազորությունները վաղաժամկետ դադարեցվում են իր դիմումի համաձայն կամ եթե՝

ա) նա դատարանի՝ օրինական ուժի մեջ մտած վճռով ճանաչվել է անգործունակ կամ սահմանափակ գործունակ,

բ) նրա պաշտոնավարման ընթացքում ի հայտ են եկել այնպիսի հանգամանքներ, որոնց ուժով նրան արգելվում է լինել բանկի խորհրդի անդամ (բանկի ղեկավար),

գ) մեկ տարվա ընթացքում բացակայել է խորհրդի նիստերի առնվազն 1/4-ից անհարգելի պատճառներով կամ ընդհանուր առմամբ (ներառյալ՝ հարգելի և անհարգելի բացակայությունները) նիստերի առնվազն կեսից (իրական ժամանակի ռեժիմով և Բանկի կանոնադրությամբ սահմանված հեռակա մասնակցությունը համարվում է լիարժեք մասնակցություն),

դ) օրենքով սահմանված կարգով որակազրկվել է կամ զրկվել է որոշակի պաշտոն վարելու իրավունքից:

1. Բանկի Վարչության նախագահ՝ Արսեն Միքայելյան

Բնակության վայրը	ԼՂՀ, ք. Ստեփանակերտ, Մարտունի փ, 25 տուն
Իրավասությունները	Սահմանված է Բանկի կանոնադրությամբ
Պարտականությունները	
Բանկից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալած գործունեությունը	«Ջի ԷՄ Յոլդինգ» ՍՊԸ տնօրեն «Վիտալի Գրիգորյանց» բարեգործական հիմնադրամի տնօրեն «ԲԼԵՍՍ ՍՊԸ» խորհրդի նախագահ

2. Վարչության անդամ, Վարչության նախագահի տեղակալ – Ֆինանսական ղեկարտամենտի տնօրեն՝ Մանվել Սահակյան

Բնակության վայրը	ՀՀ, ք. Երևան, Քաջազնունու փ, 10շ, 3բն.
Իրավասությունները	Սահմանված է Բանկի կանոնադրությամբ
Պարտականությունները	
Բանկից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալած գործունեությունը	Բացակայում է

3. Վարչության անդամ, Վարչության նախագահի տեղակալ – Գործառնական ղեկարտամենտի տնօրեն՝ Վարդան Աղաջանյան

Բնակության վայրը	ՀՀ, ք. Երևան, Գրիբոյեդովի փ, 3շ, բն.47
Իրավասությունները	Սահմանված է Բանկի կանոնադրությամբ
Պարտականությունները	
Բանկից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալած գործունեությունը	Բացակայում է

4. Վարչության անդամ, Վարչության նախագիի տեղակալ – Վարկային դեպարտամենտի տնօրեն՝ Նշան Գրիգորյան

Բնակության վայրը	ՀՀ, ք. Երևան, Շինարարների 24, 64 բն.
Իրավասությունները	Սահմանված է Բանկի կանոնադրությամբ
Պարտականությունները	
Բանկից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալած գործունեությունը	Բացակայում է

5. Վարչության անդամ, Գանձապետական դեպարտամենտի տնօրեն - Գլխավոր գանձապետ՝ Վահան Մելքոնյան

Բնակության վայրը	ՀՀ, Կոտայքի մարզ, գ. Բալահովիտ 1 փ, 29 տուն
Իրավասությունները	Սահմանված է Բանկի կանոնադրությամբ
Պարտականությունները	
Բանկից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալած գործունեությունը	Բացակայում է

6. Վարչության անդամ, Գլխավոր հաշվապահ՝ Նարինե Սարգսյան

Բնակության վայրը	ՀՀ, ք. Երևան, Արաբկիր 21փ, 2-8
Իրավասությունները	Սահմանված է Բանկի կանոնադրությամբ
Պարտականությունները	
Բանկից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալած գործունեությունը	Բացակայում է

7. Վարչության անդամ, Ռիսկերի կառավարման դեպարտամենտի տնօրեն՝ Անի Ղանբարյան

Բնակության վայրը	ՀՀ, ք. Երևան, Նոր Նորք 8-րդ զանգված, շենք 2, բն. 23
Իրավասությունները	Սահմանված է Բանկի կանոնադրությամբ
Պարտականությունները	
Բանկից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալած գործունեությունը	Բացակայում է

3) Ազդագրի ներկայացման պահին բանկի ակտիվների 10 և ավելի տոկոսը որևիցե մասնաճյուղում կենտրոնացված չի:

4) Բանկի և նրա կառավարմանը մասնակցող անձանց միջև ազդագրի ներկայացման պահի դրությամբ շահերի բախում չկա:

8) Հսկող անձինք

«Արժեթղթերի շուկայի մասին» ՀՀ օրենքի իմաստով «ՀԱՅԲԻՉՆԵՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ գտնվում է ՌԴ քաղաքացի Վիտալի Գրիգորյանցի (անձ. AK0688592, հասցե՝ ՌԴ, ք.Սոսկվա, Չերտանովի փ. 45շ., մասնաշենք 1, բն.43) ուղակի հսկողության տակ, քանի որ վերջինս հանդիսանում է «ՀԱՅԲԻՉՆԵՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ի բաժնետոմսերի 100% սեփականատեր:

9) Տեղեկատվություն Բանկի ակտիվների, պարտավորությունների, ֆինանսական վիճակի, եկամուտների և ծախսերի մասին

1) Պատմական ֆինանսական տեղեկատվություն

Բանկի 2015-2016թթ. տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները՝ անկախ աուդիտորական եզրակացություններով և 2017 թվականի չորրորդ եռամսյակի Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունները ներառված են Ազդագրում:

Ցանկության դեպքում ներդրողները Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունները կարող են ստանալ նաև Բանկի գլխավոր գրասենյակից և մասնաճյուղերից, ինչպես նաև ծանոթանալ Ինտերնետի Բանկի տնային էջում:

2) Բանկի ֆինանսական վիճակի էական փոփոխությունները

2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ից մինչև ՀՀ ԿԲ-ի կողմից Ազդագիրը գրանցման ներկայացնելու օրն ընկած ժամանակահատվածում Բանկի ֆինանսական վիճակի էական փոփոխություն տեղի չի ունեցել:

3) Դատական, արբիտրաժային և վարչական վարույթների մասին տեղեկատվություն

Ազդագրի գրանցման ներկայացմանը նախորդող 12 ամսվա ընթացքում Բանկը ներգրավված չէ ֆինանսական վիճակի կամ շահութաբերության վրա էական ազդեցություն ունեցող դատական, արբիտրաժային և (կամ) վարչական վարույթներում:

10) Էական պայմանագրերը

Բանկում առկա չեն Ազդագրի գրանցման ներկայացմանը նախորդող վերջին 1 տարվա ընթացքում Բանկի կողմից բնականոն գործունեության շրջանակներից դուրս կնքված և գործողության մեջ գտնվող պայմանագրեր, որոնց գինը գերազանցում է Բանկի վերջին հաշվետու ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվություններում նշված սեփական կապիտալի արժեքի 5 տոկոսը:

11) Փորձագետի, գնահատողի, խորհրդատուի կամ հաշվապահի մասնագիտական կարծիքը և երրորդ անձանցից վերցված տեղեկատվությունը

Ներկայացվող Ազդագրում փորձագետի, գնահատողի, խորհրդատուի կամ հաշվապահի մասնագիտական կարծիք կամ երրորդ անձանցից վերցված տեղեկատվություն չի օգտագործվել:

12) Այլ տեղեկատվություն

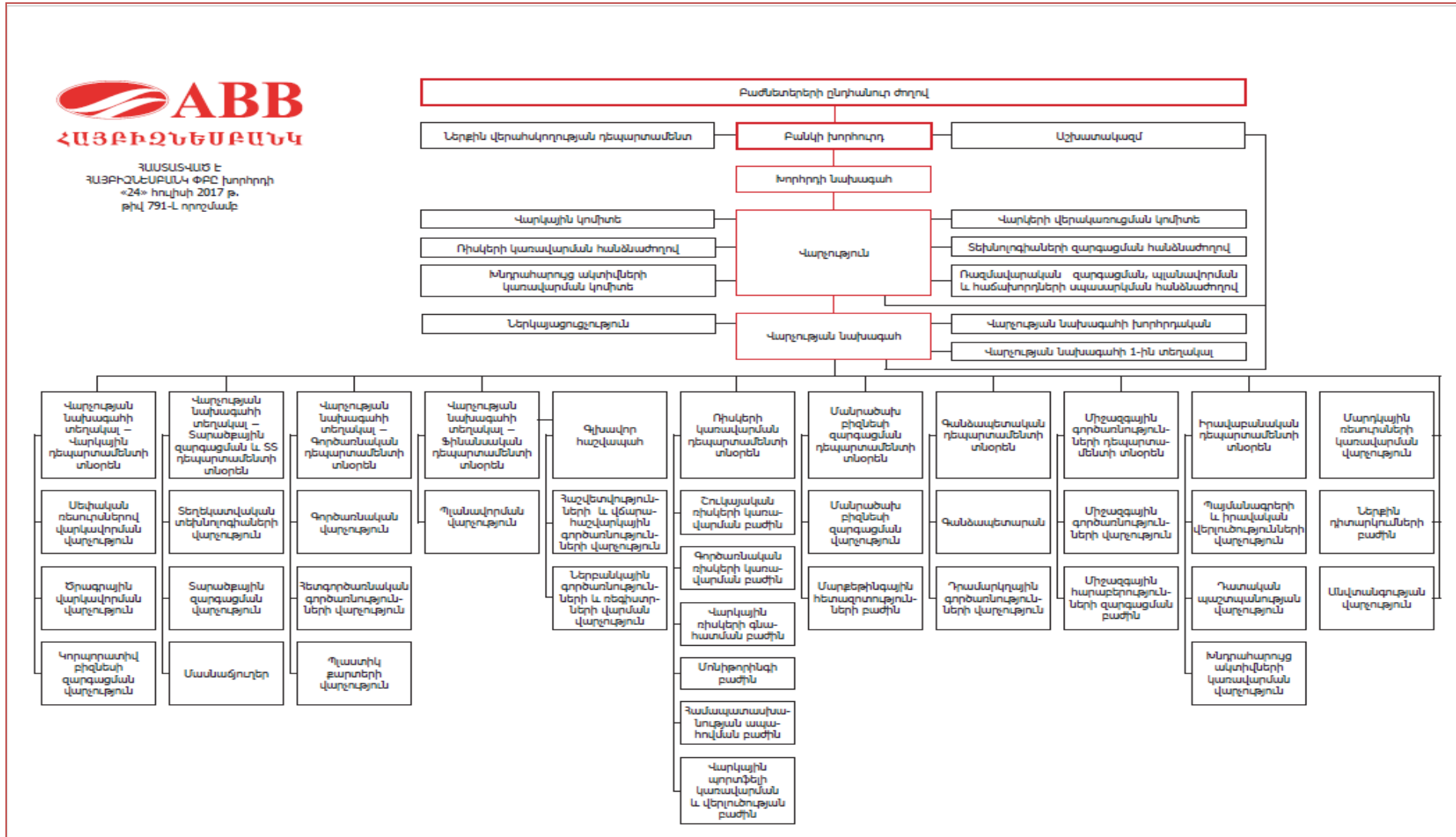
Ծրագրային Ազդագրի կիրառության ողջ ժամկետի ընթացքում Բանկի կանոնադրությունը, միջանկյալ և տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները, տարեկան անկախ աուդիտորական եզրակացությունները, ինչպես նաև որպես հաշվետու թողարկող, ներդրումների համար պատրաստվող տարեկան և միջանկյալ հաշվետվություն – վերլուծությունները մշտապես մատչելի են հանրությանն ինչպես էլեկտրոնային, այնպես էլ թղթային ձևով: Նշված փաստաթղթերի էլեկտրոնային տարբերակները տեղադրված են ինտերնետի Բանկի տնային էջում, իսկ թղթային տարբերակով ստանալու համար ներդրողները կարող են դիմել Բանկի գլխամասային գրասենյակ:

ABB

ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ

Հավելված 1. «ՀԱՅԲԻՉՆԵՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ կանգակերպական կառուցվածք

Հավելված 2.

Ֆինանսական գործակիցների հաշվարկման բանաձևեր

Սեփական կապիտալի շահութաբերություն (ROE) =

(Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո / Սեփական կապիտալի միջին մեծություն) x 100

Ակտիվների շահութաբերություն (ROA) =

(Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո / Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն) x 100

Զուտ շահույթի մարժա (NPM) =

Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո / Գործառնական եկամուտ

Ակտիվների օգտագործման գործակից (AU) =

Գործառնական եկամուտ / Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն

Ակտիվների օգտագործման գործակից (AU) =

Գործառնական եկամուտ / Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն

Սեփական կապիտալի մուլտիպլիկատոր (EM) =

Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն / Սեփական կապիտալի միջին մեծություն

Զուտ տոկոսային մարժա (NIM) =

Զուտ տոկոսային եկամուտ / Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն

Ծախսատարառություն այն պարտավորությունների, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր =

Տոկոսային ծախսեր / պարտավորություններ, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր

Զուտ շահույթը մեկ բաժնետոմսի հաշվով (EPS) =

Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո / Բաժնետոմսերի միջին կշռված թիվը

Սպրեդ

(Տոկոսային եկամուտներ / Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն) – (Տոկոսային ծախսեր/Պարտավորություններ, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր)

ABB

Հավելված 3.

Հայտ-հանձնարարականի օրինակելի ձև /իրավաբանական անձ/

«ՀԱՅԲԻՉՆԵՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ թողարկած արժեկտրոնային պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտ-հանձնարարականի

Հայտ Բանկ ներկայացման ամսաթիվը և ժամը _____
(օր, ամիս, տարի, ժամ)

Իրավաբանական անձի անվանումը _____
(ֆիրմայի անվանում, կազմակերպարավական ձև)

Պետական գրանցման տվյալները _____
(գրանցման վկայականի համար, ամսաթիվ)

Գրանցման և գտնվելու վայրը _____
(գրանցման և գտնվելու վայրի հասցեները)

ՀՎՀՀ _____

Ռեզիդենտությունը _____
(ռեզիդենտ/ ոչ ռեզիդենտ)

Սույն հայտ-հանձնարարականի ներկայացմամբ ընդունում ենք «ՀԱՅԲԻՉՆԵՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) առաջարկը, որով և ցանկություն ենք հայտնում ձեռք բերել թողարկած արժեկտրոնային պարտատոմսերը հետևյալ պայմաններով՝

Ձեռք բերվող պարտատոմսերի քանակը՝ հատ _____
(քանակը թվերով (տառերով))

Ձեռք բերվող պարտատոմսերի ձեռքբերման գինը _____
(գինը թվերով (տառերով))

Ձեռք բերվող պարտատոմսերի ձեռքբերման դիմաց վճարված ընդհանուր գումարը _____
(ընդհանուր գումարը թվերով (տառերով))

Անձի ԱՄՆ դրությամբ քանակային հաշվի համարը _____
(լրացվում է արտարժույթային պարտատոմսերի ձեռք բերման դեպքում)

Բանկի անվանումը _____
( )

ABB

Արժեթղթերի հաշիվը հաշվառող
անձի անվանումը

(_____)

Արժեթղթերի հաշվի
համարը

(_____)

Սույնով, հավաստում ենք, որ հայտ-հանձնարարականը ներկայացնելուց առաջ, ըստ էության, ծանոթացել ենք վերջինիս անբաժանելի մասը հանդիսացող Բանկի պարտատոմսերի հրապարակային առաջարկի Ծրագրային Ազդագրին, վերջնական պայմաններին, ստանձնում ենք այդ պարտատոմսերում ներդրումների հետ կապված պարտականությունները հնարավոր ռիսկերը:

Հաստատում ենք, որ ֆինանսական միջոցները, որոնց փոխանցվում են Բանկ ստացված են օրինական ճանապարհով և ոչ մի կերպ կապված չեն ահաբեկչության ֆինանսավորման, թմրանյութերի վաճառքի, մարդկանց վաճառքի, հարկերի վճարումից խուսափելու և այլ հանցավոր գորուներության հետ:

Հաստատում ենք, որ սույն հայտ-հանձնարարականը Բանկի կողմից ընդունվելու/ակցեպտավորելու պահից, այն կհանդիսասանա Կողմերիս միջև կնքված և ուժի մեջ մտած պայմանագիր:

Լրացվում է Բանկի կողմից

Չեռք բերվող
պարտատոմսերի ԱՄՏԾ

(_____)

Թողարկված պարտատոմսերի
ընդհանուր քանակ

(_____)
քանակը թվերով (տասերով)

Դրամական միջոցների փոխանցման/
մուտքագրման ամսաթիվը

(_____)
(օր, ամիս, տարի)

Ստորագրություն

_____

Անուն Ազգանուն

_____
(իրավաբանական անձի ներկայացուցչի կամ լիազորված անձի անուն, ազգանունը)

Կ.Տ.

Եթե ներդրողի կողմից պարտատոմսերի ձեռքբերման համար դրամական միջոցները համապատասխանաբար 11500236924369 և 11500579062790 հաշվեհամարներին են փոխանցվում մինչև տվյալ աշխատանքային օրվա ժամը 16:00-ը, ապա այդ դրամական միջոցները ստացված են համարվում այդ օրը, իսկ եթե համապատասխան գումարները վճարվում են տվյալ աշխատանքային օրվա 16:00-ից հետո, ապա դրանք ստացված են համարվում վճարման օրվան հաջորդող առաջին աշխատանքային օրը:

Հավելված 4.

Հայտ-հանձնարարականի օրինակելի ձև /ֆիզիկական անձ կամ անհատ ձեռնարկատեր/

«ՀԱՅԲԻՉՆԵՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ թողարկած արժեկտրոնային պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտ

Հայտի ներկայացման ամսաթիվը և ժամը

_____ (օր, ամիս, տարի, ժամ)

Հայտ ներկայացնողի անունը

_____ (անուն, ազգանուն)

Անձը հաստատող փաստաթղթի տվյալները

_____ (Անձնագրի համար, տրման ամսաթիվ)

Ռեզիդենտությունը

_____ (ռեզիդենտ/ ոչ ռեզիդենտ)

Սոցիալական քարտի համարը

_____

Մույն հայտ-հանձնարարականի ներկայացմանը ընդունում ենք «ՀԱՅԲԻՉՆԵՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) առաջարկը, որով և ցանկություն ենք հայտնում ձեռք բերել թողարկած արժեկտրոնային պարտատոմսերը հետևյալ պայմաններով՝

Չեռք բերվող պարտատոմսերի քանակը՝ հատ

(_____)
_____ քանակը թվերով (տասերով)

Չեռք բերվող պարտատոմսերի ձեռքբերման գինը

(_____)
_____ գինը թվերով (տասերով)

Չեռք բերվող պարտատոմսերի ձեռքբերման դիմաց վճարված ընդհանուր գումարը

(_____)
_____ ընդհանուր գումարը թվերով (տասերով)

Անձի ԱՄՆ դոլարով քանկային հաշվի համարը

(_____)
_____ (ըրացվում է արտարժույթային պարտատոմսերի ձեռք բերման դեպքում)

Բանկի անվանումը

(_____)

Արժեթղթերի հաշիվը հաշվառող անձի անվանումը

(_____)

ABB

Արժեթղթերի հաշվի
համարը

(_____)

Մույնով, հավաստում եմ, որ հայտ-հանձնարարականը ներկայացնելուց առաջ, ըստ էության, ծանոթացել եմ վերջինիս անբաժանելի մասը հանդիսացող Բանկի պարտատոմսերի հրապարակային առաջարկի Ծրագրային Ազդագրին, վերջնական պայմաններին, ստանձնում եմք այդ պարտատոմսերում ներդրումների հետ կապված պարտականությունները և հնարավոր ռիսկերը:

Տեղյակ եմք, որ արժեթղթերում կատարվող ներդրումները ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված չափերով երաշխավորված են ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամի միջոցներով, ծանուցվել, ստացել և համաձայն եմ Ավանդների հատուցման երաշխավորման պայմաններին ու կարգին:

Հաստատում եմ, որ ֆինանսական միջոցները, որոնց փոխանցվում եմ Բանկ ստացված են օրինական ճանապարհով և ոչ մի կերպ կապված չեն ահաբեկչության ֆինանսավորման, թմրանյութերի վաճառքի, մարդկանց վաճառքի, հարկերի վճարումից խուսափելու և այլ հանցավոր գորուներության հետ:

Հաստատում եմ, որ սույն հայտ-հանձնարարականը Բանկի կողմից ընդունվելու/ակցեպտավորելու պահից, այն կհանդիսասանա Կողմերիս միջև կնքված և ուժի մեջ մտած պայմանագիր:

Լրացվում է Բանկի կողմից

Չեռք բերվող
պարտատոմսերի ԱՍՏԾ

(_____)

Թողարկված պարտատոմսերի
ընդհանուր քանակ

(_____)
քանակը թվերով (տասներով)

Դրամական միջոցների փոխանցման/
մուտքագրման ամսաթիվը

(_____)
(օր, ամիս, տարի)

Ստորագրություն

_____

Անուն Ազգանուն

_____ *(ֆիզիկական անձի տվյալները)*

Կ.Տ.

Եթե ներդրողի կողմից պարտատոմսերի ձեռքբերման համար դրամական միջոցները համապատասխանաբար 11500236924369 և 11500579062790 հաշվեհամարներին են փոխանցվում մինչև տվյալ աշխատանքային օրվա ժամը 16:00-ը, ապա այդ դրամական միջոցները ստացված են համարվում այդ օրը, իսկ եթե համապատասխան գումարները վճարվում են տվյալ աշխատանքային օրվա 16:00-ից հետո, ապա դրանք ստացված են համարվում վճարման օրվան հաջորդող առաջին աշխատանքային օրը:

Հավելված 5.

Թողարկման վերջնական պայմաններ

.....2018թ.

Հայրիզնեսրանկ ՓԲԸ

անվանական, արժեկտրոնային, ոչ փաստաթղթային, փոխարկելի պարտատոմս

Թողարկողի և թողարկվող արժեթղթերի վերաբերյալ ամբողջական տեղեկատվության ձեռքբերման համար անհրաժեշտ է համատեղ դիտարկել ծրագրային ազդագիրը (գրանցված է ----- 2018թ.), դրա լրացումները և սույն թողարկման վերջնական պայմանները: Ծրագրային ազդագիրը, դրա լրացումները գտնվում են ՀԱՅԲԻՉՆԵՍԲԱՆԿ ՓԲԸ-ում 48 Նալբանդյան փողոց, Երևան, ՀՀ հասցեում:

Ընդհանուր տեղեկություններ	
(Այն տեղեկությունները, որոնք կիրառելի չեն, նշվում է, ոչ կիրառելի: Եթե միևնույն սերիայի ներքո տարբեր հիմնական պայմաններով (թողարկման արժույթ, առաջարկի գին, անվանական արժեք և այլն) արժեթղթեր են թողարկվում, ապա յուրաքանչյուր պայմանին բավարարող արժեթղթերի խմբի համար տարբերվող պայմանները ներկայացվում են տարանջատված:)	
1. Թողարկողը (թողարկողի անվանումը)	ՀԱՅԲԻՉՆԵՍԲԱՆԿ ՓԲԸ
2. Երաշխավորողը	Թողարկողը չի նախատեսում ներգրավել երաշխավոր
3. Սերիան (տվյալ ծրագրային ազդագրի հիման վրա իրականացվող հերթական թողարկման համարը և տարեթիվը, օրինակ, 2016 թ-ի 1-ին թողարկման համար՝ 2016-1)	
4. Տվյալ սերիայի թողարկման ընդհանուր ծավալը	Յուրաքանչյուր տրանշի համար ենթակա է որոշման Թողարկողի Խորհրդի կողմից տեղաբաշխումը սկսելու ամսաթվից առնվազն 2 (երկու) աշխատանքային օր առաջ
5. Արժեթղթերի դասակարգման մասին տեղեկատվություն՝ թողարկողի պարտավորությունների մարման հերթականության տեսանկյունից (ստորադասությունը), ներառյալ՝ տվյալ սերիայի ներքո յուրաքանչյուր թողարկման ծավալը՝ ըստ ստորադասության	Թողարկողի կողմից առաջարկվող պարտատոմսերի սեփականատերերի յուրաքանչյուր հերթի պահանջները բավարարվում են նախորդ հերթի պահանջները լրիվ բավարարվելուց հետո: Առաջարկվող պարտատոմսերի դեպքում սեփականատերերի պահանջները կբավարարվեն ,Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների և ապահովագրական կազմակերպությունների սևանկության

		մասինե ԶԶ օրենքի 31-րդ հոդվածի 2-րդ կետի ա) և բ) ենթակետերով սահմանված պահանջները բավարարելուց հետո: Կազմակերպության պարտավորությունների մարման հերթականության տեսանկյունից պարտատոմսերից բխող պահանջները ենթակա չեն վերադասակարգման:
6.	Թողարկման արժույթը	ԱՄՆ դոլար, Եվրո, ԶԶ դրամ
7.	Առաջարկի գինը	Տեղաբաշխման ընթացքում և տեղաբաշխումից հետո պարտատոմսի գինը որոշվելու է հետևյալ բանաձևով. t=DSN DCC DP – Պարտատոմսի գինն է. DSN – գործարքի կատարման օրվան հաջորդող արժեկտրոնի մարման ամսաթվի և գործարքի կատարման օրվա մեջ եղած օրերի քանակն է համապատասխան պայմանականության 108 դեպքում: DCC – գործարքին նախորդող արժեկտրոնի վճարման օրից մինչև գործարքի հաջորդող արժեկտրոնի վճարման օրերի քանակն է համապատասխան պայմանականության դեպքում: f- արժեկտրոնի վճարման հաճախականությունն է (f=4 եռամսյակային վճարումների դեպքում) N – գործարքի կատարման օրվանից հետո արժեկտրոնների մնացած վճարումների քանակն է: Y- մինչ մարում եկամտաբերությունն է C- տարեկան արժեկտրոնն է 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց: Տեղաբաշխումը սկսելուց 2 օր առաջ առաջ Բանկի ինտերնետային կայքում կիրապարակվի վերոնշյալ բանաձևով հաշվարկված պարտատոմսի տեղաբաշխման գինը՝ տեղաբաշխման ամբողջ ժամանակահատվածի համար՝ ըստ օրերի:
8.	Անվանական արժեքը	100 (մեկ հարյուր) ԱՄՆ դոլար, 100 (մեկ հարյուր) Եվրո, 10,000 (տասը հազար) ԶԶ դրամ
9.	Քանակը	1,800,000 (մեկ միլիոն ութ հարյուր հազար) հատ ԱՄՆ դոլար, 200,000 (երկու հարյուր հազար) հատ Եվրո, 1,000,000 (մեկ միլիոն) հատ ԶԶ դրամ

10. Առաջարկի իրականացման սկիզբը (ներառյալ՝ ժամկետի ցանկացած հնարավոր փոփոխությունները)	Ենթակա է թողարկման Թողարկողի հտրհրդի կողմից
11. Առաջարկի իրականացման ավարտը (ներառյալ՝ ժամկետի ցանկացած հնարավոր փոփոխությունները)	Ենթակա է թողարկման Թողարկողի հտրհրդի կողմից
12. Արժեթղթի տարբերակիչ ծածկագիրը (ISIN) կամ այլ նմանատիպ տարբերակիչ ծածկագիր	
13. Թողարկման և տեղաբաշխման վերաբերյալ որոշում ընդունած իրավասու մարմինը և որոշման ամսաթիվը (լրացվում է այն դեպքում, եթե տվյալ հրապարակային առաջարկի համար առանձին որոշում է ընդունվել, հակառակ դեպքում նշվում է, ոչ կիրառելի)	Բանկի հտրհրդի որոշում 22.02.2018թ.
Արժեկտրոնի վերաբերյալ տեղեկություններ	
14. Արժեկտրոնի հաշվարկման առաջին օրը	Յուրաքանչյուր տրանշի համար ենթակա է որոշման Թողարկողի հտրհրդի կողմից
15. Արժեկտրոնի տոկոսադրույքը և վճարման պարբերականությունը, եթե արժեկտրոնի տոկոսադրույքը լողացող է, ապա ներկայացնել տեղեկատվություն, թե ինչ ցուցանիշից (դրա փոփոխությունից) է կախված տոկոսադրույքի մեծությունը, և որտեղ կարելի է ստանալ այդ ցուցանիշի/դրա փոփոխության մասին տեղեկատվություն	Արժեկտրոնի տոկոսադրույքը և արժեկտրոնի վճարման պարբերականությունը ենթակա է որոշման Թողարկողի հտրհրդի կողմից
16. Արժեկտրոնի վճարման հստակ օրերը (օր, ամիս, տարի)	Կորոշվի պարտատոմսերի տեղաբաշխումը սկսելու ամսաթվից առնվազն 2 (երկու) աշխատանքային օր առաջ
17. Արժեկտրոնի օրերի հաշվարկման կարգը (օրինակ 30/360, Act/Act, Act/360 և այլն)	Փաստացի օրեր արժեկտրոնի փուլի ընթացքում/Փաստացի օրեր տարվա ընթացքում (Actual/Actual)
18. Լողացող արժեկտրոնի հաշվարկի իրականացնողը	Ենթակա է թողարկման Թողարկողի հտրհրդի կողմից
19. Արժեկտրոնի հաշվարկման այլ էական պայմաններ	Յուրաքանչյուր տրանշի համար ենթակա է որոշման Թողարկողի հտրհրդի կողմից
20. Չրոյական արժեկտրոնով (գեղչատոկոսային) արժեթղթերի վերաբերյալ դրույթ (նշվում է ,կիրառելի կամ ,ոչ կիրառելի)	ոչ կիրառելի
Մայր գումարի մարման վերաբերյալ տեղեկություններ	
21. Մարման (մասնակի մարումների) ժամկետը	Յուրաքանչյուր տրանշի համար ենթակա է որոշման Թողարկողի հտրհրդի կողմից
22. Մարման (մասնակի մարումների) արժեքը, եթե հնարավոր չէ, ապա նշվում	100 (մեկ հարյուր) ԱՄՆ դոլար, 100 (մեկ հարյուր) Եվրո, 10,000 (տասը հազար) ՀՀ

	Է հաշվարկման մեթոդաբանությունը	դրամ
23.	Մարման արժեքի փոփոխությունը (լրացվում է այն բոլոր պայմանները, որոնց դեպքում հնարավոր է մարման արժեքի փոփոխություն)	ոչ կիրառելի
24.	Վաղաժամկետ մարման հնարավորություն թողարկողի նախաձեռնությամբ/քոլ օպցիոն (նշվում է ,կիրառելի է կամ ոչ կիրառելի է)	ոչ կիրառելի
	1) Ժամկետ(ներ)ը	
	2) Օպցիոնի իրականացման գինը, դրա հաշվարկման մեթոդը (առկայության դեպքում),	
	3) Մասնակի մարման հնարավորության դեպքում՝ նվազագույն և առավելագույն մարման արժեքը	
	4) Այլ տեղեկություններ	
25.	Վաղաժամկետ մարման հնարավորություն ներդրողի նախաձեռնությամբ/փուլ օպցիոն (նշվում է ,կիրառելի է կամ ,ոչ կիրառելի է)	ոչ կիրառելի
	1) Ժամկետ(ներ)ը	
	2) Օպցիոնի իրականացման գինը, դրա հաշվարկման մեթոդը (առկայության դեպքում),	
	3) Այլ տեղեկություններ (տեղեկացման ժամանակաշրջանը)	
	Տեղաբաշխման վերաբերյալ տեղեկություններ	
26.	Տեղաբաշխողի անվանումը, գտնվելու վայրը	ՀԱՅԲԻՉՆԵՍԲԱՆԿ ՓԲԸ , ՀՀ ք. Երևան, Նալբանդյան 48
27.	Տեղաբաշխման այլ պայմաններ (որոնք ներառված չեն ազդագրում)	Յուրաքանչյուր տրանշի համար ենթակա է որորշման Թողարկողի Խորհրդի կողմից
	Այլ տեղեկություններ	
28.	Տվյալ դասի արժեթղթերի կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլտվության առկայություն (նշվում է համապատասխան կարգավորվող շուկաների անվանումները, թույլտվության ամսաթիվը)	Արժեթղթերը դեռ թույլատրված չեն կարգավորվող շուկայում
29.	Եթե առաջարկվող արժեթղթերի մասով հետագայում հայցվելու է կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլտվություն, ապա նշվում է տեղեկություններ այդ մասին (շուկայի անվանումը, նաև դրույթ, որ առևտրին թույլտվության հայցը կարող է չբավարարվել, առևտրին թույլտվության սպասվող ամսաթիվը (հնարավորության	Թողարկողը պարտադիր դիմելու է պարտատոմսերը կարգավորվող շուկայում ցուցակելու համար, և համաձայն ՀՀ գործող Օրենսդրության՝ պարտատոմսերի ցուցակման դեպքում վերջիններիս հետագա շրջանառությունը կարող է իրականացվել միայն կարգավորվող շուկայում: Կարգավորվող շուկա ասելով՝ Թողարկողն ի

դեպքում)	նկատի ունի ՆԱՍԴԱՔ Օ Էմ Էքս Արմենիա ՓԲԸ-ն: Առևտրին թույլտվության հայցը կարող է նաև չբավարարվել, որի դեպքում Բանկը տեղաբաշխումը չեղյալ կհայտարարի:
30. Արժեթղթի վարկանիշը	Արժեթղթերը վարկանշված չեն
31. Արժեթղթերի դիմաց վճարներ կատարելու մեթոդները (պարբերականությունը, բանկային հաշիվները և այլն) և ժամկետները, ինչպես նաև արժեթղթերը ստանալու մեթոդները և ժամկետները, արժեթղթերի սեփականության վերաբերյալ քաղվածք ստանալու ձևը	Թողարկողի կողմից թողարկվող պարտատոմսերի ձեռքբերման համար իրավաբանական և/կամ ֆիզիկական անձիք կարող են վճարումը կատարել/համապատասխան գումարը փոխանցել ՀԱՅԲԻՉՆԵՍԲԱՆԿ ՓԲԸ-ում բացված համապատասխան տարանցիկ հաշվեհամարին:

Թողարկողը (երաշխավորողը) պատասխանատու է սույն «Թողարկման վերջնական պայմաններում» ներառված տեղեկությունների համար: Թողարկողը (երաշխավորողը) հավաստիացնում է, որ սույն փաստաթղթում ներառված տեղեկությունները համապատասխանում են այն տեղեկություններին (ներկայացված ընդհանուր մեթոդաբանությանը), որոնք ներառված են ծրագրային ազդագրում, դրա լրացումներում, ինչպես նաև ճշգրիտ են (այնքանով, որքանով հայտնի են), և որևէ փաստ բաց չի թողնվել կամ խեղաթյուրվել:

Ստորագրող անձինք՝

Վիտալի Գրիգորյանց

Խորհրդի նախագահ

(անուն, ազգանուն)

(պաշտոնը)

(ստորագրություն)

(ամսաթիվ)

Ալիկ Չիրկինյան

Խորհրդի անդամ

(անուն, ազգանուն)

(պաշտոնը)

(ստորագրություն)

(ամսաթիվ)

Սերգեյ Արզումանյան

Խորհրդի անդամ

(անուն, ազգանուն)

(պաշտոնը)

(ստորագրություն)

(ամսաթիվ)

Գիանա Գրիգորյան

Խորհրդի անդամ

(անուն, ազգանուն)

(պաշտոնը)

(ստորագրություն)

(ամսաթիվ)

Սևակ Պետրոսյան (անուն, ազգանուն)	Խորհրդի անդամ (պաշտոնը)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
Արսեն Միքայելյան (անուն, ազգանուն)	Վարչության նախագահ (պաշտոնը)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
Մանվել Սահակյան (անուն, ազգանուն)	Վարչության անդամ, Վարչության նախագահի տեղակալ-Ֆինանսական ղեկարտամենտի տնօրեն (պաշտոնը)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
Վարդան Աղաջանյան (անուն, ազգանուն)	Վարչության անդամ, Վարչության նախագահի տեղակալ-Գործառնական ղեկարտամենտի տնօրեն (պաշտոնը)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
Նշան Գրիգորյան (անուն, ազգանուն)	Վարչության անդամ, Վարչության նախագահի տեղակալ-Վարկային ղեկարտամենտի տնօրեն (պաշտոնը)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
Վահան Մելքոնյան (անուն, ազգանուն)	Վարչության անդամ, Գանձապետական ղեկարտամենտի տնօրեն- գլխավոր գանձապետ (պաշտոնը)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
Նարինե Սարգսյան (անուն, ազգանուն)	Վարչության անդամ, Գլխավոր հաշվապահ (պաշտոնը)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)

ABB

Անի Ղամբարյան	Վարչության անդամ, Ռիսկերի կառավարման դեպարտամենտի տնօրեն		
_____	_____	_____	_____
(անուն, ազգանուն)	(պաշտոնը)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)

Ստորագրությունները վավերացնում են՝

Արսեն Միքայելյան	Վարչության նախագահ		
_____	_____	_____	_____
(անուն, ազգանուն)	(պաշտոնը)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)

Հավելված 6.

«ՀԱՅԲԻԶՆԵՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ ֆինանսական հաշվետվություններ

Ֆինանսական հաշվետվություններ և
անկախ արդիտորի եզրակացություն

«ՀԱՅԲԻՉՆԵՍԲԱՆԿ» Փակ
բաժնետիրական ընկերություն

31 դեկտեմբերի 2015թ.

Բովանդակություն

	Էջ
Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	1
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	3
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	4
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	5
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	6
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	7

Անկախ ատղիտորի եզրակացություն

Գրասր Թորնթոն ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երեւան 0012
Վաղարշյան 8/1

Հ. + 374 10 260 964
Ֆ. + 374 10 260 961

Grant Thornton CJSC
8/1 Vagharshyan str.
0012 Yerevan, Armenia

T + 374 10 260 964
F + 374 10 260 961

www.grantthornton.am

«ՀԱՅԲԻԶՆԵՍԲԱՆԿ» Փակ բաժնետիրական ընկերության բաժնետիրոջը և խորհրդին.

Մեր կողմից իրականացվել է «ՀԱՅԲԻԶՆԵՍԲԱՆԿ» Փակ բաժնետիրական ընկերության՝ (այսուհետև՝ «Բանկ») կից ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունների ատղիտ, ընդ որում այդ հաշվետվությունները ներառում են 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիրը և այլ ծանոթագրություններ:

Ղեկավարության պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Բանկի ղեկավարությունը պատասխանատու է ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներին համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար: Այդ նպատակով ղեկավարությունը սահմանում է անհրաժեշտ վերահսկողության համակարգ, որը թույլ է տալիս պատրաստել ֆինանսական հաշվետվություններ, որոնք ազատ են խարդախության կամ սխալի արդյունքում էական խեղաթյուրումից:

Ատղիտորի պատասխանատվություն

Մենք պատասխանատու ենք ատղիտի միջազգային ստանդարտներին համապատասխան մեր կողմից իրականացված ատղիտի հիման վրա նշված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր արտահայտած կարծիքի համար: Այդ ստանդարտներով պահանջվում է ատղիտը պլանավորել և անցկացնել՝ ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրումներից զերծ լինելու վերաբերյալ ողջամիտ երաշխիքներ ձեռք բերելու նպատակով:

Ատղիտորական աշխատանքները ներառում են ֆինանսական հաշվետվություններում ու համապատասխան ծանոթագրություններում արտացոլված տվյալները հիմնավորող փաստերի ձեռքբերման նպատակով մշակված ընթացակարգեր, որոնց ընտրությունը

կախված է խարդախությունների և սխալների հետևանքով ֆինանսական հաշվետվություններում էական խեղաթյուրումների ռիսկերի առկայության վերաբերյալ աուդիտորական գնահատումներից: Ռիսկերի գնահատումները կատարելիս՝ աուդիտորը մշակում է համապատասխան ընթացակարգեր ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար կիրառվող ներքին վերահսկողության գնահատման, այլ ոչ թե ընկերության ողջ ներքին վերահսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք կազմելու համար: Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են նաև կիրառված հաշվապահական հաշվառման սկզբունքների և ղեկավարության կողմից կատարված գնահատումների, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացման գնահատումը:

Մենք համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավականաչափ համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Կարծիք

Մեր կարծիքով ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են «ՀԱՅԲԻԶՆԵՍԲԱՆԿ» Փակ բաժնետիրական ընկերության՝ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների ու դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների:

Գագիկ Գյուլբուրադյան
Տնօրեն-բաժնետեր

Վահագն Փայան
Աուդիտի ղեկավար

Գրանք Թորնթոն ՓԲԸ
15 ապրիլի 2016թ.
ք. Երևան

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար	2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	6	26,560,094	19,963,393
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	6	(19,532,662)	(14,644,628)
Զուտ տոկոսային եկամուտներ		7,027,432	5,318,765
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	7	2,346,183	1,932,257
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	7	(676,735)	(571,819)
Զուտ կոմիսիոն և այլ եկամուտներ		1,669,448	1,360,438
Զուտ առևտրային եկամուտ	8	1,494,738	1,378,532
Ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների արտաբաժնային փոխարկումներից զուտ վնաս		(219,683)	(660,302)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներից զուտ շահույթ		785	55,984
Այլ եկամուտներ	9	1,504,848	1,233,006
Արժեզրկման (ծախս)/հակադարձում	10	(3,919,814)	1,337,283
Անձնակազմի գծով ծախսեր	11	(3,048,924)	(2,742,008)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	19	(762,019)	(754,384)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	20	(73,636)	(52,197)
Այլ ծախսեր	12	(2,129,249)	(2,059,392)
Շահույթ մինչև հարկումը		1,543,926	4,415,725
Շահութահարկի գծով ծախս	13	(300,148)	(967,169)
Տարվա շահույթ		1,243,778	3,448,556
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք			
<i>Պոզիվներ, որոնք հետագայում վերադասակարգվելու են շահույթում կամ վնասում</i>			
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ վնաս		(215,364)	(952,364)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից ֆինանսական արդյունքին փոխանցված զուտ օգուտ		(19,082)	(52,925)
Վերադասակարգվող հոդվածներին վերաբերող շահութահարկ		46,889	201,058
Տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք հարկումից հետո		(187,557)	(804,231)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք		1,056,221	2,644,325

7-ից 69 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ		2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	14	24,110,724	30,712,361
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	15	6,107,036	2,657,160
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	16	6,360	535,130
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	17	217,937,837	196,920,540
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	18	1,733,061	165,768
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	27	21,473,387	21,156,779
Կանխավճարներ շահութահարկի գծով		450,462	-
Հիմնական միջոցներ	19	8,952,917	9,127,384
Ոչ նյութական ակտիվներ	20	2,017,080	1,613,646
Հետաձգված հարկային ակտիվ	13	222,195	183,789
Բռնագանձված ակտիվներ	21	5,155,015	4,945,324
Այլ ակտիվներ	22	1,974,466	1,368,774
Ընդամենը ակտիվներ		290,140,540	269,386,655
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Պարտավորություններ			
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	16	14,672	-
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	23	64,730,346	82,171,310
Առևտրային ֆինանսական պարտավորություններ	24	12,467,687	12,542,801
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	25	183,632,936	145,522,119
Ընթացիկ շահութահարկի գծով պարտավորություն		-	615,451
Այլ պարտավորություններ	26	673,699	969,995
Ընդամենը պարտավորություններ		261,519,340	241,821,676
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	28	22,907,500	22,907,500
Գլխավոր պահուստ		576,319	403,892
Այլ պահուստներ		603,784	791,341
Զբաղիչված շահույթ		4,533,597	3,462,246
Ընդամենը սեփական կապիտալ		28,621,200	27,564,979
Ընդամենը պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		290,140,540	269,386,655

Ֆինանսական հաշվետվությունները, ներկայացված 3-ից 69 էջերում, ստորագրվել են Բանկի Վարչության նախագահի և գլխավոր հաշվապահի կողմից 2016թ. ապրիլի 15-ին:

Արսեն Միքայելյան
 Վարչության նախագահ

Եսրիմե Մարգարյան
 Գլխավոր հաշվապահ

Մարգարյան

7-ից 69 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կոդավորված են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Բաժնե- տիրական կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների զօնվ վերագնա- հատման պահուստ	Հիմնական միջոցների զօնվ վերագնա- հատման պահուստ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 2014թ. հունվար 1-ի դրությամբ	17,500,000	309,357	1,124,150	471,422	5,515,725	24,920,654
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում	5,407,500	-	-	-	(5,407,500)	-
Հատկացում պահուստին	-	94,535	-	-	(94,535)	-
Սեփականատերերի հետ գործարքներ	5,407,500	94,535	-	-	(5,502,035)	-
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	3,448,556	3,448,556
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք						
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ վնաս	-	-	(952,364)	-	-	(952,364)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից ֆինանսական արդյունքին փոխանցած զուտ օգուտ	-	-	(52,925)	-	-	(52,925)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	201,058	-	-	201,058
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	(804,231)	-	3,448,556	2,644,325
Հաշվեկշիռը 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	22,907,500	403,892	319,919	471,422	3,462,246	27,564,979
Հատկացում պահուստին	-	172,427	-	-	(172,427)	-
Սեփականատերերի հետ գործարքներ	-	172,427	-	-	(172,427)	-
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	1,243,778	1,243,778
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք						
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ վնաս	-	-	(215,364)	-	-	(215,364)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից ֆինանսական արդյունքին փոխանցած զուտ օգուտ	-	-	(19,082)	-	-	(19,082)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	46,889	-	-	46,889
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	(187,557)	-	1,243,778	1,056,221
Հաշվեկշիռը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	22,907,500	576,319	132,362	471,422	4,533,597	28,621,200

7-ից 69 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար	2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Գործառնական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Շահույթ մինչև հարկումը	1,543,926	4,415,725
<i>Ճշգրտումներ</i>		
Մաշվածության և ամորտիզացիոն մասհանումներ	835,655	806,581
Հիմնական միջոցների օտարումից օգուտ	(17,535)	(25,458)
Արժեզրկման ծախս/(հակադարձում)	3,919,814	(1,337,283)
Առևտրային գործիքների իրական արժեքի փոփոխությունից զուտ օգուտ	(117,782)	(476,061)
Ստացվելիք տոկոսներ	(5,503,230)	(6,043,282)
Վճարվելիք տոկոսներ	665,371	438,440
Ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների արտարժույթային փոխարկումից զուտ վնաս	219,683	660,302
Դրամական հոսքեր նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները (Ավելացում)/նվազում գործառնական ակտիվներում	1,545,902	(1,561,036)
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(3,445,332)	111,405
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	646,552	-
Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	27,929	2,848,505
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(18,528,365)	(36,435,194)
Բռնագանձված ակտիվներ	(209,691)	-
Այլ ակտիվներ	(1,065,991)	628,771
<i>Ավելացում/(նվազում) գործառնական պարտավորություններում</i>		
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	14,672	-
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(2,822,621)	(3,752,784)
Առևտրային ֆինանսական պարտավորություններ	136,143	(2,939,499)
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	36,430,154	13,769,444
Այլ պարտավորություններ	(40,374)	448,749
Զուտ դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկը	12,688,978	(26,881,639)
Վճարված շահութահարկ	(1,357,578)	(276,084)
Գործառնական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	11,331,400	(27,157,723)
Ներդրումային գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Ներդրումային արժեթղթերի առք	(1,757,333)	(133,878)
Հիմնական միջոցների առք	(617,396)	(663,137)
Ոչ նյութական ակտիվների առք	(477,070)	(321,035)
Հիմնական միջոցների վաճառք	47,379	-
Ներդրումային գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	(2,804,420)	(1,118,050)
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Ֆինանս. կազմակերպ. վարկերի ստացում/(մարում)	(14,776,947)	30,812,618
Ստորադաս փոխառության մարում	-	(8,337,579)
Ֆինանսական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	(14,776,947)	22,475,039
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ նվազում	(6,249,967)	(5,800,734)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	30,712,361	36,581,512
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(351,670)	(68,417)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ (ժանոթ. 14)	24,110,724	30,712,361
Լրացուցիչ տեղեկատվություն		
Ստացված տոկոսներ	21,056,864	13,920,111
Վճարված տոկոսներ	(18,867,291)	(14,206,188)

7-ից 69 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1 Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

«ՀԱՅԲԻԶՆԵՍԲԱՆԿ» Փակ բաժնետիրական ընկերությունը (նախկին «Հայինվեստբանկ ՓԲԸ») (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնադրվել է 1991թ. և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է 1991 թվականի դեկտեմբերի 10-ին ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N40 արտոնագրային համարով:

Բանկը հանդիսանում է Հայաստանի Հանրապետությունում ֆիզիկական անձանց ավանդների հատուցում երաշխավորող պետական համակարգի, Հայաստանի բանկերի միության, ArCa, Master Card, Visa International քարտային վճարահաշվարկային համակարգերի անդամ:

Բանկի հիմնական գործունեությունը վարկավորումը և ավանդների ընդունումն է, ՀՀ-ում և արտերկրներ փոխանցումների և փոխարկման գործարքների իրականացումը, ինչպես նաև իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց արտարժույթային և այլ բանկային ծառայությունների մատուցումը:

Բանկի գլխավոր գրասենյակը և թվով 20 մասնաճյուղերը գտնվում են Երևանում, 21 մասնաճյուղերը՝ ՀՀ տարբեր մարզերում և 7 մասնաճյուղ՝ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ք. Երևան, Նալբանդյան 48:

2 Գործարար միջավայր

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացրած գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ, կենտրոնացված տնտեսական հենքով:

ՀՀ հետ համագործակցող երկրների տնտեսությունների վիճակի վատթարացումը հանգեցրել է արտերկրից ոչ առևտրային դրամային փոխանցումների կրճատմանը, ինչից Հայաստանի տնտեսությունը գտնվում է մեծ կախման մեջ: Հանրահումքային ապրանքների միջազգային գների հետագա անկումը, անորոշությունները, պայմանավորված ուղղակի կապիտալ ներդրումների ներգրավման հնարավորություններով, գնաճը, կարող են հանգեցնել Հայաստանի տնտեսության, ինչպես նաև Բանկի վիճակի վատթարացման: Այնուամենայնիվ, քանի դեռ այս անորոշություններում առկա դատողություններն ու ենթադրությունները շատ են, ղեկավարությունը չի կարող վստահաբար հաշվարկել, թե ինչ չափով դրանք կարող են ազդեցություն ունենալ Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների մնացորդային արժեքի վրա:

Բանկի ղեկավարությունը գտնում է, որ ընթացիկ պայմաններում իրականացվում են համապատասխան միջոցառումներ Բանկի տնտեսական կայունությունն ապահովելու նպատակով:

3 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները

3.1 Համապատասխանությունը

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՄ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՄԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՄԿ):

3.2 Չափման հիմունքները

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, ինչպես նաև ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված կամ պատմական արժեքով, բացառությամբ շինությունների, որոնք ներկայացվել են վերագնահատված արժեքով:

3.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Բանկի գործառնական արժույթը այն հինական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Բանկը: Բանկի գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Բանկի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Բանկը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության և հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների պահանջներին համապատասխան: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՄ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ:

3.4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության և ներկայացման փոփոխություններ

Ընթացիկ տարում Բանկն առաջին անգամ կիրառել է որոշ ստանդարտներ և փոփոխություններ, որոնք կիրառելի են 2015թ. հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող ժամանակաշրջանների համար: Բանկն ավելի վաղ չէր ընդունել որևէ այլ ստանդարտ, մեկնաբանություն կամ փոփոխություն, որն ուժի մեջ էր մտել, բայց դեռ չէր կիրառվել: Չնայած ներքոհիշյալ ստանդարտներն ու փոփոխություններն առաջին անգամ կիրառվել են 2015թ.՝ դրանք որևէ էական ազդեցություն չունեն Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- *ՖՀՄՄ 2010-2012թթ. տարեկան բարեփոխումներ*
- *ՖՀՄՄ 2011-2013թթ. տարեկան բարեփոխումներ*

3.5 Բանկի կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Մույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ լույս են տեսել մի շարք նոր ստանդարտներ, գործող ստանդարտների վերաբերյալ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Բանկը վաղաժամկետ չի ընդունել այդ ստանդարտներից և մեկնաբանություններից որևէ մեկը:

Ղեկավարությունը կանխատեսում է, որ կիրառելի նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները կընդունվեն Բանկի կողմից՝ դրանց ուժի մեջ մտնելու օրվան հաջորդող առաջիկա ժամանակաշրջանում:

Ղեկավարության կանխատեսմամբ այս փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա և ներկայացված են ստորև:

ՖՀՄՍ 9, Ֆինանսական գործիքներ (2014)

ՀՀՄՍԽ-ն վերջերս թողարկել է *ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» (2014)*՝ ներկայացնելով իր նախագծի ավարտը, փոխարինելու *ՀՀՄՍ 39 «Ֆինանսական գործիքներ՝ ճանաչումը և չափումը»*: Նոր ստանդարտը ներկայացնում է ՀՀՄՍ 39-ի ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և չափման ուղեցույցի մեծ փոփոխություններ և ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման նոր «սպասվող վարկային կորուստ» մոդելը: ՖՀՄՍ 9-ը տրամադրում է նաև հեջի հաշվառման կիրառման նոր ուղեցույց:

Բանկի ղեկավարությունը դեռ պետք է գնահատի ՖՀՄՍ 9-ի ազդեցությունը այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա: Նոր ստանդարտը պետք է կիրառվի 2018թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար:

ՖՀՄՍ 15, Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ

ՖՀՄՍ 15-ը ներկայացնում է հասույթի ճանաչման նոր պահանջներ՝ փոխարինելով *ՀՀՄՍ 18 «Հասույթ»*, *ՀՀՄՍ 11 «Կառուցման պայմանագրեր»* և որոշ հասույթի հետ կապված մեկնաբանություններ: Նոր ստանդարտը սահմանում է հսկողության վրա հիմնված հասույթի ճանաչման մոդել և տրամադրում է հավելյալ ուղղորդում մանրամասնորեն չլուսաբանված տարրեր բնագավառներում գործող ՖՀՄՍ-ների ներքո, այդ թվում, թե պայմանավորվածությունների համար ինչպես հաշվառել բազմաթիվ կատարողական պարտավորությունները, փոփոխական գնագոյացումը, հաճախորդների փոխհատուցման իրավունքները, մատակարարների հետգնման տարբերակները և այլ ընդհանուր բարդություններ:

ՖՀՄՍ 15-ը ուժի մեջ է մտնում 2017թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջաններում: Բանկի ղեկավարությունը դեռ չի գնահատել ՖՀՄՍ 15-ի ազդեցությունը այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Հետևյալ նոր և փոփոխված ստանդարտները, բարեփոխումները հավանաբար նշանակալի ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա.

- *ՖՀՄՄ 14 հաշիվների կանոնավոր հետաձգում*
- *Մաշվածության և ամորտիզացիայի ընդունելի մեթոդների պարզաբանում (ՀՀՄՄ 38 և ՀՀՄՄ 16 փոփոխություններ)*
- *2012-2014թթ. ՖՀՄՄ-ների տարեկան բարեփոխումներ տարբեր չափանիշներով*
- *Ներդրումային ընկերություններ. Համախմբման բացառությունների կիրառումը (ՖՀՄՄ 10, ՖՀՄՄ 12 և ՀՀՄՄ 28 փոփոխություններ)*
- *Բացահայտման նախաձեռնություն (ՀՀՄՄ 1 փոփոխություններ)*

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Բանկ և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Բանկից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամուտի ճանաչումը:

Տոկոսային եկամուտներ և ծախսեր

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ առևտրային նպատակներով պահվող կամ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս»՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեզրկումից կորստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել՝ կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Կոմիսիոն և այլ եկամուտներ և ծախսեր

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վարձավճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հիմնականում ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Ներդրումային պորտֆելի, այլ կառավարչական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան:

Ակտիվների կառավարման գծով վճարները ճանաչվում են ծառայությունների մատուցման ժամանակաշրջանում: Նույն սկզբունքն է կիրառվում կարողությունների կառավարման, ֆինանսական պլանավորման և ակտիվների պահպանման

ծառայությունների դեպքում, որոնք ենթադրում են ծառայությունների մատուցման երկար ժամկետ:

Շահաբաժիններից եկամուտ

Եկամուտը ճանաչվում է, երբ Բանկի՝ վճարը ստանալու իրավունքը հաստատված է: Շահաբաժիններից եկամուտը ՀՀ հարկային օրենսդրությամբ հարկման ենթակա չէ:

Զուտ առևտրային եկամուտ

Զուտ առևտրային եկամուտը ներառում է առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից իրացված և չիրացված եկամուտը և ծախսը, տոկոսներից, շահաբաժիններից և արտարժույթային տարբերություններից գոյացող բոլոր եկամուտները և ծախսերը: Զուտ առևտրային եկամուտը ներառում է նաև արտարժույթի առք ու վաճառքից գուտ եկամուտը կամ ծախսը և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում երբ համապատասխան ծառայությունն արդեն մատուցված է:

4.2 Արտարժույթ

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության գուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ եկամուտ կամ այլ ծախս հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթի՝ կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Արտարժույթով արտահայտված վաճառքի համար մատչելի դրամային արժեթղթերի իրական արժեքում փոփոխությունները վերլուծվում են փոխարժեքային տարբերությունների միջև, որոնք առաջանում են արժեթղթերի ամորտիզացված գումարների փոփոխության և արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքի այլ փոփոխությունների արդյունքում: Ամորտիզացված գումարում փոփոխությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, իսկ հաշվեկշռային արժեքում այլ փոփոխությունները ճանաչվում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով: Ոչ դրամային հոդվածների, ինչպիսիք են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով պահվող բաժնետոմսերը, փոխարժեքային տարբերությունները, ներկայացվում են որպես իրական արժեքի փոփոխությունից շահույթի կամ վնասի մաս: Ոչ դրամային հոդվածների փոխարժեքային տարբերությունները, ինչպես օրինակ՝ վաճառքի համար մատչելի դասակարգված բաժնետոմսերը, ընդգրկվում են կապիտալի վաճառքի համար մատչելի ներդրումների գծով վերագնահատման պահուստում:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հոդվածի արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ տողում:

Բանկի կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	483.75	474.97
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	528.69	577.47

4.3 Հարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվություններն արտոնված են ներկայացման համար մինչև համապատասխան հարկային հաշվետվությունների ներկայացնելը, ապա հարկվող շահույթը կամ վնասը հիմնված է մոտավոր թվերի վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ մոտեցում հարկային օրենսդրությունը մեկնաբանելիս և հարկային հաշվարկները ստուգելիս: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի մուծում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գուղվիլի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ

կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

ՀՀ-ում բանկերն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ ծախսերում:

4.4 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցներից (բացառությամբ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոզիտային գումարների) և այլ բանկերում հաշիվներից, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկ կարճ ժամանակամիջոցում, այդ թվում, բարձր իրացվելի ներդրումները, որոնց մարման ժամկետը ձեռք բերման օրից 90 օր է, որոնք հեշտությամբ փոխարկելի են հայտնի կանխիկ գումարների, և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

4.5 Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկին և այլ թանկարժեք մետաղները հաշվառվում են ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանվող գներով, ինչը մոտավորապես դրանց իրական արժեքն է և հիմնված է Լոնդոնի Թանկարժեք Մետաղների բորսայի գնանշումների վրա:

Գների տատանումներն արտացոլվում են թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ եկամուտ հոդվածում՝ այլ եկամուտներում կամ ծախսերում:

4.6 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամկետայնության բացված հաշիվներ: Բանկերին և այլ ֆինանսական հաստատություններին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Բանկի ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում: Բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.7 Ֆինանսական գործիքներ

Բանկը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր հաշվեկշռում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների սովորական բնույթ կրող առք ու վաճառքների դեպքում դրանք ձևակերպվում են գործարքի օրվա ամսաթվով: Սովորական բնույթ կրող ձեռք բերումների դեպքում, երբ ֆինանսական գործիքը հետագայում պետք է չափվի իրական արժեքով, պայմանագրի օրվա և գործարքի օրվա միջև ընկած ժամանակամիջոցում այն հաշվառվում է նույն սկզբունքով, ինչ որ ձեռք բերված գործիքների դեպքում:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով, գումարած գործարքի հետ կապված ցանկացած

ծախսումները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների:

Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների (ներառված նաև առևտրային նպատակներով պահվող գործիքները), հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով:

Բանկի կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են՝ ըստ հետևյալ կատեգորիաների.

- ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող, իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ,
- մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ,
- վարկեր և դեբիտորական պարտքեր,
- վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ:

Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ Բանկի ղեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա հաշվի առնելով ձեռքբերման նպատակները: Ակտիվների հետագա վերադասակարգումը կատարվում է անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում՝ յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտից հետո:

Ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

Այս կատեգորիայում հաշվառվում են առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները: Ֆինանսական ակտիվը հաշվառվում է այս կատեգորիայում, եթե այն ձեռք է բերվում կարճ ժամկետում վաճառքի նպատակով կամ եթե այդպես է որոշվում ղեկավարության կողմից նշված ակտիվի ձեռք բերման պահին:

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում, արտարժույթի և կապիտալի շուկաներում, Բանկը հանդես է գալիս որպես ածանցյալ գործիքներով պայմանագրերի կողմ, որոնք ներառում են ֆյուչերսներ, ֆորվարդներ, սվոպեր և օպցիոններ: Բոլոր ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող և դրանց հաշվառումը իրականացվում է ֆինանսական գործիքների նախնական ճանաչման քաղաքականությունների համաձայն, այնուհետև դրանք վերաչափվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկաներում գնանշումներով կամ այնպիսի մոդելների կիրառմամբ, որոնց հիմքում ընկած են շուկաների ընթացիկ վիճակների գնահատումները և բազային գործիքների պայմանագրային գները և այլ գործոններ: Դրական իրական արժեք ունեցող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ, իսկ բացասական իրական արժեքով ածանցյալ գործիքները՝ որպես պարտավորություն:

Ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները դասակարգվում են որպես ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող, երբ.

- Այդպես վարվելը զգալիորեն կնվազեցնի չափման անհամապատասխանությունները, որոնք կառաջանալին, եթե կապված ածանցյալ գործիքները համարվեին առևտրական նպատակներով պահվող, իսկ հիմք հանդիսացող ֆինանսական գործիքները հաշվառվեին ամորտիզացված գումարով, ինչպես վարկերը կամ հաճախորդներին և բանկերին տրվող կանխավճարները, կամ պարտքային արժեթղթերի տեսքով թողարկված արժեթղթերը:
- Որոշ ներդրումներ, ինչպես օրինակ կապիտալի գործիքներում կատարված ներդրումները, որոնք փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային քաղաքականության համաձայն հաշվառվում են իրական արժեքով և կառավարչական անձնակազմին հաղորդվում են այդ արժեքով, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող, և
- Ֆինանսական գործիքները, ինչպես պարտքային արժեթղթերը, որոնք պարունակում են մեկ կամ ավելի բաղադրիչ ածանցյալ գործիքներ, որոնք էականորեն ազդում են դրամական հոսքերի վրա, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ

Ֆիքսված մարման ժամկետով ներդրումները դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող, երբ Բանկը հաստատապես մտադրված է և հնարավորություն ունի պահել այդ ներդրումները մինչև դրանց մարման ժամկետի լրանալը: Եթե Բանկի կողմից իրականացվում է մարման ժամկետին ոչ մտո ակտիվների էական գումարի վաճառք, ապա ամբողջ դասը վերադասակարգվում է որպես վաճառքի համար մատչելի: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը, հանած դրանց գծով արժեզրկումից պահուստները:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Բանկի կողմից ուղղակիորեն պարտապահին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերն ու փոխատվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերն ու փոխատվությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Հաճախորդներին տրված վարկերի ու փոխատվությունների գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ներդրումներ

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումները պարտքային, ինչպես նաև կապիտալի գործիքներում կատարված այն ներդրումներն են, որոնք Բանկը մտադիր է պահել անորոշ ժամկետով, և որոնք կարող են վաճառվել իրացվելիության կարիքների բավարարման համար, ինչպես նաև տոկոսադրույքներում, փոխարժեքներում կամ բաժնետոմսերի գներում փոփոխությունների դեպքում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները նախնական ճանաչումից հետո հաշվառվում են իրական արժեքով: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացած շահույթն ու վնասը վերագրվում է սեփական կապիտալին մինչև ֆինանսական ակտիվի օտարումը կամ արժեզրկումը, որի դեպքում կապիտալում ճանաչված շահույթը կամ վնասը վերաձևակերպվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Ամեն դեպքում, տոկոսները հաշվարկվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիքների գծով շահաբաժինները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ Բանկը իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահաբաժինները:

Ակտիվ ֆինանսական շուկաներում գործող ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին բորսայի փակման պահին այդ ակտիվի գծով գնանշվող գինն է: Եթե գնանշված շուկայական գինը առկա չէ, ապա գործիքի իրական արժեքը որոշվում է գնային մոդելների կամ զեղչված դրամական հոսքերի տեխնիկայի միջոցով: Հակառակ դեպքում ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ հանած արժեզրկումից կորուստները:

4.8 Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով Բանկն իրականացնում է արժեզրկման գնահատում ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի համար:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը արժեզրկվում է և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե կա օբյեկտիվ վկայություն արժեզրկման մասին՝ որպես ակտիվի նախնական ճանաչումից հետո կատարված մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («ձախսային իրադարձություն») արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի կամ ակտիվների խմբի ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել:

Արժեզրկումից կորուստի օբյեկտիվ վկայության գոյությունը որոշվում է որոշ չափանիշներով, որոնք վկայում են, որ վարկառուն կամ վարկառուների խումբն ունեն զգալի ֆինանսական դժվարություններ (օրինակ՝ կապիտալի նորմատիվ, գուտ եկամտի և վաճառքների հարաբերակցություն), առկա են տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների, վարկային համաձայնության կամ պայմանների խախտումներ, գրավի արժեքի նվազում, հավանականություն, որ կլինի սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմակերպում և կա տեղեկատվություն ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի չափելի նվազման վերաբերյալ՝ կապված տնտեսական պայմանների փոփոխություններով, որոնք ազդում են վարկառուի և չվճարումների վրա:

Բանկը սկզբից գնահատում է արժեզրկման օբյեկտիվ պայմանների գոյությունը անհատական գնահատման արդյունքում այն ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական են և հետո անհատական կամ խմբային գնահատումների արդյունքում այն ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն: Անհատական գնահատման արդյունքում արժեզրկման օբյեկտիվ գոյությունը հաստատելուց կամ ժխտելուց հետո ակտիվները դասակարգվում են վարկային ռիսկի նմանատիպ բնույթ ունեցող խմբերում՝ խմբային գնահատում իրականացնելու նպատակով: Այն ակտիվները, որոնց գծով անհատական գնահատման արդյունքում ձևավորվել են արժեզրկումից պահուստներ, չեն ներառվում վերոհիշյալ խմբերում:

Երբ առկա է վկայություն ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման վերաբերյալ, արժեզրկման պահուստի գումարը որոշվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ֆինանսական գործիքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի (բացառությամբ վարկի հետ կապված ապագա ծախսերի) ներկա արժեքի միջև տարբերություն: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի միջոցով, արժեզրկումից ծախսը արտացոլվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Եթե վարկը կամ մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումն ունի փոփոխական տոկոսադրույք, ցանկացած արժեզրկումից ծախս չափելու համար զեղչման դրույքը պայմանագրով որոշված ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքն է: Բանկը կարող է արժեզրկումը չափել գործիքի իրական արժեքի հիման վրա՝ օգտագործելով տեսանելի շուկայական գինը:

Ապահովված ֆինանսական ակտիվների դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքը ներառում է գրավների իրացումից փոխհատուցվող գումարները, հանած գրավի ձեռքբերման և իրացման ծախսերը, անկախ նրանից, թե գրավը կփոխանցվի Բանկին, թե ոչ:

Արժեզրկման խմբային գնահատման նպատակով, ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են Բանկի ներքին վարկային դասակարգման հիման վրա, որը հաշվի է առնում վարկային ռիսկի բնութագրիչները, ինչպես՝ ակտիվի տեսակը, արդյուաբերական ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետանց կարգավիճակը և այլ կապակցված գործոններ:

Ֆինանսական ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեզրկումը խմբային է գնահատված, որոշվում են խմբում գտնվող ակտիվների պայմանագրային դրամական հոսքերի և նմանատիպ ակտիվների պատմական ծախսերի պրակտիկայի հիման վրա: Վերջինս ճշգրտվում է ընթացիկ տեսանելի տեղեկատվությամբ, որպեսզի արտացոլվեն ներկա պայմանները, որոնք չեն ազդել այն ժամանակահատվածում, որի վրա հիմնված է պատմական ծախսերի պրակտիկան, և պատմական ժամանակաշրջանում ներկայում գոյություն չունեցող պայմանների հետևանքները չեզոքացնելու նպատակով:

Ակտիվների խմբերի ապագա դրամական հոսքերում փոփոխությունների գնահատականը պետք է արտացոլի և համապատասխան լինի դրանց հետ կապված տեսանելի տվյալների ժամանակաշրջանից ժամանակաշրջան փոփոխությունների հետ (օրինակ՝ փոփոխություններ գործազրկության դրույքներում, գույքի գնի, վճարումների կարգավիճակի կամ խմբում կորուստների հավանականությունը մատնանշող այլ գործոնների և կորուստների ծավալների մեջ): Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդոլոգիան և վարկածները պարբերաբար վերանայվում են

Բանկի կողմից՝ կորուստների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու համար:

Վարկերը համապատասխան պահուստների հետ միասին դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և երբ բոլոր գրավներն օգտագործվել են կամ փոխանցվել Բանկին: Եթե հաջորդող տարում, գնահատված արժեքը կմնա ծախսը ավելանում կամ նվազում է արժեքը կմնա ճանաչումից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեքը կմնա ծախսը ավելացվում կամ նվազեցվում է պահուստի գումարը ճշտելով: Եթե ապագա դուրսգրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը կրեդիտագրվում է պահուստի հաշվին:

Ֆինանսական ակտիվների արժեքը կմնա պահուստները ֆինանսական հաշվետվություններում ձևավորվել են գոյություն ունեցող տնտեսական պայմանների հիման վրա: Բանկը չի կարող կանխատեսել՝ ինչպես Հայաստանում կարող են փոխվել տնտեսական պայմանները, և ինչ ազդեցություն կարող են ունենալ այդ փոփոխությունները ֆինանսական ակտիվների արժեքը կմնա պահուստների ճշտության վրա հետագա ժամանակաշրջաններում:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Երբ վաճառքի համար մատչելի ակտիվն արժեքը կմնա է, ապա նրա արժեքի (նվազեցված մարումների և ամորտիզացիայի գումարներով) և ընթացիկ իրական արժեքի տարբերությունը, բացառությամբ նախկինում շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված արժեքը կմնա գումարների, այլ համապարփակ եկամուտներից վերաձևակերպվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեքը կմնա կորուստների հակադարձում շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում չի կատարվում: Վաճառքի համար մատչելի պարտքային գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեքը կմնա կորուստների հակադարձումը ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, եթե ակտիվի իրական արժեքի բարձրացումը օբյեկտիվորեն կարելի է համարել հետագա իրադարձությունների արդյունք, որոնք կատարվել են կորուստը ֆինանսական արդյունքներով ճանաչելուց հետո:

4.9 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ.

- վերանում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը,
- Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամողջությամբ և ժամանակին փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն,
- և Բանկը կամ (ա) փոխանցում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, այլ փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը:

Եթե Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա ակտիվը հաշվառվում Բանկի շարունակվող մասնակցության համապատասխան ֆինանսական ակտիվում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի երաշխիքային ապահովման ձև, ապա այդպիսի մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ ակտիվի հաշվեկշռային արժեք կամ Բանկի կողմից փոխհատուցվելիք առավելագույն գումար:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի դուրս գրված վաճառքի և/կամ գնման օպցիոնի ձև (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Բանկը կարող է հետ գնել փոխանցվող ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված դուրսգրված վաճառքի օպցիոնի (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցվող ակտիվի իրական արժեքը կամ օպցիոնի կատարման գինը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ այն մարվում է, չեղյալ է համարվում կամ լրացել է դրա ուժի մեջ մնալու ժամկետը:

Փոխառուի և փոխատուի միջև պարտքային գործիքների փոխանակումը, որոնց պայմաններն էականորեն տարբերվում են միմյանցից, կամ կատարվում է գործող պարտքային գործիքի պայմանների էական փոփոխություն, իրենից ներկայացնում է հին պարտքի մարում, որը պետք է հանգեցնի այդ պարտքի ապաճանաչմանը և նոր պարտքային գործիքի ճանաչմանը, իսկ տարբերությունը համապատասխան հաշվեկշռային հաշվի հետ ձևակերպվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

4.10 Ռեպո և հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր

Հետգնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսական գործարքներ: Հետգնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակվում են հաշվառվել ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում են որպես առանձին հաշվեկշռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է ֆինանսական կազմակերպությունների կամ հաճախորդների նկատմամբ հաշիվներում:

Հետվաճառքի պայմանով գնված արժեթղթերը («հակադարձ ռեպո») չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, իսկ տրամադրված գումարները հաշվառվում են որպես պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ:

Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեգրվում են հետգնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե հակադարձ ռեպո պայմանագրով գնված ակտիվները վաճառվեն երրորդ կողմին, արժեթղթերի վերադարձի պարտավորությունը գրանցվում է որպես առևտրային պարտավորություն և չափվում է իրական արժեքով:

4.11 Վարձակալություն

Ֆինանսական վարձակալություն` Բանկը որպես վարձատու

Ֆինանսական վարձակալության սկզբում Բանկը ֆինանսական վարձակալությամբ տրամադրած ակտիվները հաշվառում է ներդրումների զուտ գումարով: Այս գործառնությունները ներկայացվում են որպես հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ: Ֆինանսական եկամուտը ճանաչվում է վարձակալության ընթացքում այնպես, որ ապահովի անփոփոխ պարբերական դրույք վարձակալության շրջանակներում չմարված զուտ ներդրումների նկատմամբ: Սկզբնական ուղղակի ծախսերը ներառվում են ստացվելիք գումարների սկզբնական ճանաչման ժամանակ:

Երբ վարձակալման պայմանագրերի դադարեցման արդյունքում Բանկի տիրապետության տակ է անցնում գրավի առարկան, այդ ակտիվները չափվում են իրացման զուտ արժեքի և պատմական ամորտիզացված արժեքների նվազագույնով:

Գործառնական վարձակալություն` Բանկը որպես վարձակալ

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս ֆինանսական արդյունքում գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում:

4.12 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ, բացառությամբ շինությունների:

Բանկի շենքերը ներկայացված են իրական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը: Հողը հաշվառվում է սկզբնական արժեքով և ունի անսահմանափակ օգտակար ծառայության ժամկետ և, հետևաբար, չի ամորտիզացվում:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը`

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Շենքեր	30	3.33
Համակարգիչներ	3	33.3
Բանկոմատներ	10	10
Տրանսպորտային միջոցներ	5	20
Սարքավորումներ	5	20
Այլ հիմնական միջոցներ	5	20

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով հետևյալ երկու ժամկետներից նվազագույնով. վարձակալման ժամկետ կամ հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետ: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ այդ ծախսումները կատարվում են, և եթե բավարարում են ակտիվի ճանաչման չափանիշներին: Այս ծախսումների մատչելիությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ նույնքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

Շինությունները վերագնահատվում են կանոնավոր կերպով մոտավորապես 3-5 տարի հետո: Վերագնահատման հաճախականությունը կախված է ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից: Այն դեպքում, երբ նշանակալի շեղում կա վերագնահատված ակտիվների իրական արժեքի և նրանց մնացորդային արժեքների միջև, ապա անցկացվում է հետագա վերագնահատում: Վերագնահատումը կատարվում է հիմնական միջոցների ողջ դասի համար:

Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի աճը արտացոլվում է կապիտալում՝ հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է ֆինանսական արդյունքներում տվյալ ակտիվի գծով նախկինում ճանաչված վերագնահատումից վնասը. այս դեպքում վերագնահատումից աճը նույնպես ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում: Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի նվազումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է նախկինում տվյալ ակտիվի գծով կապիտալում ճանաչված վերագնահատումից աճը:

Վերագնահատված արժեքով հաշվառվող հիմնական միջոցների իրացման կամ դուրս գրման դեպքում այդ հիմնական միջոցներին վերաբերվող վերագնահատման պահուստի մնացորդն ամբողջությամբ փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

4.13 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրից, արտոնագրերից և այլն:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան և/կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում՝ 1-ից 15 տարվա ընթացքում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի

հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

Անորոշ օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները չեն ամորտիզացվում, սակայն յուրաքանչյուր տարի գնահատվում են արժեզրկման առումով՝ անհատապես կամ առանձին դրամաստեղծ միավորի համար: Անորոշ օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները յուրաքանչյուր տարի հսկվում են հիմնավորելու համար նրանց հաշվառման շարունակականությունը նշված դասում:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

4.14 Բռնագանձված ակտիվներ

Որոշ դեպքերում, ակտիվները բռնագանձվում են վարկային պարտավորությունների չկատարման արդյունքում: Բռնագանձված ակտիվները չափվում են սկզբնական արժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով:

4.15 Շնորհներ

Ակտիվներին վերաբերող շնորհները ներառվում են այլ պարտավորություններում և կրեդիտագրվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությանը գծային մեթոդով՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում:

4.16 Ներգրաված միջոցներ

Ներգրաված միջոցները, որոնք ներառում են ՀՀ կառավարության և կենտրոնական բանկի, այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրավված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների սպաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

4.17 Ֆինանսական երաշխիքներ

Ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերը այն պայմանագրերն են, որոնք պահանջում են, որ երաշխիքը տրամադրող փոխհատուցի երաշխիքը ստացողին կոնկրետ պարտատվանի կողմից պարտքային գործիքի ժամկետներին համաձայն վճարումները ժամանակին չկատարելու պատճառով վերջինիս կողմից կրած վնասների դիմաց: Նման ֆինանսական երաշխիքներ տրամադրվում են բանկերին, ֆինանսական և այլ կազմակերպություններին հաճախորդների վարկերը, օվերդրաֆտները և այլ բանկային գործիքները ապահովելու նպատակով:

Ֆինանսական երաշխիքները ֆինանսական հաշվետվություններում սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով «Այլ պարտավորություններ»-ում՝ որպես կոմիսիոն վճար: Սկզբնական ճանաչումից հետո Բանկը յուրաքանչյուր երաշխավորության տակ պարտավորությունը չափում է ամորտիզացված վճարից և երշխավորության արդյունքում առաջացած ցանկացած ֆինանսական պարտավորություն լուծելու համար անհրաժեշտ ելքերի լավագույն գնահատումից առավելագույնով:

4.18 Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Բանկը ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտականության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

4.19 Սեփական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Մովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Զբաղիված շահույթ

Զբաղիված շահույթը ներառում է ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների չբաղիված շահույթը:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Մինչև հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթիվը հայտարարված կամ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթիվը հետո, բայց մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

Բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինները վճարվում են հարկված շահույթից և ՀՀ հարկային օրենսդրության համաձայն՝ հարկման ենթակա չեն:

Հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստ

Հիմնական միջոցների վերագնահատման աճը օգտագործվում է գրանցելու համար հիմնական միջոցների իրական արժեքի աճը և նվազումը այն չափի, որ նման նվազումը վերաբերում է նույն ակտիվի աճին, որը նախկինում ճանաչվել էր սեփական կապիտալում:

Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ

Այս պահուստը արտացոլում է վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունները:

4.20 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացվում են հաշվանցված, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Եկամուտները և ծախսերը ներկայացվում են գուտ արժեքի հիման վրա, միայն երբ դա թույլատրվում է համաձայն ՖՀՄՍ, կամ մի խումբ համանման գործարքների օգուտի և վնասի համար, ինչպիսին հանդիսանում է Բանկի առևտրային գործունեությունը:

5 Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Բանկի ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական գործիքների (երբ ակտիվ շուկայի գնանշումներ չկան) և ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքը սահմանելու համար ղեկավարությունն օգտագործում է գնահատման տեխնիկան: Սա ներառում է զարգացող գնահատումները և ենթադրությունները համապատասխան նրան, թե շուկայի մասնակիցները ինչպես կգնահատեն գործիքները: Ղեկավարությունն իր ենթադրություններում որքան հնարավոր է հիմնվում է դիտարկվող տվյալների վրա, սակայն դրանք միշտ չէ, որ հասանելի են: Այդ դեպքում, ղեկավարությունն օգտագործում է իր ունեցած ամենալավ տեղեկատվությունը: Գնահատված իրական արժեքը կարող է տարբերվել փաստացի արժեքից, որը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ կարող է հասանելի լինել անհատական գործարքների դեպքում (տես՝ ծանոթագրություն 31):

Ներդրումային արժեթղթերի դասակարգում

Բանկի ներդրումային արժեթղթերը ներառում են ՀՀ պետական (գանձապետական) պարտատոմսերը և ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ կազմակերպությունների բաժնետոմսերը: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը դասակարգում է արժեթղթերը որպես վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ, որոնց իրական արժեքի ճշգրտումն իրականացվում է համապատասխանաբար ֆինանսական արդյունքում և այլ համապարփակ եկամուտներում:

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետ

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատումը դատողության արդյունք է՝ հիմնված մնան ակտիվի հետ կապված փորձի վրա: Ապագա տնտեսական օգուտները մարմնավորվում են ակտիվներում և սպառվում հիմնականում օգտագործմանը զուգընթաց: Այնուամենայնիվ, այնպիսի գործոնները, ինչպիսիք են գործառնական, տեխնիկական կամ առևտրային մաշվածությունները, հաճախ հանգեցնում են ակտիվի տնտեսական օգուտների նվազեցմանը: Ղեկավարությունը մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետը գնահատում է ակտիվի ընթացիկ տեխնիկական վիճակին համապատասխան և ըստ այն գնահատված ժամանակաշրջանի, որի ընթացքում Բանկը կանխատեսում է ստանալ օգուտներ: Մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատման համար հաշվի են առնվում հետևյալ հիմնական գործոններն. ակտիվների կանխատեսվող օգտագործումը, գործառնական գործոններից և պահպանման ծրագրից

կախված՝ մաշվածությունը և շուկայական պայմանների փոփոխություններից առաջացող տեխնիկական և առևտրային մաշվածությունը:

Ածանցյալ գործիքներ

Ակտիվ շուկայում չհաշվառվող ֆինանսական ածանցյալ գործիքների իրական արժեքները սահմանվում են գնահատման մեթոդների կիրառմամբ: Ածանցյալ գործիքների գնահատումը ներառվում է մեկ արժուքային տոկոսադրույքի սվոփի, բազմարժուքային տոկոսադրույքի սվոփի գործարքներում և փոխարժեքի ֆորվարդային պայմանագրերում: Այս գործարքների իրական արժեքը սահմանվում է որպես հաստատուն դեբիտորական պարտքերի և լողացող պարտավորության ներկա արժեքների միջև տարբերություն կամ հակառակը: Եթե գնահատման մեթոդները կիրառվում են իրական արժեքը սահմանելու համար, դրանք հաստատվում կամ պարբերաբար վերլուծության են ենթարկվում որակավորված մասնագետների կողմից՝ անկախ առաջացման պայմաններից: Այնքանով, որքանով գործնականում հնարավոր է, մոդելները կիրառում են միայն դիտարկելի տվյալները, այնուամենայնիվ, այնպիսի ոլորտներում, ինչպիսին պարտքային ռիսկն է (ինչպես սեփականատիրոջ, այնպես էլ պայմանագրային գործընկերոջ), փոփոխականությունները և կոռելյացիաները պահանջում են Ղեկավարության գնահատականը: Այս ապագա դրամական միջոցներից ցանկացածի գերազնահատումը և թերազնահատումը կարող է պահանջել այս ածանցյալների հաշվեկշռային արժեքների էական ճշգրտում:

Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ և ընդհատված գործառնություններ

Համապատասխան ՖՀՄՍ 5-ի «Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ և ընդհատված գործառնություններ», որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ոչ ընթացիկ ակտիվները պետք է չափվեն հաշվեկշռային արժեքից և իրական արժեքից՝ հանած վաճառքի ծախսումները, նվազագույնով: Բանկն օգտվել է անկախ գնահատողի ծառայություններից այդ ակտիվների արժեքի որոշման համար:

Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Բանկն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ կապակցված կողմերի հետ: Նշված գործառնությունները հիմնականում իրականացվում են շուկայական պայմաններով: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Բանկը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ մասնատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա (տես՝ ծանոթագրություն 30):

Վարկերի և այլ փոխատվությունների արժեզրկում

Բանկը գնահատում է խնդրահարույց վարկերը և փոխատվությունները յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի համար՝ պարզելու համար, թե արդյոք առկա են արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշներ: Մասնավորապես, ղեկավարության դատողությունն անհրաժեշտ է ապագա դրամական հոսքերի գումարը և պարբերականությունը գնահատելու համար, երբ անհրաժեշտ է պահանջվող պահուստի չափը որոշել: Նման գնահատումները հիմնված են որոշ գործոնների շուրջ ենթադրությունների վրա և ներկա արդյունքները կարող են տարբեր լինել՝ հանգեցնելով պահուստում հետագա փոփոխությունների:

Նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների համար անհատական ստեղծված հատուկ պահուստներից բացի, Բանկը նաև ստեղծում է արժեզրկման խմբային պահուստներ, այն

ռիսկերի գծով, որոնք չնայած որ անհատապես չեն գնահատվել, սակայն պարունակում են չվճարման ավելի մեծ ռիսկ, քան սկզբնապես որոշվել էր: Սա հաշվի է առնում այնպիսի գործոնների ազդեցությունը, ինչպիսիք են վատթարացումը երկրի ռիսկում, արդյունաբերության մեջ և տեխնոլոգիական հնացումը, ինչպես նաև բացահայտված կառուցվածքային թերությունները կամ դրամական հոսքերի նվազումները:

Հարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների: Տես 29 ծանոթագրությունը:

Բանկի ղեկավարությունը չի վերանայել իր նախորդ գնահատումները, այսինքն չի ապաճանաչել հիմնական միջոցների հետ կապված իր նախկինում գնահատված հետաձգված հարկային պարտավորությունը և շարունակում է կատարել իր հարկային հաշվառումը, ինչպես նախկինում:

Կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումների արժեզրկում

Բանկը համարում է կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումն արժեզրկված, երբ դրա իրական արժեքի նվազումը էական է կամ կրում է երկարատև բնույթ: Որոշելու համար էական է կամ երկարատև նվազումը՝ Բանկը կատարում է որոշակի դատողություններ: Այդ դատողությունները կատարելիս, այլ գործոնների հետ մեկտեղ, Բանկը հաշվի է առնում նաև բաժնետոմսերի գնի փոփոխականությունը: Բացի դրանից, արժեզրկումը հնարավոր է, երբ առկա են ապացույցներ, որ վատացել է ֆինանսական վիճակը տվյալ կազմակերպության, արդյունաբերության կամ ճյուղի, որտեղ կատարվել է ներդրումը, կատարվել են փոփոխություններ տեխնոլոգիաներում և գործառնական կամ ֆինանսական դրամական հոսքերում:

6 Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Վարկեր և փոխառություններ հաճախորդներին	23,369,433	17,206,325
Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթեր	1,029,434	993,172
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	180,962	156,582
Հակադարձ ռեպո գործառնություններ	1,571,624	1,283,749
Արժեզրկված ակտիվների գծով հաշվեգրված տոկոսներ	407,727	322,880
Այլ տոկոսային եկամուտներ	914	685
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	26,560,094	19,963,393
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	4,488,218	3,277,295
Ռեպո գործառնություններ	2,223,928	1,652,682
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	12,820,516	9,480,219
Ստորադաս փոխառություն	-	234,432
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	19,532,662	14,644,628

7 Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Դրամարկղային գործառնություններ	286,943	224,989
Կոմունալ վճարումների ընդունում	19,979	16,614
Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	294,565	309,956
Վարկերի սպասարկում	834,773	301,822
Վճարային քարտերով գործառնություններ	645,775	797,847
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	240,252	267,470
Այլ վճարներ և կոմիսիոն եկամուտներ	23,896	13,559
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	2,346,183	1,932,257
Դրամային փոխանցումներ	181,300	223,325
Դրամարկղային գործառնություններ	74,162	15,294
Վճարային քարտերով գործառնություններ	407,903	305,240
Այլ ծախսեր	13,370	27,960
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	676,735	571,819

8 Չուտ առևտրային եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Արտարժույթային գործարքներից զուտ եկամուտ	1,063,155	889,210
Արժույթային սվոպից զուտ օգուտ	431,583	489,322
Ընդամենը զուտ առևտրային եկամուտ	1,494,738	1,378,532

9 Այլ եկամուտներ

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	1,092,908	878,700
Շնորհներից եկամուտ (Ծանոթ. 26)	82	82
Հիմնական միջոցների վաճառքից եկամուտ	17,535	25,458
Բռնագանձված գույքի վաճառքից եկամուտ	208,093	-
Հաշիվների փակումից եկամուտ	4,120	82,548
Տեղեկանքների տրամադրումից եկամուտ	6,848	5,145
Վարկային և երաշխիքային հայտերի ընդունումից եկամուտ	18,112	33,428
Դրամային փոխանցումներից եկամուտ	52,451	39,396
Ինտերնետ բանկային ծառայություններից եկամուտ	35,765	29,627
Ավտոմեքենաների տեխնիկական կտրոնների տրամադրումից	31,995	25,632
Թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից եկամուտ	5	67,829
Այլ եկամուտ	36,934	45,161
Ընդամենը այլ եկամուտներ	1,504,848	1,233,006

10 Արժեզրկման (ծախս)/հակադարձում

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ (Ծանոթ. 17)	(4,214,082)	1,631,551
Այլ պահուստներ (Ծանոթ. 29)	294,268	(294,268)
Ընդամենը վարկային կորուստների արժեզրկման (ծախս)/հակադարձում	(3,919,814)	1,337,283

11 Անձնակազմի գծով ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Աշխատավարձ և այլ փոխհատուցումներ աշխատակիցներին	3,040,174	2,736,821
Այլ ծախսեր	8,750	5,187
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	3,048,924	2,742,008

12 Այլ ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
հորիզոնական և այլ ծառայությունների գծով ծախսեր	36,216	10,236
Վարձակալության գծով ծախսեր	118,791	82,028
Հարկեր (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	222,927	181,671
Գովազդի ծախսեր	160,220	130,102
Ապահովագրության գծով ծախսեր	39,178	23,553
Ներկայացուցչական ծախսեր	48,906	48,405
Պլաստիկ քարտերի ձեռք բերման և թողարկման ծախսեր	37,902	74,322
Իրավաբանական ծառայությունների ստացման ծախսեր	-	18,333
Ադմինիստրատիվ ծախսեր	376,900	512,285
Բռնագանձված ակտիվների վաճառքից վնաս	10,832	30,424
Նյութական ակտիվների վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	246,507	212,750
Համակարգչային ծրագրերի օգտագործման և սպասարկման ծախսեր	152,947	142,897
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	78,421	68,746
Անվտանգության գծով ծախսեր	172,178	177,922
Ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամի գծով ծախսեր	232,054	165,179
Գրասենյակային ծախսեր	68,103	65,877
Գործուղման ծախսեր	63,505	60,644
Ֆինանսական համակարգի հաշտարարին վճարներ	27,085	22,172
Վճարված տուգանքներ	1,451	2,984
Այլ ծախսեր	35,126	28,862
Ընդամենը այլ ծախսեր	2,129,249	2,059,392

13 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Ընթացիկ հարկ	291,665	990,788
Հետաձգված հարկ	8,483	(23,619)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	300,148	967,169

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 20% (2014թ.՝ 20%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՍ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման բազայի միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 20% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով:

Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի և հաշվապահական շահույթի միջև փոխկապակցվածությունը.

Հազար ՀՀ դրամ	2015	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)	2014	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)
Շահույթ մինչև հարկումը	1,543,926		4,415,725	
Շահութահարկ՝ 20% դրույթաչափով	308,785	20	883,145	20
Չհարկվող եկամուտներ	(65,226)	(4)	(13)	-
Չնվազեցվող ծախսեր	64,030	4	40,406	1
Փոխարժեքային տարբերություն	25,144	2	30,252	1
Հարկվող եկամուտներ	1,597	-	24,207	-
Հարկվող ծախսեր	(21,465)	(1)	-	-
Հաշմանդամներ	(12,717)	(1)	(10,828)	-
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	300,148	20	967,169	22

Շամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

Հազար ՀՀ դրամ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Այլ պարտավորություններ	49,573	(14,377)	-	35,196
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	336,362	15,564	-	351,926
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	385,935	1,187	-	387,122
Այլ ակտիվներ	(10,202)	(15,563)	-	(25,765)
Վաճառքի համար նատչելի ներդրումներ	(79,981)	-	46,889	(33,092)
Հիմնական միջոցներ	(111,963)	5,893	-	(106,070)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(202,146)	(9,670)	46,889	(164,927)
Զուտ հետաձգված հարկային ակտիվ	183,789	(8,483)	46,889	222,195

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Այլ պարտավորություններ	36,911	12,662	-	49,573
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	391,062	(54,700)	-	336,362
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	427,973	(42,038)	-	385,935
Այլ ակտիվներ	(16,430)	6,228	-	(10,202)
Պահուստներ	(53,536)	53,536	-	-
Վաճառքի համար նատչելի ներդրումներ	(281,039)	-	201,058	(79,981)
Հիմնական միջոցներ	(117,856)	5,893	-	(111,963)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(468,861)	65,657	201,058	(202,146)
Զուտ հետաձգված հարկային ակտիվ/ (պարտավորություն)	(40,888)	23,619	201,058	183,789

14 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Կանխիկ դրամական միջոցներ	6,972,241	5,314,769
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	8,319,510	22,594,935
Թղթակցային հաշիվներ այլ բանկերում	8,818,973	2,802,657
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	24,110,724	30,712,361

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի թղթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են ՀՀ բանկային օրենսդրության համաձայն ՀՀ ԿԲ-ում տեղաբաշխված պարտադիր պահուստները, որոնք հաշվարկվում են Բանկի կողմից ներգրավված դրամային որոշ միջոցների 2%-ի և արտարժույթով որոշ միջոցների 20%-ի չափով (2014թ.՝ համապատասխանաբար 2% և 20%): Այդ միջոցների ելքագրումն արգելված չէ, սակայն պահուստավորման նվազագույն չափը չպահպանելը հանգեցնում է Կենտրոնական բանկի կողմից տույժերի կիրառման: Պարտադիր պահուստավորման միջոցների դիմաց Բանկը տոկոսներ չի ստանում:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ բանկերում տեղաբաշխված միջոցները 7,391,074 հազար դրամ գումարով (84%) կենտրոնացված են երկու բանկերում (2014թ.՝ 2,640,505 հազար դրամ (94%) կենտրոնացված երեք բանկում):

2015թ. ընթացքում իրականացվել են հետևյալ անկանխիկ գործառնությունները.

- վարկերի և դեբիտորական պարտքերի մարումներ գրավների բռնագանձման միջոցով 137,988 հազար դրամ գումարով (2014թ.՝ 107,922 հազար դրամ):

15 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Դեպոնացված միջոցներ ՀՀ ԿԲ-ում	400,000	220,000
Այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրամադրված վարկեր	3,447,049	1,706,759
Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր	1,452,036	-
Դեպոնացված միջոցներ ոչ ռեզիդենտ այլ ֆինանսական կազմակերպություններում	597,765	586,081
Այլ հաշիվներ	210,186	144,320
Ընդամենը պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	6,107,036	2,657,160

Վարկերը ժամկետանց կամ արժեզրկված չեն:

Դեպոնացված գումարը ՀՀ ԿԲ-ում իրենից ներկայացնում է ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների երաշխիքային ավանդ:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրամադրված վարկեր հողվածում ներառված հաշիվները կենտրոնացված են երկու ֆինանսական կազմակերպությունում և կազմում են 2,529,638 հազար դրամ (73%) (2014թ.՝ 1,459,904 հազար դրամ (86%)) կենտրոնացված երկու ֆինանսական կազմակերպությունում):

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ դեպոզիտները միջոցներ ոչ ռեզիդենտ այլ ֆինանսական կազմակերպություններ հողվածում ներառված գումարներն իրենից ներկայացնում են Բանկի գործառնությունների համար տեղաբաշխված երաշխիքային ավանդներ և ներառում են Մաստեր Բարդ վճարային համակարգին անդամակցության համար ստեղծված ավանդ 379,783 հազար դրամ գումարով (2014թ.՝ 372,056 հազար դրամ), ինչպես նաև Visa վճարային համակարգին անդամակցության համար ստեղծված ավանդ 217,982 հազար դրամ գումարով (2014թ.՝ 214,026 հազար դրամ) գումարով:

16 Ածանցյալ Ֆինանսական գործիքներ

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		
	Պայմանական գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավ. իրական արժեք	Պայմանական գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավ. իրական արժեք
Վաճառքի համար պահվող ածանցյալներ						
<i>Արտարժույթով պայմանագրեր</i>						
Սվոփեր-արտաքին	3,870,000	6,360	14,672	5,284,830	535,130	-
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	3,870,000	6,360	14,672	5,284,830	535,130	-

17 Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վարկեր	132,949,308	127,076,875
Ֆակտորինգ	286,509	288,029
Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր	15,805,575	14,952,546
Օվերդրաֆտներ և վարկային գծեր	53,123,204	35,047,628
Վարկային քարտերով տրամադրված վարկեր	21,171,199	23,486,511
Երաշխիքներ	727,762	619,087
Ֆինանսական վարձակալություն	293	692
	224,063,850	201,471,368
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխատվությունների գծով	(6,126,013)	(4,550,828)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	217,937,837	196,920,540

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերում և փոխատվություններում ներառված հաշվեգրված տոկոսները կազմում են 17,421,439 հազար դրամ (2014թ.՝ 12,378,568 հազար դրամ):

2015թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է ՀՀ դրամով վարկերի համար 11.13% (2014թ.՝ 15.22%) և ԱՄՆ դոլարով և Եվրոյով վարկերի համար՝ 7.25% (2014թ.՝ 9.76%):

2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում Բանկը ձեռք է բերել հաճախորդներին տրամադրված վարկերի դիմաց ստացած գրավը: Այդ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմել է 5,155,015 հազար դրամ (2014թ.՝ 4,945,324 հազար դրամ) (Տես՝ ծանոթագրություն 21): Բանկը մտադիր է վաճառել այս ակտիվները կարճ ժամանակահատվածում:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի կենտրոնացում տրամադրված վարկերի գծով 42,681,389 հազար դրամ (համախառն վարկային պորտֆելի 19%-ը) ընդհանուր գումարով, տրամադրված թվով 10 վարկառուների և նրանց հետ փոխկապակցված անձանց (2014թ.՝ 53,313,484 հազար դրամ կամ համախառն վարկային պորտֆելի 26%-ը): Նշված վարկերի գծով արժեզրկումից պահուստները կազմում են 429,610 հազար դրամ (2014թ.՝ 553,678 հազար դրամ):

Հակադարձ ռեպո համաձայնագրերով գրավադրված արժեթղթերի իրական արժեքը, որոնք վերագրավադրվել են այլ կազմակերպություններում որպես ռեպո համաձայնագրերով գրավադրված արժեթղթեր 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, կազմում է 12,467,687 հազար դրամ (2014թ.՝ 12,542,801 հազար դրամ) (Ծանոթ. 24, 27):

Տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների վերլուծությունն ըստ տնտեսության ճյուղերի ունի հետևյալ տեսքը՝

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Արդյունաբերություն	39,318,536	34,042,780
Գյուղատնտեսություն	6,751,749	4,758,146
Շինարարություն	23,542,747	17,287,299
Առևտուր	46,718,460	41,805,113
Սպառողական	40,589,587	35,946,997
Հիփոթեքային	13,615,118	13,696,355
Այլ	53,527,653	53,934,678
	224,063,850	201,471,368
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխատվությունների գծով	(6,126,013)	(4,550,828)
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ	217,937,837	196,920,540

Վարկերի և փոխատվությունների գծով արժեզրկման պահուստի շարժն ըստ տնտեսության ճյուղերի հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	2015							
	Արդյունաբերություն	Գյուղատնտեսություն	Շինարարություն	Առևտուր	Սպառողական	Հիփոթեքային	Այլ	Ընդամենը
2015թ. հունվարի 1 դրությամբ	844,060	435,107	172,873	1,949,159	359,470	136,964	653,195	4,550,828
Տարվա ծախս/(հակադարձում)	(368,760)	(89,107)	629,745	(261,698)	3,452,497	488,222	363,183	4,214,082
Դուրսգրում	(57,211)	(219,279)	(32,687)	(118,011)	(2,074,577)	(288,325)	(21,599)	(2,811,689)
Վերադարձ	4,857	33,748	-	9,471	98,670	23,652	2,394	172,792
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	422,946	160,469	769,931	1,578,921	1,836,060	360,513	997,173	6,126,013
Անհատական արժեզրկում	33,617	95,364	549,107	1,153,756	81,461	51,114	470,089	2,434,508
Խմբային արժեզրկում	389,329	65,105	220,824	425,165	1,754,599	309,399	527,084	3,691,505
	422,946	160,469	769,931	1,578,921	1,836,060	360,513	997,173	6,126,013
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատապես գնահատված արժեզրկման պահուստներով զտելը)	385,617	241,247	1,460,408	4,202,036	89,262	137,460	819,262	7,335,292

2014

Հազար ՀՀ դրամ

	Արդյունա- բերություն	Գյուղատըն- տեսություն	Շինարա- րություն	Առևտուր	Սպառո- ղական	Հիփոթե- քային	Այլ	Ընդամենը
2014թ. հունվարի 1 դրությամբ	713,832	273,852	678,139	2,405,362	205,726	141,222	251,706	4,669,839
Տարվա ծախս/(հակադարձում)	83,590	(16,728)	(548,275)	(1,479,021)	(2,620)	32,917	298,586	(1,631,551)
Դուրսգրում	(6,641)	(31,340)	-	(1,663)	(514,655)	(72,888)	(5,489)	(632,676)
Վերադարձ	53,279	209,323	43,009	1,024,481	671,019	35,713	108,392	2,145,216
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>844,060</u>	<u>435,107</u>	<u>172,873</u>	<u>1,949,159</u>	<u>359,470</u>	<u>136,964</u>	<u>653,195</u>	<u>4,550,828</u>
Անհատական արժեզրկում	515,861	219,601	-	1,582,646	-	-	117,059	2,435,167
Խմբային արժեզրկում	328,199	215,506	172,873	366,513	359,470	136,964	536,136	2,115,661
	<u>844,060</u>	<u>435,107</u>	<u>172,873</u>	<u>1,949,159</u>	<u>359,470</u>	<u>136,964</u>	<u>653,195</u>	<u>4,550,828</u>
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատապես գնահատված արժեզրկման պահուստներով զտելը)	<u>1,222,838</u>	<u>695,528</u>	-	<u>5,153,953</u>	-	-	<u>320,942</u>	<u>7,393,261</u>

Տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների վերլուծությունն ըստ հաճախորդների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ֆիզիկական անձիք	54,605,109	54,741,920
Մասնավոր ձեռնարկություններ	161,309,977	136,859,127
Անհատ ձեռնարկատերեր	4,174,220	3,266,296
Պետական ձեռնարկություններ	3,691,290	6,342,744
Ոչ առևտրային կազմակերպություններ	283,254	261,281
	<u>224,063,850</u>	<u>201,471,368</u>
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի գծով	(6,126,013)	(4,550,828)
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ	<u>217,937,837</u>	<u>196,920,540</u>

Ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկերը ներկայացվում են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հիփոթեքային վարկեր	12,027,766	12,013,203
Վարկային քարտեր	21,155,320	23,467,456
Սպառողական վարկեր	1,838,823	1,794,578
Ոսկու վարկեր	12,704,941	10,422,897
Ավտոմեքենաների ձեռքբերման	129,165	245,401
Այլ	6,749,094	6,798,385
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկեր (համախառն)	<u>54,605,109</u>	<u>54,741,920</u>

Ֆինանսական վարձակալության գծով տեղեկատվությունը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ֆինանսական վարձակալության գծով համախառն ներդրումներ		
Մինչև 1 տարի	293	692
	293	692
Ֆինանսական վարձակալության գծով չվաստակած ապագա ֆինանսական եկամուտ	-	-
Ֆինանսական վարձակալության գծով զուտ ներդրումներ	293	692

Ֆինանսական վարձակալության գծով արժեզրկումից պահուստները ներառված են վարկերի և փոխատվությունների գծով արժեզրկումից պահուստում և 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում են 147 հազար դրամ (2014թ.՝ 346 հազար դրամ):

Ֆինանսական վարձակալության գծով տոկոսադրույքը կազմում է 19%:

Ինչպես նշված է 31 ծանոթագրությունում, 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկերի և փոխատվությունների գնահատված իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

Վարկային պորտֆելի ժամկետային վերլուծությունը տես 33 ծանոթագրությունում:

Վարկային պորտֆելին ներհատուկ վարկային, արժութային և տոկոսային ռիսկը բացահայտված է 34 ծանոթագրությունում: Տեղեկատվությունը կապակցված անձանց վերաբերյալ բացահայտված է 30 ծանոթագրությունում:

18 Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Չգնանշվող ներդրումներ		
Բաժնեմասային արժեթղթեր	10,964	11,457
ՀՀ կազմակերպությունների բաժնետոմսեր	10,093	10,093
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	1,136,455	136,958
ՀՀ կորպորատիվ պարտատոմսեր	532,125	-
Հաշվեգրված տոկոսներ	43,424	7,260
Ընդամենը ներդրումներ	1,733,061	165,768

Բոլոր պարտքային արժեթղթերն ունեն հաստատուն տոկոսներ:

Չգնանշվող վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերը չափվում են իրական արժեքով՝ օգտագործելով գնահատման տեխնիկա, հիմնված տվյալ պահին գործող շուկայական տոկոսադրույքների վրա, որպես տվյալ ֆինանսական գործիքի ապագա դրամական հոսքերի զեղչատոկոս:

Բոլոր չգնանշված վաճառքի համար մատչելի բաժնեմասային արժեթղթերը գրանցված են ինքնարժեքով, քանի որ իրական արժեքը չի կարող արժանահավատորեն գնահատվել: Այս ներդրումների համար չկա գնանշվող շուկա, և Բանկը նախատեսում է դրանք պահել երկար ժամկետով:

Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերն ըստ տոկոսադրույքների և ժամկետների ներառում են.

Հազար ՀՀ դրամ	2015		2014	
	%	ժամկետ	%	ժամկետ
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	8.26-16.90%	2017-2032	7.10-16.40%	2015-2032
Ոչ պետական պարտատոմսեր	7.50-9.50%	2017-2018	-	-

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերը 9,005,700 հազար դրամ իրական արժեքով (2014թ.՝ 8,613,978 հազար դրամ) վաճառվել են երրորդ անձանց ռեպո համաձայնագրերով՝ 1 ամիսը չզերազանցող ժամանակահատվածներով: Դրանք վերադասակարգվել են որպես ռեպո համաձայնագրերով գրավադրված արժեթղթեր հաշվապահական հաշվեկշռում՝ առանձին տողում (Ծանոթ. 27):

19 Հիմնական միջոցներ

Հազար ՀՀ դրամ	Հող և շենքեր	Սարքավորումներ	Փոխադրամիջոցներ	Համակարգչային տեխնիկա	Այլ հիմնական միջոցներ	Վարձ. հիմն. միջ. գծով կապ.ներդ.	Ընդամենը
ՍԿԶԲՆԱԿԱՆ ԿԱՄ ՎԵՐԱԳՆԱՀԱՏՎԱԾ ԱՐԺԵՔ							
2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	7,572,786	458,302	260,020	2,737,074	779,275	30,399	11,837,856
Ավելացում	1,733	42,059	-	234,111	297,256	87,978	663,137
Օտարում	-	-	(6,363)	(27,841)	(889)	-	(35,093)
Վերադասակարգում	-	(350)	-	(405)	755	-	-
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,574,519	500,011	253,657	2,942,939	1,076,397	118,377	12,465,900
Ավելացում	3,991	41,423	44,764	340,122	131,137	55,959	617,396
Օտարում	-	(562)	(74,868)	(1,245)	(1,958)	(1,959)	(80,592)
Վերադասակարգում	-	-	-	460	(460)	-	-
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,578,510	540,872	223,553	3,282,276	1,205,116	172,377	13,002,704
ԿՈՒՏԱԿԱԾ ՍԱՇՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ							
2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	-	311,729	120,034	1,710,537	450,510	18,544	2,611,354
Մաշվածության ծախս	290,106	64,472	49,758	220,186	128,414	1,448	754,384
Օտարում	-	-	(6,363)	(20,858)	(1)	-	(27,222)
Վերադասակարգում	-	(192)	-	-	192	-	-
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	290,106	376,009	163,429	1,909,865	579,115	19,992	3,338,516
Մաշվածության ծախս	290,495	54,001	38,085	219,592	156,009	3,837	762,019
Օտարում	-	(524)	(48,411)	(80)	(1,733)	-	(50,748)
Վերադասակարգում	-	-	-	274	(274)	-	-
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	580,601	429,486	153,103	2,129,651	733,117	23,829	4,049,787
ՄՆԱՑՈՂԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔ							
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	6,997,909	111,386	70,450	1,152,625	471,999	148,548	8,952,917
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,284,413	124,002	90,228	1,033,074	497,282	98,385	9,127,384
2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	7,572,786	146,573	139,986	1,026,537	328,765	11,855	9,226,502

Ակտիվների վերագնահատում

Բանկի սեփականությունը հանդիսացող շենքերի վերագնահատումը կատարվել է 31 դեկտեմբերի 2013թ. դրությամբ անկախ գնահատող կազմակերպության կողմից՝ կիրառելով համեմատական և եկամտային մեթոդները, որի արդյունքում առաջացել է վերագնահատման աճ 589,278 հազար դրամ գումարով: Իրական արժեքով Բանկի սեփականությունը հանդիսացող շենքի գնահատման համար դեկավարությունը հիմք է ընդունում անկախ գնահատողների կողմից ներկայացված արդյունքները:

Բանկի դեկավարության գնահատմամբ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ շենքերի վերագնահատված արժեքն էականորեն չի տարբերվում դրանց շուկայական արժեքից:

Եթե շենքերը ներկայացվեին սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ, հաշվեկշռային արժեքը 31 դեկտեմբեր 2015թ. դրությամբ կկազմեր 6,428,095 հազար դրամ (2014թ.՝ 6,691,946 հազար դրամ):

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկզբնական արժեքը կազմում է 123,088 հազար դրամ (2014թ.՝ 117,505 հազար դրամ):

Ներդրման փուլում գտնվող հիմնական միջոցներ

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ներդրման փուլում գտնվող հիմնական միջոցների գումարը կազմում է 288,044 հազար դրամ (2014թ.՝ 137,239 հազար դրամ):

Հիմնական միջոցների սահմանափակումներ

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա հիմնական միջոցների (2014թ.՝ նույնպես):

Պայմանագրային պարտավորություններ

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի պայմանագրային պարտավորություններ (2014թ.՝ նույնպես) հիմնական միջոցների գնման գծով:

20 Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ

	Արտոնագրեր	Համակարգչային ծրագրեր	Կապիտալ ներդրումներ	Այլ	Ընդամենը
ՍԿԶԲՆԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ					
2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,085,719	147,318	96,777	52,837	1,382,651
Ավելացում	237,677	28,353	41,627	13,378	321,035
Օտարում	(8,948)	-	-	-	(8,948)
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,314,448	175,671	138,404	66,215	1,694,738
Ավելացում	431,813	33,000	3,233	9,024	477,070
Օտարում	(7,380)	-	-	-	(7,380)
Վերադասակարգում	88,208	48,582	(136,790)	-	-
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,827,089	257,253	4,847	75,239	2,164,428
ԿՈՒՏԱԿԱԾ ԱՍՈՐՏԻԶԱՑԻԱ					
2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	33,714	338	-	-	34,052
Օտարում	(5,157)	-	-	-	(5,157)
Մասհանումներ	50,260	1,937	-	-	52,197
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	78,817	2,275	-	-	81,092
Օտարում	(7,380)	-	-	-	(7,380)
Մասհանումներ	63,548	9,930	-	158	73,636
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	134,985	12,205	-	158	147,348
ՄԱՑՈՐԴԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔ					
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,692,104	245,048	4,847	75,081	2,017,080
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,235,631	173,396	138,404	66,215	1,613,646
2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,052,005	146,980	96,777	52,837	1,348,599

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ոչ նյութական ակտիվների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ոչ նյութական ակտիվներ առկա չեն (2014թ.՝ նույնպես):

Ոչ նյութական ակտիվների սահմանափակումներ

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա ոչ նյութական ակտիվների (2014թ.՝ նույնպես):

Պայմանագրային պարտավորություններ

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը ունի պայմանագրային պարտավորություններ 31,525 հազար դրամ (2014թ.՝ չունի) արտոնագրերի գնման գծով:

21 Բռնագանձված ակտիվներ

Բանկի կողմից տրամադրված վարկերի ապահովվածություն հանդիսացող գրավների տնօրինման արդյունքում տարվա ընթացքում ձեռք բերված ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվների մանրամասները դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներկայացված են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Անշարժ գույք	4,207,967	3,957,991
Այլ	947,048	987,333
Ընդամենը	5,155,015	4,945,324

Բռնագանձման ամսաթվի դրությամբ գրավը չափվում է չմարած վարկային պարտավորության հաշվեկշռային արժեքից և գրավի իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով:

Բանկի քաղաքականությունն է հետամուտ լինել այդ ակտիվների իրացմանը պատշաճ կերպով և սեղմ ժամկետներում: Բանկը հիմնականում չի օգտագործում ոչ կանխիկ գրավները իր սեփական գործունեության իրականացման համար: Ակտիվները չափվում են հաշվեկշռային արժեքից և իրական արժեքից հանած վաճառքի ծախսումները նվազագույնով:

22 Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Դեբիտորական պարտքեր և այլ ստացվելիք գումարներ	904,024	635,326
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	904,024	635,326
Կանխավճարներ	371,623	-
Հաշվարկներ աշխատակիցների հետ	124	-
Նկարներ	47,050	47,050
Ապագա ժամանակաշրջանի ծախսեր	18,207	12,656
Թանկարժեք մետաղներ	144,762	457,924
Կանխավճարներ այլ հարկերի գծով	626	504
Պահեստ	456,005	212,138
Այլ	32,045	3,176
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	1,070,442	733,448
Ընդամենը այլ ակտիվներ	1,974,466	1,368,774

23 Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վարկեր այլ ֆինանսական կազմակերպություններից	27,922,941	42,699,888
Ավանդներ այլ ֆինանսական կազմակերպություններից	15,824,157	15,800,750
Այլ ֆինանսական կազմակերպությունների ընթացիկ հաշիվներ	73,024	30,421
Այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ	6	6
Վարկեր միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	-	2,902,261
Վարկեր ռեպո համաձայնագրերով	20,910,218	20,737,984
Ընդամենը պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	64,730,346	82,171,310

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպություններից վարկերը և ավանդները էական կենտրոնացումներ չունեն (2014թ.՝ նույնպես):

Բանկերից բոլոր ավանդները և վարկերն ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ: Ֆինանսական կազմակերպություններից վարկերը ունեն հաստատուն և փոփոխական տոկոսադրույքներ:

Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից վարկերը ներկայացնում են Եվրասիական Չարզացման Բանկից ստացված վարկերը:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ ՀՀ դրամով պարտավորությունների գծով միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքները կազմել են 8.01% (2014թ.՝ 8.66%), ԱՄՆ դոլարով և Եվրոյով պարտավորությունների համար՝ 7.61% (2014թ.՝ 7.29%):

Հաշվետու ժամականաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2014թ.՝ նույնպես):

24 Առևտրային ֆինանսական պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ոչ ռեզիդենտ կազմակերպություններից ստացված արժեթղթեր	12,467,687	12,542,801
Ընդամենը առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական պարտավորություններ	12,467,687	12,542,801

Նշված պարտավորությունները առաջացել են հակադարձ ռեպո համաձայնագրերով գրավադրված արժեթղթերի ռեպո համաձայնագրերով վերագրավադրման հետևանքով: Տես ծանոթ. 17:

25 Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ՀՀ կառավարություն		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	47,330	26,618
Ստացված վարկեր	3,097,805	4,399,990
	3,145,135	4,426,608
Իրավաբանական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	29,259,757	19,635,149
Ժամկետային ավանդներ	14,059,697	19,043,206
	43,319,454	38,678,355
Ֆիզիկական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	9,782,821	7,265,150
Ժամկետային ավանդներ	127,385,526	95,152,006
	137,168,347	102,417,156
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	183,632,936	145,522,119

Հաճախորդների ավանդներն ունեն հաստատուն տոկոսադրույք:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ կառավարության նկատմամբ պարտավորություններում ներառված է Համաշխարհային բանկի «Գյուղացիական բարեփոխումների» ծրագրի շրջանակներում և Գյուղացիական ֆինանսավորման կառույց ԾԻԳ-ից ներգրավված 705,487 հազար դրամ վարկը (2014թ.՝ 791,490 հազար դրամ), «Հազարամյակի Մարտահրավեր Հիմնադրամ-Հայաստան» ՊՈԱԿ-ից ներգրավված 28,642 հազար դրամ վարկը (2014թ.՝ 67,178 հազար դրամ), ինչպես նաև Գերմանա-Հայկական հիմնադրամի կողմից «Փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորման» ծրագրի շրջանակում ստացված վարկերը 2,321,103 հազար դրամ գումարով (2014թ.՝ 3,511,629 հազար դրամ):

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրավաբանական/ֆիզիկական անձանց ավանդներում ներառված են ժամկետային ավանդներ, որոնք հանդիսանում են ապահովածություն տրամադրված ակրեդիտիվների և երաշխիքների գծով 14,303,074 հազար դրամ գումարով (2014թ.՝ 30,893,795 հազար դրամ): Այդ ավանդների իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ամենամեծ տաս հաճախորդների միջոցների ընդհանուր գումարը (ներառյալ փոխկապակցված անձինք, տես ծանոթ. 30) կազմում է 42,279,678 հազար դրամ (2014թ.՝ 41,678,242 հազար դրամ) կամ հաճախորդներից ներգրավված միջոցների (բացառությամբ ՀՀ կառավարության նկատմամբ պարտավորությունների) ընդհանուր գումարի 23.4% (2014թ.՝ 29.5%):

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդների նկատմամբ ՀՀ դրամով պարտավորությունների գծով արդյունավետ տոկոսադրույքները տատանվում են 3.00-20.03% (2014թ.՝ 3-17.23%), ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթներով պարտավորությունների համար 1.51-17.13% (2014թ.՝ 2.49-10.47%):

Հաշվետու ժամականաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2014թ.՝ նույնպես):

26 Այլ պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վճարվելիք գումարներ	218,582	241,287
Պարտավորություն անձնակազմի նկատմամբ	148,683	109,313
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	367,265	350,600
Պարտավորություններ հարկերի գծով՝ բացառությամբ շահութահարկի	224,634	266,129
Պահուստներ	-	294,268
Ապագա ժամանակաշրջանի եկամուտներ	526	629
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ	1,873	1,955
Գործառնական այլ պարտավորություններ	462	-
Այլ	78,939	56,414
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	306,434	619,395
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	673,699	969,995

Ակտիվների վերաբերող շնորհներ

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	1,955	2,037
Եկամտի ճանաչում (Ծանոթ.9)	(82)	(82)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,873	1,955

27 Հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	Ակտիվ		Պարտավորություն	
	2015	2014	2015	2014
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ (Ծանոթ. 17)	12,467,687	12,542,801	8,764,485	12,505,820
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ (Ծանոթ. 18)	9,005,700	8,613,978	12,145,733	8,232,164
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ (Ծանոթ. 23)	21,473,387	21,156,779	20,910,218	20,737,984

28 Սեփական կապիտալ

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում էր 22,907,500 հազար դրամ (2014թ.՝ 22,907,500 հազար դրամ):

Համաձայն Բանկի կանոնադրության, բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 35,000 սովորական բաժնետոմսերից յուրաքանչյուրը 654.5 հազար դրամ անվանական արժեքներով:

2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի միակ բաժնետերն է Վիտալի Գրիգորյանը:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել: Սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերը իրավունք ունի ստանալու շահաբաժին և մեկ ձայնի իրավունք Բանկի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում:

2015թ. ընթացքում Բանկը չի ավելացրել բաժնետիրական կապիտալը (2014թ.՝ 5,407,500 հազար դրամ):

Բանկի բաժնետիրական կապիտալի ավելացումն իրականացվել է բաժնետիրոջ կողմից ՀՀ դրամով և նա իրավունք ունի ստանալ շահաբաժին և բաշխել կապիտալը ՀՀ դրամով:

Բաշխման ենթակա Բանկի պահուստները սահմանափակվում են կուտակված շահույթով՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ օրենսդրության: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով, որը ստեղծված է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների՝ ընդհանուր բանկային ռիսկերը, ներառյալ հնարավոր կորուստները և այլ չնախատեսված ռիսկերը և ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Բաժնետիրական ընկերությունների մասին ՀՀ օրենքի, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս, քան բաժնետիրական կապիտալի 15%-ի չափով:

29 Պայմանական պարտավորություններ

Իրավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանում հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է, և նրան բնորոշ է օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների հաճախակի փոփոխությունները, որոնք երբեմն անհասկանալի են, հակասական և ենթակա տարբեր մեկնաբանությունների: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրման հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում, հարկային մարմինների կողմից չի կարող կիրառվել հավելյալ հարկերի պարտադրումներ, տույժեր և տուգանքներ, ավելի քան ստուգման նախորդող հաշվետու 3 տարիների համար:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել հարկային ռիսկեր, որոնք ավելի զգալի են քան այլ երկներում: Ղեկավարությունը համոզված է, որ պատշաճ կերպով կատարել է իր հարկային պարտավորությունները, հիմնվելով Հայաստանում կիրառվող հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների իր մեկնաբանությունների վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել, և եթե ղեկավար մարմիններին հաջողվի հարկադրել իրենց մեկնաբանությունները, ապա այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցությունը կարող է էական լինել:

Ղեկավարությունը համոզված է, որ Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Բանկին ներկայացվող դատական հայցերի առումով Բանկի ղեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ, երաշխիքներ և այլ ֆինանսական պայմանագրեր

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը տրամադրում է իր հաճախորդներին հետհաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ: Նշված ֆինանսական գործիքները, որոնք ունեն պարտքային ռիսկի տարբեր մակարդակներ, չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ:

Գեկտեմբերի 31-ի դրությամբ անվանական կամ պայմանագրային գումարները հետևյալն են՝

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վարկային գծերի չօգտագործված մաս	7,533,425	7,275,608
Ակրեդիտիվներ	168,430	-
Տրամադրված երաշխիքներ	18,724,709	21,376,978
Չօգտագործված օվերդրաֆտներ	371,660	299,291
	26,798,224	28,951,877
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորությունների պահուստ	-	(294,268)
Ընդամենը պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	26,798,224	28,657,609

Վարկային պարտավորությունների, երաշխիքների և այլ ֆինանսական միջոցների պարտքային ռիսկի առավելագույն չափը լավագույնս ներկայացված է այս պարտավորությունների և պայմանական պարտավորությունների ընդհանուր գումարով:

Այլ պահուստների շարժը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	294,268	-
Տարվա ծախս/(հակադարձում)	(294,268)	294,268
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	294,268

Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով՝ Բանկը որպես վարձակալող

Բանկն իր գործունեությունն ապահովելու նպատակով վարձակալում է շենք և տարածքներ: Չեղյալ չհայտարարվող գործառնական վարձակալության գծով վճարվելիք ապագա ընդհանուր նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Մինչև 1 տարի	120,439	74,542
1-5 տարի	426,151	238,285
5 տարուց ավելի	346,557	226,620
Ընդամենը պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով	893,147	539,447

Պայմանագրային պարտավորություններ

Պայմանագրային պարտավորությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթ. 19, 20-ում:

Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրության ոլորտը գտնվում է զարգացման փուլում, և այլ երկրներին հատուկ բազմաթիվ ապահովագրության ձևաչափեր հիմնականում դեռևս կիրառելի չեն:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն իրականացրել է աշխատակիցների ազնվության, շինությունների, փոխադրումների, կեղծված չեկերի, կեղծ արժեթղթերի և արժույթի, գրասենյակային պարունակության, համակարգչային հանցագործությունների, տնօրենի և պաշտոնատար անձանց պատասխանատվության և մասնագիտական պատասխանատվության ապահովագրություն:

Քանի դեռ Բանկը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ բացասական ազդեցություն Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

30 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՍՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտում» կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Բանկի կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

Բանկի վերջնական վերահսկող է հանդիսանում ՌԴ- քաղաքացի գործարար Վիտալի Սարգսի Գրիգորյանը:

Բանկն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները և այլն: Նշված գործարքները իրականացվել են՝ շուկայում գործող պայմաններից և տոկոսադրույքներից ելնելով:

Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտ և ծախսերը հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմ և կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմ և կապակցված կողմեր
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ				
Ավանդներ 1 հունվարի դրությամբ	-	105,000	-	225,199
Տարվա ընթացքում ստացված ավանդներ	-	1,800,000	-	360,000
Տարվա ընթացքում վճարված ավանդներ	-	(507,000)	-	(480,199)
Ավանդներ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	1,398,000	-	105,000
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ				
Վարկի մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ, համախառն	22,694	2,858,725	61,448	1,236,265
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	638,186	2,995,724	253,844	4,802,397
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	(638,047)	(4,585,159)	(292,598)	(3,179,937)
Վարկի մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, համախառն	22,833	1,269,290	22,694	2,858,725
Արժեզրկումից պահուստ	(229)	(12,693)	(227)	(28,587)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	22,604	1,256,597	22,467	2,830,138
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ				
Ավանդներ հունվարի 1-ի դրությամբ	149,435	679,055	-	26,579
Տարվա ընթացքում ստացված ավանդներ	3,079,309	50,838,366	20,930,246	36,031,245
Տարվա ընթացքում վճարված ավանդներ	(3,210,981)	(50,878,003)	(20,780,811)	(35,378,769)
Ավանդներ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	17,763	639,418	149,435	679,055
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն				
Տոկոսային եկամուտ	7,549	235,504	3,849	136,145
Տոկոսային ծախսեր	(14,534)	(219,987)	(9,559)	(64,894)
Արժեզրկման ծախս/(հակադարձում)	2	(15,894)	(387)	16,224

Տնօրեններին և ղեկավար անձնակազմի այլ անդամներին (և ընտանիքի անդամներին) տարվա ընթացքում տրամադրված վարկերը ունեն 1-ից 15 տարի մարման ժամկետ և դրանց տոկոսադրույքը կազմում է 7-24% (2014թ.՝ 9-22%, 1-ից 9 տարի): Տնօրեններին տրամադրված վարկերը ապահովված են ոսկով, անշարժ գույքով, դրամական միջոցներով և այլ գույքով:

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ վճարումներ	330,375	340,211
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	330,375	340,211

31 Իրական արժեքի չափումը

Բանկի Խորհուրդը սահմանում է ինչպես իրական արժեքի պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, ինչպես օրինակ չգնանշվող առևտրային և վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերը, չգնանշվող ածանցյալ ֆինանսական գործիքները, այնպես էլ ոչ-պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, ինչպես, օրինակ, վաճառքի համար պահվող ակտիվները:

Անկախ գնահատողները ներգրավվում են նշանակալի ակտիվների, ինչպես օրինակ՝ անշարժ գույքի և բռնագանձված գույքի, գնահատման համար: Անկախ գնահատողների ընդգրկումը յուրաքանչյուր տարի որոշվում է Բանկի Խորհրդի կողմից:

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին Բանկի ղեկավարությունը վերլուծում է ակտիվների և պարտավորությունների արժեքների փոփոխությունները, որոնք պետք է վերագնահատվեն համաձայն Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության: Այս վերլուծությունների համար ճշտվում են հիմնական տվյալները, որոնք կիրառվել են նախորդ գնահատման ժամանակ, համադրելով գնահատման հաշվարկի տեղեկատվությունը պայմանագրերի և այլ համապատասխան փաստաթղթերի հետ: Ղեկավարությունը Բանկի անկախ գնահատողների հետ միասին համեմատում է յուրաքանչյուր ակտիվի և պարտավորության իրական արժեքի յուրաքանչյուր փոփոխությունը համապատասխան արտաքին աղբյուրների հետ, որոշելու համար, թե հիմնավորված է արդյոք տվյալ փոփոխությունը:

Ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացվում են համաձայն իրական արժեքի հիերարխիայի: Այս հիերարխիան բաժանում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները երեք մակարդակների՝ հիմք ընդունելով դրանց իրական արժեքի չափման ժամանակ օգտագործված գործիքների նշանակալիությունը: Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

Մակարդակ 1՝ նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված):

Մակարդակ 2՝ Մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) և թե՛ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):

Մակարդակ 3՝ ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

31.1 Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքներ

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվել իրենց իրական արժեքով և ըստ մակարդակի վերլուծում է դրանք իրական արժեքի հիերարխիայում, թե իրական արժեքի չափումը որ դասում է դասակարգված:

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	24,110,724	-	24,110,724	24,110,724
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	6,107,036	-	6,107,036	6,107,036
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	217,937,837	-	217,937,837	217,937,837
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	904,024	-	904,024	904,024
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	64,730,346	-	64,730,346	64,730,346
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	183,632,936	-	183,632,936	183,632,936
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	367,265	-	367,265	367,265

Հազար ՀՀ դրամ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	30,712,361	-	30,712,361	30,712,361
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	2,657,160	-	2,657,160	2,657,160
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	196,920,540	-	196,920,540	196,920,540
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	635,326	-	635,326	635,326
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	82,171,310	-	82,171,310	82,171,310
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	145,522,119	-	145,522,119	145,522,119
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	350,600	-	350,600	350,600

Պահանջներ և պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ և ստորադաս փոխառություններ

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից ելնելով և զեղչվում է

տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Փոփոխվող դրույքաչափերով գործիքների իրական արժեքը հավասար է նրանց հաշվեկշռային արժեքին: Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են՝ ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նման պարտքային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Կիրառվելիք տոկոսադրույքերը կախված են վարկառուի վարկային ռիսկից և տատանվում են 6.0% մինչև 24% տարեկան (2014թ.՝ 6.5% մինչև 24% տարեկան):

Արժեզրկված վարկերի իրական արժեքը հաշվարկվում է գրավի առարկայի վաճառքից ակնկալվող դրամական հոսքերի հիման վրա: Գրավի առարկայի արժեքը հիմնված է անկախ, մասնագիտական որակավորում ունեցող գույքի գնահատողի իրականացրած գնահատումների վրա:

Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հաճախորդների ավանդների իրական արժեքը գնահատվում է օգտագործելով զեղչված դրամական հոսքերի մեթոդը, կիրառելով նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող ավանդների համար առաջարկվող դրույքաչափերը: Ցպահանջ վճարվելիք ավանդների իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին վճարվելիք գումարն է:

31.2 Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	6,360	-
Վաճառքի համար նատչելի ներդրումներ	-	1,712,004	-
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	-	21,473,387	-
ԸՆԴԱՄՆՆՆՆ	-	23,191,751	-
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	-	14,672	-
Ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող պարտավորություններ	-	12,467,687	-
ԸՆԴԱՄՆՆՆ	-	12,482,359	-
ԶՈՒՏ ԻՐԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ	-	10,709,392	-

Հազար ՀՀ դրամ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
ՖԻՆԱՆՍԱՎԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	535,130	-	535,130
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	-	144,218	-	144,218
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	-	21,156,779	-	21,156,779
Ընդամենը	-	21,836,127	-	21,836,127
ՖԻՆԱՆՍԱՎԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեթղծ հաշվառվող պարտավորություններ	-	12,542,801	-	12,542,801
Ընդամենը	-	12,542,801	-	12,542,801
ԶՈՒՏ ԻՐԱՎԱՆ ԱՐԺԵՔ	-	9,293,326	-	9,293,326

Իրական արժեքի չափման մեթոդները և գնահատման մեխանիզմը չեն փոփոխվել և մախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի համեմատությամբ:

Զգնանշվող բաժնետոմսեր

Բանկի ներդրումների իրական արժեքը չգնանշվող ներդրումներում չի կարող չափվել և հետևաբար դուրս է մնում այս բացահայտումից: Սեփական կապիտալի այս ներդրումի վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվության համար տես Ծանոթ. 18-ը:

31.3 Ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի չափումը

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
ՈՉ ՖԻՆԱՆՍԱՎԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Հող և շենքեր	-	-	7,578,510	7,578,510
Ընդամենը	-	-	7,578,510	7,578,510
ԶՈՒՏ ԻՐԱՎԱՆ ԱՐԺԵՔ	-	-	7,578,510	7,578,510

Հազար ՀՀ դրամ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
ՈՉ ՖԻՆԱՆՍԱՎԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Շենքեր	-	-	7,574,519	7,574,519
Ընդամենը	-	-	7,574,519	7,574,519
ԶՈՒՏ ԻՐԱՎԱՆ ԱՐԺԵՔ	-	-	7,574,519	7,574,519

իրական արժեքի չափումը Մակարդակ 3-րդում

3-րդ մակարդակում դասակարգված Բանկի ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գնահատման մեխանիզմների օգտագործումը հիմնված է այն ելակետային տվյալների վրա, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայի տվյալների վրա: Այս մակարդակում ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները սկզբից մինչև վերջ կարելի է համաձայնեցնել հետևյալ կերպ.

Հազար ՀՀ դրամ	Շենքեր	Ընդամենը
ՈՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ		
2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	7,574,519	7,574,519
Առք	3,991	3,991
	<u>7,578,510</u>	<u>7,578,510</u>
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>7,578,510</u>	<u>7,578,510</u>
ԶՈՒՏ ԻՐԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ	<u>7,578,510</u>	<u>7,578,510</u>

Հազար ՀՀ դրամ	Շենքեր	Ընդամենը
ՈՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ		
2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	7,572,786	7,572,786
Առք	1,733	1,733
	<u>7,574,519</u>	<u>7,574,519</u>
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>7,574,519</u>	<u>7,574,519</u>
ԶՈՒՏ ԻՐԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ	<u>7,574,519</u>	<u>7,574,519</u>

Բանկի հիմնական գույքային ակտիվների իրական արժեքը հաշվարկվում է գնահատումների հիման վրա՝ իրականացված անկախ, մասնագիտական որակավորում ունեցող գույքի գնահատողների կողմից: Նշանակալի ելակետային տվյալները և ենթադրությունները մշակվում են համաձայն ղեկավարության հետ սերտ խորհրդակցության: Գնահատման գործընթացները և իրական արժեքի փոփոխությունները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին:

Գնահատումը իրականացվել է կիրառելով համեմատական և եկամտային մեթոդները, որոնք արտացոլում են նմանատիպ գույքերի վերջին շուկայական գործարքների գները և ներառում է վերոնշյալ հոդին հատուկ գործոնների ճշգրտումներ, այդ թվում հողամասի չափը, գտնվելու վայրը, գրավադրումը և ներկայիս օգտագործումը և այլն:

Հողը և շենքերը վերագնահատվել են 2013թ.:

Նշանակալի շրջադարձի ներդրումը՝ վերոնշյալ հոդին հատուկ գործոնների ճշգրտումն է: Այս ճշգրտումների ծավալն ու ուղղությունը կախված է դիտարկվող շուկայում նմանատիպ գույքի գործարքների քանակից և բնույթից, որոնք կիրառվում են որպես գնահատման մեկնարկային կետ: Չնայած նրան, որ այս ելակետային տվյալը սուբյեկտիվ դատողություն է, ղեկավարությունը գտնում է, որ ողջամտորեն հնարավոր այլընտրանքային ենթադրությունները նյութապես ազդեցություն չեն ունենա ընդհանուր գնահատման վրա:

32 Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը ֆինանսական գործիքների հետ իրականացնում է տարբեր գործառնություններ, որոնք կարող են ներկայացվել զուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվներն ու ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք հաշվանցված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ, կամ ենթակա են կատարման համաձայն հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ համանման պայմանագրերի, որը ներառում է նմանատիպ ֆինանսական գործիքները, անկախ այն բանից, դրանք հաշվանցվել են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ թե ոչ:

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Հաշվանցված գումարներ			Չհաշվանցված գումարներ	
	Համախառն ֆինանսական ակտիվներ/ պարտավորություններ	Համախառն ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների հաշվանցում	Ներկայացված զուտ արժեքներ	Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չճանաչված ֆինանսական գործիքներ	Զուտ
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր (Ծանոթ.17)	15,805,575	-	15,805,575	(12,467,687)	3,337,888
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ (Ծանոթ.23)	(20,910,218)	-	(20,910,218)	21,473,387	563,169
<hr/>					
Հազար ՀՀ դրամ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Հաշվանցված գումարներ			Չհաշվանցված գումարներ	
	Համախառն ֆինանսական ակտիվներ/ պարտավորություններ	Համախառն ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների հաշվանցում	Ներկայացված զուտ արժեքներ	Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չճանաչված ֆինանսական գործիքներ	Զուտ
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր (Ծանոթ.17)	14,952,546	-	14,952,546	(12,542,801)	2,409,745
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ (Ծանոթ.23)	(20,737,984)	-	(20,737,984)	21,156,779	418,795

33 Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է հիմնական ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների: Բանկի չզեղչված պայմանագրային պարտավորությունների մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 34.3-ում.

Հազար ՀՀ դրամ

	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ							
	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթա-հանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթաանդա-գումար	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	24,110,724	-	-	24,110,724	-	-	-	24,110,724
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպություններին նկատմամբ	4,188,856	5,833	459,848	4,654,537	454,734	997,765	1,452,499	6,107,036
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	6,360	-	-	6,360	-	-	-	6,360
Վարկեր և փոխառություններ հաճախորդներին	44,208,321	20,182,555	33,985,742	98,376,618	93,869,324	25,691,895	119,561,219	217,937,837
Վաճառքի համար նատչելի ներդրումներ	-	34,462	8,962	43,424	1,668,580	21,057	1,689,637	1,733,061
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	1,284,635	7,747,353	3,855,350	12,887,338	2,219,308	6,366,741	8,586,049	21,473,387
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	904,024	-	-	904,024	-	-	-	904,024
	74,702,920	27,970,203	38,309,902	140,983,025	98,211,946	33,077,458	131,289,404	272,272,429
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒ-ԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	14,672	-	-	14,672	-	-	-	14,672
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	36,968,298	2,992,110	9,769,925	49,730,333	9,528,695	5,471,318	15,000,013	64,730,346
Առևտրային ֆինանսական պարտավորություններ	1,284,635	7,359,555	3,823,497	12,467,687	-	-	-	12,467,687
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	51,258,168	21,746,650	84,491,241	157,496,059	26,135,172	1,705	26,136,877	183,632,936
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	367,265	-	-	367,265	-	-	-	367,265
	89,893,038	32,098,315	98,084,663	220,076,016	35,663,867	5,473,023	41,136,890	261,212,906
Զուտ Դիրք	(15,190,118)	(4,128,112)	(59,774,761)	(79,092,991)	62,548,079	27,604,435	90,152,514	11,059,523
Կուտակված ճեղքվածք	(15,190,118)	(19,318,230)	(79,092,991)		(16,544,912)	11,059,523		

Հազար ՀՀ դրամ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ							
	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթա-հանրազումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթաանդա-զումար	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրանական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	30,712,361	-	-	30,712,361	-	-	-	30,712,361
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	731,602	-	202,833	934,435	916,644	806,081	1,722,725	2,657,160
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	-	535,130	535,130	-	-	-	535,130
Վարկեր և փոխառություններ հաճախորդներին	26,813,363	24,630,788	45,973,354	97,417,505	77,712,142	21,790,893	99,503,035	196,920,540
Վաճառքի համար նատչելի ներդրումներ	-	7,260	-	7,260	-	158,508	158,508	165,768
Հետգնման պայմանագրերով զրավադրված արժեթղթեր	493,767	206,260	1,923,359	2,623,386	4,378,117	14,155,276	18,533,393	21,156,779
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	455,658	-	179,668	635,326	-	-	-	635,326
	<u>59,206,751</u>	<u>24,844,308</u>	<u>48,814,344</u>	<u>132,865,403</u>	<u>83,006,903</u>	<u>36,910,758</u>	<u>119,917,661</u>	<u>252,783,064</u>
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒ-ԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	54,571,218	1,478,252	15,640,746	71,690,216	4,743,933	5,737,161	10,481,094	82,171,310
Առևտրային ֆինանսական պարտավորություններ	12,542,801	-	-	12,542,801	-	-	-	12,542,801
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	27,878,426	6,577,705	87,364,385	121,820,516	23,698,693	2,910	23,701,603	145,522,119
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	109,313	-	241,287	350,600	-	-	-	350,600
	<u>95,101,758</u>	<u>8,055,957</u>	<u>103,246,418</u>	<u>206,404,133</u>	<u>28,442,626</u>	<u>5,740,071</u>	<u>34,182,697</u>	<u>240,586,830</u>
Զուտ Պիրք	<u>(35,895,007)</u>	<u>16,788,351</u>	<u>(54,432,074)</u>	<u>(73,538,730)</u>	<u>54,564,277</u>	<u>31,170,687</u>	<u>85,734,964</u>	<u>12,196,234</u>
Կուտակված ճեղքվածք	<u>(35,895,007)</u>	<u>(19,106,656)</u>	<u>(73,538,730)</u>		<u>(18,974,453)</u>	<u>12,196,234</u>		

34 Ռիսկի կառավարում

Բանկային գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում:

Ռիսկերի կառավարման գործընթացը կազմակերպվում է Բանկի առաքելությանը, հիմնական ու միջանկյալ նպատակներին համահունչ և ուղղված է Բանկի ֆինանսական վիճակի բարելավմանը և հեղինակության բարձրացմանը:

Բանկում իրականացվող ռիսկերի կառավարման քաղաքականության հիմնական նպատակներն են բացահայտել, գնահատել և կառավարելի դարձնել բոլոր այն հնարավոր ռիսկերը, որոնք անմիջականորեն առնչվում են Բանկի գործունեության հետ, օժանդակել Բանկի ղեկավարությանը կայացնել հնարավորինս օպտիմալ որոշումներ, նպաստել Բանկի գործունեության ռազմավարական և մարտավարական իրատեսական պլանավորմանը, հաշվի առնելով ռիսկ/եկամտաբերություն ընդունելի հարաբերակցության սկզբունքները՝ ստանձնել կառավարելի ռիսկեր, սահմանել ռեսուրսների տեղաբաշխման նախընտրելի ոլորտները, ապահովել ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված նորմատիվների, ինչպես նաև Բանկի կողմից սահմանված ներբանկային նորմատիվների պահպանումը:

Բանկում իրականացվող ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը բխում է հետևյալ հիմնական սկզբունքներից.

- ✓ Ռիսկերի կառավարումը պետք է լինի կանխարգելող և հիմնավորված.
- ✓ Ռիսկերը պետք է հնարավորինս ամբողջությամբ բացահայտվեն, օբյեկտիվորեն գնահատվեն և արդյունավետորեն կառավարվեն.
- ✓ Բացահայտված ռիսկերին արձագանքելիս ռիսկերի կառավարման/հսկողության ծախսերը և անցանկալի դեպքերի ի հայտ գալու հետևանքները պետք է կշռվեն ռիսկի նվազեցման արդյունքում ակնկալվող օգուտների հետ.
- ✓ Ռիսկերի կառավարումը կարող է ներառել այնպիսի մոտեցումներ, ինչպիսիք են՝ ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված ընթացակարգերը, ռիսկի փոխանցումը երրորդ անձանց, օրինակ՝ ապահովագրության միջոցով, և ռիսկերի ընդունումը, երբ դրանց նվազեցման ծախսերը գերազանցում են գնահատված կորուստները կամ դրանց նվազեցումը գործնականորեն անհնար է: Այս նպատակով սահմանվում է ռիսկի ընդունելի մակարդակը:

Բանկի ռիսկերի բացահայտումը, չափումը, վերահսկումը և մոնիտորինգը կրում են պարբերական և շարունակական բնույթ: Բանկում իրականացվող ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը թույլ է տալիս հնարավոր ռիսկերով պայմանավորված կորուստների բացառման կամ դրանց նվազագույնի հասցնելու միջոցով արդյունավետ կառավարել Բանկի և Բանկի հաճախորդների ակտիվների և պարտավորությունների հետ առնչվող ռիսկերը՝ ապահովելով շահութաբերության, իրացվելիության և վճարունակության ընդունելի մակարդակ:

Բանկում ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է հստակ և փաստաթղթավորված կերպով նկարագրված բոլոր բիզնես գործընթացների, վերջիններիս գործունեությունը կանոնակարգող ներքին իրավական ակտերի, բոլոր գործընթացների և գործառնությունների համար սահմանված համապատասխան սահմանաչափերի միջոցով:

Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք

Բանկում պատշաճ ռիսկերի կառավարման համակարգի ձևավորման, կենսագործունեության և արդյունավետության համար պատասխանատու են Բանկի խորհուրդը, Վարչությունն ու Վարչության նախագահը, Բանկի ղեկավարները՝ ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված ներքին իրավական ակտերով սահմանված իրենց պարտականությունների շրջանակներում:

Ռիսկերի կառավարման հանձնաժողով և Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում
Բանկում ռիսկերի կառավարման քաղաքականության իրականացման համար պատասխանատու են Բանկի Ռիսկերի կառավարման հանձնաժողովը և Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանումը:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանման կողմից շարունակաբար վերահսկվում են Բանկի ստանձնած ռիսկերի մակարդակները և դրանց գծով նախանշված սահմանաչափերի պահպանումը, տարբեր սթրես-թեստերի իրականացման միջոցով գնահատվում են հնարավոր ռիսկերի ազդեցությունը Բանկի գործունեության վրա:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանման (նաև այլ շահագրգիռ ստորաբաժանումների) կողմից ներկայացվող Բանկի գործունեությանն առնչվող ռիսկերի վերաբերյալ հաշվետվությունները, վերլուծություններն ու առաջարկությունները քննարկվում են Ռիսկերի կառավարման հանձնաժողովի նիստերին և ներկայացվում են Բանկի վարչությանը՝ համապատասխան որոշում ընդունելու նպատակով:

Ներքին աուդիտ

Բանկի կողմից իրականացվող ռիսկի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի աուդիտի է ենթարկվում ներքին աուդիտի վարչության կողմից, որը ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը և արդյունավետությունը, այնպես էլ Բանկի գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտի վարչության անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկները ներկայացնում է Բանկի խորհուրդ:

Ռիսկերի բնորոշում և գնահատում

Կախված տարատեսակ գործոններից՝ Բանկը նպատակահարմար է գտնում բանկային ռիսկերը բաժանել արտաքին և ներքին ռիսկերի:

Արտաքին ռիսկերն են՝ երկրի, գնային, մրցակցային և ֆորսմաժորային ռիսկերը:

Ներքին ռիսկերն են՝ վարկային, իրացվելիության, տոկոսադրույքի, արտարժույթային, գործառնական, անձնակազմի և փողերի լվացման ռիսկերը:

Երկրի ռիսկ

Երկրի ռիսկը Բանկը կառավարում է՝ օգտվելով միջազգային վարկանիշային գործակալությունների (Moody's, S&P, Fitch) կողմից միջազգային բանկերին և կազմակերպություններին շնորհված վարկանիշներից: Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանումը կատարում է Բանկի կոնտրազենտ արտասահմանյան բանկերի վարկանիշների պարբերական մոնիտորինգ:

Գնային ռիսկ

Գնային ռիսկի հնարավոր նվազագույն մակարդակն ապահովվում է հետևյալ միջոցառումների շրջանակներում՝ ֆինանսական շուկայի կառուցվածքային, ծավալային և գնային ցուցանիշների դինամիկայի, առանձին ֆինանսական գործիքների իրացվելիության վերլուծություն, առկա միտումների բացահայտում, հնարավոր կորուստների գնահատում ամսական կտրվածքով կիրառվող սթրես թեստերի միջոցով, ֆինանսական գործիքների գծով լիմիտների (ըստ արժեթղթերով գործառնության տեսակի, ըստ դիլերի, ըստ թողարկողի) սահմանում:

Մրցակցային ռիսկ

Մրցակցային ռիսկի կառավարումը Բանկում իրականացվում է քիզնես ստորաբաժանումների և Մարքեթինգային հետազոտությունների բաժնի կողմից, պարբերաբար պարբերաբար իրականացվող Բանկի և այլ բանկերի կողմից առաջարկվող ծառայությունների տեսականու և պայմանների համեմատության միջոցով:

Ֆորսմաժորային ռիսկ

ISO 27001-2005-ի պահանջներին համապատասխան Բանկն ունի սերվերային պահուստային կենտրոն: Կենտրոնի տեղակայվածությունը Բանկի գլխավոր գրասենյակից դուրս, հեռու տարածքում, թույլ կտա ապահովել Բանկի գործունեությունը ֆորսմաժորային իրավիճակների ժամանակ:

Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկերի կառավարման գլխավոր խնդիրը Բանկի համար հանդիսանում է վարկային ռիսկերի ժամանակին բացահայտումը, գնահատումը և դրանց նվազեցման ուղղությամբ համապատասխան քայլերի իրականացումը:

Բանկում վարկային ռիսկը գնահատվում է ինչպես յուրաքանչյուր վարկառուի, այնպես էլ ամբողջ վարկային պորտֆելի գծով: Բանկի կողմից մշակված համապատասխան մեթոդաբանության համաձայն՝ նախքան վարկի տրամադրումը, գնահատվում է պոտենցիալ վարկառուի վարկունակությունը: Վարկային ռիսկի կանխարգելման տեսանկյունից, վարկավորման ժամանակ էապես կարևորվում է այնպիսի սկզբունքների պահպանումը, ինչպիսիք են վարկի ապահովվածությունն ու նպատակայնությունը: Վարկի տրամադրումից հետո, վարկային պայմանագրի գործողության ամբողջ ընթացքում, Բանկի կողմից իրականացվում է վարկի մոնիթորինգ՝ վարկառուի վճարունակությունը և վարկի ապահովվածությունը պարբերաբար գնահատելու և հնարավոր վարկային ռիսկի զսպման ուղղությամբ համապատասխան քայլեր ձեռնարկելու նպատակով: Պարբերաբար վերլուծության է ենթարկվում նաև Բանկի ընդհանուր վարկային պորտֆելը ըստ տնտեսության ճյուղերի, հաճախորդների և վարկատեսակների՝ պորտֆելի դիվերսիֆիկացիան և որակը ապահովելու նպատակով:

Վարկային ռիսկի զսպման գործում Բանկում խիստ կարևորվում է նաև Վարկային կոմիտեի գործունեությունը: Վարկային կոմիտեն հանդիսանում է Բանկի վարկային քաղաքականությունն իրականացնող մարմին, որի նպատակն է Բանկի վարկային գործունեության կառավարումը և որակյալ վարկային պորտֆելի ձևավորումը: Վարկային կոմիտեի հիմնական խնդիրն է կայացնել վարկային ռիսկ պարունակող գործարքների իրականացման և սպասարկման հետ կապված մասնագիտական կոլեգիալ արձանագրային կամ վերջնական որոշում:

Իրացվելիության ռիսկ

Բանկում իրացվելիության կառավարման նպատակն է՝ ստեղծել այնպիսի ֆինանսական կարողությունների ամբողջություն, որը հնարավորություն կտա առանց լուրջ հիմնախնդիրների բավարարելու բոլոր տեսակի կրեդիտորների, ավանդատուների և այլ հաճախորդների օրինական դրամական պահանջները, որոնք կարող են արտացոլված լինել Բանկի հաշվեկշռային և հետհաշվեկշռային հոդվածներում, ինչպես նաև այս ամենի հետ մեկտեղ ապահովել շահութաբերության հնարավոր առավելագույն մակարդակ:

Բանկում սահուն իրացվելիության ապահովման և իրացվելիության ռիսկի արդյունավետ կառավարման նպատակով իրականացվում է ակտիվների և պասիվների փոխհամաձայնեցված կառավարում՝ ապահովելով.

- ✓ բարձր իրացվելի ակտիվների բավարար առկայություն,
- ✓ ռեսուրսների կայունություն,
- ✓ ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ճեղքվածքների ընդունելի սահմանաչափեր,
- ✓ արտաքին աղբյուրներից միջոցներ ներգրավելու հնարավորություններ:

Բանկում իրացվելիության կառավարման ճիշտ որոշումներ ընդունելու գործում հատկապես կարևորվում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծությունը, որն իրականացվում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ճեղքվածքների (GAP) հաշվարկման մոդելով՝ ակնթարթային (ցպահանջ) և կուտակային տարանջատումներով: Ակնթարթային իրացվելիությունը հաշվարկվում է ամենօրյա կտրվածքով՝ իրավիճակային ճիշտ որոշումներ կայացնելու նպատակով:

34.1 Պարտքային ռիսկ

Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը Բանկին կորուստներ կարող է պատճառել: Պարտքային ռիսկը Բանկի կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Բանկն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Պարտքային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք կապված են վարկերի և փոխատվությունների տրամադրման, ինչպես նաև ներդրումային գործունեության հետ: Ռիսկն առկա է նաև մի շարք հետհաշվեկշռային հոդվածներում: Վարկային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Բանկի Ռիսկերի կառավարման վարչության կողմից: Համապատասխան հաշվետվություններն ու վերլուծությունները պարբերաբար ներկայացվում են Բանկի Վարչությանը:

Բանկում վարկային ռիսկը կառավարվում է համաձայն Բանկի վարկային քաղաքականության և ոլորտը կարգավորող այլ ներքին իրավական ակտերի: Ռիսկերի կառավարման վարչության կողմից կատարվում է վարկային պորտֆելի օրական կտրվածքով մոնիտորինգ, կառուցված շարքերի հիման վրա վարկային պորտֆելի դինամիկայի հաշվարկ և պորտֆելի որակի վերլուծություն ըստ պորտուկտների ու մասնաճյուղերի, ինչի հիման վրա կատարվում են վարկային պորտֆելի որակական ցուցանիշների կանխատեսումներ: Ռիսկերի կառավարման վարչությունը իրականացնում է նաև որոշ վարկատեսակների վարկերի մոնիտորինգ հաստատված ընթացակարգերով, իսկ հարկ եղած դեպքում այլ վարկեր ելնելով վարկառուի վարկունակության վատթարացումից: Բանկի տրամադրվող վարկերը հաստատվում են նաև ռիսկերի վարչության կողմից ներքին իրավական ակտերի պահանջների համաձայն նվազեցնելով վարկային ռիսկը:

2015 և 2014թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը լավագույնս ներկայացնում է նրանց պարտքային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ առանց հաշվի առնելու պահվող գրավը կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցները:

34.1.1 Պարտքային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ

Աշխարհագրական սեգմենտներ

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս 2015 և 2014թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի պարտքային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ աշխարհագրական սեգմենտների:

Հազար ՀՀ դրամ	ՀՀ	ՏՀԶԿ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	15,309,676	4,030,196	4,770,852	24,110,724
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	4,936,796	895,567	274,673	6,107,036
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	6,360	-	-	6,360
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	174,271,403	493,289	43,173,145	217,937,837
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	1,722,097	10,964	-	1,733,061
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	21,473,387	-	-	21,473,387
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	904,024	-	-	904,024
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	218,623,743	5,430,016	48,218,670	272,272,429
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	218,798,512	4,740,435	29,244,117	252,783,064

Ակտիվները դասակարգվում են՝ հիմք ընդունելով այն երկիրը, որտեղ գործընկեր կողմը գրանցված է:

Արդյունաբերության ճյուղեր

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս 2015 և 2014թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ պարտքային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ տնտեսության ճյուղերի.

Հազար ՀՀ դրամ	Ֆինանսական կազմակերպություններ	Արդյունաբերություն	Գյուղատնտեսություն	Շինարարություն	Առևտուր	Սպառողական ոլորտ	Հիփոթեք	Այլ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	24,110,724	-	-	-	-	-	-	-	24,110,724
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	6,107,036	-	-	-	-	-	-	-	6,107,036
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	6,360	-	-	-	-	-	-	-	6,360
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	38,243,548	6,567,153	22,899,077	45,441,155	39,479,848	13,242,874	52,064,182	217,937,837
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	553,182	-	-	-	-	-	-	1,179,879	1,733,061
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	-	-	-	-	-	-	-	21,473,387	21,473,387
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	-	-	-	-	-	-	904,024	904,024
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	30,777,302	38,243,548	6,567,153	22,899,077	45,441,155	39,479,848	13,242,874	75,621,472	272,272,429
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	55,082,980	33,273,823	4,650,669	16,896,814	40,860,821	35,135,028	13,386,982	53,495,947	252,783,064

34.1.2 Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկողություն և գապողական քաղաքականություն

Բանկը կարգավորում է վարկային ռիսկի մակարդակները՝ մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի, ինչպես նաև վարկավորման ճյուղային կամ աշխարհագրական սեգմենտների գծով ընդունելի ռիսկի գումարների սահմանաչափեր սահմանելով:

Նման ռիսկերը պարբերաբար վերահսկվում են և դրանց կառավարումը ենթակա է վերանայման տարեկան կամ ավելի հաճախակի կտրվածքով: Ըստ ապրանքների, արդյունաբերության ճյուղերի և երկրների վարկային ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են եռամսյակային կտրվածքով Բանկի Խորհրդի կողմից:

Մեկ վարկառուի գծով վարկային ռիսկի չափը, ներառյալ բանկերը և ֆինանսական կազմակերպությունները, ավելի սահմանափակված է Բանկի Խորհրդի կողմից սահմանված լրացուցիչ սահմանաչափերով հաշվեկշռային և հետհաշվեկշռային ռիսկերի համար, ինչպես նաև օրական սահմանաչափերով կապված առևտրային գործարքների հետ, ինչպիսիք են արտարժույթային ֆորվարդի պայմանագրերը: Ընթացիկ ռիսկերի ենթարկվելու սահմանաչափերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Վարկային ռիսկը նաև կառավարվում է վարկառուների և պոտենցիալ վարկառուների՝ մայր գումարի և տոկոսների վճարման կարողությունը պարբերաբար վերլուծելով և անհրաժեշտության դեպքում վարկի տրամադրման սահմանաչափերը փոխելով:

Ստորև ներկայացված են հատուկ հսկողության և գապողական մի քանի այլ միջոցներ:

Գրավ

Բանկը կիրառում է բազմաթիվ միջոցներ վարկային ռիսկը զսպելու համար: Համընդհանուր գործելակերպ է հանդիսանում և հիմնական միջոցներից մեկն է համարվում տրամադրված դրամական միջոցների դիմաց գրավ վերցնելը: Բանկը կանոններ է սահմանում գրավի հատուկ տեսակների ընդունելի լինելու կամ ռիսկերի զսպման վերաբերյալ: Վարկերի և փոխատվությունների համար գրավի հիմնական տեսակներն են.

- Հիպոթեքային պայմանագրերով գրավադրվող անշարժ գույքը,
- Կազմակերպությունների գործառնական ակտիվները՝ շենքերը, պաշարները և դեբիտորական պարտքերը,
- Ֆինանսական գործիքները՝ պարտքային և բաժնային արժեթղթերը:

Կորպորատիվ կազմակերպությունների երկարաժամկետ ֆինանսավորումը և վարկավորումը հիմնականում ապահովվում են, ֆիզիկական անձանց գծով վերաձևակերպվող վարկային գծերը հիմնականում չեն ապահովվում: Ի լրումն, վարկային կորուստը նվազագույնի հասցնելու համար Բանկը վարկառուից լրացուցիչ երաշխիքներ է պահանջում, հենց որ համապատասխան անհատական վարկերի և փոխատվությունների արժեզրկման հատկանիշներ են նկատվում:

Վարկեր և փոխատվություններից տարբեր ֆինանսական ակտիվներ ապահովող գրավները որոշվում են ֆինանսական գործիքի բնույթով: Հիմնականում ֆինանսական հաստատություններին, հատկապես բանկերին, վարկեր և կանխավճարներ տրամադրելու համար գրավներ չեն պահանջվում: Բացառություն են կազմում այն գրավները, որոնք ձեռք են բերվել ըստ հետզման պայմանագրերի և արժեթղթերի փոխառության

գործարքներից: Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեթղթերը հիմնականում չեն ապահովվում:

Համախառն վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Անշարժ գույք	67,151,336	43,252,386
Ոսկի	13,816,501	17,475,319
Արժեթղթեր	20,941,544	21,611,130
Կազմակերպությունների երաշխիքներ	45,497,166	67,732,015
Մեքենաներ	181,555	523,084
Կանխիկ դրամական միջոցներ	32,866,911	34,584,240
Պաշարներ	3,196,380	4,759,602
Այլ գրավ	40,412,457	11,533,592
Ընդամենը վարկեր և փոխառություններ հաճախորդներին (համախառն)	224,063,850	201,471,368

Վերը նշված աղյուսակում ներկայացված արժեքները վարկերի հաշվեկշռային արժեքներն են, և պարտադիր չէ ներկայացնեն գրավների իրական արժեքը: Գրավների շուկայական արժեքների գնահատումները հիմնված են գրավի գնահատման վրա ըստ տրամադրված վարկերի ամսաթվի: Հիմնականում դրանք չեն թարմացվում մինչև վարկերը չգնահատվեն, որպես անհատապես արժեզրկված:

Պարտքային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ

Այս գործիքների հիմնական նպատակը անհրաժեշտության դեպքում հաճախորդներին միջոցներ տրամադրելն է: Երաշխիքները և ակրեդիտիվները ենթակա են նույն պարտքային ռիսկին, ինչ վարկերը: Այրանքային և թղթային ակրեդիտիվները՝ Բանկի գրավոր հավաստումներն են հաճախորդների անունից, որոնք թույլ են տալիս երրորդ անձանց գումարներ ստանալ բանկից հատուկ պայմանների կատարման դեպքում, ապահովված են դրանց հետ կապված ապրանքների առաքմամբ և հետևաբար դրանք ավելի ապահով են, քան ուղղակի տրամադրվող վարկերը:

Վարկի տրամադրման պայմանական պարտավորություններն իրենցից ներկայացնում են վարկային գծերի չօգտագործած մասերը:

Այս դեպքում, հնարավոր կորուստների գումարը, որ Բանկը կարող է կրել, հավասար է չօգտագործված վարկային գծերի գումարին:

Սակայն հնարավոր վնասի իրական գումարն ավելի փոքր է, քան չօգտագործված վարկային գծերի ընդհանուր գումարը, քանի որ վարկային պարտավորությունները տրամադրվում են վարկառուների կողմից վարկերի տրամադրման որոշակի ստանդարտների պահպանման դեպքում: Բանկը հետևում է պարտավորությունների մարման ժամկետներին, քանի որ երկարաժամկետ պարտավորությունները պարունակում են ավելի բարձր վարկային ռիսկ, քան կարճաժամկետ պարտավորությունները:

34.1.3 Արժեզրկում և պահուստավորման քաղաքականություն

Վարկերի արժեզրկման գնահատման հիմնական հատկանիշներն են մայր գումարի կամ տոկոսների վճարումների 90 օրից ավել ուշացումները, վարկառուների դրամական հոսքերի հետ կապված դժվարությունները, վարկային ռեյտինգների նվազումները,

պայմանագրերի նախնական պայմանների խախտումները: Բանկը արժեզրկման գնահատումը կատարում է անհատապես և խմբային եղանակով:

Արժեզրկման անհատական գնահատում

Բանկը որոշում է յուրաքանչյուր անհատապես նշանակալի վարկի կամ փոխատվության համապատասխան պահուստի չափը անհատական հիմքով: Պահուստի գումարի որոշման ժամանակ հաշվի առնվող գործոններից են վարկառուի բիզնես ծրագրի վստահելիությունը, ֆինանսական դժվարությունները հաղթահարելու կարողությունը, ծրագրված հասույթները և սպասվող շահաբաժինների վճարումները անվճարումնակության դեպքում, այլ ֆինանսական օգնության հնարավորությունը, գրավի իրացվելի արժեքը, սպասվող դրամական հոսքերի ժամկետները: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե չկանխատեսված հանգամանքները չեն պահանջում հատուկ ուշադրություն:

Արժեզրկման խմբային գնահատում

Խմբային գնահատումը կատարվում է ոչ նշանակալի վարկերի գծով (ներառյալ կրեդիտ քարտերը, հիպոթեքները և չապահովված սպառողական վարկերը), ինչպես նաև անհատապես նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների գծով, որոնց համար դեռ չկան արժեզրկման ակնհայտ հատկանիշներ: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսվա դրությամբ՝ դասակարգված յուրաքանչյուր խմբի համար առանձին:

Խմբային գնահատումը հաշվի է առնում այն արժեզրկման գումարը, որը հնարավոր է առաջանա պորտֆելում, նույնիսկ եթե անհատական գնահատման մեջ արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն չկա: Արժեզրկման կորուստները գնահատվում են հաշվի առնելով հետևյալ տեղեկատվությունը՝ պորտֆելում կորուստների պատմությունը, ընթացիկ տնտեսական իրավիճակը, կորուստն առաջանալու և անհատապես բացահայտվելու մոտավոր ժամկետը, արժեզրկման դեպքում սպասվող վճարումները:

Ֆինանսական երաշխիքների և ակրեդիտիվների արժեզրկման գնահատումը և պահուստավորումն իրականացվում է նույն կերպ՝ ինչ վարկերինը:

Հարժեզրկված, ոչ ժամկետանց վարկեր և փոխատվություններ

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է չարժեզրկված և ոչ ժամկետանց վարկերի որակը՝ հիմնված կորուստների պատմության վրա:

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
	%	%
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ		
Գյուղատնտեսություն	-	5.3
Շինարարություն	0.1	-
Առևտուր	-	0.2
Սպառողական	4.3	-
Հիփոթեքային	2.3	-

Պարտքային ռիսկ պարունակող այլ ֆինանսական ակտիվների գծով 2015 և 2014թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը կորուստներ չի ունեցել:

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկեր

Ժամկետանց են համարվում այն վարկերը և փոխատվությունները, որոնց գծով առկա են մի քանի օրյա չվճարումներ: Ժամկետանց վարկերի հիմնական մասն արժեզրկված չեն:

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկերի ժամկետանց օրերի վերլուծությունն ըստ դասերի ներկայացվում է հետևյալ աղյուսակում.

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Մինչև 30 օր	31 –ից 60 օր	61 –ից 90 օր	91 օրից ավել	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ					
Արդյունաբերություն	687,840	-	-	7,004,553	7,692,393
Գյուղատնտեսություն	44,693	20,863	28,624	1,466,259	1,560,439
Շինարարություն	-	-	1,296,301	667,139	1,963,440
Առևտուր	9,430	121,202	369,856	1,970,820	2,471,308
Սպառողական	1,137,972	325,206	220,226	5,090,966	6,774,370
Հիփոթեքային	97,690	82,687	47,935	541,591	769,903
Այլ	29,831	147	56,704	5,251,318	5,338,000
Ընդամենը	2,007,456	550,105	2,019,646	21,992,646	26,569,853

Հազար ՀՀ դրամ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Մինչև 30 օր	31 –ից 60 օր	61 –ից 90 օր	91 օրից ավել	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ					
Արդյունաբերություն	902	-	-	9,860,301	9,861,203
Գյուղատնտեսություն	140,552	23,676	13,810	794,115	972,153
Շինարարություն	282,132	12,761	-	2,880,113	3,175,006
Առևտուր	17,812	160,515	43,693	1,581,152	1,803,172
Սպառողական	573,023	234,516	167,885	4,566,559	5,541,983
Հիփոթեքային	153,814	68,326	66,950	614,550	903,640
Այլ	545	4,463	2,507	6,857,010	6,864,525
Ընդամենը	1,168,780	504,257	294,845	27,153,800	29,121,682

34.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Բանկը տարանջատում է շուկայական ռիսկերը առևտրային և ոչ առևտրային պորտֆելների: Առևտրային պորտֆելի շուկայական ռիսկը կառավարվում և վերահսկվում է VaR մեթոդով, որը արտացոլում է ռիսկի փոփոխականների միջև կախվածությունը: Ոչ առևտրային պորտֆելը կառավարվում և վերահսկվում է գգայունության վերլուծությունների օգնությամբ:

34.2.1 Շուկայական ռիսկ՝ Առևտրային պորտֆել

Առևտրային նպատակով պահվող արժեթղթերի ռիսկը հաշվարկելու համար Բանկի կողմից կիրառվում են Բազել 2-ի տոկոսադրույթի ռիսկի հաշվարկման մեթոդները և մոտեցումները: Համաձայն դրանց տոկոսադրույթի ռիսկը սահմանվում է որպես տոկոսադրույթի հատուկ և ընդհանուր ռիսկերի հանրագումար:

Տոկոսադրույթի ռիսկի հաշվարկման նպատակով պարտքային արժեթղթերի դիրքերը հաշվարկվում են ներքոհիշյալ սկզբունքներով խմբավորված պարտքային արժեթղթերի նկատմամբ: Միևնույն դիրքերի հաշվարկին մասնակցող պարտքային արժեթղթերը պետք է.

- թողարկված լինեն միևնույն անձի կողմից, և
- արտահայտված լինեն միևնույն արժույթով, և
- ունենան միևնույն եկամտաբերությունը, կամ եկամտաբերությունների միջև տարբերությունը չպետք է գերազանցի 0.2 տոկոսային կետը:

Տոկոսադրույքի հատուկ ռիսկի հաշվարկ

Տոկոսադրույքի հատուկ ռիսկի հաշվարկման նպատակով իրականացվում է պարտքային արժեթղթերի դիրքերի հաշվարկ: Դիրքերի հաշվարկից հետո հաշվարկվում է պարտքային արժեթղթերի համախառն դիրքը: Համախառն դիրքի հաշվարկում պարտքային արժեթղթերը տարբերակված կշիռներով ընդգրկելու նպատակով դասակարգվում են հետևյալ դասերի՝

- պետական պարտքային արժեթղթեր
- հուսալի պարտքային արժեթղթեր
- այլ պարտքային արժեթղթեր:

Տոկոսադրույքի ընդհանուր ռիսկի հաշվարկ

Տոկոսադրույքի ընդհանուր ռիսկի հաշվարկման նպատակով նույնպես իրականացվում է պարտքային արժեթղթերի դիրքերի հաշվարկ: Ընդ որում, պարտքային արժեթղթերի համախառն գուտ դիրքը հաշվարկվում է որպես պարտքային արժեթղթերի երկար դիրքերի հանրագումարի և կարճ դիրքերի հանրագումարի (բացարձակ մեծությամբ) տարբերություն: Պարտքային արժեթղթերի դիրքերի հաշվարկից հետո պարտքային արժեթղթերի երկար կամ կարճ դիրքերը բաշխվում են մինչև մարումը ընկած ժամանակաշրջաններում՝ համապատասխան կշիռներով: Մինչև մարումը ընկած յուրաքանչյուր ժամանակաշրջանի համար պարտքային արժեթղթերի նվազագույն դիրքը տվյալ ժամանակաշրջանի բոլոր երկար դիրքերի հանրագումարի և կարճ դիրքերի հանրագումարի (բացարձակ մեծությամբ) նվազագույն մեծությունն է: Կախված ժամկետայնությունից բոլոր արժեթղթերը բաժանվում են ըստ համապատասխան գոտիների:

Տվյալ օրվա տոկոսադրույքի ընդհանուր ռիսկը ներքոհիշյալ մեծությունների հանրագումարն է.

- մինչև մարումն ընկած յուրաքանչյուր ժամանակաշրջանի նվազագույն դիրքի 10 տոկոս,
- առաջին գոտու նվազագույն դիրքի 40 տոկոս,
- երկրորդ գոտու նվազագույն դիրքի 30 տոկոս,
- երրորդ գոտու նվազագույն դիրքի 30 տոկոս,
- առաջին և երկրորդ գոտիների միջև նվազագույն դիրքի 40 տոկոս,
- երկրորդ և երրորդ գոտիների միջև նվազագույն դիրքի 40 տոկոս,
- առաջին և երրորդ գոտիների միջև նվազագույն դիրքի 150 տոկոս,
- պարտքային արժեթղթերի համախառն գուտ դիրքի 100 տոկոս:

Այն օրերին, երբ բանկի հաշվեկշիռը փոփոխություններ չի կրել (ներառյալ՝ ոչ աշխատանքային օրերը), օրական տվյալների հաշվարկում ընդգրկվում են նախորդ օրվա տվյալները:

34.2.2 Շուկայական ռիսկ՝ Ոչ առևտրային

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Բանկում տոկոսադրույքի ռիսկի կառավարման խնդիրն է՝ պահպանել ակտիվների ու պարտավորությունների տոկոսադրույքների սպրեդի և զուտ տոկոսային մարժայի նպատակային մակարդակները: Տոկոսադրույքի ռիսկի գսպման նպատակով Բանկում գործում են ակտիվների և պարտավորությունների գնագոյացման (տոկոսադրույքների սահմանման) հատուկ մշակված մեխանիզմներ:

Տոկոսադրույքի ռիսկի գնահատման հիմքում ընկած է տոկոսադրույքի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և տոկոսադրույքի նկատմամբ զգայուն պարտավորությունների ժամկետայնության ճեղքվածքի (GAP) հաշվարկման մոդելը, որը թույլ է տալիս գնահատել տոկոսադրույքի փոփոխության ազդեցությունը Բանկի սպասվող զուտ տոկոսային եկամտի վրա: Բանկում տոկոսադրույքի ռիսկը գնահատվում է նաև դյուրացիայի մոդելով, որը ցույց է տալիս տոկոսադրույքի փոփոխության արդյունքում կապիտալի տնտեսական արժեքի փոփոխությունը՝ հաշվի առնելով ներգրավված պարտավորությունների և տեղաբաշխված ակտիվների ժամկետայնության անհամապատասխանությունը:

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: Արտարժույթային ռիսկը Բանկը կառավարում է՝ օգտվելով ստանդարտ և ՎաՌ- մեթոդաբանություններից: Օրական կտրվածքով կատարվում է արտարժույթային կուրսերի մոնիթորինգ, որի հիման վրա ամսվա վերջին գալիք ամսվա համար կատարվում է արտարժույթային փոխարժեքների կանխատեսում: Վարչությունը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային դիրքերի համար:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական հոսքերի վրա: Վերլուծությունը հաշվարկում է արտարժույթի ՀՀ դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով, ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության վրա (կապված արտարժույթի նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխմամբ) և կապիտալի վրա (կապված կապիտալի գործիքների իրական արժեքի փոփոխման հետ): Աղյուսակում հանդիպող բացասական արժեքը արտացոլում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ զուտ աճ:

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		
	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս մինչև հարկումը	Ազդեցությունը շահույթի վրա	Ազդեցությունը կապիտալի վրա	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս մինչև հարկումը	Ազդեցությունը շահույթի վրա	Ազդեցությունը կապիտալի վրա
ԱՄՆ դոլար	+5	(461,615)	(461,615)	+5	947	947
ԱՄՆ դոլար	-5	461,615	461,615	-5	(947)	(947)
Եվրո	+8	(18,139)	(18,139)	+8	4	4
Եվրո	-8	18,139	18,139	-8	(4)	(4)

Բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ

	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	4,861,861	14,538,793	4,710,070	24,110,724
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	4,128,589	1,785,527	192,920	6,107,036
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	6,360	-	-	6,360
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	100,870,127	116,995,357	72,353	217,937,837
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	1,190,400	542,661	-	1,733,061
Հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	21,473,387	-	-	21,473,387
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	577,161	326,863	-	904,024
	133,107,885	134,189,201	4,975,343	272,272,429
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	14,672	-	-	14,672
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	54,747,260	9,975,602	7,484	64,730,346
Առևտրային ֆինանսական պարտավորություններ	12,467,687	-	-	12,467,687
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	44,998,712	133,439,622	5,194,602	183,632,936
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	360,991	6,274	-	367,265
	112,589,322	143,421,498	5,202,086	261,212,906
Զուտ դիրք 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	20,518,563	(9,232,297)	(226,743)	11,059,523
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ին	16,077,117	10,721,107	-	26,798,224
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	130,064,748	121,643,146	1,075,170	252,783,064
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	117,685,177	121,662,138	1,239,515	240,586,830
Զուտ դիրք 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	12,379,571	(18,992)	(164,345)	12,196,234
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2014թ. դեկտեմբերի 31-ին	18,861,390	9,796,156	63	28,657,609

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը հիմնականում ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը, բայց ներառում է նաև ՏՀԶԿ-ի երկրների արժույթները: Ոչ փոխարկելի գումարները վերաբերվում են ԱՊՀ երկրների արժույթներին, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությանը:

34.3 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է Բանկի ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի զսպման նպատակով Բանկը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի սպահովվածության հասանելիությունը, որն

անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Բանկը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Բանկն ունի նաև ապահով վարկային գծեր, որ նա կարող է օգտագործել իրացվելիության կարիքները բավարարելու համար: Բացի այդ Բանկը ՀՀ կենտրոնական բանկում պահում է իր որոշ դրամով պարտավորությունների 2%-ի և որոշ արտարժույթով պարտավորությունների 20%-ի չափով պահուստավորման գումար (տես ծանոթագրություն 14-ը): Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում՝ հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Բանկի հետ մասնավորապես:

Բանկի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ցուցանիշները հետևյալն են.

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ցուցանիշները հետևյալն են.	Աուդիտ չարված	
	2015, %	2014, %
Ն21- Ընդհանուր իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ Ընդհանուր ակտիվներ)	16.01	16.05
Ն22- Ընթացիկ իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ցպահանջ պարտավորություններ)	76.98	76.27

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների:

Ստորև ներկայացվում է 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի չզեղչված ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ հաշվեկշռի ամսաթվից մինչև պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն: Տես ծանոթագրություն 33-ը այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար: Ցպահանջ վճարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ վճարումը կպահանջվի անմիջապես: Սակայն Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ շատ հաճախորդներ անմիջապես վճարում չեն պահանջի, և աղյուսակը չի արտացոլում սպասվող դրամական հոսքերը, ինչպես նշված է Բանկի կողմից ավանդների պահպանման պատմության մեջ:

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ					
	Ցայահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 3 ամիս	3 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	3,906,301	-	-	-	-	3,906,301
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	36,968,765	2,992,607	10,092,595	10,962,841	9,637,644	70,654,452
Առևտրային ֆինանսական պարտավորություններ	1,284,635	7,359,555	3,823,497	-	-	12,467,687
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	51,365,974	22,134,394	90,169,896	29,446,093	3,236	193,119,593
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	367,265	-	-	-	-	367,265
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	93,892,940	32,486,556	104,085,988	40,408,934	9,640,880	280,515,298
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Արտարժույթի սվոփ պայմանագրեր						
Ներհոսք	3,870,000	-	-	-	-	3,870,000
Արտահոսք	(3,906,301)	-	-	-	-	(3,906,301)
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	1,720,781	3,239,154	14,888,413	6,631,130	318,746	26,798,224
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ, 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	95,224,380	8,236,899	108,792,670	33,015,042	8,321,049	253,590,040
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Արտարժույթի սվոփ պայմանագրեր						
Ներհոսք	-	-	4,749,700	-	-	4,749,700
Արտահոսք	-	-	(5,525,639)	-	-	(5,525,639)
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,423,468	3,442,442	13,785,975	9,997,191	8,533	28,657,609

Բանկը ներգրավել է էական գումարներով միջոցներ բաժնետերերից և կապակցված կողմերից: Նշված գումարների ցանկացած էական վերադարձ կարող է բացասաբար անդրադառնալ Բանկի գործունեության վրա: Բանկի ղեկավարությունը վստահ է, որ ֆինանսավորման ներկայիս մակարդակը կպահպանվի տեսանելի ապագայում, և միջոցների վերադարձի ռեպրում մա կտեղեկացվի նախապես, ինչը հնարավորություն կտա Բանկին ժամանակին իրացնելու իր իրացվելի միջոցները և վերադարձնելու պարտքը:

34.4 Գործառնական ռիսկ

Բանկում գործառնական ռիսկերի կառավարման նպատակով աշխատանքային գործընթացներում, գործառնություններում և գործառույթներում ներդրված են ներքին հսկողության համապատասխան մեխանիզմներ:

Գործառնական ռիսկերից հնարավորինս խուսափելու համար Բանկում խիստ կարևորվում է առանցքային աշխատատեղերում գործառնությունների իրականացումը առնվազն «երկու անձի» սկզբունքով, ընթացակարգերի գրավոր սահմանումը, աշխատակիցների իրավասությունների հստակ տարանջատումն ու աշխատանքային պարտականությունների գրավոր ֆիքսումը:

Վերջինիս պատշաճ ապահովումը հանդիսանում է նաև ISO 9001:2008 որակի կառավարման միջազգային ստանդարտների պահանջ, ուստի, Բանկի բոլոր կառուցվածքային և տարածքային ստորաբաժանումների կանոնակարգերում հստակեցված են ստորաբաժանման յուրաքանչյուր աշխատատեղի նկարագիրը, աշխատակցի իրավունքները, պարտականությունները և պարտավորությունները:

Գործառնական ռիսկի առաջացման տեսանկյունից խիստ կարևորվում է նաև տեղեկատվական տեխնոլոգիաների անխափան գործունեության պատշաճ ապահովումը:

Անձնակազմի ռիսկ

Անձնակազմի ռիսկը կառավարվում է Մարդկային ռեսուրսների կառավարման վարչության և Ուսումնական կենտրոնի կողմից: Մարդկային ռեսուրսների կառավարման վարչությունը պարբերաբար իրականացնում է ՀՀ բանկային համակարգում աշխատատեղերի և դրանց պայմանների ուսումնասիրություն, իսկ Ուսումնական կենտրոնը կազմակերպում է աշխատակիցների մասնագիտական գիտելիքների բարձրացմանն ուղղված դասընթացներ՝ ինչպես ներքին, այնպես էլ արտաքին ռեսուրսների հաշվին:

Փողերի լվացման ռիսկ

Փողերի լվացման ռիսկի կառավարումը իրականացվում է Ներքին դիտարկումների բաժնի կողմից, որը գործում է փողերի լվացման դեմ պայքարի օրենսդրության և Բանկի ներքին իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխան:

35 Կապիտալի համարժեքություն

Բանկը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածք բանկային գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Բանկի կապիտալի համարժեքությունն այլ միջոցների հետ մեկտեղ վերահսկվում է նաև օգտագործելով 1988թ. Բանկային Վերահսկողություն Բազելյան Հանձնաժողովի, ինչպես նաև ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված կանոնները և նորմատիվները:

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Բանկը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Բանկը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր

թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանվում է 12%:

Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է բաժնետիրական կապիտալը, էմիսիոն եկամուտը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը, գլխավոր պահուստը: Կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչ է լրացուցիչ կապիտալը, որը ընդգրկում է վերագնահատման պահուստները:

2015 և 2014թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ընդհանուր կապիտալի, ռիսկով կշռված ակտիվների և կապիտալի համարժեքության նորմատիվի չափերը՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջների, ներկայացված է ստորև.

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման:

Հազար ՀՀ դրամ	Աուդիտ չարված	
	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հիմնական կապիտալ	26,229,186	24,688,737
Լրացուցիչ կապիտալ	45,925	844,759
Ընդամենը՝ ընդհանուր կապիտալ	26,275,111	25,533,496
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	216,513,685	193,089,685
Կապիտալի համարժեքության նորմատիվ	12.14%	13.22%

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Բանկը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ բոլոր պահանջները:

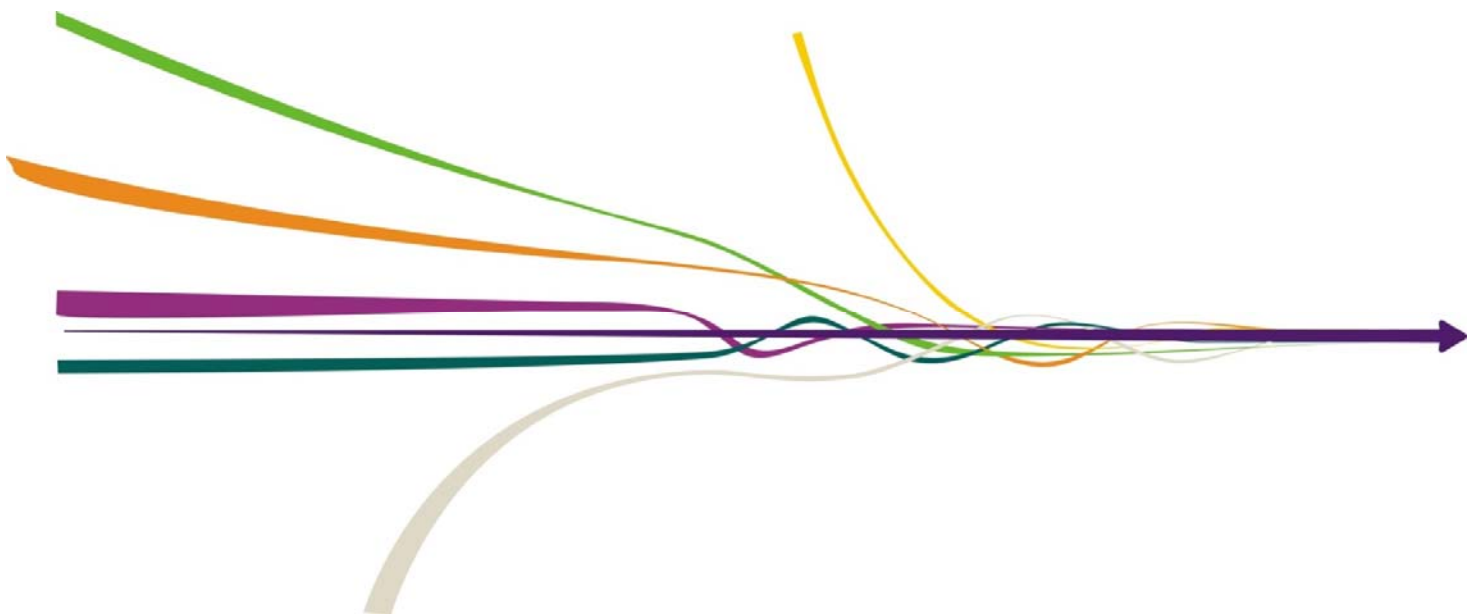
Նպատակ ունենալով խթանել բանկային համակարգի գործունեության արդյունավետության բարձրացմանը, բանկային համակարգի կայունության ու տնտեսական տարբեր իրավիճակներում շուկերին դիմակայելու ունակության ամրապնդմանը, ինչպես նաև նպաստել բանկային համակարգի կողմից առավել արդյունավետ և մատչելի բանկային ծառայությունների մատուցմանը՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը 2014թ. որոշում է կայացրել 2017 թվականի հունվարի 1-ի դրությամբ և դրանից հետո բանկերի համար ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափը սահմանել 30,000,000 հազար Հայաստանի Հանրապետության դրամ:

Հիմք ընդունելով Բանկի հեռանկարային զարգացման ծրագիրը՝ Բաժնետերը 2016թ. հունիսի 30-ի դրությամբ կհամարի ընդհանուր կապիտալը առնվազն 7,092,500 հազար դրամով, որը կներառվի նորմատիվային կապիտալի հաշվարկում և կապահովի Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի պահանջը ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափի վերաբերյալ:

Ֆինանսական հաշվետվություններ և
անկախ արդիտորի եզրակացություն

«ՀԱՅԲԻՉՆԵՍԲԱՆԿ» Փակ
բաժնետիրական ընկերություն

31 դեկտեմբերի 2016թ.

Բովանդակություն

	Էջ
Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	1
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	4
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	5
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	6
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	7
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	8

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

Գրասր Թորնթոն ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երեւան 0012
Վաղարշյան 8/1

Հ. + 374 10 260 964
Ֆ. + 374 10 260 961

Grant Thornton CJSC
8/1 Vagharshyan str.
0012 Yerevan, Armenia

T + 374 10 260 964
F + 374 10 260 961

www.grantthornton.am

«ՀԱՅԲԻԶՆԵՍԲԱՆԿ» Փակ բաժնետիրական ընկերության բաժնետիրոջը

Կարծիք

Մեր կողմից իրականացվել է «ՀԱՅԲԻԶՆԵՍԲԱՆԿ» Փակ բաժնետիրական ընկերության (Բանկ) ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտ, ընդ որում այդ հաշվետվությունները ներառում են 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, որոնք ներառում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը:

Մեր կարծիքով կից ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են Բանկի՝ 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների ու դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ):

Կարծիքի հիմքեր

Մենք աուդիտն իրականացրել ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ նկարագրված է մեր եզրակացության՝ «*Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար*» բաժնում: Մենք անկախ ենք Բանկից՝ համաձայն Հաշվապահների միջազգային դաշնության պրոֆեսիոնալ հաշվապահների վարքագրի (ՀՄԴ-ի Վարքագիրք) և Հայաստանի Հանրապետությունում կիրառելի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի նկատմամբ վարքագծի պահանջների, և մենք կատարել ենք վարքագծի նկատմամբ մեր մյուս պարտականությունները՝ այդ պահանջների համաձայն: Մենք համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավականաչափ ու համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում ներգրավված անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Բանկի ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՄ-ներին համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար: Այդ նպատակով ղեկավարությունը սահմանում է անհրաժեշտ վերահսկողության համակարգ, որը թույլ է տալիս պատրաստել ֆինանսական հաշվետվություններ, որոնք ազատ են խարդախության կամ սխալի արդյունքում էական խեղաթյուրումից:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս, ղեկավարությունը պատասխանատու է Բանկի՝ անընդհատ գործելու հնարավորությունը գնահատելու, ինչպես նաև գործունեության անընդհատության ենթադրության վրա հիմնված հաշվառում վարելու համար, քանի դեռ ղեկավարությունը չի նախատեսում լուծարել Բանկը կամ դադարեցնել դրա գործունեությունը կամ չունի իրատեսական այլընտրանք, բացի նշվածները:

Կառավարման օղակներում ներգրավված անձիք պատասխանատու են Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման գործընթացը վերահսկելու համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ երաշխիքներ՝ խարդախությունների կամ սխալների հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրումներից զերծ լինելու վերաբերյալ, ինչպես նաև ներկայացնել աուդիտորի եզրակացություն, որը կներառի մեր կարծիքը: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր աստիճանի հավաստիացում է, սակայն այն երաշխիք չի հանդիսանում, որ ԱՄՄ համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումներ, երբ այդպիսիք կան: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի հետևանքով և համարվում են էական, եթե ակնկալվում է, որ դրանք առանձին-առանձին կամ միասին վերցված կարող են ազդել այս ֆինանսական հաշվետվությունների օգտագործողների՝ դրանց հիման վրա կայացրած տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՄ-ների համապատասխան իրականացվող աուդիտի շրջանակներում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում ենք մասնագիտական կասկածամտություն ամբողջ աուդիտի ընթացքում: Բացի այդ, մենք.

- Բացահայտում և գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվություններում խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք այդ ռիսկերին ուղղված աուդիտորական ընթացակարգեր, և ձեռք ենք բերում բավականաչափ ու համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար: Խարդախության արդյունք հանդիսացող էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկն ավելի մեծ է, քան սխալի հետևանքով առաջացած խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, փաստաթղթերի կեղծում, միտումնավոր բացթողումներ, կեղծ հայտարարությունների տրամադրում կամ ներքին վերահսկողության համակարգի չարաշահում:

- Պատկերացում ենք կազմում աուդիտին առնչվող ներքին վերահսկողության վերաբերյալ, որպեսզի մշակենք համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր, բայց ոչ Բանկի ներքին վերահսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- Գնահատում ենք կիրառվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության պատշաճությունը, ինչպես նաև ղեկավարության կատարած հաշվապահական գնահատումների և համապատասխան բացահայտումների ողջամտությունը:
- Եզրահանգումներ ենք կատարում ղեկավարության կողմից անընդհատության սկզբունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների հիման վրա հետևություն ենք անում, թե արդյոք առկա է իրադարձությունների կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է էական կասկած առաջացնել Բանկի անընդհատ գործելու հնարավորության վերաբերյալ: Եթե մենք գալիս ենք եզրահանգման, որ գոյություն ունի էական անորոշություն, մենք պետք է մեր աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրենք ֆինանսական հաշվետվություններում համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե մնան բացահայտումները պատշաճ կերպով ներկայացված չեն, մենք պետք է ձևափոխենք կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա իրադարձությունները կամ հանգամանքները կարող են հանգեցնել նրան, որ Բանկը կորցնի իր անընդհատ գործելու կարողությունը:
- Գնահատում ենք ընդհանուր առմամբ ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները և արդյոք ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացնում են դրանց հիմքում ընկած գործարքներն ու իրադարձությունները այն ձևով, որն ապահովում է ճշմարիտ ներկայացումը:

Այլ հարցերի հետ մեկտեղ, մենք հաղորդակցում ենք կառավարման օղակներում ներգրավված անձանց հետ աուդիտի պլանավորված շրջանակների և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված էական թերացումների վերաբերյալ, որոնք ներառում են աուդիտի ընթացքում մեր կողմից բացահայտված ներքին վերահսկողության կարևոր թերությունները:

Գազիկ Գյուլբուդաղյան

Արմեն Հովհաննիսյան

Տնօրեն

Առաջադրանքի պատասխանատու

13 ապրիլի 2017թ.

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	Ծանոթ.	2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	6	29,843,923	26,560,094
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	6	(21,869,138)	(19,532,662)
Զուտ տոկոսային եկամուտներ		7,974,785	7,027,432
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	7	2,532,401	2,346,183
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	7	(687,135)	(676,735)
Զուտ կոմիսիոն և այլ եկամուտներ		1,845,266	1,669,448
Զուտ առևտրային եկամուտ	8	781,807	1,494,738
Ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների արտարժույթային փոխարկումներից զուտ օգուտ/(վնաս)		358,657	(219,683)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներից զուտ շահույթ		3,728	785
Այլ եկամուտներ	9	2,175,814	1,504,848
Արժեզրկման ծախս	10	(4,602,720)	(3,919,814)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	11	(3,297,734)	(3,048,924)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	19	(808,868)	(762,019)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	20	(179,631)	(73,636)
Այլ ծախսեր	12	(2,960,373)	(2,129,249)
Շահույթ մինչև հարկումը		1,290,731	1,543,926
Շահութահարկի գծով ծախս	13	(237,550)	(300,148)
Տարվա շահույթ		1,053,181	1,243,778
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք			
<i>Չորվածներ, որոնք հետագայում վերադասակարգվելու են շահույթում կամ վնասում</i>			
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ օգուտ/(վնաս)		1,948,255	(215,364)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից ֆինանսական արդյունքին փոխանցված զուտ օգուտ		(234,308)	(19,082)
Վերադասակարգվող հոդվածներին վերաբերող շահութահարկ		(342,789)	46,889
Տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք հարկումից հետո		1,371,158	(187,557)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք		2,424,339	1,056,221

8-ից 70 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ		Ծանոթ. 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	14	63,215,155	24,110,724
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	15	8,532,277	6,107,036
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	16	22,848	6,360
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	17	275,926,637	217,937,837
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	18	171,309	1,733,061
Հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	28	35,667,112	21,473,387
Կանխավճարներ շահութահարկի գծով		163,641	450,462
Հիմնական միջոցներ	19	9,256,996	8,952,917
Ոչ նյութական ակտիվներ	20	2,422,927	2,017,080
Հետաձգված հարկային ակտիվ	13	-	222,195
Բռնագանձված ակտիվներ	21	4,522,347	5,155,015
Այլ ակտիվներ	22	1,767,496	1,974,466
Ընդամենը ակտիվներ		401,668,745	290,140,540
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Պարտավորություններ			
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	16	42,456	14,672
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	23	82,827,456	64,730,346
Առևտրային ֆինանսական պարտավորություններ	24	21,489,072	12,467,687
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	25	1,161,395	3,145,135
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	26	260,121,062	180,487,801
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	13	66,944	-
Այլ պարտավորություններ	27	909,281	673,699
Ընդամենը պարտավորություններ		366,617,666	261,519,340
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	29	31,374,560	22,907,500
Գլխավոր պահուստ		638,508	576,319
Այլ պահուստներ		1,974,942	603,784
Զբաղիչված շահույթ		1,063,069	4,533,597
Ընդամենը սեփական կապիտալ		35,051,079	28,621,200
Ընդամենը պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		401,668,745	290,140,540

Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված 4-ից 70 էջերում, ստորագրվել են Բանկի Վարչության նախագահի և գլխավոր հաշվապահի կողմից 2017թ. ապրիլի 13-ին:

Արսեն Միքայելյան
 Վարչության նախագահ

Երվինե Սարգսյան
 Գլխավոր հաշվապահ

8-ից 70 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Մեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Բաժնե- տիրական կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների զօնվ վերագնա- հատման պահուստ	Հիմնական միջոցների զօնվ վերագնա- հատման պահուստ	Զբաղիչված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 2015թ. հունվար 1-ի դրությամբ	22,907,500	403,892	319,919	471,422	3,462,246	27,564,979
Հատկացում պահուստին	-	172,427	-	-	(172,427)	-
Մեփականատերերի հետ գործարքներ	-	172,427	-	-	(172,427)	-
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	1,243,778	1,243,778
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք						
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ վնաս	-	-	(215,364)	-	-	(215,364)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից ֆինանսական արդյունքին փոխանցած զուտ օգուտ	-	-	(19,082)	-	-	(19,082)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	46,889	-	-	46,889
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	(187,557)	-	1,243,778	1,056,221
Հաշվեկշիռը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	22,907,500	576,319	132,362	471,422	4,533,597	28,621,200
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում	8,467,060	-	-	-	(4,461,520)	4,005,540
Հատկացում պահուստին	-	62,189	-	-	(62,189)	-
Մեփականատերերի հետ գործարքներ	8,467,060	62,189	-	-	(4,523,709)	4,005,540
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	1,053,181	1,053,181
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք						
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ օգուտ	-	-	1,948,255	-	-	1,948,255
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից ֆինանսական արդյունքին փոխանցած զուտ օգուտ	-	-	(234,308)	-	-	(234,308)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	(342,789)	-	-	(342,789)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	1,371,158	-	1,053,181	2,424,339
Հաշվեկշիռը 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	31,374,560	638,508	1,503,520	471,422	1,063,069	35,051,079

8-ից 70 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Գործառնական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Շահույթ մինչև հարկումը	1,290,731	1,543,926
<i>Եջգրումներ</i>		
Մաշվածության և ամորտիզացիոն մասհանումներ	988,499	835,655
Հիմնական միջոցների օտարումից օգուտ	(248)	(17,535)
Արժեզրկման ծախս	4,602,720	3,919,814
Առևտրային գործիքների իրական արժեքի փոփոխությունից զուտ վնաս/(օգուտ)	95,907	(117,782)
Ստացվելիք տոկոսներ	(6,729,472)	(5,503,230)
Վճարվելիք տոկոսներ	1,146,833	665,371
Ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների արտարժույթային փոխարկումից զուտ վնաս/(օգուտ)	(358,657)	219,683
Դրամական հոսքեր նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները (Ավելացում)/նվազում գործառնական ակտիվներում	1,036,313	1,545,902
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(2,301,558)	(3,445,332)
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	(112,395)	646,552
Հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	(5,125,823)	27,929
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(55,413,487)	(18,528,365)
Բռնագանձված ակտիվներ	632,668	(209,691)
Այլ ակտիվներ	69,018	(1,065,991)
<i>Ավելացում/(նվազում) գործառնական պարտավորություններում</i>		
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	27,784	14,672
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	17,042,192	(2,822,621)
Առևտրային ֆինանսական պարտավորություններ	-	136,143
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	(1,975,489)	(1,277,057)
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	78,557,200	37,707,211
Այլ պարտավորություններ	329,429	(40,374)
Զուտ դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկը	32,765,852	12,688,978
Վճարված շահութահարկ	(4,379)	(1,357,578)
Գործառնական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	32,761,473	11,331,400
Ներդրումային գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Ներդրումային արժեթղթերի վաճառք/(առք)	3,233,737	(1,757,333)
Հիմնական միջոցների առք	(1,149,919)	(617,396)
Ոչ նյութական ակտիվների առք	(585,478)	(477,070)
Հիմնական միջոցների վաճառք	37,220	47,379
Ներդրումային գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	1,535,560	(2,804,420)
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Բաժնետիրական կապիտալի թողարկում	4,005,540	-
Ֆինանսական կազմակերպություններից վարկերի ստացում/(մարում)	891,657	(14,776,947)
Ֆինանսական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	4,897,197	(14,776,947)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ/(նվազում)	39,194,230	(6,249,967)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբին	24,110,724	30,712,361
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(89,799)	(351,670)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ (ծանոթ. 14)	63,215,155	24,110,724
Լրացուցիչ տեղեկատվություն		
Ստացված տոկոսներ	23,114,451	21,056,864
Վճարված տոկոսներ	(20,722,305)	(18,867,291)

8-ից 70 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1 Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

«ՀԱՅԲԻՉՆԵՍԲԱՆԿ» Փակ բաժնետիրական ընկերությունը (նախկին «Հայինվեստբանկ ՓԲԸ») (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնադրվել է 1991թ. և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է 1991 թվականի դեկտեմբերի 10-ին ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N40 արտոնագրային համարով:

Բանկը հանդիսանում է Հայաստանի Հանրապետությունում ֆիզիկական անձանց ավանդների հատուցում երաշխավորող պետական համակարգի, Հայաստանի բանկերի միության, ArCa, Master Card, Visa International քարտային վճարահաշվարկային համակարգերի անդամ:

Բանկի հիմնական գործունեությունը վարկավորումը և ավանդների ընդունումն է, ՀՀ-ում և արտերկրներ փոխանցումների և փոխարկման գործարքների իրականացումը, ինչպես նաև իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց արտարժույթային և այլ բանկային ծառայությունների մատուցումը:

Բանկի գլխավոր գրասենյակը և թվով 23 մասնաճյուղերը գտնվում են Երևանում, 22 մասնաճյուղերը՝ ՀՀ տարբեր մարզերում և 7 մասնաճյուղ՝ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ք. Երևան, Նալբանդյան 48:

2 Գործարար միջավայր

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացրած գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ, կենտրոնացված տնտեսական հենքով:

Բանկի ղեկավարությունը գտնում է, որ ընթացիկ պայմաններում իրականացվում են համապատասխան միջոցառումներ Բանկի տնտեսական կայունությունն ապահովելու նպատակով:

3 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները

3.1 Համապատասխանությունը

Մույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՍԿ):

Բանկը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության և հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների պահանջներին համապատասխան: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՄ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով:

3.2 Չափման հիմունքները

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, ինչպես նաև ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված կամ պատմական արժեքով, բացառությամբ շինությունների, որոնք ներկայացվել են վերագնահատված արժեքով:

3.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Բանկի գործառնական արժույթն այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Բանկը: Բանկի գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Բանկի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ, եթե այլ բան նշված չէ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ:

3.4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության և ներկայացման փոփոխություններ

Ընթացիկ տարում Բանկն առաջին անգամ կիրառել է որոշ ստանդարտներ և փոփոխություններ, որոնք կիրառելի են 2016թ. հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող ժամանակաշրջանների համար: Բանկն ավելի վաղ չէր ընդունել որևէ այլ ստանդարտ, մեկնաբանություն կամ փոփոխություն, որն ուժի մեջ էր մտել, բայց դեռ չէր կիրառվել: Չնայած ներքոհիշյալ ստանդարտներն ու փոփոխություններն առաջին անգամ կիրառվել են 2016թ.՝ դրանք որևէ էական ազդեցություն չունեն Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- *Սահմանված հատուցումների պլաններ՝ աշխատակիցների վճարներ (ՀՀՄՄ 19 փոփոխություններ)*
- *Բացահայտման նախաձեռնություն (ՀՀՄՄ 1 փոփոխություններ)*
- *Մաշվածության և ամորտիզացիայի ընդունելի մեթոդների պարզաբանում (ՀՀՄՄ 38 և ՀՀՄՄ 16 փոփոխություններ)*
- *ՖՀՄՄ 14 հաշիվների կանոնավոր հետաձգում*
- *2012-2014թթ. ՖՀՄՄ-ների տարեկան բարեփոխումներ տարբեր չափանիշներով*

3.5 Բանկի կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Մույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ լույս են տեսել մի շարք նոր ստանդարտներ, գործող ստանդարտների վերաբերյալ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Բանկը վաղաժամկետ չի ընդունել այդ ստանդարտներից և մեկնաբանություններից որևէ մեկը:

Ղեկավարությունը կանխատեսում է, որ կիրառելի նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները կընդունվեն Բանկի կողմից՝ դրանց ուժի մեջ մտնելու օրվան հաջորդող առաջիկա ժամանակաշրջանում:

Ղեկավարության կանխատեսմամբ այս փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա և ներկայացված են ստորև:

ՀՀՄՍ 12 (Փոփոխություններ) «Շահութահարկեր»

ՀՀՄՍԽ-ը թողարկել է «Չիրացված վնասների համար հետաձգված հարկային ակտիվների ճանաչում» պարզաբանումը, որը ՀՀՄՍ 12-ում՝ «Շահութահարկեր», կատարում է որոշակի փոփոխություններ: Փոփոխությունները պարզաբանում են, թե ինչպես պետք է հաշվառել իրական արժեքով չափվող պարտքային գործիքների վերաբերող հետաձգված հարկային ակտիվները, հատկապես այն դեպքերում, երբ շուկայական տոկոսադրույքի փոփոխությունները նվազեցնում են պարտքային գործիքի իրական արժեքը սկզբնական արժեքից ցածր մակարդակի:

Մույն փոփոխությունները պարզաբանում են հետևյալը.

- այն պարտքային գործիքների գծով չիրացված վնասները, որոնք չափվում են իրական արժեքով, իսկ հարկային առումով՝ սկզբնական արժեքով, առաջացնում են նվազեցվող ժամանակավոր տարբերություններ՝ անկախ նրանից, թե պարտքային գործիքին տիրապետողն ակնկալում է վերականգնել դրա հաշվեկշռային արժեքը՝ այն վաճառելու, թե օգտագործելու միջոցով,
- ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չի սահմանափակում հարկման ենթակա ապագա հավանական շահույթների գնահատումը,
- հարկման ենթակա ապագա շահույթների գնահատումները չեն ներառում նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների հակադարձումից առաջացող հարկային նվազեցումները,
- ընկերությունը պետք է հաշվի առնի, արդյոք հարկային օրենսդրությունն արգելում է հարկվող շահույթների այն աղբյուրները, որոնց առումով այն կարող է նվազեցումներ կատարել նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների հակադարձման մասով: Եթե հարկային օրենսդրությունում չկան այդպիսի արգելքներ, ընկերությունը գնահատում է նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունը բոլոր այլ նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների հետ համատեղ:

Փոփոխություններն ուժի մեջ են մտնում 2017թ. հունվարի 1-ին և դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և պետք է կիրառվեն հետընթաց:

Ղեկավարության գնահատմամբ այս փոփոխություններն էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՖՀՄՄ 9, Ֆինանսական գործիքներ (2014)

ՀՀՄՄԽ-ն վերջերս թողարկել է *ՖՀՄՄ 9 «Ֆինանսական գործիքներ»* (2014), ներկայացնելով իր նախագծի ավարտը՝ փոխարինելու ՀՀՄՄ 39 «Ֆինանսական գործիքներ՝ ճանաչումը և չափումը»: Նոր ստանդարտը ներկայացնում է ՀՀՄՄ 39-ի ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և չափման ուղեցույցի մեծ փոփոխություններ, և ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման նոր «սպասվող վարկային կորուստ» մոդելը: ՖՀՄՄ 9-ը տրամադրում է նաև հեջի հաշվառման կիրառման նոր ուղեցույց:

Բանկի ղեկավարությունը դեռ պետք է գնահատի ՖՀՄՄ 9-ի ազդեցությունը այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա: Նոր ստանդարտը պետք է կիրառվի 2018թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար:

ՖՀՄՄ 15, Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ

ՖՀՄՄ 15-ը ներկայացնում է հասույթի ճանաչման նոր պահանջներ՝ փոխարինելով ՀՀՄՄ 18 «Հասույթ», ՀՀՄՄ 11 «Կառուցման պայմանագրեր», և որոշ հասույթի հետ կապված մեկնաբանություններ: Նոր ստանդարտը սահմանում է հսկողության վրա հիմնված հասույթի ճանաչման մոդել և տրամադրում է հավելյալ ուղղորդում մանրամասնորեն չլուսաբանված տարբեր բնագավառներում գործող ՖՀՄՄ-ների ներքո, այդ թվում, թե պայմանավորվածությունների համար ինչպես հաշվառել բազմաթիվ կատարողական պարտավորությունները, փոփոխական գնագոյացումը, հաճախորդների փոխհատուցման իրավունքները, մատակարարների հետգնման տարբերակները և այլ ընդհանուր բարդություններ:

ՖՀՄՄ 15-ը ուժի մեջ է մտնում 2018թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջաններում: Բանկի ղեկավարությունը դեռ չի գնահատել ՖՀՄՄ 15-ի ազդեցությունը այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՖՀՄՄ 16, Վարձակալություն

ՖՀՄՄ 16-ը ներկայացնում է վարձակալության հաշվառման նոր պահանջներ և փոփոխություններ: ՖՀՄՄ 16-ը սահմանում է, որ վարձակալները պետք է հաշվառեն վարձակալությունները «հաշվապահական հաշվեկշռում»՝ ճանաչելով «օգտագործման իրավունքը» որպես ակտիվ և վարձակալության գծով համապատասխան պարտավորությունը:

Միևնույն ժամանակ ՖՀՄՄ 16-ը՝

- փոփոխում է վարձակալության սահմանումը,
- սահմանում է ակտիվի և պարտավորության հաշվառման պահանջներ, այդ թվում՝ այնպիսի առանձնահատկություններ, ինչպիսիք են ոչ-վարձակալական տարրերը, փոփոխվող վարձակալական վճարները և արտոնյալ (օպցիոն) ժամանակաշրջանները;
- ազատման հնարավորություն է տալիս կարճաժամկետ վարձակալությունների և ցածրարժեք ակտիվների համար,
- փոխում է «վաճառք հետադարձ վարձակալությամբ» պայմանավորվածությունների հաշվառումը,
- մեծապես պահպանում է ՀՀՄՄ 17-ի մոտեցումը՝ վարձատուների հաշվառման մասով;
- ներկայացնում է նոր բացահայտման պահանջներ:

ՖՀՄՍ 16-ը ուժի մեջ է մտնում 2019թ. հունվարի 1-ին և դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Թույլատրվում է ստանդարտի վաղաժամկետ կիրառումը՝ պայմանով, որ ՖՀՄՍ 15-ը «Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ», նույնպես կիրառվի: Բանկի ղեկավարությունը դեռևս չի գնահատել ՖՀՄՍ 16-ի ազդեցությունը սույն ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Բանկ և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Բանկից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամուտի ճանաչումը:

Տոկոսային եկամուտներ և ծախսեր

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ առևտրային նպատակներով պահվող կամ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս» օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեզրկումից կորստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել՝ կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Կոմիսիոն և այլ եկամուտներ և ծախսեր

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վարձավճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հիմնականում ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Ներդրումային պորտֆելի, այլ կառավարչական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան:

Ակտիվների կառավարման գծով վճարները ճանաչվում են ծառայությունների մատուցման ժամանակաշրջանում: Նույն սկզբունքն է կիրառվում կարողությունների կառավարման, ֆինանսական պլանավորման և ակտիվների պահպանման ծառայությունների դեպքում, որոնք ենթադրում են ծառայությունների մատուցման երկար ժամկետ:

Շահաբաժիններից եկամուտ

Եկամուտը ճանաչվում է, երբ Բանկի՝ վճարը ստանալու իրավունքը հաստատված է: Շահաբաժիններից եկամուտը ՀՀ հարկային օրենսդրությամբ հարկման ենթակա չէ:

Ջուտ առևտրային եկամուտ

Ջուտ առևտրային եկամուտը ներառում է առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից իրացված և չիրացված եկամուտը և ծախսը, տոկոսներից, շահաբաժիններից և արտարժույթային տարբերություններից գոյացող բոլոր եկամուտները և ծախսերը: Ջուտ առևտրային եկամուտը ներառում է նաև արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտը կամ ծախսը և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում երբ համապատասխան ծառայությունն արդեն մատուցված է:

4.2 Արտարժույթ

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ եկամուտ կամ այլ ծախս հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթի՝ կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Արտարժույթով արտահայտված վաճառքի համար մատչելի դրամային արժեթղթերի իրական արժեքում փոփոխությունները վերլուծվում են փոխարժեքային տարբերությունների միջև, որոնք առաջանում են արժեթղթերի ամորտիզացված գումարների փոփոխության և արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքի այլ փոփոխությունների արդյունքում: Ամորտիզացված գումարում փոփոխությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, իսկ հաշվեկշռային արժեքում այլ փոփոխությունները ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով: Ոչ դրամային հոդվածների, ինչպիսիք են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով պահվող բաժնետոմսերը, փոխարժեքային տարբերությունները, ներկայացվում են որպես իրական արժեքի փոփոխությունից շահույթի կամ վնասի մաս: Ոչ դրամային հոդվածների փոխարժեքային տարբերությունները, ինչպես օրինակ՝ վաճառքի համար մատչելի դասակարգված բաժնետոմսերը, ընդգրկվում են կապիտալի վաճառքի համար մատչելի ներդրումների գծով վերագնահատման պահուստում:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հոդվածի արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ տողում:

Բանկի կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	483.94	483.75
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	512.20	528.69

4.3 Հարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվություններն արտոնված են ներկայացման համար մինչև համապատասխան հարկային հաշվետվությունների ներկայացմանը, ապա հարկվող շահույթը կամ վնասը հիմնված է մոտավոր թվերի վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ մոտեցում հարկային օրենսդրությունը մեկնաբանելիս և հարկային հաշվարկները ստուգելիս: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի մուծում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գույվիլի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

ՀՀ-ում բանկերն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության «Այլ ծախսեր» հոդվածում:

4.4 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցներից (բացառությամբ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոզիտները, որոնց մարման ժամկետը ձեռք բերման օրից 90 օր է, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկ կարճ ժամանակամիջոցում հեշտությամբ և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

4.5 Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկին և այլ թանկարժեք մետաղները հաշվառվում են ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանվող գներով, ինչը մոտավորապես դրանց իրական արժեքն է և հիմնված է Լոնդոնի Թանկարժեք Մետաղների բորսայի գնանշումների վրա:

Գների տատանումներն արտացոլվում են թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ եկամուտ հոդվածում՝ այլ եկամուտներում կամ ծախսերում:

4.6 Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամկետայնության բացված հաշիվներ: Ֆինանսական հաստատություններից տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Բանկի ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում: Բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.7 Ֆինանսական գործիքներ

Բանկը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր հաշվեկշռում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների սովորական բնույթ կրող առք ու վաճառքների դեպքում դրանք ձևակերպվում են գործարքի օրվա ամսաթվով: Սովորական բնույթ կրող ձեռք բերումների դեպքում, երբ ֆինանսական գործիքը հետագայում պետք է չափվի իրական արժեքով, պայմանագրի օրվա և գործարքի օրվա միջև ընկած ժամանակամիջոցում այն հաշվառվում է նույն սկզբունքով, ինչ որ ձեռք բերված գործիքների դեպքում:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով, գումարած գործարքի հետ կապված ցանկացած ծախսումները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների:

Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների (ներառված նաև առևտրային նպատակներով պահվող գործիքները), հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝

իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով:

Բանկի կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են՝ ըստ հետևյալ կատեգորիաների.

- ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող, իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ,
- մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ,
- վարկեր և դեբիտորական պարտքեր,
- վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ:

Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ Բանկի ղեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա հաշվի առնելով ձեռքբերման նպատակները: Ակտիվների հետագա վերադասակարգումը կատարվում է անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում՝ յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտից հետո:

Ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

Այս կատեգորիայում հաշվառվում են առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները: Ֆինանսական ակտիվը հաշվառվում է այս կատեգորիայում, եթե այն ձեռք է բերվում կարճ ժամկետում վաճառքի նպատակով կամ եթե այդպես է որոշվում ղեկավարության կողմից նշված ակտիվի ձեռք բերման պահին:

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում, արտարժույթի և կապիտալի շուկաներում, Բանկը հանդես է գալիս որպես ածանցյալ գործիքներով պայմանագրերի կողմ, որոնք ներառում են ֆյուչերսներ, ֆորվարդներ, սփոպեր և օպցիոններ: Բոլոր ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող և դրանց հաշվառումը իրականացվում է ֆինանսական գործիքների նախնական ճանաչման քաղաքականությունների համաձայն, այնուհետև դրանք վերաչափվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկաներում գնանշումներով կամ այնպիսի մոդելների կիրառմամբ, որոնց հիմքում ընկած են շուկաների ընթացիկ վիճակների գնահատումները և բազային գործիքների պայմանագրային գները և այլ գործոններ: Դրական իրական արժեք ունեցող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ, իսկ բացասական իրական արժեքով ածանցյալ գործիքները՝ որպես պարտավորություն:

Ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները դասակարգվում են որպես ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող, երբ.

- Այդպես վարվելը զգալիորեն կնվազեցնի չափման անհամապատասխանությունները, որոնք կառաջանալին, եթե կապված ածանցյալ գործիքները համարվեին առևտրական նպատակներով պահվող, իսկ հիմք հանդիսացող ֆինանսական գործիքները հաշվառվեին ամորտիզացված գումարով, ինչպես վարկերը կամ հաճախորդներին և բանկերին տրվող կանխավճարները, կամ պարտքային արժեթղթերի տեսքով թողարկված արժեթղթերը:

- Որոշ ներդրումներ, ինչպես օրինակ կապիտալի գործիքներում կատարված ներդրումները, որոնք փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային քաղաքականության համաձայն հաշվառվում են իրական արժեքով և կառավարչական անձնակազմին հաղորդվում են այդ արժեքով, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող, և
- Ֆինանսական գործիքները, ինչպես պարտքային արժեթղթերը, որոնք պարունակում են մեկ կամ ավելի բաղադրիչ ածանցյալ գործիքներ, որոնք էականորեն ազդում են դրամական հոսքերի վրա, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ

Ֆիքսված մարման ժամկետով ներդրումները դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող, երբ Բանկը հաստատապես մտադրված է և հնարավորություն ունի պահել այդ ներդրումները մինչև դրանց մարման ժամկետի լրանալը: Եթե Բանկի կողմից իրականացվում է մարման ժամկետին ոչ մոտ ակտիվների էական գումարի վաճառք, ապա ամբողջ դասը վերադասակարգվում է որպես վաճառքի համար մատչելի: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը, հանած դրանց գծով արժեզրկումից պահուստները:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Բանկի կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերն ու փոխատվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերն ու փոխատվությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Հաճախորդների տրված վարկերի ու փոխատվությունների գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Վաճառքի համար մատչելի ակտիվները պարտքային, ինչպես նաև կապիտալի գործիքներում կատարված այն ներդրումներն են, որոնք Բանկը մտադիր է պահել անորոշ ժամկետով, և որոնք կարող են վաճառվել իրացվելիության կարիքների բավարարման համար, ինչպես նաև տոկոսադրույքներում, փոխարժեքներում կամ բաժնետոմսերի գներում փոփոխությունների դեպքում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները նախնական ճանաչումից հետո հաշվառվում են իրական արժեքով: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացած շահույթն ու վնասը վերագրվում է սեփական կապիտալին մինչև ֆինանսական ակտիվի օտարումը կամ արժեզրկումը, որի դեպքում կապիտալում ճանաչված շահույթը կամ վնասը վերաձևակերպվում է շահույթի կամ վնասի և այլ

համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Ամեն դեպքում, տոկոսները հաշվարկվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիքների գծով շահաբաժինները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ Բանկը իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահաբաժինները:

Ակտիվ ֆինանսական շուկաներում գործող ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին բորսայի փակման պահին այդ ակտիվի գծով գնանշվող գինն է: Եթե գնանշված շուկայական գինը առկա չէ, ապա գործիքի իրական արժեքը որոշվում է գնային մոդելների կամ զեղչված դրամական հոսքերի տեխնիկայի միջոցով: Հակառակ դեպքում ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ հանած արժեզրկումից կորուստները:

4.8 Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով Բանկն իրականացնում է արժեզրկման գնահատում ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի համար:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը արժեզրկվում է և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե կա օբյեկտիվ վկայություն արժեզրկման մասին՝ որպես ակտիվի նախնական ճանաչումից հետո կատարված մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («ծախսային իրադարձություն») արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի կամ ակտիվների խմբի ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել:

Արժեզրկումից կորուստի օբյեկտիվ վկայության գոյությունը որոշվում է որոշ չափանիշներով, որոնք վկայում են, որ վարկառուն կամ վարկառուների խումբն ունեն զգալի ֆինանսական դժվարություններ (օրինակ՝ կապիտալի նորմատիվ, զուտ եկամտի և վաճառքների հարաբերակցություն), առկա են տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների, վարկային համաձայնության կամ պայմանների խախտումներ, գրավի արժեքի նվազում, հավանականություն, որ կլինի սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմակերպում և կա տեղեկատվություն ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի չափելի նվազման վերաբերյալ՝ կապված տնտեսական պայմանների փոփոխություններով, որոնք ազդում են վարկառուի և չվճարումների վրա:

Բանկը սկզբից գնահատում է արժեզրկման օբյեկտիվ պայմանների գոյությունը անհատական գնահատման արդյունքում այն ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական են և հետո անհատական կամ խմբային գնահատումների արդյունքում այն ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն: Անհատական գնահատման արդյունքում արժեզրկման օբյեկտիվ գոյությունը հաստատելուց կամ ժխտելուց հետո ակտիվները դասակարգվում են վարկային ռիսկի նմանատիպ բնույթ ունեցող խմբերում՝ խմբային գնահատում իրականացնելու նպատակով: Այն ակտիվները, որոնց գծով անհատական գնահատման արդյունքում ձևավորվել են արժեզրկումից պահուստներ, չեն ներառվում վերոհիշյալ խմբերում:

Երբ առկա է վկայություն ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման վերաբերյալ, արժեզրկման պահուստի գումարը որոշվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ֆինանսական գործիքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով գեղջված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի (քացառությամբ վարկի հետ կապված ապագա ծախսերի) ներկա արժեքի միջև տարբերություն: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի միջոցով, արժեզրկումից ծախսը արտացոլվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Եթե վարկը կամ մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումն ունի փոփոխական տոկոսադրույք, ցանկացած արժեզրկումից ծախս չափելու համար գեղջման դրույքը պայմանագրով որոշված ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքն է: Բանկը կարող է արժեզրկումը չափել գործիքի իրական արժեքի հիման վրա՝ օգտագործելով տեսանելի շուկայական գինը:

Ապահովված ֆինանսական ակտիվների դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքը ներառում է գրավների իրացումից փոխհատուցվող գումարները, հանած գրավի ձեռքբերման և իրացման ծախսերը, անկախ նրանից, թե գրավը կփոխանցվի Բանկին, թե ոչ:

Արժեզրկման խմբային գնահատման նպատակով, ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են Բանկի ներքին վարկային դասակարգման հիման վրա, որը հաշվի է առնում վարկային ռիսկի բնութագրիչները, ինչպես՝ ակտիվի տեսակը, արդյունաբերական ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետանց կարգավիճակը և այլ կապակցված գործոններ:

Ֆինանսական ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեզրկումը խմբային է գնահատված, որոշվում են խմբում գտնվող ակտիվների պայմանագրային դրամական հոսքերի և նմանատիպ ակտիվների պատմական ծախսերի պրակտիկայի հիման վրա: Վերջինս ճշգրտվում է ընթացիկ տեսանելի տեղեկատվությամբ, որպեսզի արտացոլվեն ներկա պայմանները, որոնք չեն ազդել այն ժամանակահատվածում, որի վրա հիմնված է պատմական ծախսերի պրակտիկան, և պատմական ժամանակաշրջանում ներկայում գոյություն չունեցող պայմանների հետևանքները չեզոքացնելու նպատակով:

Ակտիվների խմբերի ապագա դրամական հոսքերում փոփոխությունների գնահատականը պետք է արտացոլի և համապատասխան լինի դրանց հետ կապված տեսանելի տվյալների ժամանակաշրջանից ժամանակաշրջան փոփոխությունների հետ (օրինակ՝ փոփոխություններ գործադրության դրույքներում, գույքի գնի, վճարումների կարգավիճակի կամ խմբում կորուստների հավանականությունը մատնանշող այլ գործոնների և կորուստների ծավալների մեջ): Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդոլոգիան և վարկածները պարբերաբար վերանայվում են Բանկի կողմից՝ կորուստների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու համար:

Վարկերը համապատասխան պահուստների հետ միասին դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և երբ բոլոր գրավներն օգտագործվել են կամ փոխանցվել Բանկին: Եթե հաջորդող տարում, գնահատված արժեզրկման ծախսը ավելանում կամ նվազում է արժեզրկման ճանաչումից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեզրկման ծախսը ավելացվում կամ նվազեցվում է պահուստի գումարը ճշտելով: Եթե ապագա դուրսգրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը կրեդիտագրվում է պահուստի հաշվին:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման պահուստները ֆինանսական հաշվետվություններում ձևավորվել են գոյություն ունեցող տնտեսական պայմանների հիման վրա: Բանկը չի կարող կանխատեսել՝ ինչպես Հայաստանում կարող են փոխվել տնտեսական պայմանները, և ինչ ազդեցություն կարող են ունենալ այդ փոփոխությունները ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման պահուստների ճշտության վրա հետագա ժամանակաշրջաններում:

Վերանայված վարկեր

Որտեղ հնարավոր է, Բանկը փորձում է վերանայել վարկերը, քան բռնագանձել գրավը: Սա կարող է հանգեցնել վճարումների երկարաձգումների և վարկի մարման նոր պայմանների մասին համաձայնության: Երբ վարկի պայմանները վերանայված են, վարկն այլևս չի համարվում ժամկետանց: Դեկավարությունը շարունակաբար վերանայում է վերանայված պայմաններով վարկերը, համոզվելու համար, որ բոլոր համաձայնությունները պահպանված են և որ ապագա վճարումները կկատարվեն: Վարկերը շարունակում են մնալ արժեզրկման անհատական կամ խմբային գնահատման առարկա՝ օգտագործելով վարկի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Երբ վաճառքի համար մատչելի ակտիվն արժեզրկվում է, ապա նրա արժեքի (նվազեցված մարումների և ամորտիզացիայի գումարներով) և ընթացիկ իրական արժեքի տարբերությունը, բացառությամբ նախկինում շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված արժեզրկումից գումարների, այլ համապարփակ եկամուտներից վերաձևակերպվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Վաճառքի համար մատչելի դասակարգված կապիտալ գործիքների արժեզրկումից կորուստների հակադարձումը ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում չի ճանաչվում, այլ հաշվառվում է կապիտալի առանձին բաժնում, որպես՝ այլ համապարփակ եկամուտ: Վաճառքի համար մատչելի պարտքային գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստների հակադարձումը ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, եթե ակտիվի իրական արժեքի բարձրացումը օբյեկտիվորեն կարելի է համարել հետագա իրադարձությունների արդյունք, որոնք կատարվել են կորուստը ֆինանսական արդյունքներով ճանաչելուց հետո:

4.9 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում *Ֆինանսական ակտիվներ*

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ.

- վերանում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը,
- Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամողջությամբ և ժամանակին փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն,
- և Բանկը կամ (ա) փոխանցում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, այլ փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը:

Եթե Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա ակտիվը հաշվառվում Բանկի շարունակվող մասնակցության համապատասխան ֆինանսական ակտիվում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի երաշխիքային ապահովման ձև, ապա այդպիսի մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ ակտիվի հաշվեկշռային արժեք կամ Բանկի կողմից փոխհատուցվելիք առավելագույն գումար:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի դուրս գրված վաճառքի և/կամ գնման օպցիոնի ձև (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Բանկը կարող է հետ գնել փոխանցվող ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված դուրսգրված վաճառքի օպցիոնի (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցվող ակտիվի իրական արժեքը կամ օպցիոնի կատարման գինը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ այն մարվում է, չեղյալ է համարվում կամ լրացել է դրա ուժի մեջ մնալու ժամկետը:

Փոխառուի և փոխատուի միջև պարտքային գործիքների փոխանակումը, որոնց պայմաններն էականորեն տարբերվում են միմյանցից, կամ կատարվում է գործող պարտքային գործիքի պայմանների էական փոփոխություն, իրենից ներկայացնում է հին պարտքի մարում, որը պետք է հանգեցնի այդ պարքի ապաճանաչմանը և նոր պարտքային գործիքի ճանաչմանը, իսկ տարբերությունը համապատասխան հաշվեկշռային հաշվի հետ ձևակերպվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

4.10 Ռեպո և հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր

Հետգնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսական գործարքներ: Հետգնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակվում են հաշվառվել ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում են որպես առանձին հաշվեկշռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է ֆինանսական կազմակերպությունների կամ հաճախորդների նկատմամբ հաշիվներում:

Հետվաճառքի պայմանով գնված արժեթղթերը («հակադարձ ռեպո») չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, իսկ տրամադրված գումարները հաշվառվում են որպես պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ:

Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեգրվում են հետգնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե հակադարձ ռեպո պայմանագրով գնված ակտիվները վաճառվեն երրորդ կողմին, արժեթղթերի վերադարձի պարտավորությունը գրանցվում է որպես առևտրային պարտավորություն և չափվում է իրական արժեքով:

4.11 Վարձակալություն

Ֆինանսական վարձակալություն` Բանկը որպես վարձատու

Ֆինանսական վարձակալության սկզբում Բանկը ֆինանսական վարձակալությամբ տրամադրած ակտիվները հաշվառում է ներդրումների զուտ գումարով: Այս գործառնությունները ներկայացվում են որպես հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ: Ֆինանսական եկամուտը ճանաչվում է վարձակալության ընթացքում այնպես, որ ապահովի անփոփոխ պարբերական դրույք վարձակալության շրջանակներում չմարված զուտ ներդրումների նկատմամբ: Սկզբնական ուղղակի ծախսերը ներառվում են ստացվելիք գումարների սկզբնական ճանաչման ժամանակ:

Երբ վարձակալման պայմանագրերի դադարեցման արդյունքում Բանկի տիրապետության տակ է անցնում գրավի առարկան, այդ ակտիվները չափվում են իրացման զուտ արժեքի և պատմական ամորտիզացված արժեքների նվազագույնով:

Գործառնական վարձակալություն` Բանկը որպես վարձակալ

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս ֆինանսական արդյունքում գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում:

4.12 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ, բացառությամբ շինությունների:

Բանկի շենքերը ներկայացված են իրական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը: Հողը հաշվառվում է սկզբնական արժեքով և ունի անսահմանափակ օգտակար ծառայության ժամկետ և, հետևաբար, չի ամորտիզացվում:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը`

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Շենքեր	30	3.33
Համակարգիչներ	3	33.3
Բանկոմատներ	10	10
Տրանսպորտային միջոցներ	5	20
Սարքավորումներ	5	20
Այլ հիմնական միջոցներ	5	20

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով հետևյալ երկու ժամկետներից նվազագույնով. վարձակալման ժամկետ կամ հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետ: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում քանի դեռ պատրաստ չեն օգտագործման համար:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ հավանական է, որ դրանց շնորհիվ ապագա տնտեսական օգուտները՝ ավելի շատ, քան ակնկալվում էր առկա ակտիվի նորմատիվային ցուցանիշների սկզբնական գնահատումից, կհոսեն դեպի Բանկ: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

Շինությունները վերագնահատվում են կանոնավոր կերպով մոտավորապես 3-5 տարի հետո: Վերագնահատման հաճախականությունը կախված է ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից: Այն դեպքում, երբ նշանակալի շեղում կա վերագնահատված ակտիվների իրական արժեքի և նրանց մնացորդային արժեքների միջև, ապա անցկացվում է հետագա վերագնահատում: Վերագնահատումը կատարվում է հիմնական միջոցների ողջ դասի համար:

Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի աճը արտացոլվում է կապիտալում՝ հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է ֆինանսական արդյունքներում տվյալ ակտիվի գծով նախկինում ճանաչված վերագնահատումից վնասը. այս դեպքում վերագնահատումից աճը նույնպես ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում: Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի նվազումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է նախկինում տվյալ ակտիվի գծով կապիտալում ճանաչված վերագնահատումից աճը:

Վերագնահատված արժեքով հաշվառվող հիմնական միջոցների իրացման կամ դուրս գրման դեպքում այդ հիմնական միջոցներին վերաբերվող վերագնահատման պահուստի մնացորդն ամբողջությամբ փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

4.13 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրից, արտոնագրերից և այլն:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան և/կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով

օգտակար ծառայության ընթացքում՝ 1-ից 15 տարվա ընթացում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

Անորոշ օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները չեն ամորտիզացվում, սակայն յուրաքանչյուր տարի գնահատվում են արժեզրկման առումով՝ անհատապես կամ առանձին դրամաստեղծ միավորի համար: Անորոշ օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները յուրաքանչյուր տարի հսկվում են հիմնավորելու համար նրանց հաշվառման շարունակականությունը նշված դասում:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

4.14 Բռնագանձված ակտիվներ

Որոշ դեպքերում, ակտիվները բռնագանձվում են վարկային պարտավորությունների չկատարման արդյունքում: Բռնագանձված ակտիվները չափվում են սկզբնական արժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով:

4.15 Ծնորհներ

Ակտիվներին վերաբերող շնորհները ներառվում են այլ պարտավորություններում և կրեդիտագրվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությանը գծային մեթոդով՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում:

4.16 Ներգրված միջոցներ

Ներգրված միջոցները, որոնք ներառում են ՀՀ կառավարության և կենտրոնական բանկի, այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

4.17 Ֆինանսական երաշխիքներ

Ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերը այն պայմանագրերն են, որոնք պահանջում են, որ երաշխիքը տրամադրողը փոխհատուցի երաշխիքը ստացողին կոնկրետ պարտատպանի կողմից պարտքային գործիքի ժամկետներին համաձայն վճարումները ժամանակին չկատարելու պատճառով վերջինիս կողմից կրած վնասների դիմաց: Նման ֆինանսական երաշխիքներ տրամադրվում են բանկերին, ֆինանսական և այլ կազմակերպություններին հաճախորդների վարկերը, օվերդրաֆտները և այլ բանկային գործիքները ապահովելու նպատակով:

Ֆինանսական երաշխիքները ֆինանսական հաշվետվություններում սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով «Այլ պարտավորություններ»-ում՝ որպես կոմիսիոն վճար: Սկզբնական ճանաչումից հետո Բանկը յուրաքանչյուր երաշխավորության տակ պարտավորությունը չափում է ամորտիզացված վճարից և երշխավորության արդյունքում

առաջացած ցանկացած ֆինանսական պարտավորություն լուծելու համար անհրաժեշտ ելքերի լավագույն գնահատումից առավելագույնով:

4.18 Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Բանկը ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտականության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

4.19 Սեփական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Մովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելվածար:

Զբաղիված շահույթ

Զբաղիված շահույթը ներառում է ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների չբաղիված շահույթը:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

Հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստ

Հիմնական միջոցների վերագնահատման աճը օգտագործվում է գրանցելու համար հիմնական միջոցների իրական արժեքի աճը և նվազումը այն չափի, որ նման նվազումը վերաբերում է նույն ակտիվի աճին, որը նախկինում ճանաչվել էր սեփական կապիտալում:

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների վերագնահատման պահուստ

Այս պահուստը արտացոլում է վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունները:

4.20 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացվում են հաշվանցված, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Եկամուտները և ծախսերը ներկայացվում են գուտ արժեքի հիման վրա, միայն երբ դա թույլատրվում է համաձայն ՖՀՄՄ, կամ մի խումբ համանման գործարքների օգուտի և վնասի համար, ինչպիսիք հանդիսանում է Բանկի առևտրային գործունեությունը:

5 Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Բանկի ղեկավարությունը կատարի կատարագյուն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական գործիքների (երբ ակտիվ շուկայի գնանշումներ չկան) և ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքը սահմանելու համար ղեկավարությունն օգտագործում է գնահատման տեխնիկան: Սա ներառում է զարգացող գնահատումները և ենթադրությունները համապատասխան նրան, թե շուկայի մասնակիցները ինչպես կգնահատեն գործիքները: Դեկավարությունն իր ենթադրություններում որքան հնարավոր է հիմնվում է դիտարկվող տվյալների վրա, սակայն դրանք միշտ չէ, որ հասանելի են: Այդ դեպքում, ղեկավարությունն օգտագործում է իր ունեցած ամենալավ տեղեկատվությունը: Գնահատված իրական արժեքը կարող է տարբերվել փաստացի արժեքից, որը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ կարող է հասանելի լինել անհատական գործարքների դեպքում (տես՝ ծանոթագրություն 32):

Ներդրումային արժեքի դասակարգում

Բանկի ներդրումային արժեքի դասակարգումը ներառում են ՀՀ պետական (գանձապետական) պարտատոմսերը և ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ կազմակերպությունների բաժնետոմսերը: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը դասակարգում է արժեքի դասակարգումը որպես վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ, որոնց իրական արժեքի ճշգրտումն իրականացվում է կապիտալում:

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետ

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատումը դատողության արդյունք է՝ հիմնված նման ակտիվի հետ կապված փորձի վրա: Ապագա տնտեսական օգուտները մարմնավորվում են ակտիվներում և սպառվում հիմնականում օգտագործմանը գույրնթաց: Այնուամենայնիվ, այնպիսի գործոնները, ինչպիսիք են գործառնական, տեխնիկական կամ առևտրային մաշվածությունները, հաճախ հանգեցնում են ակտիվի տնտեսական օգուտների նվազեցմանը: Դեկավարությունը մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետը գնահատում է ակտիվի ընթացիկ տեխնիկական վիճակին համապատասխան և ըստ այն գնահատված ժամանակաշրջանի, որի ընթացքում Բանկը կանխատեսում է ստանալ օգուտներ: Մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատման համար հաշվի են առնվում հետևյալ հիմնական գործոններն. ակտիվների կանխատեսվող օգտագործումը, գործառնական գործոններից և պահպանման ծրագրից

կախված՝ մաշվածությունը և շուկայական պայմանների փոփոխություններից առաջացող տեխնիկական և առևտրային մաշվածությունը:

Ածանցյալ գործիքներ

Ակտիվ շուկայում չհաշվառվող ֆինանսական անանցյալ գործիքների իրական արժեքները սահմանվում են գնահատման մեթոդների կիրառմամբ: Ածանցյալ գործիքների գնահատումը ներառվում է մեկ արժույթային տոկոսադրույքի սվոփի, բազմարժույթային տոկոսադրույքի սվոփի գործարքներում և փոխարժեքի ֆորվարդային պայմանագրերում: Այս գործարքների իրական արժեքը սահմանվում է որպես հաստատուն դերիտորական պարտքերի և լողացող պարտավորության ներկա արժեքների միջև տարբերություն կամ հակառակը: Եթե գնահատման մեթոդները կիրառվում են իրական արժեքը սահմանելու համար, դրանք հաստատվում կամ պարբերաբար վերլուծության են ենթարկվում որակավորված մասնագետների կողմից՝ անկախ առաջացման պայմաններից: Այնքանով, որքանով գործնականում հնարավոր է, մոդելները կիրառում են միայն դիտարկելի տվյալները, այնուամենայնիվ, այնպիսի ոլորտներում, ինչպիսին պարտքային ռիսկն է (ինչպես սեփականատիրոջ, այնպես էլ պայմանագրային գործընկերոջ), փոփոխականությունները և կոռելյացիաները պահանջում են Ղեկավարության գնահատականը: Այս ապագա դրամական միջոցներից ցանկացածի գերազնահատումը և թերազնահատումը կարող է պահանջել այս ածանցյալների հաշվեկշռային արժեքների էական ճշգրտում:

Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ և ընդհատված գործառնություններ

Համապատասխան ՖՀՄՄ 5-ի «Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ և ընդհատված գործառնություններ», որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ոչ ընթացիկ ակտիվները պետք է չափվեն հաշվեկշռային արժեքից և իրական արժեքից՝ հանած վաճառքի ծախսումները, նվազագույնով: Բանկն օգտվել է անկախ գնահատողի ծառայություններից այդ ակտիվների արժեքի որոշման համար:

Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Բանկն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ կապակցված կողմերի հետ: Նշված գործառնությունները հիմնականում իրականացվում են շուկայական պայմաններով: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Բանկը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ նմանատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա (տես՝ ծանոթագրություն 31):

Վարկերի և այլ փոխատվությունների արժեզրկում

Բանկը գնահատում է խնդրահարույց վարկերը և փոխատվությունները յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի համար՝ պարզելու համար, թե արդյոք առկա են արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշներ: Մասնավորապես, ղեկավարության դատողությունն անհրաժեշտ է ապագա դրամական հոսքերի գումարը և պարբերականությունը գնահատելու համար, երբ անհրաժեշտ է պահանջվող պահուստի չափը որոշել: Նման գնահատումները հիմնված են որոշ գործոնների շուրջ ենթադրությունների վրա և ներկա արդյունքները կարող են տարբեր լինել՝ հանգեցնելով պահուստում հետագա փոփոխությունների:

Նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների համար անհատական ստեղծված հատուկ պահուստներից բացի, Բանկը նաև ստեղծում է արժեզրկման խմբային պահուստներ, այն

ռիսկերի գծով, որոնք չնայած որ անհատապես չեն գնահատվել, սակայն պարունակում են չվճարման ավելի մեծ ռիսկ, քան սկզբնապես որոշվել էր: Սա հաշվի է առնում այնպիսի գործոնների ազդեցությունը, ինչպիսիք են վատթարացումը երկրի ռիսկում, արդյունաբերության մեջ և տեխնոլոգիական հնացումը, ինչպես նաև բացահայտված կառուցվածքային թերությունները կամ դրամական հոսքերի նվազումները:

Հարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների (Տես ծանոթագրություն 30):

Բանկի դեկավարությունը չի վերանայել իր նախորդ գնահատումները, այսինքն չի ապաճանաչել հիմնական միջոցների հետ կապված իր նախկինում գնահատված հետաձգված հարկային պարտավորությունը և շարունակում է կատարել իր հարկային հաշվառումը, ինչպես նախկինում:

Կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումների արժեզրկում

Բանկը համարում է կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումն արժեզրկված, երբ դրա իրական արժեքի նվազումը էական է կամ կրում է երկարատև բնույթ: Որոշելու համար էական է կամ երկարատև նվազումը Բանկը կատարում է որոշակի դատողություններ: Այդ դատողությունները կատարելիս, այլ գործոնների հետ մեկտեղ, Բանկը հաշվի է առնում նաև բաժնետոմսերի գնի փոփոխականությունը: Բացի դրանից, արժեզրկումը հնարավոր է, երբ առկա են ապացույցներ, որ վատացել է ֆինանսական վիճակը տվյալ կազմակերպության, արդյունաբերության կամ ճյուղի, որտեղ կատարվել է ներդրումը, կատարվել են փոփոխություններ տեխնոլոգիաներում և գործառնական կամ ֆինանսական դրամական հոսքերում:

6 Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	26,538,309	23,369,433
Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթեր	1,567,857	1,029,434
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	315,054	180,962
Հակադարձ ռեպո գործառնություններ	1,392,410	1,571,624
Արժեզրկված ակտիվների գծով հաշվեզրկված տոկոսներ	29,478	407,727
Այլ տոկոսային եկամուտներ	815	914
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	29,843,923	26,560,094
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	3,408,550	4,488,218
Ռեպո գործառնություններ	944,762	2,223,928
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	51,745	261,825
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	17,464,081	12,558,691
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	21,869,138	19,532,662

7 Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
Դրամարկղային գործառնություններ	302,094	286,943
Կոմունալ վճարումների ընդունում	20,231	19,979
Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	453,145	294,565
Վարկերի սպասարկում	730,143	834,773
Վճարային քարտերով գործառնություններ	635,092	645,775
Երաշխիքներ	377,633	240,252
Այլ վճարներ և կոմիսիոն եկամուտներ	14,063	23,896
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	2,532,401	2,346,183
Դրամային փոխանցումներ	206,573	181,300
Դրամարկղային գործառնություններ	12,341	74,162
Վճարային քարտերով գործառնություններ	449,504	407,903
Այլ ծախսեր	18,717	13,370
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	687,135	676,735

8 Չուտ առևտրային եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
Արտարժույթային գործարքներից զուտ եկամուտ	1,143,458	1,063,155
Արժույթային սվոպից զուտ օգուտ/(վնաս)	(361,651)	431,583
Ընդամենը զուտ առևտրային եկամուտ	781,807	1,494,738

9 Այլ եկամուտներ

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	1,482,589	1,092,908
Ապահովագրության գծով փոխհատուցում	378,649	-
Շնորհներից եկամուտ (Ծանոթ. 27)	82	82
Հիմնական միջոցների վաճառքից եկամուտ	248	17,535
Բռնագանձված գույքի վաճառքից եկամուտ	43,713	208,093
Հաշիվների փակումից եկամուտ	7,128	4,120
Տեղեկանքների տրամադրումից եկամուտ	7,981	6,848
Վարկային և երաշխիքային հայտերի ընդունումից եկամուտ	13,972	18,112
Դրամային փոխանցումներից եկամուտ	85,398	52,451
Ինտերնետ բանկային ծառայություններից եկամուտ	49,207	35,765
Ավտոմեքենաների տեխնիկական կտրոնների տրամադրումից	37,912	31,995
Թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից եկամուտ	38,469	5
Այլ եկամուտ	30,466	36,934
Ընդամենը այլ եկամուտներ	2,175,814	1,504,848

10 Արժեզրկման ծախս/(հակադարձում)

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ (Ծանոթ. 17)	4,602,720	4,214,082
Այլ պահուստներ (Ծանոթ. 30)	-	(294,268)
Ընդամենը վարկային կորուստների արժեզրկման ծախս	4,602,720	3,919,814

11 Անձնակազմի գծով ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
Աշխատավարձ և այլ փոխհատուցումներ աշխատակիցներին	3,292,413	3,040,174
Այլ ծախսեր	5,321	8,750
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	3,297,734	3,048,924

12 Այլ ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
Խորհրդատվական և այլ ծառայությունների գծով ծախսեր	85,100	36,216
Վարձակալության գծով ծախսեր	154,460	118,791
Հարկեր (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	275,210	222,927
Գովազդի ծախսեր	171,500	160,220
Ապահովագրության գծով ծախսեր	40,325	39,178
Ներկայացուցչական ծախսեր	49,181	48,906
Պլաստիկ քարտերի ձեռք բերման և թողարկման ծախսեր	82,574	37,902
Իրավաբանական ծառայությունների ստացման ծախսեր	129,039	-
Ինկասացիոն ծախսեր	63,252	65,132
Ադմինիստրատիվ ծախսեր	323,580	311,768
Բռնագանձված ակտիվների վաճառքից վնաս	822	10,832
Նյութական ակտիվների վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	337,020	246,507
Համակարգչային ծրագրերի օգտագործման և սպասարկման ծախսեր	147,011	152,947
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	87,781	78,421
Անվտանգության գծով ծախսեր	169,384	172,178
Վկանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամի գծով ծախսեր	575,649	232,054
Գրասենյակային ծախսեր	81,186	68,103
Գործուղման ծախսեր	83,917	63,505
Ֆինանսական համակարգի հաշտարարին վճարներ	29,212	27,085
Վճարված տուգանքներ	966	1,451
Այլ ծախսեր	73,204	35,126
Ընդամենը այլ ծախսեր	2,960,373	2,129,249

13 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
Ընթացիկ հարկ	291,200	291,665
Հետաձգված հարկ	(53,650)	8,483
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	237,550	300,148

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 20% (2015թ.՝ 20%)։ ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՄ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման բազայի միջև։ Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 20% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով։

Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի և հաշվապահական շահույթի միջև փոխկապակցվածությունը.

Հազար ՀՀ դրամ	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)		Արդյունավետ դրույքաչափ (%)	
	2016	2015	2016	2015
Շահույթ մինչև հարկումը	1,290,731	1,543,926		
Շահութահարկ՝ 20% դրույքաչափով	258,146	308,785	20	20
Չհարկվող եկամուտներ	(5,121)	(65,226)	-	(4)
Չնվազեցվող ծախսեր	68,509	64,030	5	4
Փոխարժեքային տարբերություն	(57,035)	25,144	(4)	2
Հարկվող եկամուտներ	1,136	1,597	-	-
Հարկվող ծախսեր	(11,181)	(21,465)	(1)	(1)
Հաշմանդամներին վճարումներից առաջացած նվազեցումներ	(16,904)	(12,717)	(1)	(1)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	237,550	300,148	19	20

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված		2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված		
Այլ պարտավորություններ	35,196	44,501	-	79,697		
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	351,926	79,288	-	431,214		
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	387,122	123,789	-	510,911		
Այլ ակտիվներ	(25,765)	6,498	-	(19,267)		
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	(33,092)	-	(342,789)	(375,881)		
Հիմնական միջոցների ամորտիզացիա	-	(82,530)	-	(82,530)		
Հիմնական միջոցների վերագնահատում	(106,070)	5,893	-	(100,177)		
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(164,927)	(70,139)	(342,789)	(577,855)		
Չուտ հետաձգված հարկային ակտիվ/(պարտավորություններ)	222,195	53,650	(342,789)	(66,944)		

Հազար ՀՀ դրամ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Այլ պարտավորություններ	49,573	(14,377)	-	35,196
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	336,362	15,564	-	351,926
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	385,935	1,187	-	387,122
Այլ ակտիվներ	(10,202)	(15,563)	-	(25,765)
Վաճառքի համար նատչելի ներդրումներ	(79,981)	-	46,889	(33,092)
Հիմնական միջոցներ	(111,963)	5,893	-	(106,070)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(202,146)	(9,670)	46,889	(164,927)
Զուտ հետաձգված հարկային ակտիվ	183,789	(8,483)	46,889	222,195

14 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Կանխիկ դրամական միջոցներ	7,677,430	6,972,241
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	52,081,824	8,319,510
Թղթակցային հաշիվներ այլ բանկերում	3,455,901	8,818,973
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	63,215,155	24,110,724

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի թղթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են ՀՀ բանկային օրենսդրության համաձայն ՀՀ ԿԲ-ում տեղաբաշխված պարտադիր պահուստները, որոնք հաշվարկվում են Բանկի կողմից ներգրավված դրամային որոշ միջոցների 2%-ի և արտարժույթով որոշ միջոցների 18%-ի չափով (2015թ.՝ համապատասխանաբար 2% և 20%): Այդ միջոցների ելքագրումն արգելված չէ, սակայն պահուստավորման նվազագույն չափը չպահպանելը հանգեցնում է Կենտրոնական բանկի կողմից տույժերի կիրառման: Պարտադիր պահուստավորման միջոցների դիմաց Բանկը տոկոսներ չի ստանում:

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ բանկերում տեղաբաշխված միջոցները 2,525,615 հազար դրամ գումարով (73%) կենտրոնացված են երկու բանկերում (2015թ.՝ 7,391,074 հազար դրամ (84%)՝ կենտրոնացված երկու բանկում):

2016թ. ընթացքում իրականացվել են հետևյալ անկանխիկ գործառնությունները.

- վարկերի և դեբիտորական պարտքերի մարումներ գրավների բռնագանձման միջոցով 715,342 հազար դրամ գումարով (2015թ.՝ 137,988 հազար դրամ):

15 Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Դեպոնացված միջոցներ ՀՀ ԿԲ-ում	220,000	400,000
Ֆինանսական կազմակերպություններին տրամադրված վարկեր	4,259,099	3,447,049
Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր	1,011,762	1,452,036
Դեպոնացված միջոցներ ոչ ռեզիդենտ այլ ֆինանսական կազմակերպություններում	1,848,371	597,765
Այլ հաշիվներ	1,193,045	210,186
Ընդամենը պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	8,532,277	6,107,036

Վարկերը ժամկետանց կամ արժեզրկված չեն:

Դեպոնացված գումարը ՀՀ ԿԲ-ում իրենից ներկայացնում է ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների երաշխիքային ավանդ:

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ «Ֆինանսական կազմակերպություններին տրամադրված վարկեր» հոդվածում ներառված հաշիվները կենտրոնացված են մեկ ֆինանսական կազմակերպությունում և կազմում են 2,164,097 հազար դրամ (51%) (2015թ.՝ 2,529,638 հազար դրամ (73%)) կենտրոնացված երկու ֆինանսական կազմակերպությունում):

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ «Դեպոնացված միջոցներ ոչ ռեզիդենտ այլ ֆինանսական կազմակերպություններ» հոդվածում ներառված գումարներն իրենից ներկայացնում են Բանկի գործառնությունների համար տեղաբաշխված երաշխիքային միջոցներ և ներառում են Մաստեր Բարդ վճարային համակարգին անդամակցության համար սառեցված միջոց 380,656 հազար դրամ գումարով (2015թ.՝ 379,783 հազար դրամ), ինչպես նաև Visa վճարային համակարգին անդամակցության համար սառեցված միջոց 218,068 հազար դրամ գումարով (2015թ.՝ 217,982 հազար դրամ), «ԲԱՆԿ ՕՖ ՋՈՐՋԻԱ» երաշխիքի դիմաց սառեցված գումար 1,249,647 հազար դրամ (2015թ.՝ ոչինչ) :

16 Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		
	Պայմանական գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավ. իրական արժեք	Պայմանական գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավ. իրական արժեք
Վաճառքի համար պահվող ածանցյալներ						
<i>Արտարժույթով պայմանագրեր</i>						
Սվոփեր-արտաքին	9,922,697	22,848	42,456	3,870,000	6,360	14,672
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	9,922,697	22,848	42,456	3,870,000	6,360	14,672

17 Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վարկեր	157,195,274	132,949,308
Ֆակտորինգ	1,603,508	286,509
Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր	22,150,334	15,805,575
Օվերդրաֆտներ և վարկային գծեր	79,275,169	53,123,204
Վարկային քարտերով տրամադրված վարկեր	22,648,880	21,171,199
Երաշխիքներ	581,243	727,762
Ֆինանսական վարձակալություն	58	293
	283,454,466	224,063,850
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխատվությունների գծով	(7,527,829)	(6,126,013)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	275,926,637	217,937,837

2016թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է ՀՀ դրամով վարկերի համար 16.56% (2015թ.՝ 11.13%) և ԱՄՆ դոլարով և Եվրոյով վարկերի համար՝ 7.73% (2015թ.՝ 7.25%):

2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում Բանկը ձեռք է բերել հաճախորդներին տրամադրված վարկերի դիմաց ստացած գրավը: Այդ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմել է 4,522,347 հազար դրամ (2015թ.՝ 5,155,015 հազար դրամ) (Տես՝ ծանոթագրություն 21): Բանկը մտադիր է վաճառել այս ակտիվները կարճ ժամանակահատվածում:

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի կենտրոնացում տրամադրված վարկերի գծով 60,691,027 հազար դրամ (համախառն վարկային պորտֆելի 21%-ը) ընդհանուր գումարով, տրամադրված թվով 10 վարկառուների և նրանց հետ փոխկապակցված անձանց (2015թ.՝ 42,681,389 հազար դրամ կամ համախառն վարկային պորտֆելի 19%-ը): Նշված վարկերի գծով արժեզրկումից պահուստները կազմում են 1,213,821 հազար դրամ (2015թ.՝ 429,610 հազար դրամ):

Հակադարձ ռեպո համաձայնագրերով գրավադրված արժեթղթերի իրական արժեքը, որոնք վերագրավադրվել են այլ կազմակերպություններում որպես ռեպո համաձայնագրերով գրավադրված արժեթղթեր 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, կազմում է 21,489,072 հազար դրամ (2015թ.՝ 12,467,687 հազար դրամ) (Ծանոթ. 24, 28):

Տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների վերլուծությունն ըստ տնտեսության ճյուղերի ունի հետևյալ տեսքը՝

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Արդյունաբերություն	27,231,314	39,318,536
Գյուղատնտեսություն	8,967,585	6,751,749
Շինարարություն	28,724,052	23,542,747
Առևտուր	80,899,045	46,718,460
Սպառողական	42,278,155	40,589,587
Հիփոթեքային	13,172,461	13,615,118
Այլ	82,181,854	53,527,653
	283,454,466	224,063,850
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխատվությունների գծով	(7,527,829)	(6,126,013)
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ	275,926,637	217,937,837

Վարկերի և փոխատվությունների գծով արժեզրկման պահուստի շարժն ըստ տնտեսության ճյուղերի հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	2016							
	Արդյունա- բերություն	Գյուղատղն- տեսություն	Շինարար- ություն	Առևտուր	Սպառո- ղական	Հիփոթե- քային	Այլ	Ընդամենը
2016թ. հունվարի 1 դրությամբ	422,946	160,469	769,931	1,578,921	1,836,060	360,513	997,173	6,126,013
Տարվա ծախս/(հակադարձում)	15,540	(571,442)	1,522,183	1,112,318	1,880,853	185,669	457,599	4,602,720
Դուրսգրում	(21,931)	(171,991)	(1,162,914)	(1,569,974)	(1,664,041)	(249,144)	(415,744)	(5,255,739)
Վերադարձ	18,702	726,299	489	171,798	741,258	121,750	274,539	2,054,835
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	435,257	143,335	1,129,689	1,293,063	2,794,130	418,788	1,313,567	7,527,829
Անհատական արժեզրկում հմբային արժեզրկում	-	-	-	-	-	-	330,399	330,399
	435,257	143,335	1,129,689	1,293,063	2,794,130	418,788	983,168	7,197,430
	435,257	143,335	1,129,689	1,293,063	2,794,130	418,788	1,313,567	7,527,829
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատապես գնահատված արժեզրկման պահուստներով զտելը)	-	-	-	-	-	-	3,586,658	3,586,658

Հազար ՀՀ դրամ	2015							
	Արդյունա- բերություն	Գյուղատղն- տեսություն	Շինարար- ություն	Առևտուր	Սպառո- ղական	Հիփոթե- քային	Այլ	Ընդամենը
2015թ. հունվարի 1 դրությամբ	844,060	435,107	172,873	1,949,159	359,470	136,964	653,195	4,550,828
Տարվա ծախս/(հակադարձում)	(368,760)	(89,107)	629,745	(261,698)	3,452,497	488,222	363,183	4,214,082
Դուրսգրում	(57,211)	(219,279)	(32,687)	(118,011)	(2,074,577)	(288,325)	(21,599)	(2,811,689)
Վերադարձ	4,857	33,748	-	9,471	98,670	23,652	2,394	172,792
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	422,946	160,469	769,931	1,578,921	1,836,060	360,513	997,173	6,126,013
Անհատական արժեզրկում հմբային արժեզրկում	33,617	95,364	549,107	1,153,756	81,461	51,114	470,089	2,434,508
	389,329	65,105	220,824	425,165	1,754,599	309,399	527,084	3,691,505
	422,946	160,469	769,931	1,578,921	1,836,060	360,513	997,173	6,126,013
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատապես գնահատված արժեզրկման պահուստներով զտելը)	385,617	241,247	1,460,408	4,202,036	89,262	137,460	819,262	7,335,292

Տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների վերլուծությունն ըստ հաճախորդների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ֆիզիկական անձիք	55,606,677	54,605,109
Մասնավոր ձեռնարկություններ	212,514,304	161,309,977
Անհատ ձեռնարկատերեր	4,801,644	4,174,220
Պետական ձեռնարկություններ	10,264,900	3,691,290
Ոչ առևտրային կազմակերպություններ	266,941	283,254
	283,454,466	224,063,850
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի գծով	(7,527,829)	(6,126,013)
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ	275,926,637	217,937,837

Ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկերը ներկայացվում են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հիփոթեքային վարկեր	11,585,109	12,027,766
Վարկային քարտեր	22,738,678	21,155,320
Սպառողական վարկեր	6,532,202	1,838,823
Ոսկու վարկեր	12,887,120	12,704,941
Ավտոմեքենաների ձեռքբերման	54,825	129,165
Այլ	1,808,743	6,749,094
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկեր (համախառն)	55,606,677	54,605,109

Ֆինանսական վարձակալության գծով տեղեկատվությունը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ֆինանսական վարձակալության գծով համախառն ներդրումներ		
Մինչև 1 տարի	58	293
	58	293
Ֆինանսական վարձակալության գծով չվաստակած ապագա ֆինանսական եկամուտ	-	-
Ֆինանսական վարձակալության գծով զուտ ներդրումներ	58	293

Ֆինանսական վարձակալության գծով արժեզրկումից պահուստները ներառված են վարկերի և փոխատվությունների գծով արժեզրկումից պահուստում և 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում են 29 հազար դրամ (2015թ.՝ 147 հազար դրամ):

Ֆինանսական վարձակալության գծով տոկոսադրույքը կազմում է 19%:

Ինչպես նշված է 32 ծանոթագրությունում, 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկերի և փոխատվությունների գնահատված իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

Վարկային պորտֆելի ժամկետային վերլուծությունը տես 34 ծանոթագրությունում:

Վարկային պորտֆելին ներհատուկ վարկային, արժույթային և տոկոսային ռիսկը բացահայտված է 35 ծանոթագրությունում: Տեղեկատվությունը կապակցված անձանց վերաբերյալ բացահայտված է 31 ծանոթագրությունում:

18 Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Զգնանշվող ներդրումներ		
Բաժնեմասային արժեթղթեր	14,034	10,964
ՀՀ կազմակերպությունների բաժնետոմսեր	8,857	10,093
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	-	1,136,455
ՀՀ կորպորատիվ պարտատոմսեր	146,912	532,125
Հաշվեգրված տոկոսներ	1,506	43,424
Ընդամենը ներդրումներ	171,309	1,733,061

Բոլոր պարտքային արժեթղթերն ունեն հաստատուն տոկոսներ:

Զգնանշվող վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերը չափվում են իրական արժեքով՝ օգտագործելով գնահատման տեխնիկա, հիմնված տվյալ պահին գործող շուկայական տոկոսադրույքների վրա, որպես տվյալ ֆինանսական գործիքի ապագա դրամական հոսքերի զեղչատոկոս:

Բոլոր չզգնանշված վաճառքի համար մատչելի բաժնեմասային արժեթղթերը գրանցված են ինքնարժեքով, քանի որ իրական արժեքը չի կարող արժանահավատորեն գնահատվել: Այս ներդրումների համար չկա գնանշվող շուկա, և Բանկը նախատեսում է դրանք պահել երկար ժամկետով:

Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերն ըստ տոկոսադրույքների և ժամկետների ներառում են.

Հազար ՀՀ դրամ	2016		2015	
	%	ժամկետ	%	ժամկետ
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	-	-	8.26-16.90%	2017-2032
Ոչ պետական պարտատոմսեր	9.50-10.59%	2017-2019	7.50-9.50%	2017-2018

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերը 14,178,041 հազար դրամ իրական արժեքով (2015թ.՝ 9,005,700 հազար դրամ) վաճառվել են երրորդ անձանց ռեպո համաձայնագրերով՝ 1 ամիսը չգերազանցող ժամանակահատվածներով: Դրանք վերադասակարգվել են որպես ռեպո համաձայնագրերով գրավադրված արժեթղթեր հաշվապահական հաշվեկշռում՝ առանձին տողում (Ծանոթ. 28):

19 Հիմնական միջոցներ

Հազար ՀՀ դրամ

	Հող և շենքեր	Սարքա- վորումներ	Փոխադրա- միջոցներ	Համա- կարգչային տեխնիկա	Այլ հիմնական միջոցներ	Վարձ. հիմն. միջ. գծով կապ.ներդ.	Ընդամենը
Սկզբնական կամ վերագնահատված արժեք							
2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	7,574,519	500,011	253,657	2,942,939	1,076,397	118,377	12,465,900
Ավելացում	3,991	41,423	44,764	340,122	131,137	55,959	617,396
Օտարում	-	(562)	(74,868)	(1,245)	(1,958)	(1,959)	(80,592)
Վերադասակարգում	-	-	-	460	(460)	-	-
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,578,510	540,872	223,553	3,282,276	1,205,116	172,377	13,002,704
Ավելացում	778,920	30,351	8,017	201,281	64,521	66,829	1,149,919
Օտարում	-	(1,359)	-	(1,022)	(4,639)	(35,031)	(42,051)
Վերադասակարգում	-	141	-	-	(141)	-	-
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,357,430	570,005	231,570	3,482,535	1,264,857	204,175	14,110,572
Կուտակված մաշվածություն							
2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	290,106	376,009	163,429	1,909,865	579,115	19,992	3,338,516
Մաշվածության ծախս	290,495	54,001	38,085	219,592	156,009	3,837	762,019
Օտարում	-	(524)	(48,411)	(80)	(1,733)	-	(50,748)
Վերադասակարգում	-	-	-	274	(274)	-	-
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	580,601	429,486	153,103	2,129,651	733,117	23,829	4,049,787
Մաշվածության ծախս	291,826	43,388	33,241	287,730	147,450	5,233	808,868
Օտարում	-	(726)	-	(376)	(3,977)	-	(5,079)
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	872,427	472,148	186,344	2,417,005	876,590	29,062	4,853,576
Հաշվեկշռային արժեք							
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	6,997,909	111,386	70,450	1,152,625	471,999	148,548	8,952,917
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,485,003	97,857	45,226	1,065,530	388,267	175,113	9,256,996

Ակտիվների վերագնահատում

Բանկի սեփականությունը հանդիսացող շենքերի վերագնահատումը կատարվել է 31 դեկտեմբերի 2013թ. դրությամբ անկախ գնահատող կազմակերպության կողմից՝ կիրառելով համեմատական և եկամտային մեթոդները, որի արդյունքում առաջացել է վերագնահատման աճ 589,278 հազար դրամ գումարով: Իրական արժեքով Բանկի սեփականությունը հանդիսացող շենքի գնահատման համար ղեկավարությունը հիմք է ընդունում անկախ գնահատողների կողմից ներկայացված արդյունքները:

Բանկի ղեկավարության գնահատմամբ 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ շենքերի վերագնահատված արժեքն էականորեն չի տարբերվում դրանց շուկայական արժեքից:

Եթե շենքերը ներկայացվեին սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ, հաշվեկշռային արժեքը 31 դեկտեմբեր 2016թ. դրությամբ կկազմեր 6,599,017 հազար դրամ (2015թ.՝ 6,428,095 հազար դրամ):

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկզբնական արժեքը կազմում է 118,103 հազար դրամ (2015թ.՝ 123,088 հազար դրամ):

Ներդրման փուլում գտնվող հիմնական միջոցներ

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ներդրման փուլում գտնվող հիմնական միջոցների գումարը կազմում է 475,177 հազար դրամ (2015թ.՝ 288,044 հազար դրամ):

Հիմնական միջոցների սահմանափակումներ

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա հիմնական միջոցների (2015թ.՝ նույնպես):

Պայմանագրային պարտավորություններ

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի պայմանագրային պարտավորություններ 94,095 հազար դրամ (2015թ.՝ ոչինչ) բանկումատների և այլ գույքի գնման գծով:

20 Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	Արտոնագրեր	Համակարգչային ծրագրեր	Կապիտալ ներդրումներ	Այլ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք					
2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,314,448	175,671	138,404	66,215	1,694,738
Ավելացում	431,813	33,000	3,233	9,024	477,070
Օտարում	(7,380)	-	-	-	(7,380)
Վերադասակարգում	88,208	48,582	(136,790)	-	-
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,827,089	257,253	4,847	75,239	2,164,428
Ավելացում	518,140	6,771	-	60,567	585,478
Օտարում	(6,652)	-	-	-	(6,652)
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,338,577	264,024	4,847	135,806	2,743,254
Կուտակված ամորտիզացիա					
2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	78,817	2,275	-	-	81,092
Օտարում	(7,380)	-	-	-	(7,380)
Մասհանումներ	63,548	9,930	-	158	73,636
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	134,985	12,205	-	158	147,348
Օտարում	(6,652)	-	-	-	(6,652)
Մասհանումներ	160,565	15,730	-	3,336	179,631
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	288,898	27,935	-	3,494	320,327
Մնացորդային արժեք					
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,692,104	245,048	4,847	75,081	2,017,080
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,049,679	236,089	4,847	132,312	2,422,927

Ոչ նյութական ակտիվների սահմանափակումներ

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա ոչ նյութական ակտիվների (2015թ.՝ նույնպես):

Պայմանագրային պարտավորություններ

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի պայմանագրային պարտավորություններ 41,625 հազար դրամ (2015թ.՝ 31,525 հազար դրամ) արտոնագրերի գնման գծով:

21 Բռնագանձված ակտիվներ

Բանկի կողմից տրամադրված վարկերի ապահովվածություն հանդիսացող գրավների տնօրինման արդյունքում տարվա ընթացքում ձեռք բերված ֆինանսական և ոչ

Ֆինանսական ակտիվների մանրամասները դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներկայացված են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Անշարժ գույք	3,764,206	4,207,967
Այլ	758,141	947,048
ԸՆդամենը	4,522,347	5,155,015

Բռնագանձման ամսաթվի դրությամբ գրավը չափվում է չմարած վարկային պարտավորության հաշվեկշռային արժեքից և գրավի իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով:

Բանկի քաղաքականությունն է հետամուտ լինել այդ ակտիվների իրացմանը պատշաճ կերպով և սեղմ ժամկետներում: Բանկը հիմնականում չի օգտագործում ոչ կանխիկ գրավները իր սեփական գործունեության իրականացման համար: Ակտիվները չափվում են հաշվեկշռային արժեքից և իրական արժեքից հանած վաճառքի ծախսումները նվազագույնով:

22 Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Դեբիտորական պարտքեր և այլ ստացվելիք գումարներ	718,929	904,024
ԸՆդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	718,929	904,024
Կանխավճարներ	442,592	371,623
Հաշվարկներ աշխատակիցների հետ	54	124
Նկարներ	47,050	47,050
Ապագա ժամանակաշրջանի ծախսեր	29,103	18,207
Թանկարժեք մետաղներ	44,555	144,762
Կանխավճարներ այլ հարկերի գծով	-	626
Պահեստ	377,026	456,005
Այլ	108,187	32,045
ԸՆդամենը այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	1,048,567	1,070,442
ԸՆդամենը այլ ակտիվներ	1,767,496	1,974,466

23 Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վարկեր ֆինանսական կազմակերպություններից	28,814,598	27,922,941
Ավանդներ ֆինանսական կազմակերպություններից	17,671,899	15,824,157
Ֆինանսական կազմակերպությունների ընթացիկ հաշիվներ	1,064,279	73,024
Այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ	1,329,584	6
Վարկեր ռեպո համաձայնագրերով	33,947,096	20,910,218
ԸՆդամենը պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	82,827,456	64,730,346

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպություններից վարկերը 12,627,202 հազար դրամ գումարով (44%) կենտրոնացված են մեկ ֆինանսական կազմակերպությունում (2015թ.՝ չունի):

Ֆինանսական կազմակերպություններից ավանդները և վարկերն ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ ՀՀ դրամով պարտավորությունների գծով միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքները կազմել են 8.92% (2015թ.՝ 8.01%), ԱՄՆ դոլարով և Եվրոյով պարտավորությունների համար՝ 7.89% (2015թ.՝ 7.61%):

Հաշվետու ժամականաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2015թ.՝ նույնպես):

24 Առևտրային ֆինանսական պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ռեպո համաձայնագրերով վերագրավարված արժեթղթեր (Ծանոթ. 17)	21,489,072	12,467,687
Ընդամենը առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական պարտավորություններ	21,489,072	12,467,687

25 Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	365,540	47,330
Ստացված վարկեր	795,855	3,097,805
Ընդամենը առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական պարտավորություններ	1,161,395	3,145,135

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ կառավարության նկատմամբ պարտավորություններում ներառված է Համաշխարհային բանկի «Գյուղացիական բարեփոխումների» ծրագրի շրջանակներում և Գյուղացիական ֆինանսավորման կառույց ԾԻԳ-ից ներգրավված 628,296 հազար դրամ վարկը (2015թ.՝ 705,487 հազար դրամ), «Հազարամյակի Մարտահրավեր Հիմնադրամ-Հայաստան» ՊՈԱԿ-ից ներգրավված 28,739 հազար դրամ վարկը (2015թ.՝ 28,642 հազար դրամ), ինչպես նաև Գերմանա-Հայկական հիմնադրամի կողմից «Փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորման» ծրագրի շրջանակում ստացված վարկերը 86,605 հազար դրամ գումարով (2015թ.՝ 2,321,103 հազար դրամ):

26 Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Իրավաբանական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	36,203,765	29,259,757
Ժամկետային ավանդներ	26,612,345	14,059,697
	62,816,110	43,319,454
Ֆիզիկական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	15,002,349	9,782,821
Ժամկետային ավանդներ	182,302,603	127,385,526
	197,304,952	137,168,347
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	260,121,062	180,487,801

Հաճախորդների ավանդներն ունեն հաստատուն տոկոսադրույք:

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրավաբանական/ֆիզիկական անձանց ավանդներում ներառված են ժամկետային ավանդներ, որոնք հանդիսանում են ապահովածություն տրամադրված ակրեդիտիվների և երաշխիքների գծով 17,911,300 հազար դրամ գումարով (2015թ.՝ 14,303,074 հազար դրամ): Այդ ավանդների իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ամենամեծ տաս հաճախորդների միջոցների ընդհանուր գումարը (ներառյալ փոխկապակցված անձինք, տես ծանոթ. 31) կազմում է 62,124,642 հազար դրամ (2015թ.՝ 42,279,678 հազար դրամ) կամ հաճախորդներից ներգրավված միջոցների (բացառությամբ ՀՀ կառավարության նկատմամբ պարտավորությունների) ընդհանուր գումարի 23.9% (2015թ.՝ 23.4%):

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդների նկատմամբ ՀՀ դրամով պարտավորությունների գծով արդյունավետ տոկոսադրույքները տատանվում են 3.00-19.50% (2015թ.՝ 3.00-20.03%), ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթներով պարտավորությունների համար 1.51-10.76% (2015թ.՝ 1.51-17.13%):

Հաշվետու ժամականաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2015թ.՝ նույնպես):

27 Այլ պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վճարվելիք գումարներ	338,017	218,582
Պարտավորություն անձնակազմի նկատմամբ	214,868	148,683
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	552,885	367,265
Պարտավորություններ հարկերի գծով՝ բացառությամբ շահութահարկի	302,522	224,634
Ապագա ժամանակաշրջանի եկամուտներ	373	526
Ակտիվների վերաբերող շնորհներ	1,791	1,873
Գործառնական այլ պարտավորություններ	37	462
Այլ	51,673	78,939
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	356,396	306,434
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	909,281	673,699

Ակտիվների վերաբերող շնորհներ

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
	Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	1,873
Եկամտի ճանաչում (Ծանոթ.9)	(82)	(82)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,791	1,873

28 Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	Ակտիվ		Պարտավորություն	
	2016	2015	2016	2015
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ (Ծանոթ. 17)	21,489,072	12,467,687	5,937,540	8,764,485
Վաճառքի համար նատչելի ներդրումներ (Ծանոթ. 18)	14,178,041	9,005,700	28,009,556	12,145,733
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ (Ծանոթ. 23)	35,667,113	21,473,387	33,947,096	20,910,218

29 Սեփական կապիտալ

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում էր 31,374,560 հազար դրամ (2015թ.՝ 22,907,500 հազար դրամ):

Համաձայն Բանկի կանոնադրության, բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 41,120 սովորական բաժնետոմսերից յուրաքանչյուրը 763 հազար դրամ անվանական արժեքներով:

2016թ. և 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի միակ բաժնետերն է Վիտալի Գրիգորյանը:

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել: Սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերը իրավունք ունի ստանալու շահաբաժին և մեկ ձայնի իրավունք Բանկի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում:

2016թ. ընթացքում Բանկն ավելացրել է բաժնետիրական կապիտալը 8,467,060 հազար դրամ գումարով (2015թ.՝ ոչինչ), որից բաժնետիրոջ միջոցներից՝ 4,005,540 հազար դրամ գումարով և չբաշխված շահույթի հաշվին՝ 4,461,520 հազար դրամ գումարով:

Բանկի բաժնետիրական կապիտալի ավելացումն իրականացվել է բաժնետիրոջ կողմից չ՛ է դրամով, և նա իրավունք ունի ստանալ շահաբաժին և բաշխել կապիտալը չ՛ է դրամով:

Բաշխման ենթակա Բանկի պահուստները սահմանափակվում են կուտակված շահույթով՝ հաշվարկված համաձայն չ՛ է օրենսդրության: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով, որը ստեղծված է համաձայն չ՛ է օրենսդրության պահանջների՝ ընդհանուր բանկային ռիսկերը, ներառյալ հնարավոր կորուստները և այլ չնախատեսված ռիսկերը և ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Բաժնետիրական ընկերությունների մասին չ՛ է օրենքի, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս, քան բաժնետիրական կապիտալի 15%-ի չափով:

30 Պայմանական պարտավորություններ
իրավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանում հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է, և նրան բնորոշ է օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների հաճախակի փոփոխությունները, որոնք երբեմն անհասկանալի են, հակասական և ենթակա տարբեր մեկնաբանությունների: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրման հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում, հարկային մարմինների կողմից չի կարող կիրառվել հավելյալ հարկերի պարտադրումներ, տույժեր և տուգանքներ, ավելի քան ստուգման նախորդող հաշվետու 3 տարիների համար:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել հարկային ռիսկեր, որոնք ավելի զգալի են քան այլ երկրներում: Դեկլարությունը համոզված է, որ պատշաճ կերպով կատարել է իր հարկային պարտավորությունները, հիմնվելով Հայաստանում կիրառվող հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների իր մեկնաբանությունների վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել, և եթե դեկլարար մարմիններից հաջողվի հարկադրել իրենց մեկնաբանությունները, ապա այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցությունը կարող է էական լինել:

Դեկլարությունը համոզված է, որ Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Բանկին ներկայացվող դատական հայցերի առումով Բանկի դեկլարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ, երաշխիքներ և այլ ֆինանսական պայմանագրեր

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը տրամադրում է իր հաճախորդներին հետհաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ: Նշված ֆինանսական գործիքները, որոնք ունեն պարտքային ռիսկի տարբեր մակարդակներ, չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ:

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ անվանական կամ պայմանագրային գումարները հետևյալն են՝

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վարկային գծերի չօգտագործված մաս	19,944,553	7,533,425
Ակրեդիտիվներ	156,016	168,430
Տրամադրված երաշխիքներ	32,179,463	18,724,709
Չօգտագործված օվերդրաֆոններ	863,885	371,660
Ընդամենը պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	53,143,917	26,798,224

Վարկային պարտավորությունների, երաշխիքների և այլ ֆինանսական միջոցների պարտքային ռիսկի առավելագույն չափը լավագույնս ներկայացված է այս պարտավորությունների և պայմանական պարտավորությունների ընդհանուր գումարով:

Այլ պահուստների շարժը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	-	294,268
Տարվա հակադարձում	-	(294,268)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	-

Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով՝ Բանկը որպես վարձակալ

Բանկն իր գործունեությունն ապահովելու նպատակով վարձակալում է շենք և տարածքներ: Չեղյալ չհայտարարվող գործառնական վարձակալության գծով վճարվելիք ապագա ընդհանուր նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Մինչև 1 տարի	24,248	21,504
Ընդամենը պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով	24,248	21,504

Պայմանագրային պարտավորություններ

Պայմանագրային պարտավորությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթ. 19, 20-ում:

Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրության ոլորտը գտնվում է զարգացման փուլում, և այլ երկրներին հատուկ բազմաթիվ ապահովագրության ձևաչափեր հիմնականում դեռևս կիրառելի չեն:

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն իրականացրել է աշխատակիցների ազնվության, շինությունների, փոխադրումների, կեղծված չեկերի, կեղծ արժեթղթերի և արժույթի, գրասենյակային պարունակության, համակարգչային հանցագործությունների, տնօրենի և պաշտոնատար անձանց պատասխանատվության և մասնագիտական պատասխանատվության ապահովագրություն:

Քանի դեռ Բանկը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ բացասական ազդեցություն Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

31 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտում» կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Բանկի կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

Բանկի վերջնական վերահսկող է հանդիսանում ՌԴ քաղաքացի գործարար Վիտալի Սարգսի Գրիգորյանը:

Բանկն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները և այլն: Նշված գործարքները իրականացվել են՝ շուկայում գործող պայմաններից և տոկոսադրույքներից ելնելով:

Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտ և ծախսերը հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմ և կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմ և կապակցված կողմեր
Ֆինանսական փոխակի մասին հաշվետվություն				
<i>Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ</i>				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	-	1,398,000	-	105,000
Տարվա ընթացքում ստացված	-	13,718,346	-	1,800,000
Տարվա ընթացքում վճարված	-	(12,179,601)	-	(507,000)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	2,936,745	-	1,398,000
<i>Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ</i>				
Հունվարի 1-ի դրությամբ, համախառն	22,833	1,269,290	22,694	2,858,725
Տարվա ընթացքում տրամադրված	365,572	1,098,865	638,186	2,995,724
Տարվա ընթացքում մարված	(388,405)	(1,911,494)	(638,047)	(4,585,159)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, համախառն	-	456,661	22,833	1,269,290
Արժեզրկումից պահուստ	-	(7,307)	(229)	(12,693)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	449,354	22,604	1,256,597
<i>Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ</i>				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	17,763	639,418	149,435	679,055
Տարվա ընթացքում ստացված	20,191,368	15,525,305	3,079,309	50,838,366
Տարվա ընթացքում վճարված	(19,407,575)	(15,393,312)	(3,210,981)	(50,878,003)
Ավանդներ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	801,556	771,411	17,763	639,418
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն				
Տոկոսային եկամուտ	916	226,739	7,549	235,504
Տոկոսային ծախսեր	(33,316)	(359,054)	(14,534)	(219,987)
Արժեզրկման ծախս/(հակադարձում)	(229)	(5,386)	2	(15,894)

Տնօրեններին և ղեկավար անձնակազմի այլ անդամներին (և ընտանիքի անդամներին) տարվա ընթացքում տրամադրված վարկերը ունեն 1-ից 15 տարի մարման ժամկետ և դրանց տոկոսադրույքը կազմում է 7-24% (2015թ.՝ 7-24%, 1-ից 15 տարի): Տնօրեններին տրամադրված վարկերը ապահովված են ոսկով, անշարժ գույքով, դրամական միջոցներով և այլ գույքով:

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ վճարումներ	319,417	330,375
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	319,417	330,375

32 Իրական արժեքի չափումը

Բանկի Խորհուրդը սահմանում է ինչպես իրական արժեքի պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, ինչպես օրինակ չգնանշվող առևտրային և վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերը, չգնանշվող ածանցյալ ֆինանսական գործիքները, այնպես էլ ոչ-պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, ինչպես, օրինակ, վաճառքի համար պահվող ակտիվները:

Անկախ գնահատողները ներգրավվում են նշանակալի ակտիվների, ինչպես օրինակ՝ անշարժ գույքի և բռնագանձված գույքի, գնահատման համար: Անկախ գնահատողների ընդգրկումը յուրաքանչյուր տարի որոշվում է Բանկի Խորհրդի կողմից:

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին Բանկի ղեկավարությունը վերլուծում է ակտիվների և պարտավորությունների արժեքների փոփոխությունները, որոնք պետք է վերագնահատվեն համաձայն Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության: Այս վերլուծությունների համար ճշտվում են հիմնական տվյալները, որոնք կիրառվել են նախորդ գնահատման ժամանակ, համադրելով գնահատման հաշվարկի տեղեկատվությունը պայմանագրերի և այլ համապատասխան փաստաթղթերի հետ: Ղեկավարությունը Բանկի անկախ գնահատողների հետ միասին համեմատում է յուրաքանչյուր ակտիվի և պարտավորության իրական արժեքի յուրաքանչյուր փոփոխությունը համապատասխան արտաքին աղբյուրների հետ, որոշելու համար, թե հիմնավորված է արդյոք տվյալ փոփոխությունը:

Ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացվում են համաձայն իրական արժեքի հիերարխիայի: Այս հիերարխիան բաժանում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները երեք մակարդակների՝ հիմք ընդունելով դրանց իրական արժեքի չափման ժամանակ օգտագործված գործիքների նշանակալիությունը: Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

Մակարդակ 1՝ նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված).

Մակարդակ 2՝ Մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) և թե՛ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):

Մակարդակ 3՝ ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

32.1 Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքներ

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվել իրենց իրական արժեքով և ըստ մակարդակի վերլուծում է դրանք իրական արժեքի հիերարխիայում, թե իրական արժեքի չափումը որ դասում է դասակարգված:

Հազար ՀՀ դրամ				2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	63,215,155	-	63,215,155	63,215,155
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	8,532,277	-	8,532,277	8,532,277
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	275,926,637	-	275,926,637	275,926,637
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	718,929	-	718,929	718,929
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	82,827,456	-	82,827,456	82,827,456
Պարտավորություններ ՀՀ Կառավարության նկատմամբ	-	1,161,395	-	1,161,395	1,161,395
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	260,121,062	-	260,121,062	260,121,062
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	552,885	-	552,885	552,885

Հազար ՀՀ դրամ				2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	24,110,724	-	24,110,724	24,110,724
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	6,107,036	-	6,107,036	6,107,036
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	217,937,837	-	217,937,837	217,937,837
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	904,024	-	904,024	904,024
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	64,730,346	-	64,730,346	64,730,346
Պարտավորություններ ՀՀ Կառավարության նկատմամբ	-	3,145,135	-	3,145,135	3,145,135
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	180,487,801	-	180,487,801	180,487,801
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	367,265	-	367,265	367,265

Պահանջներ և պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից ելնելով և զեղչվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Փոփոխվող դրույքաչափերով գործիքների իրական արժեքը հավասար է նրանց հաշվեկշռային արժեքին: Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են՝ ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նման պարտքային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Կիրառվելիք տոկոսադրույքերը կախված են վարկառուի վարկային ռիսկից և տատանվում են 6.0% մինչև 24% տարեկան (2015թ.՝ 6.0% մինչև 24% տարեկան):

Արժեզրկված վարկերի իրական արժեքը հաշվարկվում է գրավի առարկայի վաճառքից ակնկալվող դրամական հոսքերի հիման վրա: Գրավի առարկայի արժեքը հիմնված է անկախ, մասնագիտական որակավորում ունեցող գույքի գնահատողի իրականացրած գնահատումների վրա:

Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հաճախորդների ավանդների իրական արժեքը գնահատվում է օգտագործելով զեղչված դրամական հոսքերի մեթոդը, կիրառելով նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող ավանդների համար առաջարկվող դրույքաչափերը: Ցպահանջ վճարվելիք ավանդների իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին վճարվելիք գումարն է:

32.2 Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՎՏԻՎՆԵՐ				
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	22,848	-	22,848
Վաճառքի համար նատչելի ներդրումներ	-	148,418	-	148,418
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	-	35,667,112	-	35,667,112
Ընդամենը	-	35,838,378	-	35,838,378
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	-	42,456	-	42,456
Ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող պարտավորություններ	-	21,489,072	-	21,489,072
Ընդամենը	-	21,531,528	-	21,531,528
ԶՈՒՏ ԻՐԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ	-	14,306,850	-	14,306,850

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	6,360	-	6,360
Վաճառքի համար նատչելի ներդրումներ	-	1,712,004	-	1,712,004
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	-	21,473,387	-	21,473,387
Ընդամենը	-	23,191,751	-	23,191,751
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	-	14,672	-	14,672
ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող պարտավորություններ	-	12,467,687	-	12,467,687
Ընդամենը	-	12,482,359	-	12,482,359
ԶՈՒՏ ԻՐԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ	-	10,709,392	-	10,709,392

Իրական արժեքի չափման մեթոդները և գնահատման մեխանիզմը չեն փոփոխվել նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի համեմատությամբ:

2գնանշվող բաժնետոմսեր

Բանկի ներդրումների իրական արժեքը չգնանշվող ներդրումներում չի կարող չափվել և հետևաբար դուրս է մնում այս բացահայտումից: Սեփական կապիտալի այս ներդրումի վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվության համար տես Ծանոթ. 18-ը:

32.3 Ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի չափումը

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
ՈՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Շենքեր	-	-	8,357,430	8,357,430
Ընդամենը	-	-	8,357,430	8,357,430
ԶՈՒՏ ԻՐԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ	-	-	8,357,430	8,357,430

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
ՈՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Շենքեր	-	-	7,578,510	7,578,510
Ընդամենը	-	-	7,578,510	7,578,510
ԶՈՒՏ ԻՐԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ	-	-	7,578,510	7,578,510

Իրական արժեքի չափումը Մակարդակ 3-րդում

3-րդ մակարդակում դասակարգված Բանկի ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գնահատման մեխանիզմների օգտագործումը հիմնված է այն ելակետային տվյալների վրա, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայի տվյալների վրա:

Այս մակարդակում ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները սկզբից մինչև վերջ կարելի է համաձայնեցնել հետևյալ կերպ.

Հազար ՀՀ դրամ	Շենքեր	Ընդամենը
ՈՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ		
2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	7,578,510	7,578,510
Առք	778,920	778,920
	8,357,430	8,357,430
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,357,430	8,357,430
ԶՈՒՏ ԻՐԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ	8,357,430	8,357,430

Հազար ՀՀ դրամ	Շենքեր	Ընդամենը
ՈՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ		
2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	7,574,519	7,574,519
Առք	3,991	3,991
	7,578,510	7,578,510
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,578,510	7,578,510
ԶՈՒՏ ԻՐԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ	7,578,510	7,578,510

Բանկի հիմնական գույքային ակտիվների իրական արժեքը հաշվարկվում է գնահատումների հիման վրա՝ իրականացված անկախ, մասնագիտական որակավորում ունեցող գույքի գնահատողների կողմից: Նշանակալի ելակետային տվյալները և ենթադրությունները մշակվում են համաձայն ղեկավարության հետ սերտ խորհրդակցության: Գնահատման գործընթացները և իրական արժեքի փոփոխությունները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին:

Գնահատումը իրականացվել է՝ կիրառելով համեմատական և եկամտային մեթոդները, որոնք արտացոլում են նմանատիպ գույքերի վերջին շուկայական գործարքների գները և ներառում է վերոնշյալ հոդին հատուկ գործոնների ճշգրտումներ, այդ թվում հողամասի չափը, գտնվելու վայրը, գրավադրումը և ներկայիս օգտագործումը և այլն:

Հողը և շենքերը վերագնահատվել են 2013թ.:

Նշանակալի չդիտարկվող ներդրումը՝ վերոնշյալ հոդին հատուկ գործոնների ճշգրտումն է: Այս ճշգրտումների ծավալն ու ուղղությունը կախված է դիտարկվող շուկայում նմանատիպ գույքի գործարքների քանակից և բնույթից, որոնք կիրառվում են որպես գնահատման մեկնարկային կետ: Չնայած նրան, որ այս ելակետային տվյալը սուբյեկտիվ դատողություն է, ղեկավարությունը գտնում է, որ ողջամտորեն հնարավոր այլընտրանքային ենթադրությունները նյութապես ազդեցություն չեն ունենա ընդհանուր գնահատման վրա:

33 Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը ֆինանսական գործիքների հետ իրականացնում է տարբեր գործառնություններ, որոնք կարող են ներկայացվել գուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված

գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվներն ու ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք հաշվանցված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ, կամ ենթակա են կատարման համաձայն հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ համանման պայմանագրերի, որը ներառում է նմանատիպ ֆինանսական գործիքները, անկախ այն բանից, դրանք հաշվանցվել են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ թե ոչ:

Հազար ՀՀ դրամ		2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների համախառն գումար	ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների համախառն գումար	Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների գուտ գումար՝ ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների գուտ գումար՝ ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցում չի իրականացվել	Զուտ
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ						
Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր (Ծանոթ. 17)	22,150,334	-	22,150,334	(21,489,071)	-	661,263
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ						
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ (Ծանոթ. 23, 28)	(33,947,096)	-	(33,947,096)	35,667,113	-	1,720,017

Հազար ՀՀ դրամ		2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների համախառն գումար	ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների համախառն գումար	Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների գուտ գումար՝ ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների գուտ գումար՝ ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցում չի իրականացվել	Զուտ
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ						
Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր (Ծանոթ. 17)	15,805,575	-	15,805,575	(12,467,687)	-	3,337,888
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ						
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ (Ծանոթ. 23, 28)	(20,910,218)	-	(20,910,218)	21,473,387	-	563,169

34 Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է հիմնական ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների: Բանկի չզեղչված պայմանագրային պարտավորությունների մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 35.3-ում.

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ							
	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթա-հանրազումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթաանդա-զումար	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	63,215,155	-	-	63,215,155	-	-	-	63,215,155
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	4,503,908	1,011,762	-	5,515,670	948,280	2,068,327	3,016,607	8,532,277
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	22,848	-	-	22,848	-	-	-	22,848
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	77,828,200	12,026,848	51,554,693	141,409,741	53,144,367	81,372,529	134,516,896	275,926,637
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	-	-	49,900	49,900	98,518	22,891	121,409	171,309
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	35,667,112	-	-	35,667,112	-	-	-	35,667,112
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	718,929	-	-	718,929	-	-	-	718,929
	181,956,152	13,038,610	51,604,593	246,599,355	54,191,165	83,463,747	137,654,912	384,254,267
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	42,456	-	-	42,456	-	-	-	42,456
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	44,772,358	3,976,630	10,210,949	58,959,937	18,228,935	5,638,584	23,867,519	82,827,456
Առևտրային ֆինանսական պարտավորություններ	21,489,072	-	-	21,489,072	-	-	-	21,489,072
Պարտավորություններ ՀՀ Կառավարության նկատմամբ	374,240	51,216	189,630	615,086	213,004	333,305	546,309	1,161,395
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	69,083,636	35,894,476	110,342,916	215,321,028	43,198,955	1,601,079	44,800,034	260,121,062
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	552,885	-	-	552,885	-	-	-	552,885
	136,314,647	39,922,322	120,743,495	296,980,464	61,640,894	7,572,968	69,213,862	366,194,326
Զուտ Դիրք	45,641,505	(26,883,712)	(69,138,902)	(50,381,109)	(7,449,729)	75,890,779	68,441,050	18,059,941
Կուտակված ճեղքվածք	45,641,505	18,757,793	(50,381,109)		(57,830,838)	18,059,941		

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ							
	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթաանրագումար	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	24,110,724	-	-	24,110,724	-	-	-	24,110,724
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	4,188,856	5,833	459,848	4,654,537	454,734	997,765	1,452,499	6,107,036
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	6,360	-	-	6,360	-	-	-	6,360
Վարկեր և փոխառություններ հաճախորդներին	44,208,321	20,182,555	33,985,742	98,376,618	93,869,324	25,691,895	119,561,219	217,937,837
Վաճառքի համար նատչելի ներդրումներ	-	34,462	8,962	43,424	1,668,580	21,057	1,689,637	1,733,061
Հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	1,284,635	7,747,353	3,855,350	12,887,338	2,219,308	6,366,741	8,586,049	21,473,387
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	904,024	-	-	904,024	-	-	-	904,024
	<u>74,702,920</u>	<u>27,970,203</u>	<u>38,309,902</u>	<u>140,983,025</u>	<u>98,211,946</u>	<u>33,077,458</u>	<u>131,289,404</u>	<u>272,272,429</u>
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	14,672	-	-	14,672	-	-	-	14,672
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	36,968,298	2,992,110	9,769,925	49,730,333	9,528,695	5,471,318	15,000,013	64,730,346
Առևտրային ֆինանսական պարտավորություններ	1,284,635	7,359,555	3,823,497	12,467,687	-	-	-	12,467,687
Պարտավորություններ ՀՀ Կառավարության նկատմամբ	58,266	30,971	1,925,754	2,014,991	1,130,144	-	1,130,144	3,145,135
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	51,199,902	21,715,679	82,565,487	155,481,068	25,005,028	1,705	25,006,733	180,487,801
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	367,265	-	-	367,265	-	-	-	367,265
	<u>89,893,038</u>	<u>32,098,315</u>	<u>98,084,663</u>	<u>220,076,016</u>	<u>35,663,867</u>	<u>5,473,023</u>	<u>41,136,890</u>	<u>261,212,906</u>
Զուտ դիրք	<u>(15,190,118)</u>	<u>(4,128,112)</u>	<u>(59,774,761)</u>	<u>(79,092,991)</u>	<u>62,548,079</u>	<u>27,604,435</u>	<u>90,152,514</u>	<u>11,059,523</u>
Կուտակված ճեղքվածք	<u>(15,190,118)</u>	<u>(19,318,230)</u>	<u>(79,092,991)</u>		<u>(16,544,912)</u>	<u>11,059,523</u>		

35 Ռիսկի կառավարում

Բանկային գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում:

Ռիսկերի կառավարման գործընթացը կազմակերպվում է Բանկի առաքելությանը, հիմնական ու միջանկյալ նպատակներին համահունչ և ուղղված է Բանկի ֆինանսական վիճակի բարելավմանը և հեղինակության բարձրացմանը:

Բանկում իրականացվող ռիսկերի կառավարման քաղաքականության հիմնական նպատակներն են բացահայտել, գնահատել և կառավարելի դարձնել բոլոր այն հնարավոր ռիսկերը, որոնք անմիջականորեն առնչվում են Բանկի գործունեության հետ, օժանդակել Բանկի ղեկավարությանը կայացնել հնարավորինս օպտիմալ որոշումներ, նպաստել Բանկի գործունեության ռազմավարական և մարտավարական իրատեսական պլանավորմանը, հաշվի առնելով ռիսկ/եկամտաբերություն ընդունելի հարաբերակցության սկզբունքները՝ ստանձնել կառավարելի ռիսկեր, սահմանել ռեսուրսների տեղաբաշխման նախընտրելի ոլորտները, ապահովել ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված նորմատիվների, ինչպես նաև Բանկի կողմից սահմանված ներբանկային նորմատիվների պահպանումը:

Բանկում իրականացվող ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը բխում է հետևյալ հիմնական սկզբունքներից.

- ✓ Ռիսկերի կառավարումը պետք է լինի կանխարգելող և հիմնավորված.
- ✓ Ռիսկերը պետք է հնարավորինս ամբողջությամբ բացահայտվեն, օբյեկտիվորեն գնահատվեն և արդյունավետորեն կառավարվեն.
- ✓ Բացահայտված ռիսկերին արձագանքելիս ռիսկերի կառավարման/հսկողության ծախսերը և անցանկալի դեպքերի ի հայտ գալու հետևանքները պետք է կշռվեն ռիսկի նվազեցման արդյունքում ակնկալվող օգուտների հետ.
- ✓ Ռիսկերի կառավարումը կարող է ներառել այնպիսի մոտեցումներ, ինչպիսիք են՝ ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված ընթացակարգերը, ռիսկի փոխանցումը երրորդ անձանց, օրինակ՝ ապահովագրության միջոցով, և ռիսկերի ընդունումը, երբ դրանց նվազեցման ծախսերը գերազանցում են գնահատված կորուստները կամ դրանց նվազեցումը գործնականորեն անհնար է: Այս նպատակով սահմանվում է ռիսկի ընդունելի մակարդակը:

Բանկի ռիսկերի բացահայտումը, չափումը, վերահսկումը և մոնիտորինգը կրում են պարբերական և շարունակական բնույթ: Բանկում իրականացվող ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը թույլ է տալիս հնարավոր ռիսկերով պայմանավորված կորուստների բացառման կամ դրանց նվազագույնի հասցնելու միջոցով արդյունավետ կառավարել Բանկի և Բանկի հաճախորդների ակտիվների և պարտավորությունների հետ առնչվող ռիսկերը՝ ապահովելով շահութաբերության, իրացվելիության և վճարունակության ընդունելի մակարդակ:

Բանկում ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է հստակ և փաստաթղթավորված կերպով նկարագրված բոլոր բիզնես գործընթացների, վերջիններիս գործունեությունը կանոնակարգող ներքին իրավական ակտերի, բոլոր գործընթացների և գործառնությունների համար սահմանված համապատասխան սահմանաչափերի միջոցով:

Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք

Բանկում պատշաճ ռիսկերի կառավարման համակարգի ձևավորման, կենսագործունեության և արդյունավետության համար պատասխանատու են Բանկի խորհուրդը, Վարչությունն ու Վարչության նախագահը, Բանկի ղեկավարները՝ ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված ներքին իրավական ակտերով սահմանված իրենց պարտականությունների շրջանակներում:

Ռիսկերի կառավարման հանձնաժողով և Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում
Բանկում ռիսկերի կառավարման քաղաքականության իրականացման համար պատասխանատու են Բանկի Ռիսկերի կառավարման հանձնաժողովը և Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանումը:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանման կողմից շարունակաբար վերահսկվում են Բանկի ստանձնած ռիսկերի մակարդակները և դրանց գծով նախանշված սահմանաչափերի պահպանումը, տարբեր սթրես-թեստերի իրականացման միջոցով գնահատվում են հնարավոր ռիսկերի ազդեցությունը Բանկի գործունեության վրա:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանման (նաև այլ շահագրգիռ ստորաբաժանումների) կողմից ներկայացվող Բանկի գործունեությանն առնչվող ռիսկերի վերաբերյալ հաշվետվությունները, վերլուծություններն ու առաջարկությունները քննարկվում են Ռիսկերի կառավարման հանձնաժողովի նիստերին և ներկայացվում են Բանկի վարչությանը՝ համապատասխան որոշում ընդունելու նպատակով:

Ներքին աուդիտ

Բանկի կողմից իրականացվող ռիսկի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի աուդիտի է ենթարկվում ներքին աուդիտի վարչության կողմից, որը ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը և արդյունավետությունը, այնպես էլ Բանկի գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտի վարչության անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկները ներկայացնում է Բանկի խորհուրդ:

Ռիսկերի բնորոշում և գնահատում

Կախված տարատեսակ գործոններից՝ Բանկը նպատակահարմար է գտնում բանկային ռիսկերը բաժանել արտաքին և ներքին ռիսկերի:

Արտաքին ռիսկերն են՝ երկրի, գնային, մրցակցային և ֆորսմաժորային ռիսկերը:

Ներքին ռիսկերն են՝ վարկային, իրացվելիության, տոկոսադրույքի, արտարժույթային, գործառնական, անձնակազմի և փողերի լվացման ռիսկերը:

Երկրի ռիսկ

Երկրի ռիսկը Բանկը կառավարում է՝ օգտվելով միջազգային վարկանիշային գործակալությունների (Moody's, S&P, Fitch) կողմից միջազգային բանկերին և կազմակերպություններին շնորհված վարկանիշներից: Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանումը կատարում է Բանկի կոնտրազենտ արտասահմանյան բանկերի վարկանիշների պարբերական մոնիտորինգ:

Գնային ռիսկ

Գնային ռիսկի հնարավոր նվազագույն մակարդակն ապահովվում է հետևյալ միջոցառումների շրջանակներում՝ ֆինանսական շուկայի կառուցվածքային, ծավալային և գնային ցուցանիշների դինամիկայի, առանձին ֆինանսական գործիքների իրացվելիության վերլուծություն, առկա միտումների բացահայտում, հնարավոր կորուստների գնահատում ամսական կտրվածքով կիրառվող սթրես թեստերի միջոցով, ֆինանսական գործիքների գծով լիմիտների (ըստ արժեթղթերով գործառնության տեսակի, ըստ դիլերի, ըստ թողարկողի) սահմանում:

Մրցակցային ռիսկ

Մրցակցային ռիսկի կառավարումը Բանկում իրականացվում է քիզնես ստորաբաժանումների և Մարքեթինգային հետազոտությունների բաժնի կողմից, պարբերաբար պարբերաբար իրականացվող Բանկի և այլ բանկերի կողմից առաջարկվող ծառայությունների տեսականու և պայմանների համեմատության միջոցով:

Ֆորսմաժորային ռիսկ

ISO 27001-2005-ի պահանջներին համապատասխան Բանկն ունի սերվերային պահուստային կենտրոն: Կենտրոնի տեղակայվածությունը Բանկի գլխավոր գրասենյակից դուրս, հեռու տարածքում, թույլ կտա ապահովել Բանկի գործունեությունը ֆորսմաժորային իրավիճակների ժամանակ:

Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկերի կառավարման գլխավոր խնդիրը Բանկի համար հանդիսանում է վարկային ռիսկերի ժամանակին բացահայտումը, գնահատումը և դրանց նվազեցման ուղղությամբ համապատասխան քայլերի իրականացումը:

Բանկում վարկային ռիսկը գնահատվում է ինչպես յուրաքանչյուր վարկառուի, այնպես էլ ամբողջ վարկային պորտֆելի գծով: Բանկի կողմից մշակված համապատասխան մեթոդաբանության համաձայն՝ նախքան վարկի տրամադրումը, գնահատվում է պոտենցիալ վարկառուի վարկունակությունը: Վարկային ռիսկի կանխարգելման տեսանկյունից, վարկավորման ժամանակ էապես կարևորվում է այնպիսի սկզբունքների պահպանումը, ինչպիսիք են վարկի ապահովվածությունն ու նպատակայնությունը: Վարկի տրամադրումից հետո, վարկային պայմանագրի գործողության ամբողջ ընթացքում, Բանկի կողմից իրականացվում է վարկի մոնիթորինգ՝ վարկառուի վճարունակությունը և վարկի ապահովվածությունը պարբերաբար գնահատելու և հնարավոր վարկային ռիսկի զսպման ուղղությամբ համապատասխան քայլեր ձեռնարկելու նպատակով: Պարբերաբար վերլուծության է ենթարկվում նաև Բանկի ընդհանուր վարկային պորտֆելը ըստ տնտեսության ճյուղերի, հաճախորդների և վարկատեսակների՝ պորտֆելի դիվերսիֆիկացիան և որակը ապահովելու նպատակով:

Վարկային ռիսկի զսպման գործում Բանկում խիստ կարևորվում է նաև Վարկային կոմիտեի գործունեությունը: Վարկային կոմիտեն հանդիսանում է Բանկի վարկային քաղաքականությունն իրականացնող մարմին, որի նպատակն է Բանկի վարկային գործունեության կառավարումը և որակյալ վարկային պորտֆելի ձևավորումը: Վարկային կոմիտեի հիմնական խնդիրն է կայացնել վարկային ռիսկ պարունակող գործարքների իրականացման և սպասարկման հետ կապված մասնագիտական կոլեգիալ արձանագրային կամ վերջնական որոշում:

Իրացվելիության ռիսկ

Բանկում իրացվելիության կառավարման նպատակն է՝ ստեղծել այնպիսի ֆինանսական կարողությունների ամբողջություն, որը հնարավորություն կտա առանց լուրջ հիմնախնդիրների բավարարելու բոլոր տեսակի կրեդիտորների, ավանդատուների և այլ հաճախորդների օրինական դրամական պահանջները, որոնք կարող են արտացոլված լինել Բանկի հաշվեկշռային և հետհաշվեկշռային հոդվածներում, ինչպես նաև այս ամենի հետ մեկտեղ ապահովել շահութաբերության հնարավոր առավելագույն մակարդակ:

Բանկում սահուն իրացվելիության ապահովման և իրացվելիության ռիսկի արդյունավետ կառավարման նպատակով իրականացվում է ակտիվների և պասիվների փոխհամաձայնեցված կառավարում՝ ապահովելով:

- ✓ բարձր իրացվելի ակտիվների բավարար առկայություն,
- ✓ ռեսուրսների կայունություն,
- ✓ ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ճեղքվածքների ընդունելի սահմանաչափեր,
- ✓ արտաքին աղբյուրներից միջոցներ ներգրավելու հնարավորություններ:

Բանկում իրացվելիության կառավարման ճիշտ որոշումներ ընդունելու գործում հատկապես կարևորվում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծությունը, որն իրականացվում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ճեղքվածքների (GAP) հաշվարկման մոդելով՝ ակնթարթային (ցպահանջ) և կուտակային տարանջատումներով: Ակնթարթային իրացվելիությունը հաշվարկվում է ամենօրյա կտրվածքով՝ իրավիճակային ճիշտ որոշումներ կայացնելու նպատակով:

35.1 Պարտքային ռիսկ

Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը Բանկին կորուստներ կարող է պատճառել: Պարտքային ռիսկը Բանկի կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Բանկն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Պարտքային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք կապված են վարկերի և փոխատվությունների տրամադրման, ինչպես նաև ներդրումային գործունեության հետ: Ռիսկն առկա է նաև մի շարք հետհաշվեկշռային հոդվածներում: Վարկային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Բանկի Ռիսկերի կառավարման վարչության կողմից: Համապատասխան հաշվետվություններն ու վերլուծությունները պարբերաբար ներկայացվում են Բանկի Վարչությանը:

Բանկում վարկային ռիսկը կառավարվում է համաձայն Բանկի վարկային քաղաքականության և ոլորտը կարգավորող այլ ներքին իրավական ակտերի: Ռիսկերի կառավարման վարչության կողմից կատարվում է վարկային պորտֆելի օրական կտրվածքով մոնիտորինգ, կառուցված շարքերի հիման վրա վարկային պորտֆելի դինամիկայի հաշվարկ և պորտֆելի որակի վերլուծություն ըստ պորտուկտների ու մասնաճյուղերի, ինչի հիման վրա կատարվում են վարկային պորտֆելի որակական ցուցանիշների կանխատեսումներ: Ռիսկերի կառավարման վարչությունը իրականացնում է նաև որոշ վարկատեսակների վարկերի մոնիտորինգ հաստատված ընթացակարգերով, իսկ հարկ եղած դեպքում այլ վարկեր ելնելով վարկառուի վարկունակության վատթարացումից: Բանկի տրամադրվող վարկերը հաստատվում են նաև ռիսկերի վարչության կողմից ներքին իրավական ակտերի պահանջների համաձայն նվազեցնելով վարկային ռիսկը:

2016 և 2015թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը լավագույնս ներկայացնում է նրանց պարտքային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ առանց հաշվի առնելու պահվող գրավը կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցները:

35.1.1 Պարտքային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ

Աշխարհագրական սեգմենտներ

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս 2016 և 2015թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի պարտքային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ աշխարհագրական սեգմենտների:

Հազար ՀՀ դրամ	ՀՀ	ՏՀԶԿ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	59,761,735	3,151,220	302,200	63,215,155
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	4,434,855	2,769,774	1,327,648	8,532,277
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	22,848	-	-	22,848
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	220,094,320	678,916	55,153,401	275,926,637
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	157,275	14,034	-	171,309
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	35,667,112	-	-	35,667,112
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	716,364	155	2,410	718,929
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	320,854,509	6,614,099	56,785,659	384,254,267
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	218,623,743	5,430,016	48,218,670	272,272,429

Ակտիվները դասակարգվում են՝ հիմք ընդունելով այն երկիրը, որտեղ գործընկեր կողմը գրանցված է:

Արդյունաբերության ճյուղեր

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս 2016 և 2015թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ պարտքային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ տնտեսության ճյուղերի.

Հազար ՀՀ դրամ	Ֆինանսական կազմակերպություններ	Արդյունաբերություն	Գյուղատնտեսություն	Շինարարություն	Առևտուր	Սպառողական ոլորտ	Հիփոթեք	Այլ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	63,215,155	-	-	-	-	-	-	-	63,215,155
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	8,532,277	-	-	-	-	-	-	-	8,532,277
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	22,848	-	-	-	-	-	-	-	22,848
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	26,508,120	8,729,429	27,961,214	78,750,572	41,155,355	12,822,634	79,999,313	275,926,637
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	171,309	-	-	-	-	-	-	-	171,309
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	779,762	-	-	-	-	-	-	34,887,350	35,667,112
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	-	-	-	-	-	-	718,929	718,929
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	72,721,351	26,508,120	8,729,429	27,961,214	78,750,572	41,155,355	12,822,634	115,605,592	384,254,267
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	30,777,302	38,243,548	6,567,153	22,899,077	45,441,155	39,479,848	13,242,874	75,621,472	272,272,429

35.1.2 Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկողություն և գապողական քաղաքականություն

Բանկը կարգավորում է վարկային ռիսկի մակարդակները՝ մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի, ինչպես նաև վարկավորման ճյուղային կամ աշխարհագրական սեգմենտների գծով ընդունելի ռիսկի գումարների սահմանաչափեր սահմանելով:

Նման ռիսկերը պարբերաբար վերահսկվում են և դրանց կառավարումը ենթակա է վերանայման տարեկան կամ ավելի հաճախակի կտրվածքով: Ըստ ապրանքների, արդյունաբերության ճյուղերի և երկրների վարկային ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են եռամսյակային կտրվածքով Բանկի Խորհրդի կողմից:

Մեկ վարկառուի գծով վարկային ռիսկի չափը, ներառյալ բանկերը և ֆինանսական կազմակերպությունները, ավելի սահմանափակված է Բանկի Խորհրդի կողմից սահմանված լրացուցիչ սահմանաչափերով հաշվեկշռային և հետհաշվեկշռային ռիսկերի համար, ինչպես նաև օրական սահմանաչափերով կապված առևտրային գործարքների հետ, ինչպիսիք են արտարժութային ֆորվարդի պայմանագրերը: Ընթացիկ ռիսկերի ենթարկվելու սահմանաչափերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Վարկային ռիսկը նաև կառավարվում է վարկառուների և պոտենցիալ վարկառուների՝ մայր գումարի և տոկոսների վճարման կարողությունը պարբերաբար վերլուծելով և անհրաժեշտության դեպքում վարկի տրամադրման սահմանաչափերը փոխելով:

Ստորև ներկայացված են հատուկ հսկողության և գապողական մի քանի այլ միջոցներ:

Գրավ

Բանկը կիրառում է բազմաթիվ միջոցներ վարկային ռիսկը զսպելու համար: Համընդհանուր գործելակերպ է հանդիսանում և հիմնական միջոցներից մեկն է համարվում տրամադրված դրամական միջոցների դիմաց գրավ վերցնելը: Բանկը կանոններ է սահմանում գրավի հատուկ տեսակների ընդունելի լինելու կամ ռիսկերի զսպման վերաբերյալ: Վարկերի և փոխատվությունների համար գրավի հիմնական տեսակներն են.

- Հիպոթեքային պայմանագրերով գրավադրվող անշարժ գույքը,
- Կազմակերպությունների գործառնական ակտիվները՝ շենքերը, պաշարները և դեբիտորական պարտքերը,
- Ֆինանսական գործիքները՝ պարտքային և բաժնային արժեթղթերը:

Կորպորատիվ կազմակերպությունների երկարաժամկետ ֆինանսավորումը և վարկավորումը հիմնականում ապահովվում են, ֆիզիկական անձանց գծով վերաձևակերպվող վարկային գծերը հիմնականում չեն ապահովվում: Ի լրումն, վարկային կորուստը նվազագույնի հասցնելու համար Բանկը վարկառուից լրացուցիչ երաշխիքներ է պահանջում, հենց որ համապատասխան անհատական վարկերի և փոխատվությունների արժեզրկման հատկանիշներ են նկատվում:

Վարկեր և փոխատվություններից տարբեր ֆինանսական ակտիվներ ապահովող գրավները որոշվում են ֆինանսական գործիքի բնույթով: Հիմնականում ֆինանսական հաստատություններին, հատկապես բանկերին, վարկեր և կանխավճարներ տրամադրելու համար գրավներ չեն պահանջվում: Բացառություն են կազմում այն գրավները, որոնք ձեռք են բերվել ըստ հետգնման պայմանագրերի և արժեթղթերի փոխառության

գործարքներից: Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեթղթերը հիմնականում չեն ապահովվում:

Համախառն վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Անշարժ գույք	80,849,103	67,151,336
Ոսկի	13,663,933	13,816,501
Արժեթղթեր	32,075,100	20,941,544
Կազմակերպությունների երաշխիքներ	55,788,437	45,497,166
Մեքենաներ	60,918	181,555
Կանխիկ դրամական միջոցներ	48,383,619	32,866,911
Պաշարներ	4,895,941	3,196,380
Այլ գրավ	47,737,415	40,412,457
Ընդամենը վարկեր և փոխառություններ հաճախորդներին (համախառն)	283,454,466	224,063,850

Վերը նշված աղյուսակում ներկայացված արժեքները վարկերի հաշվեկշռային արժեքներն են, և պարտադիր չէ ներկայացնեն գրավների իրական արժեքը: Գրավների շուկայական արժեքների գնահատումները հիմնված են գրավի գնահատման վրա ըստ տրամադրված վարկերի ամսաթվի: Հիմնականում դրանք չեն թարմացվում մինչև վարկերը չգնահատվեն, որպես անհատապես արժեզրկված:

Պարտքային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ
 Այս գործիքների հիմնական նպատակը անհրաժեշտության դեպքում հաճախորդներին միջոցներ տրամադրելն է: Երաշխիքները և ակրեդիտիվները ենթակա են նույն պարտքային ռիսկին, ինչ վարկերը: Ապրանքային և թղթային ակրեդիտիվները՝ Բանկի գրավոր հավաստումներն են հաճախորդների անունից, որոնք թույլ են տալիս երրորդ անձանց գումարներ ստանալ բանկից հատուկ պայմանների կատարման դեպքում, ապահովված են դրանց հետ կապված ապրանքների առաքմամբ և հետևաբար դրանք ավելի ապահով են, քան ուղղակի տրամադրվող վարկերը:

Վարկի տրամադրման պայմանական պարտավորություններն իրենցից ներկայացնում են վարկային գծերի չօգտագործած մասերը:

Այս դեպքում, հնարավոր կորուստների գումարը, որ Բանկը կարող է կրել, հավասար է չօգտագործված վարկային գծերի գումարին:

Սակայն հնարավոր վնասի իրական գումարն ավելի փոքր է, քան չօգտագործված վարկային գծերի ընդհանուր գումարը, քանի որ վարկային պարտավորությունները տրամադրվում են վարկառուների կողմից վարկերի տրամադրման որոշակի ստանդարտների պահպանման դեպքում: Բանկը հետևում է պարտավորությունների մարման ժամկետներին, քանի որ երկարաժամկետ պարտավորությունները պարունակում են ավելի բարձր վարկային ռիսկ, քան կարճաժամկետ պարտավորությունները:

35.1.3 Արժեզրկում և պահուստավորման քաղաքականություն

Վարկերի արժեզրկման գնահատման հիմնական հատկանիշներն են մայր գումարի կամ տոկոսների վճարումների 90 օրից ավել ուշացումները, վարկառուների դրամական հոսքերի հետ կապված դժվարությունները, վարկային ռեյտինգների նվազումները,

պայմանագրերի նախնական պայմանների խախտումները: Բանկը արժեզրկման գնահատումը կատարում է անհատապես և խմբային եղանակով:

Արժեզրկման անհատական գնահատում

Բանկը որոշում է յուրաքանչյուր անհատապես նշանակալի վարկի կամ փոխատվության համապատասխան պահուստի չափը անհատական հիմքով: Պահուստի գումարի որոշման ժամանակ հաշվի առնվող գործոններից են վարկառուի բիզնես ծրագրի վստահելիությունը, ֆինանսական դժվարությունները հաղթահարելու կարողությունը, ծրագրված հասույթները և սպասվող շահաբաժինների վճարումները անվճարումնակության դեպքում, այլ ֆինանսական օգնության հնարավորությունը, գրավի իրացվելի արժեքը, սպասվող դրամական հոսքերի ժամկետները: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե չկանխատեսված հանգամանքները չեն պահանջում հատուկ ուշադրություն:

Արժեզրկման խմբային գնահատում

Խմբային գնահատումը կատարվում է ոչ նշանակալի վարկերի գծով (ներառյալ կրեդիտ քարտերը, հիպոթեքները և չապահովված սպառողական վարկերը), ինչպես նաև անհատապես նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների գծով, որոնց համար դեռ չկան արժեզրկման ակնհայտ հատկանիշներ: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսվա դրությամբ՝ դասակարգված յուրաքանչյուր խմբի համար առանձին:

Խմբային գնահատումը հաշվի է առնում այն արժեզրկման գումարը, որը հնարավոր է առաջանա պորտֆելում, նույնիսկ եթե անհատական գնահատման մեջ արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն չկա: Արժեզրկման կորուստները գնահատվում են հաշվի առնելով հետևյալ տեղեկատվությունը՝ պորտֆելում կորուստների պատմությունը, ընթացիկ տնտեսական իրավիճակը, կորուստն առաջանալու և անհատապես բացահայտվելու մոտավոր ժամկետը, արժեզրկման դեպքում սպասվող վճարումները:

Ֆինանսական երաշխիքների և ակրեդիտիվների արժեզրկման գնահատումը և պահուստավորումն իրականացվում է նույն կերպ՝ ինչ վարկերինը:

Հարժեզրկված, ոչ ժամկետանց վարկեր և փոխատվություններ

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է չարժեզրկված և ոչ ժամկետանց վարկերի որակը՝ հիմնված կորուստների պատմության վրա:

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
	%	%
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ		
Շինարարություն	3.9	0.1
Սպառողական	6.6	4.3
Հիպոթեքային	3.2	2.3

Պարտքային ռիսկ պարունակող այլ ֆինանսական ակտիվների գծով 2016 և 2015թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը կորուստներ չի ունեցել:

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկեր

Ժամկետանց են համարվում այն վարկերը և փոխատվությունները, որոնց գծով առկա են մի քանի օրյա չվճարումներ: Ժամկետանց վարկերի հիմնական մասն արժեզրկված չեն:

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկերի ժամկետանց օրերի վերլուծությունն ըստ դասերի ներկայացվում է հետևյալ աղյուսակում.

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Մինչև 30 օր	31 –ից 60 օր	61 –ից 90 օր	91 օրից ավել	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ					
Արդյունաբերություն	-	-	-	8,829,724	8,829,724
Գյուղատնտեսություն	-	-	-	351,830	351,830
Շինարարություն	123,448	-	-	1,618,024	1,741,472
Առևտուր	-	94,228	-	3,666,572	3,760,800
Սպառողական	1,432	163,891	-	1,907,149	2,072,472
Հիփոթեքային	-	-	-	314,723	314,723
Այլ	-	-	1,268,650	3,376,174	4,644,824
Ընդամենը	124,880	258,119	1,268,650	20,064,196	21,715,844

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Մինչև 30 օր	31 –ից 60 օր	61 –ից 90 օր	91 օրից ավել	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ					
Արդյունաբերություն	687,840	-	-	7,004,553	7,692,393
Գյուղատնտեսություն	44,693	20,863	28,624	1,466,259	1,560,439
Շինարարություն	-	-	1,296,301	667,139	1,963,440
Առևտուր	9,430	121,202	369,856	1,970,820	2,471,308
Սպառողական	1,137,972	325,206	220,226	5,090,966	6,774,370
Հիփոթեքային	97,690	82,687	47,935	541,591	769,903
Այլ	29,831	147	56,704	5,251,318	5,338,000
Ընդամենը	2,007,456	550,105	2,019,646	21,992,646	26,569,853

35.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Բանկը տարանջատում է շուկայական ռիսկերը առևտրային և ոչ առևտրային պորտֆելների: Առևտրային պորտֆելի շուկայական ռիսկը կառավարվում և վերահսկվում է VaR մեթոդով, որը արտացոլում է ռիսկի փոփոխականների միջև կախվածությունը: Ոչ առևտրային պորտֆելը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծությունների օգնությամբ:

35.2.1 Շուկայական ռիսկ՝ Առևտրային պորտֆել

Առևտրային նպատակով պահվող արժեթղթերի ռիսկը հաշվարկելու համար Բանկի կողմից կիրառվում են Բազել 2-ի տոկոսադրույքի ռիսկի հաշվարկման մեթոդները և մոտեցումները: Համաձայն դրանց տոկոսադրույքի ռիսկը սահմանվում է որպես տոկոսադրույքի հատուկ և ընդհանուր ռիսկերի հանրագումար:

Տոկոսադրույքի ռիսկի հաշվարկման նպատակով պարտքային արժեթղթերի դիրքերը հաշվարկվում են ներքոհիշյալ սկզբունքներով խմբավորված պարտքային արժեթղթերի նկատմամբ: Միևնույն դիրքերի հաշվարկին մասնակցող պարտքային արժեթղթերը պետք է.

- թողարկված լինեն միևնույն անձի կողմից, և
- արտահայտված լինեն միևնույն արժույթով, և
- ունենան միևնույն եկամտաբերությունը, կամ եկամտաբերությունների միջև տարբերությունը չպետք է գերազանցի 0.2 տոկոսային կետը:

Տոկոսադրույքի հատուկ ռիսկի հաշվարկ

Տոկոսադրույքի հատուկ ռիսկի հաշվարկման նպատակով իրականացվում է պարտքային արժեթղթերի դիրքերի հաշվարկ: Դիրքերի հաշվարկից հետո հաշվարկվում է պարտքային արժեթղթերի համախառն դիրքը: Համախառն դիրքի հաշվարկում պարտքային արժեթղթերը տարբերակված կշիռներով ընդգրկելու նպատակով դասակարգվում են հետևյալ դասերի՝

- պետական պարտքային արժեթղթեր
- հուսալի պարտքային արժեթղթեր
- այլ պարտքային արժեթղթեր:

Տոկոսադրույքի ընդհանուր ռիսկի հաշվարկ

Տոկոսադրույքի ընդհանուր ռիսկի հաշվարկման նպատակով նույնպես իրականացվում է պարտքային արժեթղթերի դիրքերի հաշվարկ: Ընդ որում, պարտքային արժեթղթերի համախառն գուտ դիրքը հաշվարկվում է որպես պարտքային արժեթղթերի երկար դիրքերի հանրագումարի և կարճ դիրքերի հանրագումարի (բացարձակ մեծությամբ) տարբերություն: Պարտքային արժեթղթերի դիրքերի հաշվարկից հետո պարտքային արժեթղթերի երկար կամ կարճ դիրքերը բաշխվում են մինչև մարումը ընկած ժամանակաշրջաններում՝ համապատասխան կշիռներով: Մինչև մարումը ընկած յուրաքանչյուր ժամանակաշրջանի համար պարտքային արժեթղթերի նվազագույն դիրքը տվյալ ժամանակաշրջանի բոլոր երկար դիրքերի հանրագումարի և կարճ դիրքերի հանրագումարի (բացարձակ մեծությամբ) նվազագույն մեծությունն է: Կախված ժամկետայնությունից բոլոր արժեթղթերը բաժանվում են ըստ համապատասխան գոտիների:

Տվյալ օրվա տոկոսադրույքի ընդհանուր ռիսկը ներքոհիշյալ մեծությունների հանրագումարն է.

- մինչև մարումն ընկած յուրաքանչյուր ժամանակաշրջանի նվազագույն դիրքի 10 տոկոս,
- առաջին գոտու նվազագույն դիրքի 40 տոկոս,
- երկրորդ գոտու նվազագույն դիրքի 30 տոկոս,
- երրորդ գոտու նվազագույն դիրքի 30 տոկոս,
- առաջին և երկրորդ գոտիների միջև նվազագույն դիրքի 40 տոկոս,
- երկրորդ և երրորդ գոտիների միջև նվազագույն դիրքի 40 տոկոս,
- առաջին և երրորդ գոտիների միջև նվազագույն դիրքի 150 տոկոս,
- պարտքային արժեթղթերի համախառն գուտ դիրքի 100 տոկոս:

Այն օրերին, երբ բանկի հաշվեկշիռը փոփոխություններ չի կրել (ներառյալ՝ ոչ աշխատանքային օրերը), օրական տվյալների հաշվարկում ընդգրկվում են նախորդ օրվա տվյալները:

35.2.2 Շուկայական ռիսկ՝ Ոչ առևտրային

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Բանկում տոկոսադրույքի ռիսկի կառավարման խնդիրն է՝ պահպանել ակտիվների ու պարտավորությունների տոկոսադրույքների սպրեդի և զուտ տոկոսային մարժայի նպատակային մակարդակները: Տոկոսադրույքի ռիսկի զսպման նպատակով Բանկում գործում են ակտիվների և պարտավորությունների գնագոյացման (տոկոսադրույքների սահմանման) հատուկ մշակված մեխանիզմներ:

Տոկոսադրույքի ռիսկի գնահատման հիմքում ընկած է տոկոսադրույքի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և տոկոսադրույքի նկատմամբ զգայուն պարտավորությունների ժամկետայնության ճեղքվածքի (GAP) հաշվարկման մոդելը, որը թույլ է տալիս գնահատել տոկոսադրույքի փոփոխության ազդեցությունը Բանկի սպասվող զուտ տոկոսային եկամտի վրա: Բանկում տոկոսադրույքի ռիսկը գնահատվում է նաև դյուրացիայի մոդելով, որը ցույց է տալիս տոկոսադրույքի փոփոխության արդյունքում կապիտալի տնտեսական արժեքի փոփոխությունը՝ հաշվի առնելով ներգրավված պարտավորությունների և տեղաբաշխված ակտիվների ժամկետայնության անհամապատասխանությունը:

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: Արտարժույթային ռիսկը Բանկը կառավարում է՝ օգտվելով ստանդարտ և ՎաՌ- մեթոդաբանություններից: Օրական կտրվածքով կատարվում է արտարժույթային կուրսերի մոնիթորինգ, որի հիման վրա ամսվա վերջին գալիք ամսվա համար կատարվում է արտարժույթային փոխարժեքների կանխատեսում: Վարչությունը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային դիրքերի համար:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական հոսքերի վրա: Վերլուծությունը հաշվարկում է արտարժույթի ՀՀ դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով, ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության վրա (կապված արտարժույթի նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխմամբ) և կապիտալի վրա (կապված կապիտալի գործիքների իրական արժեքի փոփոխման հետ): Աղյուսակում հանդիպող բացասական արժեքը արտացոլում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ զուտ աճ:

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		
	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս մինչև հարկումը	Ազդեցությունը զառույթի վրա	Ազդեցությունը կապիտալի վրա	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս մինչև հարկումը	Ազդեցությունը զառույթի վրա	Ազդեցությունը կապիտալի վրա
ԱՄՆ դոլար	+5	(484,077)	(484,077)	+5	(461,615)	(461,615)
ԱՄՆ դոլար	-5	484,077	484,077	-5	461,615	461,615
Եվրո	+8	(365,351)	(365,351)	+8	(18,139)	(18,139)
Եվրո	-8	365,351	365,351	-8	18,139	18,139

Բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը	
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	40,604,307	22,282,396	328,452	63,215,155
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	3,467,670	2,022,851	3,041,756	8,532,277
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	22,848	-	-	22,848
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	120,708,171	154,943,074	275,392	275,926,637
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	122,343	48,966	-	171,309
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	35,173,146	493,966	-	35,667,112
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	465,040	208,073	45,816	718,929
	200,563,525	179,999,326	3,691,416	384,254,267
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	42,456	-	-	42,456
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	71,729,271	10,158,806	939,379	82,827,456
Առևտրային ֆինանսական պարտավորություններ	21,489,072	-	-	21,489,072
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	654,273	507,122	-	1,161,395
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	80,739,426	177,043,312	2,338,324	260,121,062
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	510,860	42,025	-	552,885
	175,165,358	187,751,265	3,277,703	366,194,326
Զուտ դիրք 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	25,398,167	(7,751,939)	413,713	18,059,941
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2016թ. դեկտեմբերի 31-ին	20,985,161	30,988,239	1,170,517	53,143,917
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	133,107,885	134,189,201	4,975,343	272,272,429
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	112,589,322	143,421,498	5,202,086	261,212,906
Զուտ դիրք 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	20,518,563	(9,232,297)	(226,743)	11,059,523
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ին	16,077,117	10,721,107	-	26,798,224

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը հիմնականում ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը և Եվրոն, բայց ներառում է նաև ՏՀԶԿ-ի երկրների արժույթները: Ոչ փոխարկելի գումարները վերաբերվում են ԱՊՀ երկրների արժույթներին, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությանը:

35.3 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է Բանկի ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի զսպման նպատակով Բանկը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական հոսքերը և իրացվելիությունը

օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Բանկը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Բանկն ունի նաև ապահով վարկային գծեր, որ նա կարող է օգտագործել իրացվելիության կարիքները բավարարելու համար: Բացի այդ Բանկը ՀՀ կենտրոնական բանկում պահում է իր որոշ դրամով պարտավորությունների 2%-ի և որոշ արտարժույթով պարտավորությունների 18%-ի չափով պահուստավորման գումար (տես ծանոթագրություն 14-ը): Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում՝ հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Բանկի հետ մասնավորապես:

Բանկի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ցուցանիշները հետևյալն են.

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ցուցանիշները հետևյալն են.	Սուդիտ չարված	
	2016, %	2015, %
Ն21՝ Ընդհանուր իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ Ընդհանուր ակտիվներ)	17.10	16.01
Ն22՝ Ընթացիկ իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ցպահանջ պարտավորություններ)	120.47	76.98

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների:

Ստորև ներկայացվում է 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի չգեղչված ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ հաշվեկշռի ամսաթվից մինչև պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն: Տես ծանոթագրություն 34-ը այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար: Ցպահանջ վճարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ վճարումը կպահանջվի անմիջապես: Սակայն Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ շատ հաճախորդներ անմիջապես վճարում չեն պահանջի, և աղյուսակը չի արտացոլում սպասվող դրամական հոսքերը, ինչպես նշված է Բանկի կողմից ավանդների պահպանման պատմության մեջ:

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ					
	Ցայահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 3 ամիս	3 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	44,772,358	3,976,630	10,210,949	18,228,935	22,071,039	99,259,911
Առևտրային ֆինանսական պարտավորություններ	21,489,072	-	-	-	-	21,489,072
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	374,492	55,681	267,137	588,618	775,921	2,061,849
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	85,658,468	71,932,225	226,030,636	91,346,851	7,544,864	482,513,044
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	552,885	-	-	-	-	552,885
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	152,847,275	75,964,536	236,508,722	110,164,404	30,391,824	605,876,761
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Արտարժույթի սկսված պայմանագրեր						
Ներհոսք	9,922,697	-	-	-	-	9,922,697
Արտահոսք	(9,959,875)	-	-	-	-	(9,959,875)
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	1,371,802	4,028,041	15,118,318	23,294,120	9,331,636	53,143,917
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ, 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	93,892,940	32,486,556	104,085,988	40,408,934	9,640,880	280,515,298
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Արտարժույթի սկսված պայմանագրեր						
Ներհոսք	3,870,000	-	-	-	-	3,870,000
Արտահոսք	(3,906,301)	-	-	-	-	(3,906,301)
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,720,781	3,239,154	14,888,413	6,631,130	318,746	26,798,224

Բանկը ներգրավել է էական գումարներով միջոցներ բաժնետերերից և կապակցված կողմերից: Նշված գումարների ցանկացած էական վերադարձ կարող է բացասաբար անդրադառնալ Բանկի գործունեության վրա: Բանկի ղեկավարությունը վստահ է, որ ֆինանսավորման ներկայիս մակարդակը կպահպանվի տեսանելի ապագայում, և միջոցների վերադարձի ռեպրում նա կտեղեկացվի նախապես, ինչը հնարավորություն կտա Բանկին ժամանակին իրացնելու իր իրացվելի միջոցները և վերադարձնելու պարտքը:

35.4 Գործառնական ռիսկ

Բանկում գործառնական ռիսկերի կառավարման նպատակով աշխատանքային գործընթացներում, գործառնություններում և գործառույթներում ներդրված են ներքին հսկողության համապատասխան մեխանիզմներ:

Գործառնական ռիսկերից հնարավորինս խուսափելու համար Բանկում խիստ կարևորվում է առանցքային աշխատատեղերում գործառնությունների իրականացումը առնվազն «երկու անձի» սկզբունքով, ընթացակարգերի գրավոր սահմանումը, աշխատակիցների իրավասությունների հստակ տարանջատումն ու աշխատանքային պարտականությունների գրավոր ֆիքսումը:

Վերջինիս պատշաճ ապահովումը հանդիսանում է նաև ISO 9001:2008 որակի կառավարման միջազգային ստանդարտների պահանջ, ուստի, Բանկի բոլոր կառուցվածքային և տարածքային ստորաբաժանումների կանոնակարգերում հստակեցված են ստորաբաժանման յուրաքանչյուր աշխատատեղի նկարագիրը, աշխատակցի իրավունքները, պարտականությունները և պարտավորությունները: Գործառնական ռիսկի առաջացման տեսանկյունից խիստ կարևորվում է նաև տեղեկատվական տեխնոլոգիաների անխափան գործունեության պատշաճ ապահովումը:

Անձնակազմի ռիսկ

Անձնակազմի ռիսկը կառավարվում է Մարդկային ռեսուրսների կառավարման վարչության և Ուսումնական կենտրոնի կողմից: Մարդկային ռեսուրսների կառավարման վարչությունը պարբերաբար իրականացնում է ՀՀ բանկային համակարգում աշխատատեղերի և դրանց պայմանների ուսումնասիրություն, իսկ Ուսումնական կենտրոնը կազմակերպում է աշխատակիցների մասնագիտական գիտելիքների բարձրացմանն ուղղված դասընթացներ՝ ինչպես ներքին, այնպես էլ արտաքին ռեսուրսների հաշվին:

Փողերի լվացման ռիսկ

Փողերի լվացման ռիսկի կառավարումը իրականացվում է Ներքին դիտարկումների բաժնի կողմից, որը գործում է փողերի լվացման դեմ պայքարի օրենսդրության և Բանկի ներքին իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխան:

36 Կապիտալի համարժեքություն

Բանկը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածք բանկային գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Բանկի կապիտալի համարժեքությունն այլ միջոցների հետ մեկտեղ վերահսկվում է նաև օգտագործելով Բանկային Վերահսկողություն Բազելյան Հանձնաժողովի, ինչպես նաև ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված կանոնները և նորմատիվները:

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Բանկը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Բանկը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր

թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանվում է 12%:

Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է բաժնետիրական կապիտալը, էմիսիոն եկամուտը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը, գլխավոր պահուստը: Կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչ է լրացուցիչ կապիտալը, որը ընդգրկում է վերագնահատման պահուստները:

2016 և 2015թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ընդհանուր կապիտալի, ռիսկով կշռված ակտիվների և կապիտալի համարժեքության նորմատիվի չափերը՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջների, ներկայացված է ստորև.

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման:

Հազար ՀՀ դրամ	Աուդիտ չարված	
	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հիմնական կապիտալ	28,212,125	26,229,186
Լրացուցիչ կապիտալ	1,978,584	45,925
Ընդամենը՝ ընդհանուր կապիտալ	30,190,709	26,275,111
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	249,821,516	216,135,247
Կապիտալի համարժեքության նորմատիվ	12.08%	12.16%

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Բանկը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ բոլոր պահանջները:

Նպատակ ունենալով խթանել բանկային համակարգի գործունեության արդյունավետության բարձրացմանը, բանկային համակարգի կայունության ու տնտեսական տարբեր իրավիճակներում շոկերին դիմակայելու ունակության ամրապնդմանը, ինչպես նաև նպաստել բանկային համակարգի կողմից առավել արդյունավետ և մատչելի բանկային ծառայությունների մատուցմանը՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը 2014թ. որոշում է կայացրել 2017 թվականի հունվարի 1-ի դրությամբ և դրանից հետո բանկերի համար ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափը սահմանել 30,000,000 հազար Հայաստանի Հանրապետության դրամ:

Ենթադրված 6
Հաստատված է

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի
2010 թվականի հունիսի 8-ի թիվ 127-Ն որոշմամբ

Հավելված 6

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի
2007 թվականի հուլիսի 10-ի թիվ 205 Ն որոշման

ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին (ձև թիվ 6)

«31» ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 2017թ.
ՀԱՅԲԻԶՆԵՍԲԱՆԿ ՓԲԸ ԵՐԵՎԱՆ, ՆԱԼԲԱՆԴՅԱՆ 48

(նազար դրամ)

ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	Ցանրագրություններ	Ընթացիկ միջանկյալ ժամանակաշրջան	Ընթացիկ ֆինանսական տարվա սկզբից մինչև հաշվետու ամսաթիվն ընկած ժամանակաշրջան (աճողական)	Նախորդող ֆինանսական տարվա համադրելի ընթացիկ միջանկյալ ժամանակաշրջան	Նախորդ ֆինանսական տարվա սկզբից մինչև համադրելի հաշվետու ամսաթիվն ընկած ժամանակաշրջան (աճողական)
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	3	9,802,819	35,260,107	8,099,873	29,814,311
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	3	(8,313,839)	(28,679,072)	(6,064,265)	(22,244,172)
Ջուտ տոկոսային և նմանատիպ եկամուտ		1,488,980	6,581,035	2,035,608	7,570,139
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	4	1,027,118	3,308,599	782,760	2,534,279
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	4	(120,664)	(390,210)	(88,671)	(373,074)
Ստացված զուտ կոմիսիոն և այլ վճարներ		906,454	2,918,389	694,089	2,161,205
Եկամուտ շահաբաժիններից					
Ջուտ եկամուտ առևտրային գործառնություններից	5	480,639	1,519,112	583,971	1,423,866
Այլ գործառնական եկամուտներ	6	838,796	2,724,676	657,258	2,395,524
Գործառնական եկամուտներ		3,714,869	13,743,212	3,970,926	13,550,734
Ջուտ մասնաճանաչումների ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստներին	7	368,097	(2,039,875)	(1,321,217)	(4,197,136)
Ընդհանուր վարչական ծախսեր	8	(1,794,149)	(5,784,366)	(1,668,737)	(5,091,569)
Այլ գործառնական ծախսեր	9	(907,365)	(3,184,847)	(741,626)	(2,465,714)
Վերահսկվող միավորներում ներդրումներից զուտ շահույթ/վնաս	10				
Շահույթ/ (վնաս) մինչև հարկումը		1,381,452	2,734,124	239,346	1,796,315
Շահութահարկի գծով ծախս (վոլիսատուցում)	11	(310,293)	(601,104)	(14,714)	(323,787)
Շահույթ (վնաս) հարկումից հետո		1,071,159	2,133,020	224,632	1,472,528
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ	12	26	52	6	41
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող նույնազված շահույթ ժամանակաշրջանի զուտ շահույթ	12				
Այդ բվում՝					
Մայր կազմակերպության բաժնեմաս					
Չվերահսկվող բաժնեմաս					
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք		251,280	505,727	(54,455)	1,371,158
գործառնությունների վերահաշվարկից					
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատումներ		251,280	505,727	(54,455)	1,371,158
Դրամական հոսքերի հեջավորում					
Ոչ ընթացիկ ակտիվների վերագնահատումներից օգուտներ					
Այլ համապարփակ եկամուտի գծով շահութահարկ					
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք հարկումից հետո		251,280	505,727	(54,455)	1,371,158
Համապարփակ ֆինանսական արդյունք		1,322,439	2,638,747	170,177	2,843,686
Այդ բվում՝					
Մայր կազմակերպության բաժնեմաս					
Չվերահսկվող բաժնեմաս					
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ		32	64	4	79
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող նույնազված շահույթ					

Բանկի ներքին օգտագործման համար

Արսեն Մկրտչյան

Չվերահսկվող բաժնեմաս

Նարինե Սարգսյան

Նախագահի պաշտոնակատար

Ենթահավելված 7
 Հաստատված է
 Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի
 2010 թվականի հունիսի 8-ի թիվ 127-Ն որոշմամբ
 Հավելված 7
 ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի
 2007 թվականի հուլիսի 10-ի
 թիվ 205 Ն որոշման

ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ (ձև թիվ 7)
 ֆինանսական վիճակի մասին
 «31» ԴԵԿՏԵՄԵՐԻ 2017թ.

ԳՆԱԲԻԶՆԵՍԲԱՆԿ ՓԲԸ ԵՐԵՎԱՆ, ՆԱԼԱՍԿՅԱՆ 48

(հազար դրամ)

ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	Ծանոթագրություններ	Ընթացիկ միջանկյալ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	Նախորդող ֆինանսական տարվա վերջի դրությամբ (ստուգված/չստուգված)
1 Ակտիվներ			
1.1 Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	13	112,151,692	59,979,254
1.2 Թրամվարներ մետաղների քանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ		115,135	44,555
1.3 Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	14	17,278,031	11,675,726
1.4 Շահույթ վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ	15	24,556,156	21,489,071
1.5 Հաճախորդներին տրված վարկեր և այլ փոխառություններ	16	376,380,985	268,469,212
1.6 Կանոտի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	17	16,448,237	14,371,246
1.7 Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	18	-	-
1.8 Ներդրումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական կապիտալում	19		
1.9 Կանոտի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ			
1.10 Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	20	11,840,995	11,679,923
1.11 Հեռաձգված հարկային ակտիվներ	21, 3		
1.12 Այլ ակտիվներ	22	16,570,634	16,704,111
Ընդամենը ակտիվներ		575,341,865	404,413,098
2 Պարտավորություններ			
2.1 Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	23	98,562,610	82,871,169
2.2 Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	24	401,210,484	261,334,166
2.3 Բանկի կողմից յուրաքանչյուր արժեթղթեր	25	8,967,294	
2.4 Շահույթ վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորություններ	26	24,556,156	21,489,071
2.5 Վճարվելիք գումարներ	27	292,030	224,269
2.6 Հեռաձգված հարկային պարտավորություններ	28, 3	627,829	474,159
2.7 Պահուստներ	34	615,498	591,471
2.8 Այլ պարտավորություններ	29	1,075,727	633,303
Ընդամենը պարտավորություններ		535,907,628	367,617,608
3 Կապիտալ			
3.1 Կանոնադրական կապիտալ	30	31,374,560	31,374,560
3.2 Էմիսիոն եկամուտ	31		
3.3 Պահուստներ			
3.3.1 Գլխավոր պահուստ		691,167	638,508
3.3.2 Վերազմանառման պահուստներ	32	2,480,424	1,974,697
3.4 Չբաշխված շահույթ (վնաս)	33	4,888,086	2,807,725
3.5 Կապիտալի այլ տարրեր	32		
Մնայ կազմակերպությանը պատկանող կապիտալ Փոքրամասնության բաժնեմաս			
Ընդամենը կապիտալ		39,434,237	36,795,490
Ընդամենը պարտավորություններ և կապիտալ		575,341,865	404,413,098

Բանկի վարչության նախագահ
 Պրոֆ. Վահագն Կարամյան
 2017 թ. 12 ամսի 31-ի 18 թ.

Արսեն Միրախյան
 Նարինե Սարգսյան

8. Ներքին շարժեր, այդ թվում՝										
8.1. Մասնաճանճեր գլխավոր պահուստին			62,189				(62,189)			-
8.2. Գլխավոր պահուստի հաշվին կուտակված վնասի ծածկում										
8.3. Էմիսիոն վնասի ծածկում										
8.4. Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճի նվազում										
8.5. Մնացորդ կապիտալի այլ տարրերի ներքին շարժեր										
9. Մնացորդ նախորդ Ֆինանսական տարվա համադրելի միջանկյալ ժամանակաշրջանի վերջում	31,374,560	31,374,560	638,508	1,503,275	471,422	2,807,725	36,795,490			36,795,490
31 ղեկավարների 2016թ. (ստուգված/չստուգված)										
Ընթացիկ տարվա միջանկյալ ժամանակաշրջան (տարվա սկզբից աճողական) (II աղյուսակ)										
10. Մնացորդ ֆինանսական տարվա սկզբում ստ 01 հունվարի 2017թ. (ստուգված/չստուգված)	31,374,560	31,374,560	638,508	1,503,275	471,422	2,807,725	36,795,490			36,795,490
10.1. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների ընդհանուր արդյունքը և էական սխալների ճշգրտումը										
11. Վերահաշվարկված մնացորդը	31,374,560	31,374,560	638,508	1,503,275	471,422	2,807,725	36,795,490			36,795,490
12 Ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված եկամուտներ և ծախսեր, այդ թվում՝										
12.1 Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատման պահուստի աճ կամ նվազում										
12.2 Վաճառքի համար մատչելի ֆին. ակտիվների և հեջավորման գործիքների իրական արժեքի վերապահման պահուստների աճ կամ նվազում				505,727			505,727			505,727
12.3 Ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված այլ եկամուտներ և ծախսեր										
13. Բաժնետերերի (սեփականատերերի) հետ գործարքներ բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի) գծով, այդ թվում՝										
13.1. Ներդրումներ կանոնադրական կապիտալում և կանոնադրական կապիտալի այլ աճ										
13.2. Կանոնադրական կապիտալի նվազում, այդ թվում՝ հետ գնված և շրջանառությունից հանված բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի, փախերի) հաշվին										
14. Համապարփակ եկամուտ							2,133,020		2,133,020	2,133,020
15. Ծանոթարժիներ										
16. Մեփական կապիտալի տարրերի այլ ավելացում (նվազացում), այդ թվում՝										
16.1. Որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքների աճ/նվազում										
17. Ներքին շարժեր, այդ թվում՝										
17.1. Մասնաճանճեր գլխավոր պահուստին			52,659				(52,659)			-
17.2. Գլխավոր պահուստի հաշվին կուտակված վնասի ծածկում										
17.3. Էմիսիոն վնասի ծածկում										
17.4. Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճի նվազում										
17.5. Մնացորդ կապիտալի այլ տարրերի ներքին շարժեր										
18. Մնացորդ միջանկյալ ժամանակաշրջանի վերջում 31 ղեկավարների 2017թ.	31,374,560	31,374,560	691,167	2,009,002	471,422	4,888,086	39,434,237			39,434,237

Հաշվառման փոխադրված տարվա 01 հունվարի 2017թ.

Բանկի վարչության նախագահ Արսեն Միլայեյան
 Գլխավոր հաշվապահ Նարինե Սարգսյան

(Handwritten signature in blue ink)

ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
Դրամական միջոցների հոսքերի վերաբերյալ (ձև թիվ 9 ա)
«31» ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 2017թ.
ՀԱՅԲԻՋՆԵՍԱԲԱՆԿ ՓԲԸ ԵՐԵՎԱՆ, ՆԱԼԲԱՆ-ԴՅԱՆ 48

ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	Նախորդ ժամանակաշրջան	Հաշվետու ժամանակաշրջան
1. Դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից	x	x
Դրամական միջոցների զուտ հոսքեր՝ մինչև գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխությունը	6,790,007	6,274,927
Ստացված տոկոսներ	23,908,237	31,497,079
Վճարված տոկոսներ	-21,098,840	-27,662,709
Ստացված կոմիսիոն գումարներ	2,534,279	3,308,599
Վճարված կոմիսիոն գումարներ	-373,074	-390,210
Առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվներից օգուտ/(վնաս)	-230,580	86,363
Արտարժույթի առք ու վաճառքի գործառնություններից օգուտ/(վնաս)	1,143,458	1,450,705
Նախկինում դուրս գրված ակտիվների վերադարձ	4,581,512	3,140,704
Վճարված աշխատավարձ և դրամ հավասարեցված այլ վճարումներ	-3,225,824	-3,549,247
Գործառնական գործունեությունից ստացված այլ եկամուտներ և վճարված այլ ծախսեր	-449,161	-1,606,357
Դրամական հոսքեր գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխություններից	16,769,621	28,391,959
Գործառնական ակտիվներում նվազում/ (ավելացում)		
այդ թվում՝		
վարկերի և փոխառությունների նվազում/ (ավելացում)	-63,637,869	-110,798,728
առևտրային նպատակով պահվող և վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի նվազում (ավելացում)	-2,828,992	-1,852,482
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների նվազում/ (ավելացում)		
այլ գործառնական ակտիվների նվազում/(ավելացում)	1,054,480	2,296,219
Գործառնական պարտավորությունների ավելացում (նվազում)		
այդ թվում՝	89,066,865	138,668,752
հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունների ավելացում/(նվազում)		
այլ գործառնական պարտավորությունների նվազում (ավելացում)	-6,884,863	78,198
Զուտ դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկի վճարումը	23,559,628	34,666,886
Վճարված շահութահարկ	-289,952	0
Զուտ դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից	23,269,676	34,666,886
2. Դրամական հոսքեր ներդրումային գործունեությունից	x	x
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների նվազում (ավելացում)		
Այլ անձանց կանոնադրական կապիտալում ներդրումների նվազում (ավելացում)		
Հիմնական միջոցներում և ոչ նյութական ակտիվներում կապիտալ ներդրումների նվազում (ավելացում)	-610,346	-549,319
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	-1,088,764	-813,900
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների օտարում	43,691	27,891
Դրամական միջոցների զուտ հոսքեր այլ ներդրումային գործունեությունից		
Զուտ դրամական հոսքեր ներդրումային գործունեությունից	-1,655,419	-1,335,328
3. Դրամական հոսքեր ֆինանսական գործունեությունից	x	x
Վճարված շահաբաժիններ		
Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկից ստացված փոխառությունների ավելացում (նվազում)	-5,426,204	17,767,539
Բանկերից ստացված փոխառությունների ավելացում (նվազում)	4,113,789	-6,154,365
Ստացված այլ փոխառությունների ավելացում (նվազում)	-1,653,844	-393,046
Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթերի ավելացում (նվազում)		8,888,383
Բաժնետերերի ներդրումները կանոնադրական կապիտալում	4,005,540	
Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք գումարների ավելացում (նվազում)		
Դրամական միջոցների զուտ հոսքեր այլ ֆինանսական գործունեությունից		
Զուտ դրամական հոսքեր ֆինանսական գործունեությունից	1,039,281	20,108,511
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	270,893	-1,195,653
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ/(նվազում)	22,924,431	52,244,416
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքները ժամանակաշրջանի սկզբում	40,510,724	63,435,155
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքները ժամանակաշրջանի վերջում	63,435,155	115,679,571

Բանկի խորհրդի նախագահ
Գլխավոր տնօրեն
Հաշվետվության ավելի քան փոփոխությունները կատարվում են 01.18 ք.

Արսեն Միքայելյան
Նարինե Սարգսյան

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի
 խորհրդի 2009 թվականի հունիսի 2-ի թիվ 166 և որոշմամբ
 հաստատված «Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների,
 ապահովագրական ընկերությունների, ապահովագրական
 բրոքերների, ներդրմային ընկերությունների, կենտրոնական
 դեպոզիտարիայի և դրամական փոխանցումներ իրականացնող
 վճարահաշվարկային կազմակերպությունների կողմից
 տեղեկությունների հրապարակումը» կանոնակարգ 8/03-ի

(եռամսյակային)

ՀՐԱՊԱՐԱԿՎՈՂ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
 Հիմնական տնտեսական նորմատիվների վերաբերյալ

Բանկի անվանումը ՀԱՅԲԻՉՆԵՍԲԱՆԿ ՓԲԸ
 Ամսաթիվը 1/10/2017թ-ից

31/12/2017թ.

(հազ. դրամ)

Նորմատիվներ	Նորմատիվի փաստացի մեծությունը հաշվարկված բանկի համար	ՀՀ կենտրոնական բանկի սահմանած նորմատիվի թույլատրելի մեծությունը	Հաշվետու եռամսյակում խախտումների թիվը
1	2	3	4
Բանկի կանոնադրական հիմնադրամի նվազագույն չափը	31,374,560	50,000	խախտում առկա չէ
Ընդհանուր (սեփական) կապիտալի նվազագույն չափը	32,790,312	30,000,000	խախտում առկա չէ
Ն ₁ Ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների գումարների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը	13.50%	12.0%	խախտում առկա չէ
Ն ₂ ¹ Բանկի բարձր իրացվելի ակտիվների և ընդհանուր ակտիվների գումարների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը	25.27%	15.0%	խախտում առկա չէ
Ն ₂ ² Բանկի բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ պարտավորությունների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը	132.18%	60.0%	խախտում առկա չէ
Ն ₃ ¹ Մեկ փոխառուի գծով ռիսկի առավելագույն չափը	19.76%	20.0%	խախտում առկա չէ
Ն ₃ ² Խոշոր փոխառուների գծով ռիսկի առավելագույն չափը	497.25%	500.0%	խախտում առկա չէ
Ն ₄ ¹ Բանկի հետ կապված մեկ անձի գծով ռիսկի առավելագույն չափը	4.47%	5.0%	խախտում առկա չէ
Ն ₄ ² Բանկի հետ կապված բոլոր անձանց գծով ռիսկի առավելագույն չափը	19.33%	20.0%	խախտում առկա չէ
Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկում տեղաբաշխված պարտադիր պահուստների նվազագույն չափը՝ ՀՀ դրամով, ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով	X	2.0% 18.0%	խախտում առկա չէ
Արտաբյուջայի դիրքի և բանկի ընդհանուր կապիտալի միջև առավելագույն հարաբերակցությունը	2.41%	10.0%	խախտում առկա չէ
Ըստ առանձին արտաբյուջայի յուրաքանչյուր արտաբյուջայի դիրքի և բանկի ընդհանուր կապիտալի միջև առավելագույն հարաբերակցությունը՝ դոլարով	ԱՄՆ 1.71%	7.0%	խախտում առկա չէ
Եվրոյով	0.33%	7.0%	խախտում առկա չէ
Ռուսական ռուբլիով		7.0%	խախտում առկա չէ
Սյլ	X		խախտում առկա չէ
Վավերացման ամսաթիվ 15.07.2017			

(Handwritten signature)

Արսեն Միքայելյան

Նարինե Սարգսյան

Հավելված 5

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԿԻՑ ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
(Չև քիվ 5)

«31» ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 2017թ.

ՀԱՅԲԻԶՆԵՍԲԱՆԿ ՓԲԸ, ՀՀ, ԵՐԵՎԱՆ, ՆԱԼԲԱՆ-ԴՅԱՆ 48

Ծանոթագրություն 1. «Ժրավական դաշտ և կորպորատիվ կառավարում»

«Հայրիզնեսթանկ» ՓԲԸ-ն (նախկին «Հայինվեստբանկ ՓԲԸ») (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնվել է 1991թ.և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է 10.12.1991 թ. ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N 40 արտոնագրային համարով: Բանկի հիմնական գործունեությունը վարկավորումը և ավանդների ընդունումն է, ՀՀ-ում և արտերկրներ փոխանցումների և փոխարկման գործարքների իրականացումը, ինչպես նաև իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց այլ բանկային ծառայությունների մատուցումը:

Բանկի գլխավոր գրասենյակը և քվով 24 մասնաճյուղերը գտնվում են Երևանում , 22 մասնաճյուղերը ՀՀ տարբեր մարզերում և 7 մասնաճյուղ Լեռնային Դարաբաղի Հանրապետությունում:

Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ք.Երևան, Նալբանդյան 48:

- Բանկը հանդիսանում է
  - Հայաստանի բանկերի միության անդամ
  - Master Card/Europay համաշխարհային վճարային համակարգի լիիրավ անդամ
  - SWIFT համակարգի բաժնետեր
  - VISA International վճարային համակարգի լիիրավ անդամ
  - Հայաստանի հիպոթեկային շուկայի մասնակիցների միության անդամ
  - ՀՀ տարածքում գործող ArCa պրոցեսինգային ընկերության բաժնետեր
  - Բանկում գործում է սեփական պրոցեսինգային կենտրոն

1. Կորպորատիվ կառավարում.

- Բանկի կառավարման մարմիններն են՝
  - Բաժնետերերի Ընդհանուր Ժողովը՝ Բանկի կառավարման բարձրագույն մարմինը
  - Բանկի Խորհուրդը
  - Բանկի Վարչությունը և Բանկի Վարչության նախագահը

ա) խորհրդի կազմը,
խորհրդի նախագահ – Վիտալի Գրիգորյանց
խորհրդի անդամներ – Սերգեյ Արզումանյան
Դիանա Գրիգորյան
Սևակ Պետրոսյան
Ալիկ Չիրկինյան

բ) վարչության կազմը,
Վարչության նախագահ- Արսեն Միքայելյան
Վարչության անդամներ՝
Մանվել Սահակյան - Վարչության նախագահի տեղակալ-Ֆինանսական ղեկավարամենտի տնօրեն
Վարդան Աղաջանյան - Վարչության նախագահի տեղակալ-Գործառնական ղեկավարամենտի տնօրեն
Նշան Գրիգորյան -Վարչության նախագահի տեղակալի-Վարկային ղեկավարամենտի տնօրեն
Նարինե Սարգսյան-Գլխավոր հաշվապահ
Վահան Մելքոնյան -Գանձապետական ղեկավարամենտի տնօրեն Գլխավոր գանձապետ
Անի Դամբարյան- Ոփսեղի կառավարման ղեկավարամենտի տնօրեն

--

գ) ճշմարկային մասնակիցների անուններ/անվանումները,
Գրիգորյանց Վիտայի Սարգսի – 100 %

դ) ղեկավարների վարձատրության քաղաքականությունը,

Բանկի ղեկավարության վարձատրությունը կատարվում է համաձայն կնքված աշխատանքային պայմանագրի և Բանկի Խորհրդի կողմից հաստատված հաստիքացուցակի :

Ծանոթագրություն 2. «Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը»

2.1 Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը

Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունները կազմելիս կիրառվել են Միջազգային Ֆինանսական ստանդարտների, հաշվապահական հաշվառումը կարգավորող այլ իրավական ակտերի, Բանկի խորհրդի կողմից հաստատված Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության պահանջները:

2.2 Անընդհատություն

Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Բանկի գործունեության անընդհատության հիման վրա, որը ենթադրում է, որ Բանկի ակտիվները պետք է իրացվեն և պարտավորությունները մարվեն Բանկի գործունեության ընթացքում:

2.3 Համադրելիություն

Անհրաժեշտության դեպքում համադրելի թվերը ճշգրտվել են՝ ընթացիկ ժամանակաշրջանի հետ համադրելիության ապահովման նպատակով:

2.4 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

2.4.1 Տոկոսային եկամուտներ և ծախսեր
 Տոկոսային եկամուտը և տոկոսային ծախսերը համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են

2.4.2 Կոմիսիոն և այլ եկամուտներ և ծախսեր
 Վարկերի տրամադրման համար վարձվող վճարները համապատասխան ծախսերի հետ միասին հետաձգվում են՝ ճշտություն տվա՝ մտնել

2.5 Արտարժույթային գործառնություններ

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացած օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է համափարպակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության գուտ առևտրային եկամուտ հոդվածի արտարժույթի առք ու վաճառքից գուտ եկամուտ տողում:

Բանկի կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները

	2017թ. դեկտեմբերի 31	2016թ.դեկտեմբերի 31
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	484.1	483.94
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	580.1	512.2

2.6 Կամխիկ և կամխիկին հավասարեցված միջոցներ

Գրամական միջոցներ և դրանց համարժեքները բաղկացած են կամխիկ դրամական միջոցներից, թղթակից բանկերի ցայահանց միջոցներից, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցներից (բացառությամբ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոզիտային գումարների), որոնք կարող են փոխարկվել կամխիկ կարծ ժամանակամիջոցում և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի :

2.7 Պահանջներ այլ թանկերի նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամանակաշրջանների համար բացված ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ:

2.8 Արժեթղթեր

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ հաշվառվում են սկզբնական արժեքով և հետագայում վերաչափվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքով վերագնահատման ժամանակ վերագնահատման արդյունքը արտացոլվում է սեփական կապիտալում:

2.9 Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառվություններ

Վարկերը և փոխառվությունները ֆիրմաված վճարումներով ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք ստեղծվում են Բանկի կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության: Ֆիրմաված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Այնուհետև վարկերն ու փոխառվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառվությունների գումարները նվազեցնում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

2.10 Վարձակալություն

Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում:

2.11 Հնարավոր կորուստների պահուստ

Յուրաքանչյուր հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով Բանկն իրականացնում է արժեզրկման գնահատում ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի համար:

2.12 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրից, արտոնագրերից և այլն: Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի ժամկետ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության՝ 15 տարվա ընթացքում:Անորոշ օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները չեն ամորտիզացվում, սակայն յուրաքանչյուր տարի գնահատվում են արժեզրկման առումով:

2.13 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ	Տոկոսադրույք
	(տարիներ)	(%)
Շենքեր, շինություններ	30	3.33
Համակարգիչներ և կապի միջոցներ	3	33.3
Տրանսպորտային միջոցներ	5	20
Ավտոմատ գանձման մեքենաներ	10	10
Այլ հիմնական միջոցներ	5	20
Գույք և գրասենյակային սարքավորումներ	5	20

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով վարձակալական պայմանագրի գործողության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին:

2.14 Ֆինանսական գործիքներ

Բանկը ֆինանսական գործիքների չափումը, ճանաչումը, օգտագործումը և հաշվառումը կատարում է ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, ինչպես նաև բանկի կողմից ընդունված կարգերով, որոշումներով, հրամաններով և ակտերով:

2.15 Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո տեղի ունեցող դեպքեր

2.15.1 Եթե աույիտորական կազմակերպության կողմից հայտնաբերված էական սխալը արդյունք

2.15.2 Երե բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները սահմանված կարգով հրապարակելուց հետո առաջանում կամ հայտնաբերվում են էական սխալներ, ապա նման դեպքերում ճշգրտումներ չեն կատարվում և համարվում է, որ նման տեղեկատվության վերաներկայացումն անհրազորելի է:

2.16 Հարևում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշիռի ամսաքվին գործող հարկային դրույքով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշտումները: Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվի առնելով բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև:

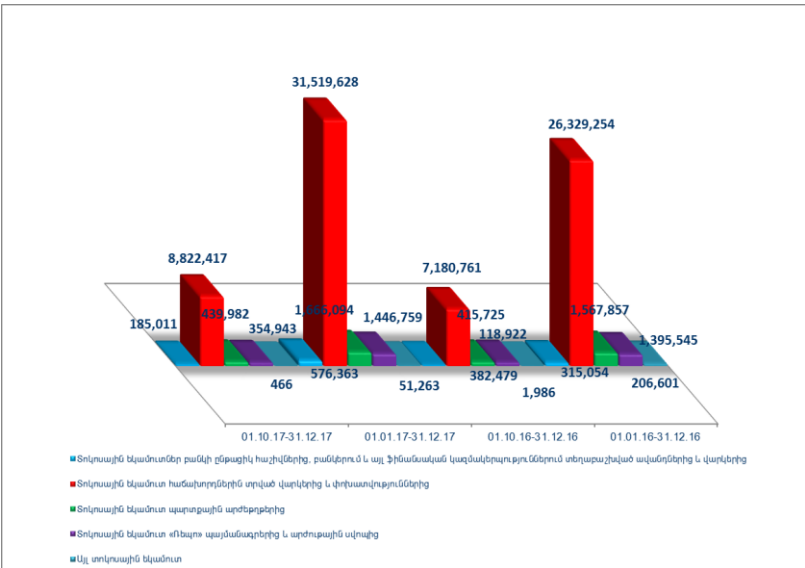
Բանկը իր գործունեության ընթացքում վճարում է նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ ծախսերում:

2.17 Չափման և ներկայացման արժույթ

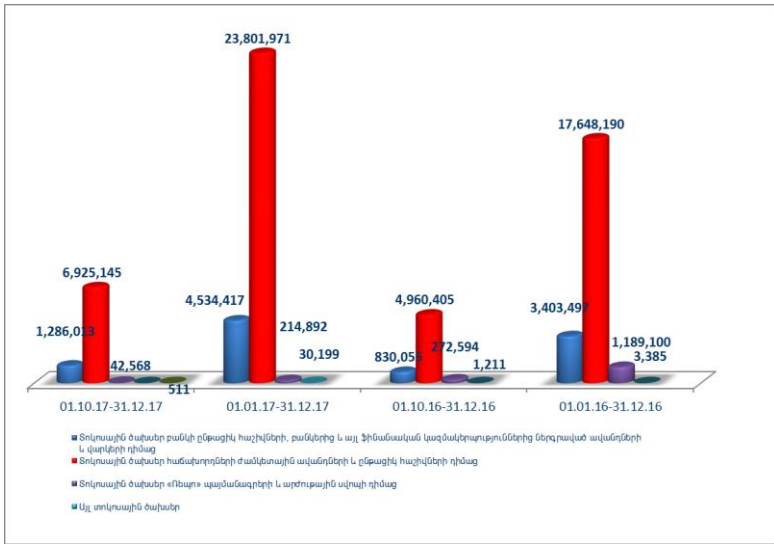
Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը ՀՀ դրամն է: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակների համար դրամը հանդիսանում է նաև ներկայացման արժույթ: Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ:

Ծանոթագրություն 3. «Ձուտ տոկոսային և մնանատիպ եկամուտներ»

Տոկոսային և մնանատիպ եկամուտներ	01.10.17-31.12.17	01.01.17-31.12.17	01.10.16-31.12.16	01.01.16-31.12.16
Տոկոսային եկամուտներ բանկի ընթացիկ հաշիվներից, բանկերում և այլ ֆինանսական կազմակերպություններում տեղաբաշխված ավանդներից և վարկերից	185,011	576,363	118,922	315,054
Տոկոսային եկամուտ հաճախորդներին տրված վարկերից և փոխատվություններից	8,822,417	31,519,628	7,180,761	26,329,254
Տոկոսային եկամուտ պարտքային արժեթղթերից	439,982	1,666,094	415,725	1,567,857
Տոկոսային եկամուտ «Ռեպո» պայմանագրերից և արժույթային սվոպից	354,943	1,446,759	382,479	1,395,545
Այլ տոկոսային եկամուտ	466	51,263	1,986	206,601
ԸՆԴՀԱՄՈՒՆ	9,802,819	35,260,107	8,099,873	29,814,311

Տոկոսային և մնանառիչ ծախսեր	01.10.17-31.12.17	01.01.17-31.12.17	01.10.16-31.12.16	01.01.16-31.12.16
Տոկոսային ծախսեր բանկի ընթացիկ հաշիվների, բանկերից և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրաված ավանդների և վարկերի դիմաց	1,286,013	4,534,417	830,055	3,403,497
Տոկոսային ծախսեր հաճախորդների ժամկետային ավանդների և ընթացիկ հաշիվների դիմաց	6,925,145	23,801,971	4,960,405	17,648,190
Տոկոսային ծախսեր բանկի կողմից թողարկված արժեթղթերի դիմաց	59,602	97,593		
Տոկոսային ծախսեր «Ռեպո» պայմանագրերի և արժույթային սվոպի դիմաց	42,568	214,892	272,594	1,189,100
Այլ տոկոսային ծախսեր	511	30,199	1,211	3,385
ԸՆդամենը	8,313,839	28,679,072	6,064,265	22,244,172
Ջուտ տոկոսային և մնանառիչ եկամուտ	1,488,980	6,581,035	2,035,608	7,570,139

Ծանոթագրություն 4. «Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր»

Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	01.10.17-31.12.17	01.01.17-31.12.17	01.10.16-31.12.16	01.01.16-31.12.16
Կրամարկղային գործառնություններից	93,243	296,310	106,744	295,131
Հաշվարկային ծառայություններից	309,205	897,562	140,236	489,738
Նրաշխիքներից, հոծարագերով, ակրեդիտիվներով գործառնություններից, համատեսումագրային կառավարման Արտարժույթով և արժեթղթերով	114,015	294,852	165,861	379,497
Վճարային քարտերի սպասարկումից	258,443	867,343	186,555	618,649
Այլ կոմիսիոն վճարներ	252,212	952,532	183,364	751,264
ԸՆդամենը	1,027,118	3,308,599	782,760	2,534,279

Կոմիտեի և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	01.10.17-31.12.17	01.01.17-31.12.17	01.10.16-31.12.16	01.01.16-31.12.16
Թղթակցային և այլ հաշիվների դիմաց կոմիտեի վճարներ/ հաշվարկային գործառն.	78,806	258,593	50,221	184,025
Վճարային քարտերով գործառնությունների գծով վճարներ/դրամարկղային գործառն.	27,918	102,973	34,735	176,518
Երաշխիքների, հոծարագներով, ակրեդիտիվներով գործառնությունների, հավատարմագրային կառավարման գործառնությունների գծով վճարներ	9,516	14,178	11	146
Արտարժույթով և արժեթղթերով				
Այլ կոմիտեի վճարներ	4,424	14,466	3,704	12,385
Ընդամենը	120,664	390,210	88,671	373,074

Ստացված գուտ կոմիտեի և այլ վճարներ	906,454	2,918,389	694,089	2,161,205
---	----------------	------------------	----------------	------------------

Ծանոթագրություն 5. «Զուտ եկամուտ առևտրային գործառնություններից»

Շահույթ վնասով վերաչափվող իրական արժեքով պահվող ներդրումներից	01.10.17-31.12.17	01.01.17-31.12.17	01.10.16-31.12.16	01.01.16-31.12.16
Առևտրային նպատակներով պահվող ներդրումների առք ու վաճառքից գուտ եկամուտ, այդ թվում՝				
- բաժնետոմսերից				
- պարտքային արժեթղթերից				
- ամանցյալներից	-24,747	20,185	56,041	-120,446
Առևտրային նպատակներով պահվող ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունից				
Ընդամենը	-24,747	20,185	56,041	-120,446

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներից	01.10.17-31.12.17	01.01.17-31.12.17	01.10.16-31.12.16	01.01.16-31.12.16
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների առք ու վաճառքից գուտ եկամուտ, այդ թվում՝				
- բաժնետոմսերից				
- պարտքային արժեթղթերից	3,438	86,363	-205,047	-230,580
- ամանցյալներից				
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունից գուտ եկամուտ	0	-69,375	206,870	234,308
Ընդամենը	3,438	16,988	1,823	3,728

Արտարժույթային գործառնություններից	01.10.17-31.12.17	01.01.17-31.12.17	01.10.16-31.12.16	01.01.16-31.12.16
Արտարժույթի առք ու վաճառքից ստացված գուտ եկամուտ	453,661	1,450,705	357,563	1,143,458
Արտարժույթի վերագնահատումից ստացված	51,189	-4,755	200,117	358,657
Ընդամենը	504,850	1,445,950	557,680	1,502,115

Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներից և հուշադրամներից	01.10.17-31.12.17	01.01.17-31.12.17	01.10.16-31.12.16	01.01.16-31.12.16
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորների և	8,180	15,657	5,324	16,044
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորների և	-11,082	20,332	-36,897	22,425
Ընդամենը	-2,902	35,989	-31,573	38,469

Զուտ եկամուտ առևտրային	480,639	1,519,112	583,971	1,423,866
-------------------------------	----------------	------------------	----------------	------------------

Ծանոթագրություն 6. «Այլ գործառնական եկամուտ»

Այլ գործառնական եկամուտ	01.10.17-31.12.17	01.01.17-31.12.17	01.10.16-31.12.16	01.01.16-31.12.16
Եկամուտներ ստացված տույժերից և տասնհանգստից	736,818	2,403,364	455,005	1,609,899
Ֆակտորինգից ստացված եկամուտներ	451	3,644	2,876	32,748
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների օտարումից ստացված զուտ եկամուտներ	2,850	27,891	7,866	43,961
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից և արժեզրկման հակադարձումից զուտ եկամուտներ				
Այլ եկամուտներ	98,677	289,777	191,511	708,916
Ընդամենը	838,796	2,724,676	657,258	2,395,524

Ծանոթագրություն 7. «Ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ»

Բանկերի նկատմամբ պահանջների գծով	Ծանոթագրություն 14	01.10.17-31.12.17	01.01.17-31.12.17	01.10.16-31.12.16	01.01.16-31.12.16
Սկզբնական մնացորդ		67,303	59,187	0	0
Պահուստին կատարված մասհանումներ		94,564	728,300	59,187	59,187
Պահուստին կատարված մասհանումների		-66,035	-691,655	0	0
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ		28,529	36,645	59,187	59,187
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված		0	0	0	0
Պահուստի օգտագործում					
Վերջնական մնացորդ		95,832	95,832	59,187	59,187

Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով	Ծանոթագրություն 14	01.10.17-31.12.17	01.01.17-31.12.17	01.10.16-31.12.16	01.01.16-31.12.16
Սկզբնական մնացորդ		73,903	57,370	0	0
Պահուստին կատարված մասհանումներ		6,366	55,795	57,370	57,370
Պահուստին կատարված մասհանումների		-1,577	-34,473	0	0
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ		4,789	21,322	57,370	57,370
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված					
Պահուստի օգտագործում					
Վերջնական մնացորդ		78,692	78,692	57,370	57,370

Հաճախորդներին տրված վարկերի, փոխառությունների գծով	Ծանոթագրություն 16	01.10.17-31.12.17	01.01.17-31.12.17	01.10.16-31.12.16	01.01.16-31.12.16
Սկզբնական մնացորդ		5,856,008	4,239,633	4,331,848	5,534,149
Պահուստին կատարված մասհանումներ		2,401,350	8,785,962	4,915,694	11,682,553
Պահուստին կատարված մասհանումների		-2,989,301	-7,054,393	-3,867,574	-8,368,994
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ		-587,951	1,731,569	1,048,120	3,313,559
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված		1,184,971	2,980,115	1,025,402	2,436,013
Պահուստի օգտագործում		-829,203	-3,327,492	-2,165,737	-7,044,088
Վերջնական մնացորդ		5,623,825	5,623,825	4,239,633	4,239,633

Ներդրումների գծով	Ծանոթագրություն 18	01.10.17-31.12.17	01.01.17-31.12.17	01.10.16-31.12.16	01.01.16-31.12.16
Սկզբնական մնացորդ		0	1,235	1,235	21,895
Պահուստին կատարված մասհանումներ		0		0	1,235
Պահուստին կատարված մասհանումների		0	-1,235	0	-21,895
Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ		0	-1,235	0	-20,660
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված					
Պահուստի օգտագործում					
Վերջնական մնացորդ		0	0	1,235	1,235

Այլ ակտիվների գծով	Ծանոթագրություն 18	01.10.17-31.12.17	01.01.17-31.12.17	01.10.16-31.12.16	01.01.16-31.12.16
Սկզբնական մնացորդ		539,688	545,321	566,706	160,082
Պահուստին կատարված մասհանումներ		1,441,063	5,164,447	1,338,265	4,689,445
Պահուստին կատարված մասհանումների		-1,214,319	-4,936,900	-1,336,729	-4,157,562
Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ		226,744	227,547	1,536	531,883
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված		20,260	46,469	41,704	55,192
Պահուստի օգտագործում		-270,307	-302,952	-64,625	-201,836
Վերջնական մնացորդ		516,385	516,385	545,321	545,321

Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով	Ծանոթագրություն 34	01.10.17-31.12.17	01.01.17-31.12.17	01.10.16-31.12.16	01.01.16-31.12.16
Սկզբնական մնացորդ		655,706	591,471	436,467	335,674
Պահուստին կատարված մասհանումներ		207,373	709,532	866,758	1,443,120
Պահուստին կատարված մասհանումների		-247,581	-685,505	-711,754	-1,187,323
Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ		-40,208	24,027	155,004	255,797
Վերջնական մնացորդ		615,498	615,498	591,471	591,471

Ընդամենը գուտ մասհանումներ պահուստներին		-368,097	2,039,875	1,321,217	4,197,136
--	--	-----------------	------------------	------------------	------------------

Ծանոթագրություն 8. «Ընդհանուր վարչական ծախսեր»

Ընդհանուր վարչական ծախսեր	01.10.17-31.12.17	01.01.17-31.12.17	01.10.16-31.12.16	01.01.16-31.12.16
Ծախսեր հաշվարկված աշխատավարձի և դրան հավասարեցված այլ վճարումների գծով*	1,127,391	3,619,092	1,024,298	3,292,413
Ծախսեր սոցիալական ապահովագրության պետական հիմնադրամին հատկացումների գծով	0	0	0	0
Վերապատրաստման և ուսուցման գծով ծախսեր	1,352	7,028	677	1,068
Գործուղման ծախսեր	57,993	130,185	30,430	83,917
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	54,393	184,310	38,855	154,460
Ապահովագրության ծախսեր	18,017	65,336	9,186	40,325
Բանկի սարքավորումների սպասարկման և պահպանման գծով ծախսեր	59,961	215,595	70,820	178,047
Բանկի շենքերի տնտեսական պահպանության և ամրակառուցման գծով ծախսեր	71,785	288,503	70,593	274,997
Առդիտային և խորհրդատվական	77,140	111,355	64,452	85,100
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	35,170	124,236	30,339	100,343
Տրանսպորտային ծախսեր	15,754	58,953	11,821	53,360
Ծախսեր հարկերի (բացառությամբ շահութահարկի), տուրքերի և այլ պարտադիր	103,116	310,128	89,580	275,210
Գրասենյակային և կազմակերպչական ծախսեր	46,634	91,996	37,570	81,186
Վարկերի տրամադրման և վերադարձման գծով	17,487	70,098	20,006	64,984
Այլ վարչական ծախսեր	107,956	507,551	170,110	406,159
Ընդամենը	1,794,149	5,784,366	1,668,737	5,091,569

2017թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկի աշխատակիցների թվաքանակը **898-ն է**:
 Սեկ աշխատողին բաժին ընկնող միջին ամսական աշխատավարձի չափը՝ **210** հազ.դրամ:

Ծանոթագրություն 9. «Այլ գործառնական ծախսեր»

Այլ գործառնական ծախսեր	01.10.17-31.12.17	01.01.17-31.12.17	01.10.16-31.12.16	01.01.16-31.12.16
Վճարված տուգանքներ և տույժեր	240	677	289	966
Գովազդային և ներկայացուցչական ծախսեր	87,407	245,182	65,406	220,681
Ֆակտորինգի գծով ծախսեր				
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիոն ծախսեր	244,881	980,957	249,617	988,498
Կորուստներ նյութական ակտիվների				
Ավանդների երաշխավորման հիմնադրամին հատկացումներ	293,904	997,683	268,622	575,649
Այլ ծախսեր	280,933	960,348	157,692	679,920
Ընդամենը	907,365	3,184,847	741,626	2,465,714

Ծանոթագրություն 11. «Շահութահարկի գծով ծախս (վոխհատուցում)»

Շահութահարկի գծով ծախս	01.10.17-31.12.17	01.01.17-31.12.17	01.10.16-31.12.16	01.01.16-31.12.16
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս/հակադարձում	310,293	601,104	-15,605	296,321
Տվյալ ժամանակաշրջանում ճանաչված՝ նախորդ ժամանակաշրջանների ընթացիկ հարկի ճշգրտումները				
Հետաձգված հարկի գծով ծախս			30,319	27,466
Ընդամենը	310,293	601,104	14,714	323,787

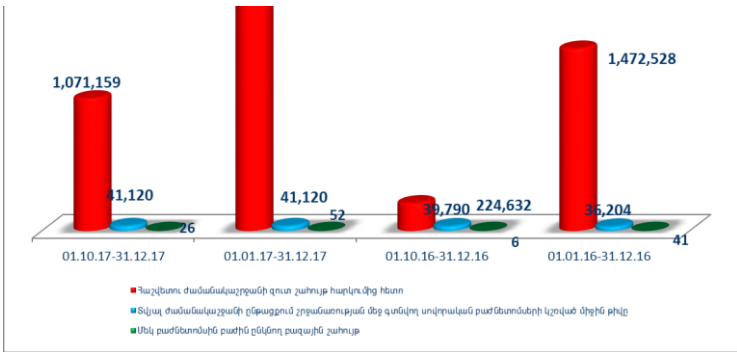
Ծանոթագրություն 12. «Սեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ»

Սեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ	01.10.17-31.12.17	01.01.17-31.12.17	01.10.16-31.12.16	01.01.16-31.12.16
Հաշվետու ժամանակաշրջանի գուտ շահույթ հարկումից հետո	1,071,159	2,133,020	224,632	1,472,528
Տվյալ հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հաշվարկված շահաբաժիններ արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով	( )	( )	( )	( )
Սովորա-կան բաժնետոմսերի սեփականատերերին վերագրվող տվյալ ժամանակաշրջանի գուտ շահույթ/ վնաս				
Տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական	41,120	41,120	39,790	36,204
Սեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային	26	52	6	41
Սեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող նուսրացված				

2,133,020

Ծանոթագրություն. Այլ համապարփակ եկամուտներ

Այլ համապարփակ եկամուտներ	01.10.17-31.12.17	01.01.17-31.12.17	01.10.16-31.12.16	01.01.16-31.12.16
Փոխարժեքային տարբերություններ արտերկրյա գործառնությունների վերահաշվարկից				
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ վերագնահատումներ	251,280	505,727	(54,455)	1,371,158
Դրամական հոսքերի հեջավորում				
Հիմնական միջոցների վերագնահատումներից				
Հետաձգված հարկի գծով ծախս				
Ընդամենը	251,280	505,727	(54,455)	1,371,158

Ծանոթագրություն 13. «Կամխիկ դրամական միջոցներ, դրանց համարժեքներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում»

Կամխիկ դրամական միջոցներ, դրանց համարժեքներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Կամխիկ դրամական միջոցներ	4,460,159	5,214,643
Դրամական միջոցների այլ տեղաբաշխումներ	2,576,781	2,462,787
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում*	54,978,114	52,081,824
Ընդամենը	62,015,054	59,759,254
Ավանդային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	50,016,638	
Դեպոզիտային միջոցներ ՀՀ ԿԲ-ում**	120,000	220,000
Հաշվեգրված տոկոսներ		
Կամխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	112,151,692	59,979,254
Թանկավաճեցման մետադրման ստանդարտացված մուլտիպլիկատորներ	115,135	44,555
Այլ բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ (ծանոթ. 14)	9,488,517	5,942,615
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	121,755,344	65,966,424

Թղթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են ՀՀ բանկային օրենսդրության համաձայն բանկի ներգրավված միջոցների դիմաց հաշվարկված պարտադիր պահուստավորման ենթակա

** ՀՀ ԿԲ-ում դեպոզիտային գումարը իրենից ներկայացնում է ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների երաշխիքային ավանդ:

Ծանոթագրություն 14. «Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ»

Ընթացիկ հաշիվներ	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
ՀՀ բանկերում	9,941	2,482
ԲԲԲ-(ԲաաՅ) և քարձր վարկանիշ ունեցող բանկերում	3,325,589	3,306,789
ԲԲԲ-(ԲաաՅ)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերում	208,987	146,630
Հաշվեգրված տոկոսներ	0	0
Ընդամենը	3,544,517	3,455,901

Միջանկյալին վարկեր և ավանդներ, այլ		
ՀՀ ԿԲ-ում՝		
- վարկեր և ավանդներ		
- ֆակտորինգ		
- ֆինանսական լիզինգ		
- ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր		
- ավուպ		
- այլ		
ՀՀ բանկերում՝		
- վարկեր և ավանդներ	0	0
- ֆակտորինգ		
- ֆինանսական լիզինգ		
- ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր	2,018,473	
- ավուպ	0	22,848
- ակրեդիտիվներ և բանկային երաշխիքներ		
- այլ		
ԲԲԲ-(ԲաաՅ) և քարձր վարկանիշ ունեցող բանկերում՝		
- վարկեր և ավանդներ	1,923,600	1,142,600
- ֆակտորինգ		
- ֆինանսական լիզինգ		
- ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր		
- ավուպ	0	0
- ակրեդիտիվներ և բանկային երաշխիքներ		
- այլ	0	0
ԲԲԲ-(ԲաաՅ)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերում		
- վարկեր և ավանդներ		
- ֆակտորինգ		
- ֆինանսական լիզինգ		
- ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր		
- ավուպ	0	0
- ակրեդիտիվներ և բանկային երաշխիքներ		
- այլ	2,095,798	1,320,765
Հաշվեգրված տոկոսներ	1961	501
Ընդամենը	9,584,349	5,942,615
Բանկերի նկատմամբ պահանջների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	-95,832	-59,187
Ջուտ Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	9,488,517	5,883,428

Ֆինանսական կազմակերպություններում վարկեր և ավանդներ, այլ պահանջներ		
ՀՀ ֆինանսական կազմակերպություններում՝	6,503,214	4,105,670

- վարկեր և ավանդներ	4,400,183	3,095,564
- ֆակտորինգ		
- ֆինանսական լիզինգ		
- ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր	2,103,031	1,010,106
- սվոպ		
- ակրեդիտիվներ և բանկային երաշխիքներ		
- այլ		
ԹԲԲ-(Բաս3) և քարճր վարկանիշ ունեցող ֆինանսական կազմակերպություններում		
- վարկեր և ավանդներ	0	0
- ֆակտորինգ		
- ֆինանսական լիզինգ		
- ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր		
- սվոպ		
- ակրեդիտիվներ և բանկային երաշխիքներ		
- այլ		
ԹԲԲ-(Բաս3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող ֆինանսական կազմակերպություններում	1,329,803	1,719,590
- վարկեր և ավանդներ		
- ֆակտորինգ		
- ֆինանսական լիզինգ		
- ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր		
- սվոպ		
- ակրեդիտիվներ և բանկային երաշխիքներ		
- այլ	1,329,803	1,719,590
Հաշվեդրված տոկոսներ	35,189	24,408
Ընդամենը	7,868,206	5,849,668
Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	-78,692	-57,370
Ձուտ պահանջներ Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	7,789,514	5,792,298
Ձուտ պահանջներ բանկերի և Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	17,278,031	11,675,726

Ծանոթագրություն 15. «Առևտրային մսպատկով պահվող ֆինանսական ակտիվներ»

Պետական արժեթղթեր	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
ՀՀ պետական արժեթղթեր, այդ թվում՝		
- գանձապետական պարտատոմսեր	24,556,156	21,489,071
- կենտրոնական բանկի պարտատոմսեր		
- այլ		
ԹԲԲ- (Բաս3) և քարճր վարկանիշ ունեցող երկրների պետական արժեթղթեր, այդ թվում՝		
- գանձապետական պարտատոմսեր		
- կենտրոնական բանկի պարտատոմսեր		
- այլ		
ԹԲԲ- (Բաս3) -ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող երկրների պետական արժեթղթեր		
- գանձապետական պարտատոմսեր		
- կենտրոնական բանկի պարտատոմսեր		
- այլ		
Ընդամենը պետական արժեթղթեր	24,556,156	21,489,071

ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր	ցուցակված	չցուցակված	ցուցակված	չցուցակված
Ա-/Ա3/ և քարճր վարկանիշ ունեցող թողարկողի				
- երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ				
- կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ				

- ավանդային հավաստագրեր				
- կապիտալի գործիքներ				
- այլ				
Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական				
- երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ				
- կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ				
- ավանդային հավաստագրեր				
- կապիտալի գործիքներ				
- այլ				
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ				
- երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ				
- կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ				
- ավանդային հավաստագրեր				
- կապիտալի գործիքներ				
- այլ				
Ընդամենը ՀՀ ոչ պետական առևտրային նպատակով պահվող արժեթղթեր	0	0	0	0

Այլ երկրների ոչ պետական արժեթղթեր	ցուցակված	չցուցակված	ցուցակված	չցուցակված
Ա-/Ա3/ և բարձր վարկանիշ ունեցող թողարկողի				
- երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ				
- կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ				
- ավանդային հավաստագրեր				
- կապիտալի գործիքներ				
- այլ				
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ				
- երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ				
- կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ				
- ավանդային հավաստագրեր				
- կապիտալի գործիքներ				
- այլ				
Ընդամենը այլ երկրների ոչ պետական առևտրային նպատակով պահվող արժեթղթեր	0	0	0	0

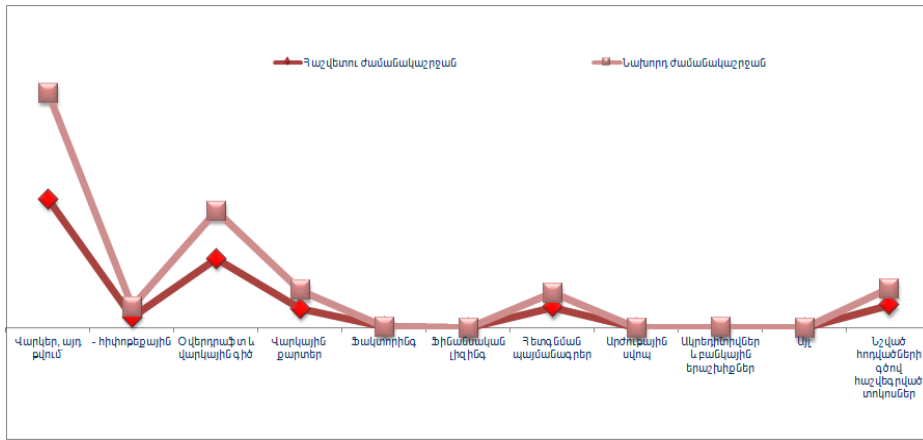
Ընդամենը առևտրային նպատակով պահվող արժեթղթեր	24,556,156	21,489,071	0	0
---	-------------------	-------------------	----------	----------

Առևտրային նպատակով պահվող այլ ֆինանսական ակտիվներ	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան/	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Վարկեր, ֆակտորինգ, ղեքիտորական պարտքեր				
- Ա-/Ա3/ և բարձր վարկանիշ ունեցող				
- ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող վարկառուների				
- Հիփոթեկ				
- Սպառողական վարկեր				
- այլ				
Ածանցյալ գործիքներ	0		0	
- ֆյուչերս				
- Ֆորվարդ				
- օպիոն				
- ավուպ				
- այլ				
Ընդամենը				

Ընդամենը առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվներ	24,556,156	21,489,071	0	0
---	-------------------	-------------------	----------	----------

Ծանոթագրություն 16. «Հաճախորդներին տրված վարկեր և այլ փոխառություններ»

Տրված վարկեր և այլ փոխառություններ	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Վարկեր, այլ թվում՝	201,718,417	133,002,005
- ՀՀ կառավարությանը		
- տեղական ինքնակառավարման մարմիններին		
- հիփոթեքային	10,614,355	11,178,081
Օվերդրաֆտ և վարկային գիծ	104,301,142	71,942,871
Վարկային քարտեր	24,285,245	20,000,012
Ֆակտորինգ	1,568,319	1,602,647
Ֆինանսական լիզինգ	-	58
Հետգնման պայմանագրեր	20,480,316	21,719,127
Արժույթային սվոպ	-	-
Այլոնխոսիվներ և քանկային երաշխիքներ	567,242	365,722
Այլ		
Նշված հոդվածների գծով հաշվեգրված տոկոսներ	29,084,129	24,076,403
Ընդամենը վարկեր	382,004,810	272,708,845
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	-5,623,825	-4,239,633
Ընդամենը զուտ վարկեր	376,380,985	268,469,212

Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ հաճախորդներին տրամադրված աշխատող և չաշխատող վարկերի և փոխառությունների կառուցվածքը.

հաճախորդներին տրամադրված աշխատող և չաշխատող վարկերի և փոխառությունների կառուցվածքը	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Աշխատող վարկեր և փոխառություններ գումար քանակ	374,687,920	266,682,352
	55,888	59,212
Չաշխատող վարկեր և փոխառություններ, այդ թվում՝	7,316,890	6,026,493
	1,797	3,568
- ժամկետանց գումար	4,818,421	2,506,503

քանակ	1431	1922	
Ընդամենը վարկեր	գումար	382,004,810	272,708,845
	քանակ	57,685	62,780
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառվությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)		-5,623,825	-4,239,633
Ընդամենը զուտ վարկեր		376,380,985	268,469,212

Տրամադրված վարկերի և փոխառվությունների վերլուծությունն ըստ հաճախորդների հետևյալ տիպերի.

Տրամադրված վարկերի և փոխառվությունների վերլուծությունն ըստ հաճախորդների	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Պետական ձեռնարկություններ	25,904,305	10,228,737
Մասնավոր ձեռնարկություններ, այդ թվում՝	273,748,657	187,032,804
- խոշոր ձեռնարկություններ	145,250,059	91,895,964
- փոքր և միջին ձեռնարկություններ	128,498,598	95,136,840
Ֆիզիկական անձիք, այդ թվում՝	51,238,906	47,405,511
- սպառողական վարկեր	14,795,188	14,819,947
- հիփոթեքային վարկեր	10,597,225	11,163,025
- վարկային քարտեր	24,467,733	19,989,400
Անհատ ձեռնարկատերեր	2,028,813	3,965,390
Հաշվեդրված տոկոսներ	29,084,129	24,076,403
Ընդամենը վարկեր և փոխառվություններ	382,004,810	272,708,845
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառվությունների գծով	(5,623,825)	(4,239,633)
Ընդամենը զուտ վարկեր և փոխառվություններ	376,380,985	268,469,212

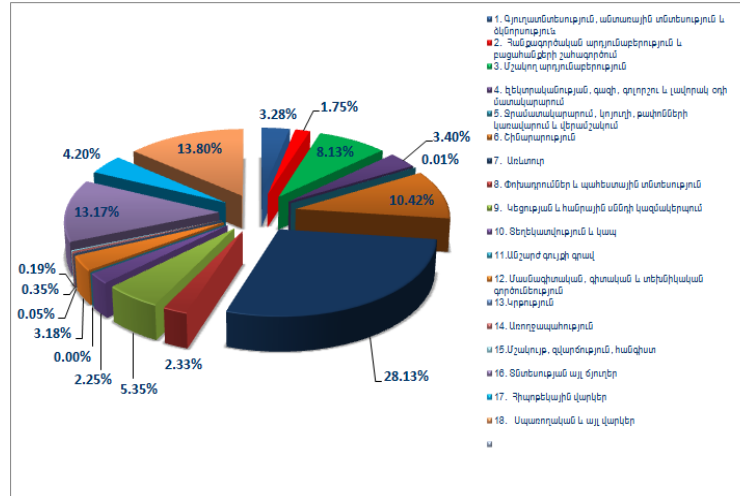
- ա) խոշոր վարկառուներին և նրանց հետ փոխկապակցված անձանց տրամադրված վարկերի ընդհանուր գումարը 31.12.2016թ – 146.566.317 հազ.դրամ, 31.12.2017թ – 163.050.892 հազ.դրամ
- բ) տեսակարար կշիռը ընդհանուր վարկային պորտֆելում 31.12.2016թ -58.83 %, 31.12.2017թ -44.86 %
- գ) տոկոսային հարաբերակցությունը կապիտալի նկատմամբ 31.12.2016թ – 485.47 %, 31.12.2017թ – 497.25 % :

Վարկային պորտֆելի վերլուծությունը ըստ վարկառուների քանակի.	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Պետական ձեռնարկություններ	9	9
Մասնավոր ձեռնարկություններ	365	324
Ֆիզիկական անձիք	45,365	49,185
Անհատ ձեռնարկատերեր	153	168
Ընդամենը	45,892	49,686

Վարկային պորտֆելի (առանց հաշվի առնելու հնարավոր կորուստների պահուստի զուտարժեք) վերլուծությունը ըստ վարկավորման

31.12.16

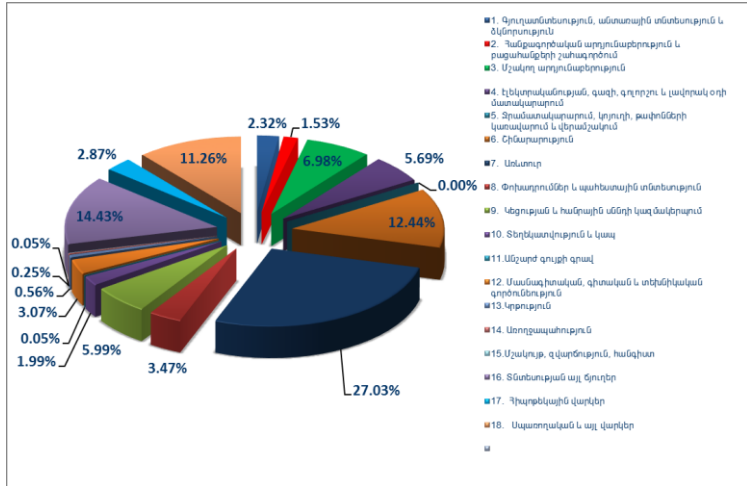
Տրամադրված վարկերի և փոխառությունների վերլուծությունն ըստ վարկավորման ոլորտների	Գումար	Տոկոսային հարաբերությունը
1. Գյուղատնտեսություն, անտառային տնտեսություն և ձկնորսություն	8,948,115	3.28
2. Հանրագործական արդյունաբերություն և բազանների շահագործում	4,776,865	1.75
3. Մշակող արդյունաբերություն	22,173,735	8.13
4. Էլեկտրականության, գազի, գոյորշու և լավորակ օդի մատակարարում	9,276,538	3.40
5. Ջրամատակարարում, կոյուղի, թափոնների կառավարում և վերամշակում	38,214	0.01
6. Եինարարություն	28,421,591	10.42
7. Առևտուր	76,725,186	28.13
8. Փոխադրումներ և պահեստային տնտեսություն	6,343,161	2.33
9. Կեցության և հանրային սննդի կազմակերպում	14,581,092	5.35
10. Տեղեկատվություն և կապ	6,140,757	2.25
11. Անշարժ գույքի գրավ	11,680	0.00
12. Մասնագիտական, գիտական և տեխնիկական գործունեություն	8,672,078	3.18
13. Կրթություն	129,492	0.05
14. Առողջապահություն	959,104	0.35
15. Մշակույթ, զվարճություն, հանգիստ	507,394	0.19
16. Տնտեսության այլ ճյուղեր	35,916,030	13.17
17. Հիպոթեկային վարկեր	11,457,750	4.20
18. Սպառողական և այլ վարկեր	37,630,063	13.80
Ընդամենը	272,708,845	100

31.12.17

Տրամադրված վարկերի և փոխառությունների վերլուծությունն ըստ վարկավորման ոլորտների	Գումար	Տոկոսային հարաբերությունը
1. Գյուղատնտեսություն, անտառային տնտեսություն և ձկնորսություն	8,874,560	2.32
2. Հանրագործական արդյունաբերություն և բազանների շահագործում	5,836,444	1.53
3. Մշակող արդյունաբերություն	26,658,975	6.98
4. Էլեկտրականության, գազի, գոյորշու և լավորակ օդի մատակարարում	21,748,714	5.69
5. Ջրամատակարարում, կոյուղի, թափոնների կառավարում և վերամշակում	8,611	0.00
6. Եինարարություն	47,511,463	12.44
7. Առևտուր	103,266,591	27.03
8. Փոխադրումներ և պահեստային տնտեսություն	13,272,715	3.47
9. Կեցության և հանրային սննդի կազմակերպում	22,891,412	5.99
10. Տեղեկատվություն և կապ	7,610,670	1.99
11. Անշարժ գույքի գրավ	183,843	0.05

12. Մասնագիտական, գիտական և տեխնիկական գործունեություն	11,722,104	3.07
13. Կրթություն	2,129,712	0.56
14. Առողջապահություն	966,898	0.25
15. Մշակույթ, զվարճություն, հանգիստ	189,114	0.05
16. Տնտեսության այլ ճյուղեր	55,126,549	14.43
17. Հիպոթեկային վարկեր	10,976,985	2.87
18. Սպառողական և այլ վարկեր	43,029,450	11.26
Ընդամենը	382,004,810	100

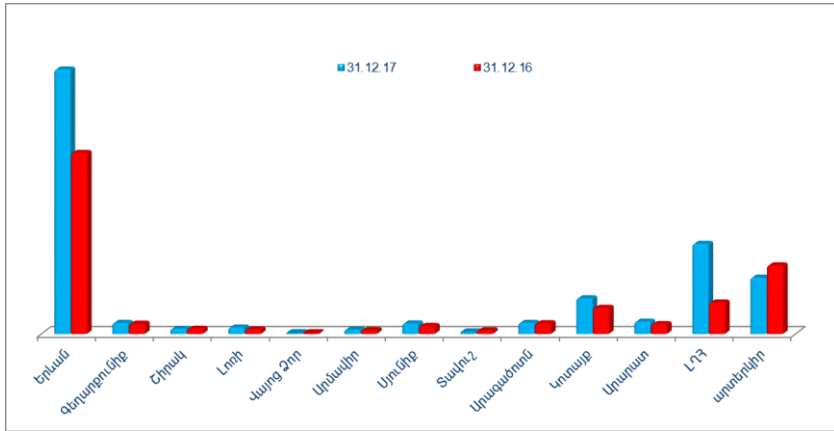
Հաճախորդների ռեզիդենտության առումով վարկային պորտֆելի վերլուծությունը ունի հետևյալ տեսքը.

Հաճախորդների ռեզիդենտության առումով վարկային պորտֆելի վերլուծությունը	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Տոկոսային հարաբերությունը	Նախորդ ժամանակաշրջան	Տոկոսային հարաբերությունը
ՀՀ ռեզիդենտներ	334,868,906	88.97	217,919,540	81.17
Ոչ ռեզիդենտներ	41,512,079	11.03	50,549,672	18.83
Ընդամենը	376,380,985	100	268,469,212	100

ՄԱՐԶ	31.12.17		31.12.16	
	քանակ	գումար	քանակ	գումար
Երևան	15158	194,710,690	16506	133,318,074
Գեղարքունիք	8338	8,244,789	9707	7,647,228
Շիրակ	6202	3,858,636	6998	3,875,261
Լոռի	2869	4,797,513	2841	3,305,726
Վայոց ձոր	161	756,433	195	722,985
Արմավիր	1777	3,113,093	1952	2,747,060
Սյունիք	1917	7,829,163	1882	5,981,637
Տավուշ	832	1,545,414	985	2,551,030
Արագածոտն	5925	8,210,347	6898	7,979,852
Կոտայք	3805	26,311,411	3862	19,292,209
Արարատ	5336	9,134,353	5994	7,289,448

ԼՂՀ	5325	66,357,064	4919	23,209,030
արտերկիր	40	41,512,079	41	50,549,672
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	57,685	376,380,985	62,780	268,469,212

Շանթագրություն 17. «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ»

Պետական արժեթղթեր	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	14,775,495	13,398,278
- գանձապետական պարտատոմսեր	14,775,495	13,398,278
- կենտրոնական բանկի պարտատոմսեր		
- մուրհակ		
ԲԲԲ-/Բաա3/ և քարճր վարկանիշ ունեցող երկրների պետական արժեթղթեր		
- գանձապետական պարտատոմսեր		
- կենտրոնական բանկի պարտատոմսեր		
- այլ		
ԲԲԲ-/Բա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, վարկանիշ չունեցող երկրների պետական արժեթղթեր		
- գանձապետական պարտատոմսեր		
- կենտրոնական բանկի պարտատոմսեր		
- այլ		
Հնարավոր կորուստների պահուստ մուրհակների Ընդամենը պետական արժեթղթեր	14,775,495	13,398,278

ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր	ցուցանված	չցուցանված	ցուցանված	չցուցանված
Ա-/Ա3/ և քարճր վարկանիշ ունեցող թողարկույի				
- երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ				
- կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ				
- ավանդային հավաստագրեր				
- կապիտալի գործիքներ				
- այլ				
Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից «Գ -» և քարճր վարկանիշ ստացած թողարկույի				
- երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ				

- կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ				
- ավանդային հավաստագրեր				
- կապիտալի գործիքներ				
- այլ				
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող թողարկողի				
- երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ		1,625,584		928181
- կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ				
- ավանդային հավաստագրեր				
- կապիտալի գործիքներ				
- այլ				
Ընդամենը ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր	0	1,625,584	0	928,181

Այլ երկրների ոչ պետական արժեթղթեր	ցուցակված	չցուցակված	ցուցակված	չցուցակված
Ա-/Ա3/ և բարձր վարկանիշ ունեցող թողարկողի				
- երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ				
- կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ				
- ավանդային հավաստագրեր				
- կապիտալի գործիքներ				
- այլ				
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող թողարկողի				
- երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ				
- կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ				
- ավանդային հավաստագրեր				
- կապիտալի գործիքներ				
- այլ				
Ընդամենը այլ երկրների ոչ պետական արժեթղթեր	0	0	0	0

Ընդամենը վաճառքի համար մատչելի	16,401,079	14,326,459
---------------------------------------	-------------------	-------------------

Վաճառքի համար մատչելի այլ ֆինանսական ակտիվներ				
վարկեր, ֆակտորինգ, դեբիտորական պարտքեր				
- Ա-/Ա3/ և բարձր վարկանիշ ունեցող				
- ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող				
- Հիվորեն				
- Սպառողական վարկեր				
- Այլ				
Ընդամենը	0	0	0	0

Ընդամենը վաճառքի համար մատչելի	16,401,079	14,326,459
---------------------------------------	-------------------	-------------------

Այլ անձանց բաժնետիրական կապիտալում

Հաշվետու ժամանակաշրջան

Անձի անվանումը	Հիմնական գործունեությունը	Գրանցման երկիրը	Ներդրման ամսաթիվը	Ներդրումը (հազ. դրամ)	Բաժնեմասը
1. Արմենիան Քարդ ՓԲԸ	վճարահաշվարկային ծառայություններ	ՀՀ	20.10.06	12143	2.00
2. ԱԷՐԱ Քրեդիտ Ռեփորթինգ ՓԲԸ	վճարահաշվարկային ծառայություններ	ՀՀ	22.11.07	19845	4.0003
3. Ս Վ Ի Ֆ Տ	վճարահաշվարկային ծառայություններ	Բելգիա	23.04.12	15170	0.00005
Ընդամենը				47,158	6

այլ անձանց բաժնետիրական կապիտալում իրականացված ներդրումների արժեզրկում (հնարավոր կորուստների պահուստ) (ծանոթ. 7)					
Ընդամենը				47,158	

Նախորդ ժամանակաշրջան

Անձի անվանումը	Հիմնական գործունեությունը	Գրանցման երկիրը	Ներդրման ամսաթիվը	Ներդրումը (հազ. դրամ)	Քաժնեմասը
1. Արմենիան Քարոյ ՓԲԸ	վճարահաշվարկային ծառայություններ	ՀՀ	20.10.06	12143	2.00
2. ԱԲԲԱ Քրեդիտ Ռեփորթինգ ՓԲԸ	վճարահաշվարկային ծառայություններ	ՀՀ	22.11.07	19845	4.0003
3. ՍՎԽՖՏ	վճարահաշվարկային ծառայություններ	Բելգիա	23.04.12	14034	0.00005
Ընդամենը				46,022	6
այլ անձանց բաժնետիրական կապիտալում իրականացված ներդրումների արժեզրկում (հնարավոր կորուստների պահուստ) (ծանոթ. 7)				-1,235	
Ընդամենը				44,787	

	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Ընդամենը վաճառքի համար մատչելի Ֆինանսական ակտիվներ և այլ անձանց բաժնետիրական կապիտալում իրականացված ներդրումների	16,448,237	14,371,246

Ծանոթագրություն 18. «Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ»

Պետական արժեթղթեր	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
ՀՀ պետական պարտատոմսեր, այդ թվում՝		
- գանձապետական պարտատոմսեր		
- կենտրոնական բանկի պարտատոմսեր		
- այլ		
ԲԲԲ-/Բաա3/ և քարճր վարկանիշ ունեցող երկրների պետական արժեթղթեր, այդ թվում՝		
- գանձապետական պարտատոմսեր		
- կենտրոնական բանկի պարտատոմսեր		
- այլ		
ԲԲ+/Բա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, ինչպես նաև վարկանիշ չունեցող երկրների պետական		
- գանձապետական պարտատոմսեր		
- կենտրոնական բանկի պարտատոմսեր		
- այլ		
Հաշվեգրված տոկոսներ		
Ընդամենը պետական արժեթղթեր		

ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր	ցուցակված	չցուցակված	ցուցակված	չցուցակված
--------------------------------	------------------	-------------------	------------------	-------------------

Ա-/Ա3/ և բարձր վարկանիշ ունեցող թողարկողի, այդ թվում՝				
- երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ				
- կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ				
- ավանդային հավաստագրեր				
- այլ				
Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից «Գ ->» և բարձր վարկանիշ ստացած թողարկողի, այդ թվում՝	0	0	0	
- երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ				
- կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ				
- ավանդային հավաստագրեր				
- այլ			0	
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող թողարկողի, այդ թվում՝				
- երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ				
- կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ				
- ավանդային հավաստագրեր				
- այլ				
Հաշվեդրված տոկոսներ				
Ընդամենը	-	-	-	-

Այլ երկրների ոչ պետական արժեթղթեր	ցուցակված	չցուցակված	ցուցակված	չցուցակված
Ա-/Ա3/ և բարձր վարկանիշ ունեցող թողարկողի, այդ թվում՝				
- երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ				
- կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ				
- ավանդային հավաստագրեր				
- այլ				
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող թողարկողի, այդ թվում՝				
- երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ				
- կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ				
- ավանդային հավաստագրեր				
- այլ				
Հաշվեդրված տոկոսներ				
Ընդամենը	-	-	-	-

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների արժեքը (հնարավոր կորուստների պահուստ) (Ժանդ. 7)				
Ջուտ ներդրումներ մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ակտիվներում	0		0	0

Շանթթագրություն 20. «Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ»

Հիմնական միջոցներ

Հոդվածի անվանումը	Շենքեր	Համակ. և կապի միջոցներ	Փոխադրամիջոցներ	Այլ հիմն. միջոցներ	Հիմն. միջ. գծով կապ. ներդ.	Վարձակ. հիմն միջ. գծով կապ. ներդ.	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք							
Մնացորդ նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	7,552,674	3,282,276	223,553	1,771,824	-	172,377	13,002,704
Ավելացում	778,920	200,635	8,017	94,261	-	31,798	1,113,631
Օտարում			-				-

Գուրս գրում							-
Վերագնահատում		376		5,387			5,763
Վերագնահատումից մաշվածության ճշգրտում							-
Մնացորդ նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	8,331,594	3,482,535	231,570	1,860,698	-	204,175	14,110,572
Ավելացում	29,020	361,485	63,856	361,690	-	96,861	912,912
Օտարում			-				-
Վերագնահատում*							-
Գուրս գրում	219,178		78,407	112			297,697
Վերագնահատումից մաշվածության ճշգրտում							-
Մնացորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	8,141,436	3,844,020	217,019	2,222,276	-	301,036	14,725,787
Կուտակված մաշվածություն							
Մնացորդ նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	580,601	2,129,651	153,103	1,162,603	-	23,829	4,049,787
Ավելացում	291,826	287,730	33,241	191,522		5,233	809,552
Օտարում							
Վերագնահատումից մաշվածության ճշգրտում							
Գուրս գրում		376		5,387			5,763
Մնացորդ նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	872,427	2,417,005	186,344	1,348,738	-	29,062	4,853,576
Ավելացում	301,400	322,559	13,831	166,515		6,778	811,083
Օտարում							
Վերագնահատումից մաշվածության ճշգրտում							
Գուրս գրում	3,402		73,754	112			77,268
Մնացորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	1,170,425	2,739,564	126,421	1,515,141	-	35,840	5,587,391
Ջուտ հաշվեկշռային արժեք							
հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	6,971,011	1,104,456	90,598	707,135	-	265,196	9,138,396
նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	7,459,167	1,065,530	45,226	511,960	-	175,113	9,256,996

Ոչ նյութական ակտիվներ

	Համակարգչային ծրագրեր	Լիցենզիաներ և վստահագրեր	Հեղինակային իրավունքներ	Այլ ոչ նյութական ակտիվներ	Ոչ նյութական ակտիվ, գծով կապ. ներդ.	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք						
Մնացորդ նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	257,253	1,827,089	-	75,239	4,847	2,164,428
Ավելացում	6,771	518,140		60,567	-	585,478
Օտարում						-
Վերագնահատում						-
Արժեզրկում						-
Գուրս գրում		6,652				6,652
Մնացորդ նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	264,024	2,338,577	-	135,806	4,847	2,743,254
Ավելացում	5,000	434,109		-	-	439,109
Օտարում						-
Վերագնահատում*						-
Արժեզրկում						-
Գուրս գրում		2,513				2,513
Մնացորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	269,024	2,770,173	-	135,806	4,847	3,179,850
Կուտակված մաշվածություն						
Մնացորդ նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	12,205	134,985	-	158	-	147,348
Ավելացում	15,730	160,565		3,336		179,631
Օտարում						-
Գուրս գրում		6,652				6,652
Արժեզրկում						-
Մնացորդ նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	27,935	288,898	-	3,494	-	320,327
Ավելացում	13,897	139,904		5,636		159,437
Օտարում						-
Գուրս գրում		2,513				2,513
Արժեզրկում						-
Մնացորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	41,832	426,289	-	9,130	-	477,251
Ջուտ հաշվեկշռային արժեք						
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	227,192	2,343,884	-	126,676	4,847	2,702,599
Նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	236,089	2,049,679	-	132,312	4,847	2,422,927

Ծանոթագրություն 21. «Հետաձգված հարկային ակտիվներ»

Հետաձգված հարկային ակտիվների շարժը	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Մնացորդը ժամանակաշրջանի սկզբում		221,949
Ավելացում		
Նվազում		221,949
Մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջում	-	-

Ծանոթագրություն 22. «Այլ ակտիվներ»

Բանկային գործառնությունների գծով ստացվելիք գումարներ	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Ստացվելիք շահարաժիմներ	0	0
Հավատարմագրային կառավարման գործառնությունների գծով ստացվելիք գումարներ	0	0
Այլ գործառնություններից ստացվելիք գումարներ	1,213,728	1,688,734
Ընդամենը	1,213,728	1,688,734
Բանկային գործառնությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	-18,647	-16,887
«Բանկային գործառնությունների գծով ստացվելիք զուտ գումարներ	1,195,081	1,671,847

Դեբիտորական պարտքեր և կանխավճարներ	Նախորդ ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Դեբիտորական պարտքեր բյուջեի գծով	59	68
Դեբիտորական պարտքեր մատակարարների գծով		
Կանխավճարներ աշխատակիցներին	30	54
Կանխավճարներ մատակարարներին	1,209,708	442,524
Կանխավճարներ և գերավճարներ բյուջեի և պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարների գծով	0	258,520
Այլ դեբիտորական պարտքեր և կանխավճարներ	10,398,503	9,775,816
Ընդամենը	11,608,300	10,476,982
Այլ ակտիվների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	-496,145	-526,591
Ընդամենը	11,188,611	9,950,391
Այլ ակտիվներ		
Պահեստ	389,360	377,026
Թրնագանձված գրավ	3,716,481	4,522,347
Ապագա ժամանակաշրջանի ծախսեր	22,648	29,103
Այլ ակտիվներ	136,502	155,240
Այլ ակտիվների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	-1,593	-1,843
Ընդամենը	4,263,398	5,081,873
Ընդամենը այլ ակտիվներ	16,570,634	16,704,111

Ծանոթագրություն 23. «Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ»

Ընթացիկ հաշիվներ	Հաշվետու	Նախորդ ժամանակաշրջան
ՀՀ բանկերի	223,482	1,274,493
BBB-(Baa3) և բարձր վարկամիշ ունեցող բանկերի	324,846	
BBB-(Baa3)-ից ցածր վարկամիշ ունեցող և վարկամիշ չունեցող բանկերի		
Հաշվեգրված տոկոսներ		
Ընդամենը	548,328	1,274,493
Սիջբանկային վարկեր և ավանդներ, այլ		

ՀՀ Կենտրոնական բանկ		
- վարկեր *	21,184,523	12,318,459
- ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր	36,899,981	27,999,993
- սվոպ		
- ալլ		
ՀՀ բանկեր		
- վարկեր և ավանդներ	8,713,793	0
- ֆինանսական լիզինգ		
- ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր	0	5,934,138
- սվոպ	0	17,835
- ալլ	0	0
BBB-(Baa3) և բարձր վարկամիչ ունեցող բանկեր		
- վարկեր և ավանդներ		
- ֆինանսական լիզինգ		
- ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր		
- սվոպ		
- ալլ		
BBB-(Baa3)-ից ցածր վարկամիչ ունեցող և վարկամիչ չունեցող բանկեր		
- վարկեր և ավանդներ	0	7,744,868
- ֆինանսական լիզինգ		
- ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր		
- սվոպ	0	24,621
-ալլ	160,245	56,348
Հաշվեդրված տոկոսներ	474,522	325,220
Ընդամենը	67,433,064	54,421,482
Ֆինանսական կազմակերպություններ		
- բնթացիկ հաշիվներ	480,224	1,060,312
- վարկեր և ավանդներ	29,230,834	25,920,681
- ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր		
- սվոպ		
- ալլ	4,824	3,967
Հաշվեդրված տոկոսներ	865,336	190,234
Ընդամենը	30,581,218	27,175,194
Ընդամենը պարտավորություններ բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների	98,562,610	82,871,169

31.12.2017թ. դրությամբ ՀՀ կենտրոնական բանկից ստացված վարկերում ներառված են նաև միջազգային ծրագրերով իրականացվող վարկափորման գումարները-21.184.523 հազ.դրամ և դրանց գծով հաշվեդրված տոկոսների գումարները – 435.563 հազ.դրամ

Ծանոթագրություն 24. «Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ»

ՀՀ կառավարության և տեղական ինքնակառավարման մարմինների նկատմամբ	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Ընթացիկ հաշիվներ	89,742	371,555
Ժամկետային ավանդներ		
Վարկեր	553,276	740,954
Ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր		
Սվոպ		
Ալլ	47,979	46,201
Հաշվարկված տոկոսներ	1,955	2,685
Ընդամենը	692,952	1,161,395
ՀՀ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց,		
Ընթացիկ հաշիվներ	46,088,823	22,650,857
Ժամկետային ավանդներ	47,603,643	26,079,459
Ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր	995,082	
Սվոպ		
Ալլ	4,000,822	2,890,359
Հաշվարկված տոկոսներ	445,408	329,773

Ընդամենը	99,133,778	51,950,448
Ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց,		
Ընթացիկ հաշիվներ	18,766,874	11,741,934
Ժամկետային ավանդներ	2,967,099	202,813
Ռեպր (հետգնման) պայմանագրեր		
Սվոպ		
Այլ	49,085	97,192
Հաշվարկված տոկոսներ	8,050	300
Ընդամենը	21,791,108	12,042,239
ՀՀ ռեզիդենտ անհատ ձեռնարկատերերի		
Ընթացիկ հաշիվներ	261,690	106,123
Ժամկետային ավանդներ		
Ռեպր (հետգնման) պայմանագրեր		
Սվոպ		
Այլ		
Հաշվարկված տոկոսներ		
Ընդամենը	261,690	106,123
Ոչ ռեզիդենտ անհատ ձեռնարկատերերի		
Ընթացիկ հաշիվներ	54	48
Ժամկետային ավանդներ		
Ռեպր (հետգնման) պայմանագրեր		
Սվոպ		
Այլ		
Հաշվարկված տոկոսներ		
Ընդամենը	54	48
ՀՀ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ		
Ընթացիկ հաշիվներ	16,755,561	11,663,260
Ժամկետային ավանդներ	247,267,642	172,536,972
Ռեպր (հետգնման) պայմանագրեր		
Սվոպ		
Այլ	159,410	223,959
Հաշվարկված տոկոսներ	2,324,506	2,307,060
Ընդամենը	266,507,119	186,731,251
Ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ		
Ընթացիկ հաշիվներ	3,480,499	1,884,091
Ժամկետային ավանդներ	9,285,925	7,397,896
Ռեպր (հետգնման) պայմանագրեր		
Սվոպ		
Այլ	0	0
Հաշվարկված տոկոսներ	57,359	60,675
Ընդամենը	12,823,783	9,342,662
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	401,210,484	261,334,166

Պարտավորությունների սպահովման միջոց հանդիսացող գումարների չափը կազմել է 31.12.2017թ – 22.671.881 հազ.դրամ, 31.12.2016թ- 17.911.300 հազ.դրամ :

2.Կառավարության նկատմամբ ժամկետային պարտավորություններում ներառված են միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից Գ-SS2 ծրագրի շրջանակներում և Հազարանյակի մարտահրավեր հիմնադրամի ծրագրի շրջանակներում ներգրավված գումարներ – 484.040 հազ.դրամ, հաշվառված տոկոս -1.749 հազ.դրամ :

Քանկի ավանդատուների/ժամկետային ավանդներ/ կառուցվածքը ըստ հաճախորդների քանակի հետևյալն է

	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
ՀՀ ռեզիդենտ իրավաբանական անձինք	78	77
Ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձինք	7	2
ՀՀ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձինք	21,164	16,365

Ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձինք	271	208
Ընդամենը	21,520	16,652

Ծանոթագրություն 25. «Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր»

Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Տոկոսային Արժեթղթեր	8,967,294	0
Ընդամենը	8,967,294	-

Ծանոթագրություն 26. «Առևտրային նպատակներով պահվող պարտավորություններ»

Առևտրային նպատակներով պահվող պարտավորություն	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Առևտրային նպատակներով պահվող ածանցյալ		
Ֆյուչերս		
Ֆորվարդ		
օպցիոն		
ավոպ		
այլ		
Հեջավորման ածանցյալ գործիքներ		
Այլ	24,556,156	21,489,071
Ընդամենը	24,556,156	21,489,071

Ծանոթագրություն 27. «Վճարվելիք գումարներ»

Վճարվելիք գումարներ	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Շահարամիներ		
Հավատարմագրային կառավարման		
Ավանդների ապահովագրության գծով	292,030	224,269
Այլ		
Ընդամենը	292,030	224,269

Ծանոթագրություն 28. «Հետաձգված հարկային պարտավորություններ»

Հետաձգված հարկային պարտավորությունների շարժը	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Մնացորդը ժամանակաշրջանի սկզբում	474,159	
Ավելացում	153,670	474,159
Նվազում		
Մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջում	627,829	474,159

Ծանոթագրություն 29. «Այլ պարտավորություններ»

Այլ պարտավորություններ	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Հաշվարկային պարտավորություններ չեկերով և այլ վճարային փաստաթղթերով	0	0
Հաշվարկային պարտավորություններ ակրեդիտիվների գծով		
Այլ հաշվարկներ գծով		
Կրեդիտորական պարտքեր բյուջեի գծով		
- շահութահարկի գծով	296,211	0
- ԱԱՀ-ի գծով	29,830	22,478
- այլ հարկերի ու տուրքերի գծով	298,768	280,044
- սոցիալական ապահովագրության վճարումների գծով	0	0

Պարտավորություններ աշխատակիցների նկատմամբ աշխատավարձի գծով	283,574	213,729
Կրեդիտորական պարտքեր մատակարարների նկատմամբ	165,050	114,887
Կրեդիտորական պարտքեր կանոնադրական կապիտալի համայնքան գծով		
Այլ պարտավորություններ	2,294	2,165
Մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջում	1,075,727	633,303

Ծանոթագրություն 30. «Կանոնադրական կապիտալ»

ա) բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալ – 31.374.560 հազ.դրամ,

բ) բանկի բողարկված և տեղաբաշխված սովորական բաժնետոմսերի քանակը- 41.120 հատ, անվանական արժեքը –763.000 հազ.դրամ

գ) հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ բանկի նշանակալից մասնակիցներն են՝

Նշանակից մասնակցի անունը/անվանումը	Բանկում ունեցած մասնակցության գումարը	Բանկում ունեցած մասնակցության չափը տոկոսային հարաբերությամբ	Մասնակցի գործունեության տեսակը (իրավաբանական անձանց համար)
ԳՐԻԳՈՐՅԱՆՅ ՎԻՏԱԼԻ ՍԱՐԳՍԻ	31,374,560	100	Ֆիզիկական անձ
	31,374,560		

Ծանոթագրություն 32. «Վերագնահատման և վերաչափման պահուստներ, կապիտալի այլ տարրեր»

«Վերագնահատման և վերաչափման պահուստներ»

Այս ծանոթագրության տարրերն են՝

Վերագնահատման պահուստներ	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Վաճառքի համար նախատեսված ներդրումների վերագնահատումից առաջացած շիբացված	2,009,002	1,503,275
Հիմնական միջոցների վերագնահատման	471,422	471,422
Այլ պահուստներ		
Ընդամենը վերագնահատման պահուստներ	2,480,424	1,974,697

«Սեփական կապիտալի այլ տարրեր»

Պահուստներ

Այլ պահուստներ	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Գլխավոր պահուստ		
Սկզբնական մնացորդ	638,508	576,319
Ավելացում	52,659	62,189
Նվազում		
Վերջնական մնացորդ	691,167	638,508

Ծանոթագրություն 33. «Չբաշխված շահույթ»

Չբաշխված շահույթ	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Սկզբնական մնացորդ	2,807,725	5,858,906
Ավելացում	2,133,020	1,472,528
Նվազում *	52,659	4,523,709
Վերջնական մնացորդ	4,888,086	2,807,725

2016թ. Կանոնադրական կապիտալը համավել է 8.467.060 հազ.դրամով, որից 4.461.520 հազ.դրամ գումար նախորդ

Ժամանակաշրջանների շրջափակումը շահույթի հաշվին

Ծանոթագրություն 34. «Պահուստներ, պայմանական դեպքեր և պոտենցիալ պարտավորություններ

Պահուստներ		Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջ
Սկզբնական մնացորդ	Ծանոթ. 7	655,706	335,674
Պահուստին կատարված մասհանումներ		207,373	1,443,120
Պահուստի օգտագործում		-247,581	(1,187,323)
Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ		-40,208	255,797
Վերջնական մնացորդ		615,498	591,471

Բանկի իրավական պարտավորությունները

Բանկը իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում և իր իրավական պարտավորությունների գծով լրացուցիչ պահուստավորումների անհրաժեշտություն չկա:

Բանկի հարկային պարտավորությունները

Բանկն ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները և իր հարկային պարտավորությունների գծով լրացուցիչ պահուստավորումների անհրաժեշտություն չկա:

Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով բանկի պայմանական պարտավորությունները /հաշվի չարած պահուստավորված գումարը/

	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Չօգտագործված վարկային գծեր	21,049,256	20,808,438
Տրամադրված երաշխիքներ	35,968,014	32,179,463
Տրամադրված ակրեդիտիվներ	1,279,062	156,016
Նշված հոդվածների գծով պահուստ (ծանոթ. 7)	(615,498)	(591,471)
Վերջնական մնացորդ	57,680,834	52,552,446

Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով

Վարձակալված տարածքներն են՝

- բ.Երևան – Արցախ մասնաճյուղ
- բ.Թալին - Թալին մասնաճյուղ
- բ.Երևան - Հայրենիք մասնաճյուղ
- բ.Ստեփանակերտ– Խաչեն մասնաճյուղ
- բ.Երևան - Արշակունի մասնաճյուղ
- բ.Մասիս - Մասիս մասնաճյուղ
- բ.Աշտարակ - Աշտարակ մասնաճյուղ
- բ.Գավառ- Գավառ մասնաճյուղ
- բ.Երևան- Կոմիտաս մասնաճյուղ
- բ. Արթիկ- Արթիկ մասնաճյուղ
- բ.Սևան - Սևան մասնաճյուղ
- բ.Մարտունի - Ալաշկերտ մասնաճյուղ
- բ.Արտաշատ - Արտաշատ մասնաճյուղ
- բ.Երևան - Արարկիր մասնաճյուղ
- բ.Երևան - Ավան մասնաճյուղ
- բ.Ապարան - Ապարան մասնաճյուղ
- բ.Երևան - Չարբախ մասնաճյուղ
- բ.Երևան - Արարատյան մասնաճյուղ
- բ.Երևան - Տերյան մասնաճյուղ

- բ.Երևան - Երևան մասնաճյուղ
- բ.Երևան - Տաշիր մասնաճյուղ
- բ.Հրազդան - Հրազդան մասնաճյուղ
- բ.Երևան - Քաջազկունի մասնաճյուղ
- բ.Երևան - Նոր Ավան մասնաճյուղ
- բ.Երևան - Դավթաշեն մասնաճյուղ
- բ.Երևան - Նոր Արեշ մասնաճյուղ

Գործառնական վարձակալության գծով վճարվելիք ապագա ընդհանուր նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը.

(հազ. դրամ)

Նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը	Արտարժույթին համարժեք դրամով վճարման ենթակա	ՀՀ դրամով վճարման ենթակա գումարներ
Մինչև 1 տարի		244,758
1-5 տարի		841,430
5-10 տարի		967,498
Ընդամենը		2,053,686

Ծանոթագրություն 35. «Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ»

Բանկի կապակցված կողմերի հետ գործարքները իրականացվել են շուկայում գործող պայմաններից

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառվություններ	Հաշվետու ժամանակաշրջան 01.01.17-31.12.17	Նախորդ ժամանակաշրջան 01.01.16-31.12.16
Մնացորդը առ 1 հունվարի	2,846,673	3,868,413
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր և փոխառվություններ	8,788,896	4,034,149
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր և փոխառվություններ	5,368,816	5,055,889
Մնացորդ	6,266,753	2,846,673
Տոկոսային եկամուտ	628,191	425,194

Վարկերը տրամադրված են բանկի ղեկավարներին, նրանց հետ փոխկապակցված

Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	Հաշվետու ժամանակաշրջան 01.01.17-31.12.17	Նախորդ ժամանակաշրջան 01.01.16-31.12.16
Մնացորդը առ 1 հունվարի	4,611,136	3,206,724
Տարվա ընթացքում ստացված գումարներ	105,245,317	60,104,050
Տարվա ընթացքում վճարված գումարներ	95,004,381	58,699,638
Մնացորդ	14,852,072	4,611,136
Տոկոսային ծախս	993,545	475,475

Բանկի ղեկավարությանը վճարված աշխատավարձ և դրան հավասարեցված վճարներ	Հաշվետու ժամանակաշրջան 01.01.17-31.12.17	Նախորդ ժամանակաշրջան 01.01.16-31.12.16
Բանկի խորհրդին		
- աշխատավարձ	96,816	96,816
- պարգևատրում		
Բանկի գործադիր մարմնին		
- աշխատավարձ	197,848	201,792
- պարգևատրում	18,937	18,355
Բանկի ներքին ատոլիսին		
- աշխատավարձ	57,042	37,864

- պարզևատրում	4,750	3,360
Ընդամենը	375,393	358,187

Շանթթագրություն 36. «Ֆինանսական ռիսկերի վերաբերյալ նվազագույն բացահայտումներ»

1. Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկերի կառավարման գլխավոր խնդիրը Բանկի համար հանդիսանում է վարկային ռիսկերի ժամանակին (երբեմն, նույնիսկ, նախքան վարկի տրամադրումը) բացահայտումը, գնահատումը և որանց նվազեցման ուղղությամբ համապատասխան քայլերի իրականացումը:

Բանկում վարկային ռիսկը գնահատվում է ինչպես յուրաքանչյուր վարկառուի, այնպես էլ ամբողջ վարկային պորտֆելի գծով: Բանկի կողմից մշակված համապատասխան մեթոդաբանության համաձայն՝ նախքան վարկի տրամադրումը, գնահատվում է պոտենցիալ վարկառուի վարկունակությունը: Վարկային ռիսկի կանխարժեքման տեսանկյունից, վարկավորման ժամանակ կապես կարևորվում է այնպիսի սկզբունքների պահպանումը, ինչպիսիք են վարկի ապահովվածությունն ու նպատակայնությունը: Վարկի տրամադրումից հետո, վարկային պայմանագրի գործողության ամբողջ ընթացքում, Բանկի կողմից իրականացվում է վարկի մոնիթորինգ՝ վարկառուի վճարունակությունը և վարկի ապահովվածությունը պարբերաբար գնահատելու և հնարավոր վարկային ռիսկի զգալի ավելում ուղղությամբ համապատասխան քայլեր ձեռնարկելու նպատակով:

Պարբերաբար վերլուծության է ենթարկվում նաև Բանկի բնդիանոր վարկային պորտֆելը՝ ըստ տնտեսության ճյուղերի, հաճախորդների և վարկատեսակների, պորտֆելի դիվերսիֆիկացիան և որակը ապահովելու նպատակով: Բանկի խորհրդի կողմից հաստատված համապատասխան մեթոդի իրավական ակտով սահմանված են վարկային ռիսկը զգալի մեղրանկային նորմատիվներ (տնտեսության մեկ ճյուղի գծով ռիսկի առավելագույն չափի, վարկային ընդհանուր ռիսկի առավելագույն չափի, վարկային պորտֆելի որակի ռիսկի առավելագույն չափի, վարկային պորտֆելի որակի ռիսկի առավելագույն չափի)՝ ըստ առանձին վարկատեսակների, մեկ փոխառուի գծով ռիսկի առավելագույն չափի, խոշոր փոխառուների գծով ռիսկի առավելագույն չափի, Բանկի հետ կապված մեկ անձի գծով ռիսկի առավելագույն չափի, Բանկի հետ կապված բոլոր անձանց գծով ռիսկի առավելագույն չափի և այլն (վերջիններս ավելի խիստ են, քան ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված համապատասխան նորմատիվները):

Վարկային ռիսկի զգալի ավելում գործում Բանկում խիստ կարևորվում է նաև Վարկային կոմիտեի գործունեությունը: Վարկային կոմիտեն հանդիսանում է Բանկի վարկային քաղաքականությունը իրականացնող մարմին, որի նպատակն է Բանկի վարկային գործունեության կառավարումը և որակյալ վարկային պորտֆելի ձևավորումը: Վարկային կոմիտեի հիմնական խնդիրն է կայացնել վարկային ռիսկ պարունակող գործարքների իրականացման և սպասարկման հետ կապված մասնագիտական կոլեգիալ արձանագրային կամ վերջնական որոշում:

2. Աշխարհագրական կենտրոնացումներ

31.12.2016

Հողվածի անվանումը	ՀՀ	ԱՊՀ երկրներ	ՏՀԶԿ երկրներ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	Ընդամենը
Ակտիվներ					
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ	59,979,254				59,979,254
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ.	4,199,149	1,530,188	4,622,647	1,323,742	11,675,726
Շահույթ վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆին.ակտիվներ	21,489,071				21,489,071
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	217,919,540	1,257,092	665,605	48,626,975	268,469,212
Վաճառքի համար մատչելի արժեքրթեր	14,357,212		14,034		14,371,246
Մինչև մաքման ժամկետը պահվող արժեքրթեր					-
Այլ ակտիվներ	11,763,240	267,005	81,499	4,592,364	16,704,108
Ընդամենը ակտիվներ	329,707,466	3,054,285	5,383,785	54,543,081	392,688,617
Պարտավորություններ					-
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ.	74,995,814	7,829,704	642	45,009	82,871,169
Պարտավորություններ հաճախորդների	239,949,216	2,479,377	3,178,932	15,726,641	261,334,166
հաշվառվող ֆին.պարտավորություններ	8,838,583			12,650,488	21,489,071
Այլ պարտավորություններ	618,785		14,518		633,303
Ընդամենը պարտավորություններ	324,402,398	10,309,081	3,194,092	28,422,138	366,327,709
Չուտ դիրք	5,305,068	(7,254,796)	2,189,693	26,120,943	26,360,908

31.12.2017

Հողվածի անվանումը	ՀՀ	ԱՊՀ երկրներ	ՏՀԶԿ երկրներ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	Ընդամենը
Ակտիվներ					
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ նկատմամբ	112,151,692				112,151,692
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ.	8,634,061	3,620,986	3,007,646	2,015,338	17,278,031
Շահույթ վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆին.ակտիվներ	24,556,156				24,556,156
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	334,861,601	859,403	776,099	39,883,882	376,380,985
Վաճառքի համար մատչելի արժեքրթեր	16,433,067		15,170		16,448,237

Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեքներ					-
Այլ ակտիվներ	12,555,815	46,838	145,388	3,822,593	16,570,634
Ընդամենը ակտիվներ	509,192,392	4,527,227	3,944,303	45,721,813	563,385,735
Պարտավորություններ					-
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ.	98,075,646	161,996		324,968	98,562,610
Պարտավորություններ հաճախորդների	366,595,538	3,924,560	5,033,991	25,656,395	401,210,484
Շահույթ վնասով վերապահվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆին. պարտավորություններ	24,556,156				24,556,156
Այլ պարտավորություններ	1,060,235		15,491	1	1,075,727
Ընդամենը պարտավորություններ	490,287,575	4,086,556	5,049,482	25,981,364	525,404,977
Ջուտ դիրք	18,904,817	440,671	(1,105,179)	19,740,449	37,980,758

ՏՀԶԿ* Տնտեսական Համագործակցության և Զարգացման Կազմակերպություն

Վարկային ռիսկ պարունակող ակտիվների վերլուծությունը ըստ տնտեսության սեգմենտների և ռիսկայնության

31.12.16

Ակտիվներ	Աշխատող ակտիվներ	Չաշխատող ակտիվներ			
		Ստանդարտ/ Ոչ ռիսկային	Հակվող/ Ռիսկային	Ոչ ստանդարտ/ Միջին ռիսկային	Կասկածելի/ Բարձր ռիսկային
Վարկեր և փոխառվածքներ այդ թվում՝	263,886,865	3,040,417	916,969	624,961	
	59,212	2,127	763	678	
1. Գյուղատնտեսություն, անտառային տնտեսություն և ձկնորսություն գումար	8,542,439	248,105	26,587	1,662	
բանակ	929	36	9	5	
2. Հանրագործական արդյունաբերություն և բազմաճյուղի շահագործում գումար	4,729,096				
բանակ	21				
3. Մշակող արդյունաբերություն գումար	21,950,054		271	812	
բանակ	75		2	1	
4. Էլեկտրակառուցության, գազի, գորշոլու և լավորակ օդի մատակարարում գումար	9,164,667		13,108	1,456	
բանակ	33		1	1	
5. Ջրամատակարարում, կոյուղի, թափոնների կառավարում և վերանշակում գումար	37,832				
բանակ	4				
6. Շինարարություն գումար	27,946,825	165,778	3,441		
բանակ	135	3	2		
7. Առևտուր գումար	75,650,186	228,515	4,242	21,000	
բանակ	534	23	12	12	
8. Փոխադրումներ և պահեստային տնտեսություն գումար	6,189,175	82,321			
բանակ	29	1			
9. Կեցության և հանրային սննդի կազմակերպում գումար	14,430,000			2,667	
բանակ	68			1	
10. Տեղեկատվություն և կապ գումար	6,079,350				
բանակ	32				
11. Անշարժ գույքի հետ կապված գործունեություն գումար	11,563				
բանակ	2				
12. Մասնագիտական, գիտական և տեխնիկական գործունեություն գումար	8,583,035			1,172	
բանակ	17			1	
13. Կրթություն գումար	128,197				
բանակ	327				
14. Առողջապահություն գումար	949,456			28	
բանակ	20			1	

15. Աշակույթ, զվարճություն, հանգիստ գումար	502,320				
բանակ	15				
16. Տնտեսության այլ ճյուղեր գումար	35,556,871				
բանակ	28				
17. Հիպոթեկային վարկեր գումար	10,747,905	299,142	144,121	43,815	
բանակ	1,925	62	27	17	
18. Սպառողական և այլ վարկեր գումար	32,687,894	2,016,556	725,199	552,349	
բանակ	55,018	2,002	710	639	
Գերիտորական պարտքեր գումար	18,802,887	284,432	11,017	13,714	
բանակ	10,175	2,857	225	323	
Ինվեստիցիոն արժեթղթեր գումար	44,787				
բանակ	3				
Հեռահաշվեկշռային հոդվածներ, գումար	52,405,752	67,769	76,639	2,286	
բանակ	12,304	261	77	54	
այդ թվում՝ երաշխիքներ գումար	31,744,315	81	73,015		
բանակ	327	1	1		
ակրեդիտիվներ գումար	154,456				
բանակ	1				

31.12.2017

Ակտիվներ	Աշխատող ակտիվներ	Չաշխատող ակտիվներ			
		Ստանդարտ/ Ոչ ռիսկային	Հսկվող/ Ոչ ռիսկային	Ոչ ստանդարտ/ Միջին ռիսկային	Կասկածելի/ Բարձր ռիսկային
Վարկեր և փոխառություններ այդ թվում՝	370,822,831	2,380,684	2,657,263	520,207	
	55,888	1,207	347	243	
1. Գյուղատնտեսություն, անտառային տնտեսություն և ձկնորսություն գումար	8,465,622	243,832	25,159	7,322	
բանակ	723	13	3	3	
2. Հանրագործական արդյունաբերություն և բազաների շահագործում գումար	5,760,852			8,701	
բանակ	22			1	
3. Մշակող արդյունաբերություն գումար	26,391,428			484	
բանակ	83			1	
4. Էլեկտրակամրային, գազի, գոյրչու և լավորակ օդի մատակարարում գումար	21,531,227				
բանակ	43				
5. Ջրամատակարարում, կոյուղի, բափոնների կառավարում և վերամշակում գումար	8,525				
բանակ	3				
6. Ենթակառուցվածք գումար	45,615,740	186,424	983,405		
բանակ	134	3	3		
7. Առևտուր գումար	101,854,033	148,890	165,012	600	
բանակ	318	6	2	1	
8. Փոխադրումներ և պահեստային տնտեսություն գումար	13,037,925	91,192		885	
բանակ	32	1		1	
9. Կեցության և հանրային սննդի կազմակերպում գումար	21,453,439		926,186	1,042	
բանակ	82		1	1	
10. Տեղեկատվություն և կապ գումար	7,534,564				
բանակ	15				
11. Անշարժ գույքի հետ կապված գործունեություն գումար	182,004				
բանակ	7				
12. Մասնագիտական, գիտական և տեխնիկական բանակ	11,604,883				
բանակ	17				
13. Կրթություն գումար	2,108,123	88	158		
բանակ	408	1	2		

14. Առողջապահություն գումար	957,229				
բանակ	19				
15. Մշակույթ, գվարճություն, հանգիստ գումար	186,586	579			
բանակ	13	1			
16. Տնտեսության այլ ճյուղեր գումար	54,575,285				
բանակ	52				
17. Հիպոթեկային վարկեր գումար	10,605,218	155,402	48,805	15,144	
բանակ	1,923	38	13	5	
18. Սպառողական և այլ վարկեր գումար	38,950,148	1,554,277	508,538	486,029	
բանակ	51,994	1,144	323	230	
Գեբիտորական պարտքեր գումար	17,096,993	10,386	3,062	6,122	
բանակ	10,167	373	297	360	
Ինվեստիցիոն արժեթղթեր գումար	47,148				
բանակ	3				
Հետհաշվեկշռային հոդվածներ, գումար	57,647,259	24,197	3,952	5,426	
բանակ	12,774	39	15	5	
այդ թվում՝ երաշխիքներ գումար	35,588,534		73,015		
բանակ	354		1		
ակրեդիտիվներ գումար	1,266,271				
բանակ	1				

Վարկային պոտենցիալ վերլուծությունը ըստ տարածաշրջանների և ռիսկայնության

31.12.17

Վարկեր և փոխառվածքներ այդ թվում՝	Աշխատող ակտիվներ	Չաշխատող ակտիվներ			
		Մտանդարտ/ Ոչ ռիսկային	Հսկվող/ Ռիսկային	Ոչ ստանդարտ/ Միջին ռիսկային	Կասկածելի/ Բարձր ռիսկային
1. ՀՀ ռեզիդենտներին	329,479,570	2,376,524	2,492,605	520,207	
2. Ոչ ռեզիդենտներին	41,343,261	4,160	164,658		
Ընդամենը	370,822,831	2,380,684	2,657,263	520,207	

Ոչ Ռեզիդենտներին տրված վարկեր 31.12.17

Ակտիվներ	Աշխատող ակտիվներ	Չաշխատող ակտիվներ			
		Մտանդարտ/ Ոչ ռիսկային	Հսկվող/ Ռիսկային	Ոչ ստանդարտ/ Միջին ռիսկային	Կասկածելի/ Բարձր ռիսկային
Վարկեր և փոխառվածքներ այդ թվում՝	41,343,261	4,160	164,658	-	
	36	3	1	-	
1. Գյուղատնտեսություն, անտառային տնտեսություն և ձկնորսություն գումար					
բանակ					
2. Հանրագործական արդյունաբերություն և բազմաճյուղի շահագործում գումար					
բանակ					
3. Մշակող արդյունաբերություն գումար					
բանակ					
4. Էլեկտրակառուցում, գազի, գոյորշու և լավորակ օդի մատակարարում գումար					
բանակ					
5. Ջրամատակարարում, կոյուղի, թափոնների կառավարում և վերամշակում գումար					
բանակ					

6. Եինարարություն	գումար	212,489			
	քանակ	1			
7. Առևտուր	գումար	40,919,578		164,658	
	քանակ	11		1	
8. Փոխադրումներ և պահեստային տնտեսություն	գումար				
	քանակ				
9. Կեցության և հանրային սննդի կազմակերպում	գումար				
	քանակ				
10. Տեղեկատվություն և կապ	գումար				
	քանակ				
11. Անշարժ գույքի հետ կապված գործունեություն, այդ թվում՝ գումար	գումար				
	քանակ				
12. Մասնագիտական, գիտական և տեխնիկական գործունեություն	գումար				
	քանակ				
13. Կրթություն	գումար				
	քանակ				
14. Առողջապահություն	գումար				
	քանակ				
15. Մշակույթ, զվարճություն, հանգիստ	գումար				
	քանակ				
16. Տնտեսության այլ ճյուղեր	գումար				
	քանակ				
17. Հիպոթեկային վարկեր	գումար	1,933			
	քանակ	2			
18. Սպառողական և այլ վարկեր	գումար	209,261	4,160		
	քանակ	22	3		

31.12.2016

Ակտիվներ	Աշխատող ակտիվներ	Չաշխատող ակտիվներ				
		Ստանդարտ/ Ոչ ռիսկային	Հսկվող/ Ռիսկային	Ոչ ստանդարտ/ Միջին ռիսկային	Կասկածելի/ Բարձր ռիսկային	Անհուսալի
Վարկեր, այդ թվում՝						
1. ՀՀ ռեզիդենտներին	213,337,453	3,040,157	916,969	624,961		
2. Ոչ ռեզիդենտներին	50,549,412	260				
Ընդամենը	263,886,865	3,040,417	916,969	624,961		

Ոչ Ռեզիդենտներին տրված վարկեր 31.12.16

Ակտիվներ	Աշխատող ակտիվներ	Չաշխատող ակտիվներ				
		Ստանդարտ/ Ոչ ռիսկային	Հսկվող/ Ռիսկային	Ոչ ստանդարտ/ Միջին ռիսկային	Կասկածելի/ Բարձր ռիսկային	Անհուսալի
Վարկեր և փոխառվածություններ այդ թվում՝						
	50,549,412	260	-	-		
	40	1	-	-		
1. Գյուղատնտեսություն, անտառային տնտեսություն և ձկնորսություն	գումար 736					
	քանակ 1					
2. Հանրագործական արդյունաբերություն և բազմաձևաբերի շահագործում	գումար					
	քանակ					
3. Մշակող արդյունաբերություն	գումար 1,426					

	քանակ	2			
4. Էլեկտրականության, գազի, գոլորշու և լավորակ օդի մատակարարում	գումար				
	քանակ				
5. Ջրամատակարարում, կոյուղի, թափոնների կառավարում և վերամշակում	գումար				
	քանակ				
6. Եինարարություն	գումար				
	քանակ				
7. Առևտուր	գումար	35,512,462			
	քանակ	13			
8. Փոխադրումներ և պահեստային տնտեսություն	գումար				
	քանակ				
9. Կեցության և հանրային սննդի կազմակերպում	գումար				
	քանակ				
10. Տեղեկատվություն և կապ	գումար				
	քանակ				
11. Անշարժ գույքի հետ կապված գործունեություն, առ թվում՝ գումար	գումար				
	քանակ				
12. Մասնագիտական, գիտական և տեխնիկական գործունեություն	գումար				
	քանակ				
13. Կրթություն	գումար				
	քանակ				
14. Առողջապահություն	գումար				
	քանակ				
15. Սշակույթ, զվարճություն, հանգիստ	գումար	1,053			
	քանակ	1			
16. Տնտեսության այլ ճյուղեր	գումար	14,961,707			
	քանակ	7			
17. Հիպոթեկային վարկեր	գումար	1,945			
	քանակ	1			
18. Սպառողական և այլ վարկեր	գումար	70,083	260		
	քանակ	15	1		

31.12.2017թ. վարկային պորտֆելի քանակական ցուցանիշներ՝

չաշխատող վարկեր/ ընդհանուր վարկեր 2.92 %

չաշխատող վարկերի պահուստ/ընդհանուր կապիտալ 5.60 %

վարկերի գծով պահուստաֆոնդ/ընդհանուր վարկեր 1.61 %

ինարավոր կորուստների պահուստ/ չաշխատող վարկեր 55.03 %

խոշոր փոխառություններ/կապիտալ 497.25 %:

Շուկայական ռիսկ

Արտարժույթային ռիսկ

Բանկում արտարժույթային ռիսկը գնահատվում է միջազգային սրբակտիվայում ընդունված VaR (Value at Risk) մոդելով, որը որոշակի հավանականությամբ կանխատեսում է արտարժույթի՝ ապագայում սպասվող առավելագույն տատանման մակարդակը՝ հաշվարկելով Բանկի հավանական կորստի առավելագույն մեծությունը:

Արտարժույթային ռիսկի գազանմ նպատակով Բանկում իրականացվում է արտարժույթային ռիսկերի ամենօրյա մոնիթորինգ: Իսկ արտարժույթային բաց դիրքերի առկայության դեպքում՝ Ինարավոր կորուստներից խուսափելու նպատակով կիրառվում են ինքավորման գործիքներ:

Բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների.

31.12.2016

	ՀՀ դրամ	I խմբի արտարժույթ*	II խմբի արտարժույթ**	Ընդամենը
--	---------	--------------------	----------------------	----------

Ակտիվներ				
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	40,824,262	18,871,470	283,522	59,979,254
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտագված ձուլակտոր		44,555		44,555
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	3,155,263	5,433,777	3,086,686	11,675,726
Շահույթ վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆին.ակտիվներ	21,489,071			21,489,071
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառվորություններ	117,972,539	150,221,281	275,392	268,469,212
Վաճառքի համար մատչելի ֆին. ակտիվներ	13,828,314	542,932		14,371,246
Սինչև մարման ժամկետը պահվող ֆին. ակտիվներ				-
Այլ	11,772,981	4,885,311	45,816	16,704,108
Ընդամենը ակտիվներ	209,042,430	179,999,326	3,691,416	392,733,172
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	71,772,984	10,158,806	939,379	82,871,169
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	81,445,408	177,550,434	2,338,324	261,334,166
Այլ պարտավորություններ	591,278	42,025		633,303
Ընդամենը պարտավորություններ	153,809,670	187,751,265	3,277,703	344,838,638
Ջուտ դիրք	55,232,760	(7,751,939)	413,713	47,894,534

31.12.2017

	ՀՀ դրամ	I խմբի արտարժույթ*	II խմբի արտարժույթ**	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ	96,953,225	14,720,925	477,542	112,151,692
Թանկարժեք մետաղների բանկային		115,135		115,135
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ.	6,766,970	5,575,206	4,935,855	17,278,031
Շահույթ վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆին.ակտիվներ	24,062,117	494,039		24,556,156
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառվորություններ	149,179,580	225,406,985	1,794,420	376,380,985
Վաճառքի համար մատչելի ֆին. ակտիվներ	16,448,237			16,448,237
Սինչև մարման ժամկետը պահվող ֆին. ակտիվներ				-
Այլ	11,189,290	5,373,188	8,156	16,570,634
Ընդամենը ակտիվներ	304,599,419	251,685,478	7,215,973	563,500,870
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ.	87,771,546	10,495,411	295,653	98,562,610
Պարտավորություններ հաճախորդների	163,503,159	230,770,473	6,936,852	401,210,484
Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր	102,784	8,864,510		8,967,294
Այլ պարտավորություններ	1,010,535	65,192		1,075,727
Ընդամենը պարտավորություններ	252,388,024	250,195,586	7,232,505	509,816,115
Ջուտ դիրք	52,211,395	1,489,892	(16,532)	53,684,755

* «I խմբի արտարժույթի» կազմը՝ ԱՄՆ դոլար, Անգլիական ֆունտ ստերլինգ, Եվրո, Շվեյցարական ֆրանկ, Ռուսկոլ մետաղական հաշիվ:

** «II խմբի արտարժույթի» կազմը՝ Ռուսական ռուբլի, ՍԱԷ դիրխամ, Սինգապուրյան դոլար:

Բանկի արտարժույթի միակի վերլուծությունն ըստ ածանցյալ ֆինանսական գործիքների տեսակների.

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքների	ՀՀ դրամ	I խմբի արտարժույթ*	II խմբի արտարժույթ**	Ընդամենը
Ֆյուչերային գործիքների գծով				
- պարտավորություններ				
- պահանջներ				
Ֆորվարդային գործիքների գծով				
- պարտավորություններ				
- պահանջներ				
Օպցիոնների գծով				

- պարտավորություններ				
- պահանջներ				
Սվոպերի գծով				
- պարտավորություններ				
- պահանջներ				
Այլ ամանցյալ գործիքների գծով				
- պարտավորություններ				
- պահանջներ				
Ձուտ դիրք ըստ ամանցյալ ֆինանսական գործիքների	-	-	-	-
Ձուտ քաղ դիրք*	-	-	-	-

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Ակտիվների և պարտավորությունների արդյունավետ կառավարումը ենթադրում է նաև ակտիվների և պարտավորությունների այնպիսի կառավարում, որի արդյունքում Բանկը հնարավորինս կխուսափի տոկոսադրույքի ռիսկից:

Բանկում տոկոսադրույքի ռիսկի կառավարման խնդիրն է՝ պահպանել ակտիվների ու պարտավորությունների տոկոսադրույքների սպրեդի և զուտ տոկոսային մարժայի նպատակային մակարդակները:

Տոկոսադրույքի ռիսկի կառավարման նպատակով Բանկում ամսական կտրվածքով հաշվարկվում է ինչպես զուտ տոկոսային մարժան, այնպես էլ ակտիվների ու պարտավորությունների տոկոսադրույքների սպրեդը՝ հաշվի առնելով ակտիվների եկամտաբերությունն ու պարտավորությունների ծախսատարությունը, ինչպես նաև վերջիններիս ժամկետայնությունը:

Տոկոսադրույքի ռիսկի գազանն նպատակով Բանկում գործում են ակտիվների և պարտավորությունների գնագոյացման (տոկոսադրույքների սահմանման) հատուկ մշակված մեխանիզմներ:

Տոկոսադրույքի ռիսկի գնահատման հիմքում ընկած է տոկոսադրույքի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և տոկոսադրույքի նկատմամբ զգայուն պարտավորությունների ժամկետայնության ճեղքվածքի (GAP) հաշվարկման մոդելը, որը բույլ է տալիս գնահատել տոկոսադրույքի փոփոխության ազդեցությունը Բանկի սպասվող զուտ տոկոսային եկամտի վրա:

Բանկում տոկոսադրույքի ռիսկը գնահատվում է նաև դյուրագիայի մոդելով, որը ցույց է տալիս տոկոսադրույքի փոփոխության արդյունքում կսպիրտայի տնտեսական արժեքի փոփոխությունը՝ հաշվի առնելով մերգրավված պարտավորությունների և տեղաբաշխված ակտիվների ժամկետայնության անհամապատասխանությունը:

Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ տոկոսաբեր/տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համար գործող միջին տոկոսադրույքն

	Հաշվետու ժամանակաշրջանի տոկոսադրույքներ		Նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի տոկոսադրույքներ	
	ՀՀ դրամ %	Արտարժույթ %	ՀՀ դրամ %	Արտարժույթ %
Ակտիվներ				
Մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում				
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ առ թվում՝		7.00		9.00
- միջբանկային վարկեր				
- միջբանկային ռեալ				
- միջբանկային սվոպ				
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառվություններ	6-24	7-16	6-24	12-17
վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	9-13		0-13.0	
Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր				
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	2-9.50	2.75-8.3	2-9.5	8.30
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	0.01-11.0	0.01-5.50	1-13	1-6.5
Պարտավորություններ բանկի կողմից թողարկված արժեթղթերի գծով	14.00	7.5-8.5		

Իրազեկության ռիսկ

Բանկում իրացվելիության կառավարման նպատակն է՝ ստեղծել այնպիսի ֆինանսական կարողությունների ամբողջություն, որը հնարավորություն կտա առանց արտը ինմանախնդիրների բավարարելու բոլոր տեսակի կրեդիտորների, ավանդատուների և այլ հաճախորդների օրինական դրամական պահանջները, որոնք կարող են արտացոլված լինել Բանկի հաշվեկշռային և հետհաշվեկշռային հոդվածներում, ինչպես նաև այս ամենի հետ մեկտեղ ապահովել շահութաբերության հնարավոր առավելագույն մակարդակ:

Բանկում սահման իրացվելիության ապահովման և իրացվելիության ռիսկի արդյունավետ կառավարման նպատակով իրականացվում է ակտիվների և պասիվների փոխհամաձայնեցված կառավարում՝ ապահովելով.

1. բարձր իրացվելի ակտիվների բավարար առկայություն,
2. ռեսուրսների կայունություն,
3. ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ճեղքվածքների ընդունելի սահմանաչափեր,
4. արտաքին աղբյուրներից միջոցներ ներգրավելու հնարավորություններ:

Բանկում իրացվելիության կառավարման ճիշտ որոշումներ ընդունելու գործում հատկապես կարևորվում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծությունը, որն իրականացվում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ճեղքվածքների (GAP) հաշվարկման մոդելով՝ ակնբարբային (ցպահանջ) և կուտակային տարանջատումներով: Ակնբարբային իրացվելիությունը հաշվարկվում է ամենօրյա կտրվածքով՝ իրավիճակային ճիշտ որոշումներ կայացնելու նպատակով:

31.12.16

Հոդվածի անվանումը	Չափաատող		Մարմանը մնացել է ցպահանջ	մինչև 3ամիս	3-6ամիս	6-12ամիս	1-5տարի	5 տ.ավել	ամժամկետ	Ընդամենը	
	ժամաց	ժ/ին									
Ակտիվներ											
Կանխիկ դրամ.միջ և ՀՀԿԲ			59,759,254						220,000	59,979,254	
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին.կազմ			4,419,446	4,342,152		47,910	2,273,481		592,737	11,675,726	
Հաճախորդներին տրված վարկեր	1,780,811	3,487,023		67,869,186	24,295,798	34,427,699	125,656,161	10,952,534		268,469,212	
Ֆինանսական ակտիվներ	-	-	-	10,543,944	12,656,095		423,693	5,082,651	7,109,147	44,788	35,860,318
Շահույթ վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող				10,344,787	11,144,285						21,489,072
վաճառքի համար մատչելի				199,157	1,511,810		423,693	5,082,651	7,109,147	44,788	14,371,246
մինչև մարման ժամկետը պահվող											-
ռեպո համ.վաճառված											-
Այլ ակտիվներ	90,378	266,951	6,118,947	36,504	3,838	379,108	5,286,035		4,522,347	16,704,108	
*Պայմանագրային պահանջներ											-
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	1,871,189	3,753,974	70,297,647	82,791,786	36,955,731	35,278,410	138,298,328	18,061,681	5,379,872	392,688,618	
1-ին խմբի արտարժույթ	1,814,812	905,000	27,615,436	42,161,086	9,237,670	25,576,587	72,095,998		592,737	179,999,326	
2-րդ խմբի արտարժույթ			436,751	3,254,665						3,691,416	
Փոփոխվող տոկոսադրույթով										-	
Ֆիրմաված տոկոսադրույթով	1,780,811	3,487,023	1,461,604	72,410,495	25,807,608	34,899,302	133,012,293	18,061,681	592,737	291,513,554	
Անտոկոս	90,378	266,951	68,836,043	10,381,291	11,148,123	379,108	5,286,035	-	4,787,135	101,175,064	
Պարտավորություններ											
Պարտ.բանկերի և այլ ֆին.կազմ			2,354,252	46,562,807	1,470,055	8,633,216	9,523,161	14,327,678		82,871,169	
Պարտ.հաճախորդների նկատմամբ	-	-	51,687,091	53,494,772	38,396,062	72,446,378	43,546,899	1,762,964	-	261,334,166	
ցպահանջ			51,687,091							51,687,091	
ժամկետային				53,494,772	38,396,062	72,446,378	43,546,899	1,762,964		209,647,075	
այլ										-	
Պարտ.բանկերի կողմից թողարկված արժեթղթ.										-	
Այլ պարտավորություններ			518,416	114,887						633,303	
Հետհաշվ.պայմ.պարտ.	70,055	76,639	20,393,626	3,994,329	2,413,151	10,070,998	15,533,648			52,552,446	
*Պայմանագրային պարտավորություններ										-	
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	-	-	54,559,759	100,172,466	39,866,117	81,079,594	53,070,060	16,090,642	-	344,838,638	
1-ին խմբի արտարժույթ			25,919,643	34,445,281	24,626,428	69,529,326	33,230,587			187,751,265	
2-րդ խմբի արտարժույթ			2,604,020	193,320	132,349	197,746	150,268			3,277,703	
խոշոր պարտավորություններ			56,969	28,355,060	1,514,189	8,674,738	12,105,285			50,706,241	
Փոփոխվող տոկոսադրույթով										-	
Ֆիրմաված տոկոսադրույթով			49,996,596	85,010,823	32,339,527	80,877,377	53,070,060	16,090,642		317,385,025	
Անտոկոս			4,563,163	15,161,643	7,526,590	202,217				27,453,613	
Ձուտ իրացվելիության ճեղքվածք	1,871,189	3,753,974	15,737,888	(17,380,680)	(2,910,386)	(45,801,184)	85,228,268	1,971,039	5,379,872	47,849,980	
1-ին խմբի արտարժույթ	1,814,812	905,000	1,695,793	7,715,805	(15,388,758)	(43,952,739)	38,865,411	-	592,737	(7,751,939)	
2-րդ խմբի արտարժույթ	-	-	(2,167,269)	3,061,345	(132,349)	(197,746)	(150,268)	-	-	413,713	
Փոփոխվող տոկոսադրույթով			-	-	-	-	-	-	-	-	
Ֆիրմաված տոկոսադրույթով	1,780,811	3,487,023	(48,534,992)	(12,600,328)	(6,531,919)	(45,978,075)	79,942,233	1,971,039	592,737	(25,871,471)	
Կուտակային իրացվելիության ճեղքվածք	1,871,189	5,625,163	21,363,051	3,982,371	1,071,985	(44,729,199)	40,499,069	42,470,108	47,849,980	344,838,638	

31.12.2017

Հոդվածի անվանումը	Չափաատող		Մարմանը մնացել է ցպահանջ	մինչև 3ամիս	3-6ամիս	6-12ամիս	1-5տարի	5 տ.ավել	ամժամկետ	Ընդամենը
	ժամաց	ժ/ին								

Ակտիվներ											
Կանխիկ դրամ. միջև և ՀՀԿԸ			62,015,054	50,016,638						120,000	112,151,692
Պահանջներ բանկերի ի ալլ ֆին. կազմ			4,153,560	6,173,706	999,975	2,435,602	2,834,545			680,643	17,278,031
Հաճախորդներին տրված վարկեր	1,366,835	4,191,319		81,877,530	57,664,715	27,564,529	170,984,095	32,741,962			376,380,985
Ֆինանսական ակտիվներ			-	-	16,532,980	13,524,963	656,946	10,242,346		47,158	41,004,393
Շահույթ վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող					16,532,980		8,023,176				24,556,156
վաճառքի համար մատչելի							5,501,787	656,946	10,242,346	47,158	16,448,237
մինչև մարման ժամկետը պահվող											-
ընդո համ. վաճառված											-
Ալլ ակտիվներ	14,767	12,798	6,679,760	18,070	95,215	403,936	3,272,183	2,357,424		3,716,481	16,570,634
*Պարանագրային պահանջներ											-
ԸՆԳՄՄԵՆԸ	1,381,602	4,204,117	72,848,374	138,085,944	75,282,885	43,929,030	177,747,769	45,341,732	4,564,282	563,385,735	
1-ին խմբի արտարժույթ	4,015,831	3,177,656	23,791,773	66,950,555	28,386,181	12,425,175	112,257,664			680,643	251,685,478
2-րդ խմբի արտարժույթ			1,539,690	4,834,780	480,303	84,000	252,000			25,200	7,215,973
Փոփոխվող տոկոսադրույթով											-
Ֆիքսված տոկոսադրույթով	1,366,835	4,191,319	2,007,615	121,116,897	66,773,455	42,967,910	173,729,009	45,341,732		680,643	458,175,415
Անտոկոս	14,767	12,798	70,840,759	16,969,047	8,509,430	961,120	4,018,760			3,883,639	105,210,320
Պատրավորություններ											
Պարտ. բանկերի և ալլ ֆին. կազմ			1,033,189	59,783,081	5,176,951	2,181,047	8,798,255	21,590,087			98,562,610
Պարտ. հաճախորդների նկատմամբ	-	-	88,657,072	51,993,792	68,903,973	98,283,027	91,612,298	1,760,322		-	401,210,484
զպահանջ			88,657,072								88,657,072
ժամկետային				51,993,792	68,903,973	98,283,027	91,612,298	1,760,322			312,553,412
ալլ											-
Պարտ. բանկերի կողմից թողարկված արժեթղթ.							8,967,294				8,967,294
Ալլ պարտավորություններ			831,029	244,698							1,075,727
Հետհաշվ. պայմ. պարտ.	5,281	28,297	20,792,450	3,800,553	4,273,472	9,154,464	19,626,317				57,680,834
*Պարանագրային պարտավորություններ											-
ԸՆԳՄՄԵՆԸ	-	-	90,521,290	112,021,571	74,080,924	100,464,074	109,377,847	23,350,409	-	509,816,115	
1-ին խմբի արտարժույթ			46,269,560	43,747,436	38,168,993	45,349,555	76,660,042				250,195,586
2-րդ խմբի արտարժույթ			5,382,282	630,095	325,988	520,532	373,608				7,232,505
Խոշոր պարտավորություններ				37,117,523	193,328	131,182	21,103,863				58,545,896
Փոփոխվող տոկոսադրույթով											-
Ֆիքսված տոկոսադրույթով			86,754,496	94,542,481	65,841,187	98,509,204	109,377,847	23,350,409			478,375,624
Անտոկոս			3,766,794	17,479,090	8,239,737	1,954,870					31,440,491
Ձուտ իրազվեխութայն ճնդրվածք	1,381,602	4,204,117	(17,672,916)	26,064,373	1,201,961	(56,535,044)	68,369,922	21,991,323	4,564,282	53,569,620	
1-ին խմբի արտարժույթ	4,015,831	3,177,656	(22,477,787)	23,203,119	(9,782,812)	(32,924,380)	35,597,622	-	680,643	1,489,892	
2-րդ խմբի արտարժույթ	-	-	(3,842,592)	4,204,685	154,315	(436,532)	(121,608)	-	25,200	(16,532)	
Փոփոխվող տոկոսադրույթով			-	-	-	-	-	-	-	-	
Ֆիքսված տոկոսադրույթով	1,366,835	4,191,319	(84,746,881)	26,574,416	932,268	(55,541,294)	64,351,162	21,991,323	680,643	(20,200,209)	
Կուտանալին իրազվեխութայն ճնդրվածք	1,381,602	5,585,719	(12,087,197)	13,977,176	15,179,137	(41,355,907)	27,014,015	49,005,338	53,569,620	809,816,115	

Միջին հաշվեկշռային կապիտալ և ակտիվներ

01/01/17-31/12/17

Միջին հաշվեկշռային ակտիվ	434,856,765
Միջին հաշվեկշռային կապիտալ	37,254,584

Ծանոթագրություն 42. «Ընդունված գրավ»

	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Ալլ արժեթղթեր	25,028,233	7,724,282
Թանկարժեք զարդեր և թանկարժեք քարեր	15,533,019	12,257,618
Անշարժ գույք	178,646,163	142,282,960
Փոխադրամիջոցներ	14,984,210	14,977,647
Ալլ հիմնական միջոցներ	34,703,255	18,240,689
Պատրաստի արտադրանք և ապրանքներ	29,160,948	21,284,426
Դրամական միջոցներ	22,671,881	30,893,795
Ալլ գրավ	36,550,380	18,811,456

Վարկային երաշխիքներ	1,404,772	3,795,273
Այլ երաշխիքներ	34,563,242	17,581,705
Վարկային երաշխավորություններ	311,210,728	107,535,208
Այլ երաշխավորություններ	37,329,277	19,386,779
Ընդամենը	741,786,108	414,771,838

Վարչության նախագահ

Արսեն Սիրայեղյան

Գլխավոր հաշվապահ

Նարինե Սարգսյան

Վավերացման ամսաթիվ 15.01.18թ